# Scholia on Aeschylus, Prometheus and Other Plays: Seven against Thebes by Aeschylus Scholia

*ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΣ.*

*ΥΠΟΘΕΣΙΣ.*

Ὁ Λάιος τοῦ Λαβδάκου υἱὸς ὢν ἐβασίλευσεν ἐν Θήβαις, γυναῖκα κεκτημένος Ἰοκάστην, τὴν θυγατέρα τοῦ Μενοικέως· ᾗ συνελθεῖν καὶ τέκνα ποιῆσαι οὐκ ἐτόλμα, τὰς τοῦ Πέλοπος δεδιὼς ἀράς. φασὶ γὰρ ὅτι τὸν τοῦ Πέλοπος υἱὸν Χρύσιππον, ὃς ἦν αὐτῷ ἐξ ἄλλης γυναικὸς, καὶ, οὐκ ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ Οἰνομάου Ἱπποδαμείας, ὁ Λάιος ἥρπασεν ἐρασθεὶς αὐτοῦ καὶ αὐτῷ συνεγένετο, καὶ πρῶτος ἐν ἀνθρώποις τὴν ἀρρενοφθορίαν ὑπέδειξε, καθώσπερ καὶ ὁ Ζεὺς ἐν θεοῖς, τὸν Γανυμήδην ἁρπάσας. ὅπερ ὁ Πέλοψ μαθὼν τὸν Λάιον κατηράσατο ἐξ οἰκείας φονευθῆναι γονῆς. ἐπεὶ οὖν ὁ Λάιος δι' ὃν εἴρηται τρόπον ἄπαις ἤδη παρήκμαζεν, εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεῖον παρεγένετο, ἐρωτήσων εἰ δέοι τεκνώσασθαι· ἐξήνεγκε δὲ αὐτῷ τὸ χρηστήριον

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.

λαβὼν δὲ τὸν χρησμὸν καὶ ἀπελθὼν ἐφύλαττε μὴ συνευνᾶσθαι τῇ ἰδίᾳ γυναικί. ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν τῷ οἴνῳ βαρυνθεὶς συνῆλθε τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀφ' ἧς ἔσχε τὸν Οἰδίποδα· φοβηθεὶς δὲ τὸν χρησμὸν εἰπόντα

Εἰ γὰρ τεκνώσεις παῖδ', ἀποκτενεῖ σ' ὁ φύς,

καθὼς καὶ Πέλοψ κατηράσατο ἡνίκα ὁ Οἰδίπους ἐγεννήθη, διατορήσας τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ χρυσέους κρίκους διαπερονησάμενος ἐν Κιθαιρῶνι τοῦτον ἐξέθετο. εὑρόντες δέ τινες αὐτὸν ποιμένες καὶ ἀναλαβόντες ἀνήνεγκαν τῷ τότε βασιλεῖ Κορίνθου Πολύβῳ· ὃς λαβὼν αὐτὸν ἐπιμελείας ἠξίωσε καὶ εἰς ἀνδρῶν ἡλικίαν ἤγαγεν. ἔπειτα δὲ ὁ Οἰδίπους, παρά τινος ὑβρισθεὶς καὶ ὀνειδισθεὶς ὡς νόθος ἐστὶ καὶ οὐ γνήσιος τοῦ Πολύβου, ἀπῆλθεν ἐρωτήσων εἰς τὴν Πυθίαν, ἥγουν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεῖον, τίς τε εἴη καὶ τίνος υἱός. εἶπε δὲ αὐτῷ τὸ μαντεῖον ὅτι προκειταί σοι φονεῦσαι τὸν πατέρα σοῦ καὶ τῇ μητρὶ σοῦ συνευνασθῆναι. ἀκούσας δὲ τοῦ χρησμοῦ κατέλειψεν ἀπελθεῖν εἰς Κόρινθον πρὸς τὸν Πόλυβον διὰ τὰ εἰρημένα, ὡς δοκῶν τὸν Πόλυβον λέγειν τὸ χρηστήριον πατέρα καὶ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα μητέρα· καὶ ἀπῆλθεν

εἰς τὴν ἐς Θήβας ὁδόν. διεπορεύετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκείνην καὶ ὁ Λάιος ὁ τούτου πατὴρ, ἀπερχόμενος καὶ οὗτος εἰς τὸ μαντεῖον, ἐρωτήσων περὶ τοῦ παρ᾽ αὐτοῦ ἐκτεθέντος παιδὸς, ἥγουν τοῦ Οἰδίποδος, τί γέγονε. ἐπεὶ δὲ συνήντησαν ἄμφω, οἱ τοῦ Λαΐου δορυφόροι πρὸς τὸν Οἰδίποδα εἶπον, παραχώρησον, ὦ ξένε, τῷ βασιλεῖ τῆς ὁδοῦ· ὁ δ᾽ οὐκ ἐπείσθη. πληγεὶς δὲ παρὰ τοῦ Λαΐου ἐμάνη ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, ἕνα δὲ μόνον ἀφῆκεν, ὃς στραφεὶς οἴκοι ἀπήγγειλε πάντα. ἐλθὼν δὲ εἰς Θήβας ὁ Οἰδίπους ὕστερον εὗρε κακὸν αὐτοῖς ἐπικείμενον μέγα, τὴν Σφίγγα· ἥτις αἰνίγματα ἔλεγε καὶ τὸν μὴ ἰσχύοντα λῦσαι αὐτὰ κατήσθιε. προέκειτο δὲ τότε παρὰ τῶν Θηβαίων τῷ εὐρόντι τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς βραβεῖον ἡ τοῦ Λαΐου γυνὴ Ἰοκάστη, δοθησομένη αὐτῷ εἰς γάμον. εἰπούσης οὖν τῆς Σφιγγὸς τὸ αἴνιγμα τὸ «τετράπους, δίπους τε καὶ πάλιν τρίπους,» ὃ σημαίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐφεῦρε τοῦτο ὁ Οἰδίπους· ἡ δὲ Σφὶγξ μανεῖσα ἀνεῖλεν ἑαυτήν. συνελθὼν οὖν ὁ Οἰδίπους τῇ ἰδίᾳ μητρὶ παῖδας ἐποίησε τέσσαρας, τὸν Πολυνείκην καὶ τὸν Ἐτεοκλῆν, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην. ὕστερον δὲ μαθὼν τὸ ἀνόμημα ὃ ἔδρασεν ἐτύφλωσεν ἑαυτὸν, τοῖς δὲ εἰρημένοις υἱοῖς αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατέλειψεν. ἐπεὶ δὲ οὗτοι τοῦτον ὄντα τυφλὸν ἐν οἰκίσκῳ καθεῖρξαν, κατηράσατο αὐτοὺς ὥστε διὰ ξίφους καὶ πολέμου τὴν βασιλείαν διαμερίσασθαι. οὗ ἕνεκα καὶ φοβούμενοι τὸ ὁμοῦ μὲν εἶναι ἐν ταῖς Θήβαις καὶ βασιλεύειν κατέλειψαν, συμπεφωνήκασι δὲ ἵνα τοῦ ἑνὸς ἐξερχομένου τῆς πόλεως καὶ ἀποδημοῦντος ἐπὶ χρόνον ἕνα ὁ ἕτερος βασιλεύοι, καὶ πάλιν τοῦ ἀποδημοῦντος εἰσερχομένου ὑποχωροίη ὁ ἕτερος, ὡς ἂν ἐκ τούτου φύγωσι τὴν ἀράν. ὁ γοῦν Πολυνείκης πρῶτος ὢν ἐκράτησεν ἐν χρόνῳ ἑνὶ τῆς βασιλείας, εἶτα ἐξῆλθε, τῷ Ἐτεοκλεῖ παραχωρήσας αὐτῆς. τοῦ χρόνου δὲ συμπληρωθέντος ἐπὶ τὸ βασιλεύειν ὁ Πολυνείκης καὶ αὖθις εἰς τὰς Θήβας παρεγένετο κατὰ τὸ συμπεφωνημένον· μὴ παραδεχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους εἰς τὸν τοῦ Ἄργους βασιλέα Ἄδραστον ἀπῆλθε, καὶ τούτου γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ γέγονεν, ἐπὶ ὑποσχέσει τοιαύτῃ, ἵνα συνεργήσῃ αὐτῷ ὁ Ἄδραστος ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν καὶ βασιλείας δράξασθαι. λαβὼν τοίνυν ἐκ τοῦ Ἄργους στρατιὰν πλείστην ἄπεισιν εἰς Θήβας κατὰ τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ. ἔνθα καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὑπ᾽ ἀλλήλων

ἐφονεύθησαν. Ἡ μὲν οὖν σκηνὴ τοῦ δράματος ἐν Θήβαις ὑπόκειται· ὁ δὲ χορὸς ἐκ Θηβαίων ἐστὶ παρθένων· ἡ δὲ ὑπόθεσις, στρατιὰ Ἀργείων πολιορκοῦσα Θηβαίους, τοὺς καὶ νικήσαντας· καὶ θάνατος Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. ἐπιγέγραπται δὲ ὑπόθεσις τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, διὰ τὸ ἑπτὰ στρατηγοὺς φυλάσσειν τὰς πύλας τῶν Θηβῶν. εἰσὶ δὲ αὗται αἱ Θῆβαι ἑπτάπυλοι, αἱ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ οὖσαι ἑκατοντάπυλοι.

1 Κάδμου πολῖται ὁ Ἐτεοκλῆς προλογίζει, καὶ παρασκευάζων τὸν λαὸν ἅπαντα τῶν Θηβαίων πρὸς φρουρὰν τῆς πόλεως, φησὶν, ὦ Κάδμου πολῖται, ἤτοι ὦ Θηβαῖοι, πρέπει λέγειν τὰ καίρια καὶ τὰ ἐνδεχόμενα, ἢ καὶ τὰ ἀναγκαῖα, τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅστις φυλάσσει καὶ ἔχει καὶ φέρει τὸ πρᾶγος, ἤγουν πρᾶγμα καὶ ἐξουσίαν, ἐν πρύμνῃ, ἤγουν ἐν τῇ ἀρχῇ, νωμῶν καὶ κινῶν καὶ οἰκονομῶν οἴακα πόλεως, ἤγουν τὴν τῆς πόλεως κυβέρνησιν, μὴ κοιμῶν καὶ κοιμίζων καὶ ἀναπαύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ὕπνῳ. τροπικῶς δὲ τῷ λόγῳ ἐχρήσατο ὁ ποιητὴς, πρύμνην μὲν τὴν ἀρχὴν ὀνομάσας τῆς πόλεως, οἴακα δὲ τὴν ταύτης κυβέρνησιν. προλέγει νῦν Ἐτεοκλῆς ὡς εἰ κινδυνεύσει πρὸς πόλεμον, θρήνοις καὶ ᾠδαῖς τιμῆσαι ἂν αὐτὸν τοὺς πολίτας· οὐχ, ὡς οἴονταί τινες, ἀτιμάσαι αὐτὸν καὶ ὑβρίσαι, τὸ ὑμνοῖτο ἀντὶ τοῦ ἀτιμάζοιτο ἐκλαμβάνοντες· ὅτι δὲ ἀληθές ἐστι τοῦτο, καὶ οὐχ ὅπερ ἐκεῖνοί φασι, μαρτυρεῖ τὸ οἰμώγμασι. πῶς γὰρ ἂν οἷόν τ' ἦν ἅμα μὲν ὑβρίζειν αὐτὸν, ἅμα δὲ θρήνοις τιμᾶν; ἀλλὰ ὑμνοῖτο καὶ θαυμάζοιτο ὑπὸ τῶν ἀστῶν ἐν πολλοῖς ἐπαίνοις, ὡς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κεκινδυνευκὼς, καὶ θρήνων ἀξιοῖτο ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν. ἐπεὶ καὶ τὸ τοῦ προοιμίου ὄνομα οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἢ τὸν ἔπαινον δηλοῖ. πρὸ γὰρ τῶν οἴμων καὶ τῶν ὁδῶν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπαίνους ᾖδον, ὥσπερ ἐστὶ καὶ τὸ ἐγκώμιον τὸ ἐν κώμαις καὶ στενωποῖς λεγόμενον. κώμας γὰρ ἐκάλουν τοὺς στενωπούς. ἴσως δ' ἄν τις ἐνταῦθα ἐνσταίη λέγων ὡς οὐ καιρὸν εἶχε τοιαῦθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολίτας λέγειν Ἐτεοκλῆς. καὶ φαμὲν ὡς οὐ παρακελευόμενος ταῦτα λέγει, ἀλλ' εἰκάζων καὶ οἱονεὶ μαντευόμενος, ἐπειδὴ καὶ εὐκτικῷ, ἀλλ' οὐ προστακτικῷ ἐχρήσατο ῥήματι. χρὴ λέγειν ἐκεῖνον. τὰ καίρια τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἁρμόζοντα τῷ καιρῷ.

2 ὅστις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν πόλεως ἔχει. εἴρηται δὲ ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ἐν τῇ νηΐ κυβερνήτου.

3 οἴακα νωμῶν κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων. καλῶς δὲ ὁ ποιητὴς τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἐξισοῖ τῷ τῆς νηὸς κυβερνήτῃ. ὃ γὰρ ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηΐ, τοῦτο καὶ ἀρχηγὸς ἐν τῇ πόλει, μὴ κοιμώμενος, ἐκ φροντίδων τῆς πόλεως. καὶ Ὅμηρος
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

ἐξουσίαν διεξάγων, κινῶν· ὅστις ἐν πρύμνῃ καθήμενος καὶ τοὺς οἴακας ἔχων, τουτέστι, τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς πόλεως. μὴ κοιμῶν ἀναπαύων, ἀλλὰ ἐκφροντίζων.

4 εἰ μὲν γὰρ εὖ πράξαιμεν εἰ μὲν γὰρ καλῶς, φησὶ, πράξαιμεν, τῆς εὐπραγίας ἡ αἰτία ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρεται, τῆς δὲ δυσπραξίας ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. διὸ καί φησιν, εἰ δ᾽ αὖτε καὶ πάλιν συμφορὰ καὶ δυστυχία τύχοι, ἤγουν ἐὰν δυστυχήσωμεν καὶ κακῶς πάθωμεν — ὅπερ εἴθε μὴ γένοιτο — ὁ Ἐτεοκλῆς ἂν — τουτέστιν ἐγὼ — εἷς ὢν, πολὺς κατὰ πόλιν ὑμνοῖτο καὶ λοιδοροῖτο καὶ ὑβρίζοιτο ὑπὸ τῶν πολιτῶν διὰ κακῶν καὶ πολυστρόφων ὕβρεων καὶ ψόγων καὶ ὀνειδισμῶν, ὥντινων τούτων ὁ Ζεὺς γένοιτο ἀλεξητήριος, ἐπώνυμος τῇ πόλει Καδμείων, ἀντὶ τοῦ οὕτως ὀνομαζόμενος ἐν Θήβαις· τοῦτο γὰρ ἔχει ἐπώνυμον ἐν Θήβαις ὁ Ζεὺς, καὶ ἐκεῖ Ζεὺς τιμᾶται ἀλεξητήριος. φησὶν οὖν, συμφώνως ἑαυτῷ τιμῷτο. εὖ πράξαιμεν εὐτυχήσαιμεν. αἰτία θεοῦ τῆς εὐτυχίας τῆς πόλεως ὑπερμαχοῦντος.

5 αὖθ᾽ πάλιν. μὴ γένοιτο εἴθε.

6 πολὺς δέον πολὺ εἰπεῖν πολὺς εἶπε πρὸς τὸ Ἐτεοκλῆς.

7 ὑμνοῖτο εὐφήμως εἶπεν αὐτὸ, ὡς καὶ τὰς Ἐρινύας, ὀφείλων λέγειν δυσμενίδας, ἐν εὐφήμῳ ὀνόματί φησιν Εὐμενίδας· καὶ «σεμνῶν Κορυβάντων,» ὡς καὶ τὸ χαίρειν πολλάκις ἀντὶ τοῦ φθείρεσθαι λαμβάνεται. ὕμνος ἐπὶ ἐπαίνου ..... ὁ δὲ Αἰσχύλος ἐνταῦθα κατὰ ἀντίφρασιν τὸ κακολογεῖν ὑμνεῖν φησιν, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς πομπῆς σεμνὸν τινὲς κοινότερον ἀντιφράζοντες ψογερῶς ποτὲ προφέρονται.

ὑμνοῖτο ἐπαινοῖτο. φροιμίοις πολυρρόθοις ἐπαίνοις παμπόλλοις. λοιδορίαις κακούχοις.

8 οἰμώγμασι θρήνοις. μετὰ κλαυμοῦ ὕβρεσι. ὧν οἰμωγμάτων. ἀλεξητήριος ἀποσοβητής. ἀποσοβητικός.

9 ἐπώνυμος ἐπειδὴ πολλαὶ Διὸς προσηγορίαι, καλεῖται γὰρ φίλιος, ξένιος, ἀλεξητήριος, καὶ ἕτερα, διὰ τοῦτο εἴρηκεν ἐπώνυμος. δέον δὲ ἐπωνύμως εἰπεῖν ἐπώνυμος εἶπε πρὸς τὸ Ζεύς.

10 τὸν ἐλλείποντ᾽ ἔτι καὶ τὸν ἐλλείποντα ἔτι ἡλικίας ἀκμαίας καὶ ὀξυτάτης, ἤτοι τὸν νεάζοντα· καὶ τὸν ἔξηβον χρόνῳ, ἤτοι τὸν γηραιὸν καὶ παρηβηκότα καὶ παρακμάσαντα ὑπὸ τοῦ χρόνου. τὸν μήπω ἀκμάσαντα ἤγουν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἥβης ἐλθόντα, ἤγουν τὸν νέον. ὑμᾶς δὲ χρὴ τοῦτο κατὰ ἄθροισιν καὶ μερισμόν. ἐλλείποντα στερούμενον.

11 ἥβης ἀκμαίας ἡλικίας ἀκμαζούσης καὶ πρὸς μάχην ἐπιτηδείας, ἀλλ᾽ ἔτι μειράκιον ὄντα. καὶ ἔξηβον χρόνῳ, ἀντὶ τοῦ γέροντα ὄντα.

12 βλάστημον ἤτοι αὔξησιν καὶ προκοπὴν αὔξοντα καὶ βλαστάνοντα σωματικὴν, ὡς ἀκμαῖον καὶ νεανικὸν εἶναι πρὸς μάχην. βλάστημον ἀλδαίνοντα σώματος ἤτοι τὴν αὔξησιν καὶ προκοπὴν αὔξοντα καὶ βλαστάνοντα σώματος, ὡς ἀκμαῖον καὶ νεανικὸν εἶναι πρὸς μάχας.

13 ὥραν φροντίδα, ἢ ἡλικίαν, ἵν᾽ ᾖ ὁ νοῦς οὕτως, ἕκαστον ὑμῶν ἔχοντα φροντίδα τῆς πόλεως, ἢ ἕκαστον κατὰ τὴν ἡλικίαν ἑαυτοῦ βοηθεῖν τῇ πόλει, ὡς πρέπον ἐστίν. ἢ καὶ οὕτως ἡ σύνταξις· ἕκαστον καὶ πάντα ἔχοντα ὥραν καὶ φροντίδα ὑπὲρ τῆς πόλεως ὡς καὶ καθὰ συμπρεπὲς τὶ καὶ ἁρμόδιον ὑπάρχει, καὶ τῇ πόλει ἀρήγειν καὶ βοηθεῖν, καὶ τοῖς βωμοῖς τῶν ἐγχωρίων θεῶν, ὥστε μὴ ἐξαλειφθῆναι καὶ ἀφανισθῆναί ποτε τὰς τιμὰς τούτων τῶν ἐγχωρίων θεῶν, τέκνοισι καὶ ὑπὸ τῶν τέκνων τῆς μητρὸς γῆς τῆς φιλτάτης τροφοῦ. ταῦτα δὲ κατ᾽ ἀντίπτωσιν. ὥραν φροντίδα τῆς πόλεως. ἕκαστον μειράκιον, γέροντα, νεανίσκον. ὥς τι συμπρεπὲς καθώς ἐστιν ἁρμόζον τῇ ἑαυτοῦ ἡλικίᾳ. δέον δὲ εἰπεῖν καὶ τὸν ἀλδαίνοντα ἀσυνδέτως ἐξήνεγκε, ὥστε τοὺς μὲν γέροντας σὺν τοῖς μειρακίοις λιτὰς ποιεῖσθαι, τοὺς δὲ νέους μάχεσθαι.

14 ἀρήγειν βοηθεῖν.

15 ἐξαλειφθῆναι πεπαῦσθαι. τέκνοις ἀρήγειν ἀπὸ κοινοῦ. γῇ τε μητρὶ, φιλτάτῃ τροφῷ βροτῶν· τουτέστι τῇ μητρὶ τῇ φιλτάτῃ τῶν ἐν ἀνθρώποις μητέρων.

17 ἡ γὰρ αὕτη γὰρ ἡ γῆ ἐθρέψατο ὑμᾶς κατοίκους πολεμικοὺς στρατιώτας ἐν εὐμενεῖ καὶ εὐτραφεῖ πέδῳ ἕρποντας νέους ὄντας· κυρίως δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν παίδων λέγεται. Καὶ ἄλλως. τὴν νηπιώδη ἡλικίαν ἀναμιμνήσκει αὐτοῖς ὅτε ἐπὶ γῆς ἐσύροντο, καὶ παραθαρρύνει αὐτοὺς ὑπεραποθνήσκειν τῆς πατρίδος. ἕρποντας κυρίως περὶ παίδων τὸ ἕρποντας. ἡ αὕτη. νέους ὑμᾶς ὄντας.

18 πανδοκοῦσα ὑπομείνασα καὶ προσδεχομένη ἅπασαν παιδεύσεως κακοπάθειαν. ὑποδεχομένη. πάντα πόνον τῆς παιδικῆς ἡλικίας ὑποδεχομένη. πανδοκοῦσα παιδίας ὄτλον δεχομένη παιδεύσεως κακοπάθειαν, πόνον.

19 οἰκιστῆρας ἀσπιδοφόρους οἰκήτορας πολεμιστὰς καὶ ἀνδρείους. κατοίκους.

20 πιστοὺς βεβαίους. ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε ἵνα ὑπάρξητε πρὸς τὴν παροῦσαν χρείαν ἣν ὑμῶν ἔχει ἡ πόλις ὑπὲρ τῆς αὐτῆς σωτηρίας. πρὸς βοήθειαν αὐτῆς. βοηθήσατε πρὸς ταύτην τὴν χρείαν ἤγουν τὴν ἐκδίκησιν τοῦ πολέμου.

21 ἐς τόδ’ ἦμαρ εὖ ῥέπει θεὸς μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας καλῶς ἡμῖν ἐκ τύχης ἔχει τὰ πράγματα.

22 χρόνον κατά. πυργηρουμένοις πολιορκουμένοις. περικυκλουμένοις καὶ φυλασσομένοις.

23 καλῶς ἁρμοζόντως. τὰ πλείω κατά. ἐκ θεῶν ἐκ τῆς αὐτῶν βοηθείας. κυρεῖ ὑπάρχει.

24 νῦν δ’ ὡς ὁ μάντις νῦν δὲ ὡς λέγει ὁ Τειρεσίας ὁ βοσκὸς τῶν ὀρνέων — καὶ γὰρ οἰωνοσκόπος ἦν —, νωμῶν καὶ κινῶν καὶ κρίνων ἐν ὠσὶ καὶ φρεσὶ τοὺς μαντικοὺς ὄρνιθας, οὗτος ἐξουσιαστὴς τῶν τοιούτων

βουλευμάτων — τοῦτο δέ ἐστιν ἐπανάληψις — λέγει ἐν νυκτὶ βουλεύεσθαι προσβολὴν καὶ ἔφοδον μεγάλην Ἀχαϊκὴν, καὶ ἐπιβουλεύσειν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. τὸ δὲ ἐν ὠσὶ καὶ φρεσὶ τοῦτο δηλοῖ, ὅτι ὁ Τειρεσίας τυφλὸς ὢν οὐκ αὐτὸς δι᾽ ἑαυτοῦ αὐτόπτης τῆς πτήσεως τῶν ὀρνέων ἐτύγχανεν, εἴτ᾽ ἐπὶ δεξιᾷ ἐστιν εἴτ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερᾷ, καὶ οὕτως τὰς μαντείας ἐξέφερεν, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἄλλων ὑπαγορευόντων τὴν πτῆσιν τῶν οἰωνῶν μανθάνων οἵα ἐστὶν ἐσκόπει, ταύτην κατὰ νοῦν διὰ τῆς ἀκοῆς παραδεχόμενος, καὶ οὕτως ἐμαντεύετο. τουτέστιν ἐξ ἀκοῆς τὰς πτήσεις τῶν ὀρνέων διέκρινεν οὐχ ὁρῶν ὁ Τειρεσίας, ἀλλ᾽ ἑτέρου ὑπαγορεύοντος. ὁ μάντις ὁ Τειρεσίας. οἰωνῶν βοτὴρ ποιμήν. διὰ τὸ τὰς πτήσεις αὐτῶν ἀνιχνεύειν ἐν ταῖς μαντείαις.

25 ἐν ὠσὶ νωμῶν διεξάγων. τὸ ἐν ὠσὶ καὶ φρεσὶ λέγει, ἐπειδὴ τυφλὸς ὢν ἠρώτα τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πῶς αἱ ὄρνιθες ἵπτανται, καὶ παρ᾽ αὐτῆς ἀκούων ἐλογίζετο κατὰ νοῦν καὶ τὰς μαντείας ἐποίει. τὸ δὲ πυρὸς δίχα εἶπε πρὸς τὸ συναγόμενον ἀπὸ τοῦ ἐν ὠσὶ καὶ φρεσὶ νωμῶν χρηστηρίους ὄρνιθας, ἵν᾽ ᾖ ὁ δι᾽ ὀρνίθων μαντευόμενος, καὶ οὐ διὰ πυρός.

26 χρηστηρίους ὄρνιθας τοὺς τῆς μαντείας ἐφόρους καὶ συντελεῖς.

27 οὗτος σκόπει τὴν σύνταξιν· εἰπὼν γὰρ ἄνω νῦν δὲ, καὶ δέον οὕτω ποιήσασθαι τὴν ἀπόδοσιν, νῦν δὲ ὡς ὁ μάντις φησὶν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐπιβουλευόμεθα, οὕτω δέον εἰπεῖν, τινὰ διὰ μέσου ἐπανάληψιν ἐποίησε καὶ ἄλλως τὴν σύνταξιν ἔτρεψεν. εὕρηται δὲ πολλὰ τοιαῦτα καὶ παρὰ λογοποιοῖς.

28 προσβολὴν Ἀχαΐδα ἐπέλευσιν τοῦ τῶν Ἀχαιῶν στρατοῦ. νυκτηγορεῖσθαι ἐν νυκτὶ βουλεύεσθαι κατὰ τῆς πόλεως. κατὰ τὴν νύκτα συναθροίζεσθαι. ἐν νυκτὶ ἀγείρεσθαι.

30 ἀλλ᾽ ἔς τ᾽ ἐπάλξεις ἀλλὰ πάντες σὺν παντευχίᾳ καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ὅπλοις, ἤγουν ὡπλισμένοι, σοῦσθε, ὁρμᾶσθε, ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ τοὺς προμαχῶνας τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ ἐπὶ τοῖς σέλμασι καὶ ταῖς καθέδραις καὶ ταῖς κατασκευαῖς τῶν πύργων στάθητε, μίμνοντες δὲ καὶ ἐπιμένοντες καὶ καρτεροῦντες θαρσεῖτε, μηδὲ λίαν φοβεῖσθε τὸν ὅμιλον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπηλύδων, ἤγουν τῶν ἀπὸ ξένης ἐλθόντων πολεμίων.

εὖ καὶ καλῶς ὁ θεὸς παράσχοι ἡμῖν καὶ ἀγαθὰ πράξειεν. ὅμιλος ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ τὴν ἴλην ἔχειν. ἐπάλξεις τείχη. πύλας πυργωμάτων ἐν γὰρ πύργοις αἱ πύλαι.

31 σοῦσθε ὁρμᾶσθε. παντευχίᾳ πανοπλίᾳ.

32 πληροῦτε θορακεῖα τὰ τείχη, διὰ τὸ τὴν πόλιν ὡς θώρακα αὐτὰ ἐπενδιδύσκεσθαι γύρωθεν. σέλμασι ταῖς καθέδραις, μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν νηῶν. πληροῦτε θωρακεῖα γεμίζετε ἑαυτῶν τὰς ἐπάλξεις. σέλμασι στάσεσι, καθέδραις.

33 ἐπεξόδοις ταῖς διοδεύσεσι.

34 εὐθαρσεῖτε θαρροῦντες ἀτρέπτως ἵστασθε. ἐπηλύδων ξένων.

35 εὖ τελεῖ θεός πληροῖ μέχρι τοῦ νῦν. ταρβεῖτε ἐκπλήττεσθε καὶ φοβεῖσθε. ὅμιλον πληθύν. εὖ τελεῖ θεός καλῶς ὁ θεὸς ἀεὶ ποιεῖ· ὥστε καὶ τὸν ἡμῶν ὄλεθρον οὐκ ἐθελήσει.

36 σκοποὺς δὲ κἀγὼ καὶ ἐγὼ δὲ, φησὶν Ἐτεοκλῆς, ἔπεμψα σκοποὺς καὶ ἐπιτηρητὰς καὶ κατοπτῆρας τοῦ στρατοῦ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς καὶ οὕστινας πέποιθα καὶ θαρρῶ μὴ ματᾶν καὶ ματαιοπονεῖν ἐν τῇ ὁδῷ, τουτέστι μὴ μάτην ἀπελθεῖν, ἀλλὰ μαθεῖν ἅπαντα καὶ κατοπτεῦσαι τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. καὶ ἀπὸ τούτων μαθὼν ἐγὼ οὐδαμῶς ληφθῶ καὶ κρατηθῶ τῶν Ἑλλήνων δόλῳ. τὸ δὲ μή παρέλκον. σκοποὺς ἐπιτηρητάς. κατασκόπους. κατοπτῆρας καταπατητάς. στρατοῦ τῶν πολεμίων.

37 ματᾶν ὁδῷ ματᾶν κυρίως τὸ ματαιοπραγεῖν καὶ ἀργοὺς ἵστασθαι· ἀφ’ οὗ καὶ τὸ ματίζειν παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ κατὰ παραγωγήν· τὸ δὲ κοινὸν ματαιάζειν. ματαίως ἀνύσαι τὴν τῆς κατασκοπῆς πορείαν. ματαιοπονεῖν ἐν τῇ ὁδῷ.

38 ληφθῶ δόλῳ κρατηθῶ δόλῳ τῷ τῶν πολεμίων.

39 Ἐτεόκλεες, φέριστε ἄγγελος ἐλθών φησι πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα, ὦ φέριστε βασιλεῦ τῶν Καδμείων, ἥκω καὶ ἔρχομαι φέρων σοι σαφῆ καὶ φανερὰ πάντα τὰ ἐκεῖσε· καὶ αὐτὸς δ’ ἐγώ εἰμι κατάσκοπος τῶν πραγμάτων, οὐχ ὑπ’ ἄλλων ταῦτα μαθών. φέριστε λαμπρέ. ὑπέρτατε.

40 ἥκω ἦλθον. σαφῆ φανερά. τἀκεῖθεν ἐκ στρατοῦ τῶν πολεμίων. τὸ ἐκεῖθεν καὶ τὸ στρατοῦ ἐκ παραλλήλου, μεθερμηνευτικὸν ὂν τοῦ στρατοῦ τὸ ἐκεῖθεν. φέρων σοί.

41 κατόπτης ἐπιτηρητής. θεατής. τῶν πραγμάτων ἃ καθ᾽ ἡμῶν οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐργάζεσθαι.

42 θούριοι λοχαγέται ὁρμητικοὶ πρὸς πόλεμον λοχαγέται, ἤγουν στρατηγοί. ἡγεμόνες λόχων ἤτοι τάξεων. θούριοι λοχαγέται πολεμικοὶ στρατηγοί.

43 ταυροσφαγοῦντες οὕτω θύοντες ἐπάνω τῶν ἀσπίδων ἐμαντεύοντο. μελάνδετον σάκος ἤτοι τὸ μελανθὲν τῷ αἵματι· ἢ τὸ ἐκ μελαινῶν βυρσῶν κατεσκευασμένον. ἢ τὸ περιφέρειαν σιδηρᾶν ἔχον· μέλας γὰρ ὁ σίδηρος. τὸ μελάνδετον δὲ καλῶς ἂν ἐπὶ ξίφους ῥηθείη, ἐπὶ δὲ σάκους παρέλκει τὸ δετον, ὡς ἐπὶ τοῦ κελαινεφὲς τὸ νέφος. τὸ ἀπὸ μέλανος σιδήρου δεδεμένον. ταυροσφαγοῦντες ταύρους σφάττοντες. μελάνδετον σάκος διὰ σιδήρου δεδεμένην ἀσπίδα.

44 θιγγάνοντες ψαύοντες. χερσὶ ταῖς αὐτῶν. φόνου αἵματος.

45 Ἐνυὼ μάχην. φιλαίματον φόνον τὸν αἵματι χαίροντα, εὔφορον τοῦ φόνου θεόν· εὕρηται καὶ φόβον.

46 ὠρκωμότησαν ὅρκους ἐποίησαν εἰς τὸν Ἄρην τε καὶ τὴν Ἐνυὼ καὶ τὸν φιλαίματον Φόβον — Φόβος δὲ καὶ Δεῖμος θεράποντες Ἄρεος —, τοῦτο ὤμοσαν, ἢ λαπάξειν καὶ κατασκάψειν τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων ἐν βίᾳ, θέντες καὶ ποιήσαντες ταύτῃ τῇ πόλει κατασκαφὰς, ἢ ἀποθανεῖν ἐν ταύτῃ τῇ γῇ. ὅρκους ἐποίησαν εἰς τοῦτο, ἢ κατασκάψαι τὴν πόλιν, ἢ ἀποθανεῖν ἐκεῖσε. ὠρκωμότησαν ὤμοσαν. κατασκαφὰς πορθήσεις καὶ ἀφανισμούς.

47 λαπάξειν ἐκπορθήσειν. ἀφανίσειν, πορθήσειν.

48 τήνδε τὴν τῶν Θηβαίων. φυράσειν φόνῳ βάψειν τῷ αἵματι.

49 μνημεῖα περόνας ἢ βοστρύχους ἢ τρίχας ἤ τι τοιοῦτον. ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἐν πολέμῳ θανόντας τοῖς οἰκείοις πέμπειν σημεῖα. μνημεῖα ἐνθυμήσεις.

50 ἔστεφον ὁ Ἀμφιάραος, εἷς τῶν Ἀργείων ὢν, οἷα μάντις, προεῖπεν αὐτὸν μόνον τὸν Ἄδραστον καὶ τὸ αὐτοῦ ἅρμα ὑποστρέψειν ἐκ Θηβῶν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκεῖσε ἀπολεῖσθαι. διὰ τοῦτο γοῦν ἕκαστος τῶν Ἀργείων ἐζωγράφει τῷ ἅρματι τοῦ Ἀδράστου τὴν οἰκείαν μορφὴν, ἵνα ἐὰν συμβῇ ἀπολωλέναι αὐτοὺς ἐκεῖσε, ὑποστρέψῃ δὲ ὁ Ἄδραστος μόνος μετὰ τοῦ οἰκείου ἅρματος, θεῶνται ἐν εἰκονίσμασιν ὑπό τε τῶν γονέων καὶ φίλων καὶ πολιτῶν. ἔστεφον ἔγραφον. περιετίθουν. ὁ μάντις Ἀμφιάραος εἷς ὢν τῶν ἑπτὰ στρατηγῶν ἔφη καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἓξ ἐν Θήβαις πεσεῖν, Ἄδραστον δὲ μόνον εἰς Ἄργος ἀναχωρήσειν. διὰ τοῦτο ἕκαστος ἐδίδου αὐτῷ ἢ δακτύλιον ἢ ἄλλο τι ὃ εἶχεν ἀγαγεῖν Ἄργος, ἵνα οἱ σφῶν πατέρες ταῦτ᾽ ἔχοντες μέμνωνται αὐτῶν.

51 οἶκτος δ᾽ οὔτις ἦν οὐκ ἦν ἔλεος διὰ τῆς γλώττης αὐτῶν προϊὼν καὶ ἐκθηλύνων τὴν ὁρμήν· ἤγουν, οὐκ ἦν παρ᾽ αὐτοῖς φιλόψυχος λογισμὸς, οὐδ᾽ οἶκτον ζωῆς ἐν γλώττῃ προέφερον, ἀνακόπτοντα αὐτοὺς τοῦ ἐγχειρήματος. σιδηρόφρων γὰρ καὶ ἀκαμπὴς καὶ σκληρὸς θυμὸς αὐτῶν ἔπνει ἀναπτόμενος τῇ ἀνδρείᾳ, δεδορκότων καὶ βλεπόντων αὐτῶν Ἄρην, ἤτοι φονικὸν καὶ πολεμικὸν ὁρώντων, ὡς λεόντων. λείβοντες χέοντες. οἶκτος ἔλεος. διὰ στόμα ἑαυτῶν. ἡ διά οὐ μόνον ὅταν δηλοῖ αἰτίαν συντάσσεται αἰτιατικῇ, ἀλλὰ καὶ ὅταν δηλοῖ καὶ ἐνέργειαν, οὐ γὰρ μόνον φαμὲν ὅτι διὰ τῶν ῥητόρων πάνθ᾽ ἡμῖν τὰ χρηστὰ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ῥήτορας. εὑρήσεις δὲ καὶ προϊὼν «διὰ στόμα πυριγενετᾶν χαλινῶν·» οἱ πολλοὶ δὲ ἀγνοοῦντες ἀντὶ τῆς εἰς λαμβάνουσι, διὰ στόμα ἀντὶ τοῦ εἰς στόμα λέγοντες.

52 σιδηρόφρων σκληρὸς καὶ ἄκαμπτος. θυμὸς αὐτῶν. φλέγων θερμῶς κινούμενος.

53 ἔπνει ἐκινεῖτο. Ἄρην καθὰ τὸν σίδηρον βλεπόντων.

54 πύστις οὐκ ὄκνῳ χρονίζεται ἡ περὶ τούτων ἀκοὴ οὐ βραδύνει εἰς ἐπέκτασιν πολλοῦ χρόνου, ἤγουν οὐ βραδέως ἠγγέλθη, ἀλλὰ ταχέως. τῶνδε πύστις τούτων φήμη, ἀκοή. οὐκ ὄκνῳ χρονίζεται οὐκ ἀναβολῇ βραδύνει. ὑπερθέσει οὐ βραδύνεται.

55 κληρουμένους δ’ ἔλειπον κατέλειψα δὲ αὐτοὺς ἐκεῖσε κληρουμένους, κλῆρον ποιουμένους, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν ἄγοι λόχον καὶ ἐνέδραν καὶ τάξιν πολεμικὴν πρὸς πύλας, πάλῳ καὶ κλήρῳ τοῦτο λαχών. κλήρους γὰρ ποιησαμένων τῶν ἑπτὰ λοχαγῶν, μία πύλη ἑκάστῳ ἐδόθη πρὸς φυλακήν. κληρουμένους κλήρους βάλλοντας. ὡς ἵνα. πάλῳ κλήρῳ.

56 λόχον ἐνέδραν πρὸς ταῦτ’ ἅπερ εἶπον δηλονότι ἀκούσας σύ. ἐκκρίτους ἐξειλεγμένους. ἐκλελεγμένους.

58 τάγευσαι ὡς ταγὸς καὶ ἡγεμὼν τῆς πόλεως τάξαι.

59 ἐγγὺς τῆς πόλεως. ἤδη ἀπὸ τοῦ νῦν.

60 κονίει κόνιν ἐγείρει ἀπὸ τῆς σπουδῆς. ἀργηστὴς λευκός.

61 χραίνει μολύνει. βρέχει. σταλαγμοῖς ῥανίσι. διὰ τῶν σταλαγμῶν τῶν ἐξερχομένων ἐγκάτων. θερμαίνεται τῶν ζῴων τὰ ἔγκατα καὶ οὕτως ὁ ἀφρὸς ἐ...μπετ....

62 σὺ δ’ ὥστε νηὸς σὺ δ’ ὥσπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης νεὼς φράξαι καὶ φρούρησον τὴν πόλιν. ὡς ὥσπερ. κεδνὸς οἰακοστρόφος συνετὸς κυβερνήτης.

63 καταιγίσαι πρὶν σφοδρῶς πνεῦσαι τὰς πνοὰς τοῦ πολέμου. τροπικὸς δὲ ὁ λόγος· ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν πνοὰς ἀνέμου, ἀλλὰ περὶ πολέμου λέγων διὰ τοῦτο καὶ τὴν τροπὴν φυλάττει, νῆα μὲν τὴν πόλιν ὀνομάζων, πνοὰς δὲ Ἄρεος τὴν σφοδρότητα τοῦ πολέμου, κῦμα δὲ χερσαῖον τὴν σύρροιαν τοῦ πλήθους τοῦ στρατοῦ τῶν ἐναντίων. βαρέως ἐπεξελθεῖν τὰς κινήσεις. φράξαι φύλαξον καὶ ἀσφαλίσαι. καταιγίσαι καταβαλεῖν καὶ ἀνατρέψαι. χρῆται δὲ δι’ ὅλου τῇ μεταφορᾷ.

64 κῦμα χερσαῖον στρατοῦ παρακεκινδυνευμένως εἶπε κῦμα χερσαῖον. εἰπὼν δὲ πνοὰς Ἄρεος ἐπήγαγεν ἐπιδεξίως καὶ τὸ κῦμα. χωρὶς γὰρ πνευμάτων κύματα οὐκ ἐγείρονται. ὁ κλύδων. τὸ φοσσάτον. ἐπειδὴ τὸ κῦμα θαλάσσης ἐστὶ, διὰ τοῦτο χερσαῖον εἶπε. δηλοῖ δὲ ἐντεῦθεν τὴν σφοδρὰν τοῦ στρατοῦ ῥύμην.

65 τόνδε καιρὸν τουτέστι μὴ ἐκπέσῃς τοῦ δέοντος καιροῦ, ἀλλὰ σωφρόνως σκόπησον. τουτέστι μὴ ἀφήσῃς τὸν προσήκοντα καιρὸν παρελθεῖν μηδὲ τοῦ προσήκοντος ἐκπέσῃς χρόνου. τὸν τῆς προσβολῆς ἐκείνων. ὅστις ὤκιστος ταχύτατος, ἤγουν πρόλαβε ταχέως τὴν ἐκείνων ἔφοδον. γρ. ὥς τις.

66 κἀγὼ καὶ ἐγὼ ἔξω τὰ ἐπίλοιπα ὀφθαλμὸν ἡμεροσκόπον πιστὸν, τουτέστιν ἀπελθὼν αὖθις ἐκεῖσε καὶ ἕκαστα τῶν πραττομένων σκοπῶν ἀγγελῶ σοι. καλεῖ δὲ τὸν ὀφθαλμὸν ἡμεροσκόπον, ἐπειδὴ ὥσπερ τοὺς κατασκόπους ἔχομεν, οὕτω καὶ τοὺς οἰκείους ὀφθαλμούς. τὸ δὲ πιστὸν λέγει, ὅτι ὁ ἰδών τι μᾶλλον τοῦ ἀκούσαντος ἐπίσταται, καὶ μαρτυρεῖ ἡ παροιμία, ὀφθαλμοὶ ὦτων πιστότεροι. τὰ λοιπὰ τούτων. πιστὸν βέβαιον.

67 σαφηνείᾳ λόγου ἀκριβεστάτῃ ἀγγελίᾳ τοῦ ἐμοῦ λόγου.

68 τῶν θύραθεν τῶν πολεμίων.

69 ὦ Ζεῦ ὦ Ζεῦ τε καὶ Γῆ καὶ πολισσοῦχοι θεοὶ, οἱ τὴν πόλιν συνέχοντες καὶ ἑδραιοῦντες, ἡ ἀρά τε τοῦ πατρὸς, ἤτοι τοῦ Οἰδίποδος, ἡ μέγα δυναμένη, μή μοι τὴν πόλιν πρυμνόθεν ἤτοι ἐκ βάθρων αὐτῶν παντελῶς ὀλεθρευθεῖσαν ἐκκόψατε, δηιάλωτον καὶ ὑπὸ δηΐδος ἤγουν μάχης καὶ πολέμου κρατηθεῖσαν, Ἑλληνίδα καὶ ταύτην οὖσαν· μηδὲ τοὺς οἴκους ἡμῶν τὴν ἐλευθέραν τε πόλιν σχῆτε καὶ κρατήσητε ἐν ζυγοῖς δουλείας, γένεσθε δὲ ἀλκὴ καὶ βοήθεια ἡμῖν καὶ ἀποσόβημα τῶν κακῶν. κοινωφελῆ δὲ ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς κατοίκοις τῆς πόλεως καὶ ὑμῖν τοῖς θεοῖς νομίζω λέγειν· ἡ γὰρ πόλις ὅταν εὐτυχῇ, τιμᾷ τοὺς θεούς. καὶ ἡμεῖς οὖν ἐὰν ἀβλαβεῖς ἐσμὲν, τιμῶντες ὑμᾶς ἐσόμεθα. εἰ δὲ κακῶς πάσχομεν, βλασφημήσομεν καθ᾽ ὑμῶν. πολισσοῦχοι θεοὶ οἱ τὴν πόλιν συνέχοντες καὶ φυλάσσοντες.

70 Ἐρινὺς φθοροποιέ. πατρὸς τοῦ ἡμετέρου.

71 πρυμνόθεν ῥιζόθεν. πανώλεθρον ποταπήν.

72 ἐκθαμνίσητε δίκην θάμνου ἐκριζώσητε. θάμνος γάρ ἐστιν εἶδος χαμαιζήλου φυτοῦ καὶ πολυκλάδου, παρὰ τὸ θαμά ἐτυμολογούμενος. οὐ γὰρ μονοστέλεχον κατὰ τὰ δένδρα ἄνεισιν, ἀλλὰ πυκνὸς ὁ θάμνος καὶ

πολυστέλεχος εὐθύς ἐστιν ἐκ ῥιζῶν. θάμνοι δὲ οὗτοι ῥᾷον πυρὶ πίπτουσιν· οὐ γὰρ δήπου μεγάλα δένδρα· ἡ δὲ πτῶσις διὰ τὸν ἄνεμον καὶ διὰ τὸ πολὺ πῦρ ἐξικμάζον τὴν συνεκτικὴν τῶν λεπτῶν θάμνων ὑγρότητα. διὰ θάμνου ἐκριζώθητε. θάμνος εἶδος φυτοῦ. ἐκθαμνίσητε θάμνος κυρίως τὸ φρύγανον, καταχρηστικῶς δὲ πᾶν χθαμαλὸν δένδρον. ἐκσπάσητε. δῃάλωτον ὑπὸ πολέμου ἠφανισμένην. Ἑλλάδος φθόγγον χέουσαν διάλεκτον· ἤτοι Ἑλληνίδα οὖσαν.

73 δόμους ἐφεστίους τῶν πολιτῶν, ἢ ἐμῶν. ἐγκατοίκους.

75 μήποτε σχέθειν τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ, ἀντὶ τοῦ, μήποτε σχῆτε ἐν ζυγοῖς τοῖς δουλίοις τὴν ἐλευθέραν πόλιν. ζυγοῖσι δουλείοισι ἤτοι δουλείᾳ. μήποτε σχέθειν ἐθελήσατε κρατηθῆναι.

76 ἀλκὴ δύναμις καὶ βοήθεια. ξυνὰ ἡμῖν καὶ ὑμῖν.

78 θρέομαι φοβερὰ μεγάλ᾽ ἄχη ἤτοι θρηνῶ, βοῶ φοβερὰς μεγάλας θρηνῳδίας. εὐπτόητος δὲ ἡ τῶν παρθένων ἡλικία πρὸς φόβον, καὶ μάλιστα πρὸς πολιορκίαν. τὸ δὲ φοβερὰ, ἢ διὰ τὸ φοβερὰ ἄχη· ἢ φοβερὰ γινομένη, ὅ ἐστιν ἐπίτρομος. Ἄλλως. θρεῦμαι ἐμφαίνεται ὁ τῶν παρθένων χορὸς ὁρῶν οἱονεὶ νοεροῖς ὀφθαλμοῖς πῶς ὁ τῶν Ἀργείων ὄχλος κεκίνηται κατὰ τῆς χώρας αὐτῶν, καί φησι θρηνῶν, ὁ ἱππικὸς στρατὸς συγκεχώρηται καὶ ἀφίεται, πρὸς τὴν πόλιν ὁρμᾷ, καταλείψας τὸν τόπον ἔνθα ἔκειτο. ὧδε πολὺς λαὸς ἱππότης πρόδρομος, ἤτοι δρομαῖος ἢ προτρέχων τῶν ἄλλων, οἱονεὶ τῶν πεζῶν. πείθει δέ με ταῦτα σκοπεῖν ὁ ἐν τῷ ἀέρι ἀναφαινόμενος κονιορτὸς, ὁ ἄναυδος καὶ ἄφωνος ὢν, σαφὴς δὲ καὶ ἀληθὴς μηνυτὴς τούτων, ἤγουν, ἡ γὰρ τοῦ κονιορτοῦ κίνησις ἱππέων πλῆθος σημαίνει ἐπέρχεσθαι. αἰθερία δὲ κόνις ἡ αἰρομένη μέχρι τοῦ αἰθέρος, καίτοι ἄφωνος οὖσα, ἐναργής ἐστιν, ὥσπερ ἄγγελος, καὶ ἀληθής. φαντάζονται δὲ ταῦτα πάντα. θρέομαι φοβοῦμαι. ἄχη τὰ ἐπερχόμενα δηλονότι.

79 μεθεῖται ἀφίεται, ἔρχεται. ἐκ τοῦ οἰκείου τόπου ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁρμᾶται. στρατόπεδον τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔκειτο.

80 ῥεῖ οἷον ἀφεῖται ὁ ὄχλος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου. ἤδη τὴν ὁρμὴν ποιοῦνται ἐπὶ τὴν πόλιν οἱ πολέμιοι. ταῦτα δὲ φανταζόμεναι λέγουσιν ὡς ἀληθῆ. τὸ δὲ χ πρὸς τὴν διαφορὰν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στρατοπέδου. στρατόπεδον γὰρ καλεῖται τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ στρατοῦ. ἢ στικτέον εἰς τὸ στρατὸς, ὁμοίως δὲ εἰς τὸ ῥεῖ. ῥεῖ δίκην ῥεύματος ἔπεισι. πρόδρομος προτρέχων ποταπός.

81 αἰθερία κόνις καὶ μέχρις ἀέρος φθάνουσα ταῖς τῶν ἵππων ὁπλαῖς. με πείθει ἐπειδὴ τὸ πείθειν διὰ λόγου γίνεται, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ ἄναυδος.

82 σαφὴς δὲ στικτέον εἰς τὸ δέ, ὡς ἂν ἡ σύνταξις εἴη τοιαύτη· ἡ κόνις φανεῖσα αἰθερία, ἤγουν ἐν τῷ ἀέρι, πείθει με τὴν ἔφοδον ὑπονοεῖν τοῦ στρατοῦ ἄναυδος καὶ ἄφωνος οὖσα, σαφὴς δέ. τὸ δὲ ἔτυμος ἄγγελος οὕτως νοητέον καὶ συντακτέον· ὁ ἄγγελος ὁ ἐλεδέμνας ἤγουν ὁ ἐλάσας ἡμᾶς τῶν δεμνίων — στικτέον γὰρ καὶ ἐν τούτῳ —, ὁ πρὸ μικροῦ ἐπαγγείλας τῷ Ἐτεοκλεῖ τὴν τοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἐπίθεσιν, ἀληθὴς ἦν· ἅπερ γὰρ ἐκεῖνος ἀπήγγειλε πρὶν, καὶ νῦν ἡ κόνις μηνύει. ἑλεδεμνὰς ἤτοι ἑλοῦσα καὶ λαβοῦσα τὸ δέμας ὑμῶν. σαφὴς ἔτυμος ἄγγελος φανερὸς ἀληθὴς μηνυτὴς, ὡς κατ᾽ ἐμοῦ γίνεται.

83 ἑλεδεμνὰς ὁ ἐλαύνων καὶ διεγείρων ἀπὸ τῶν δεμνίων. Ἄλλως. ἑλεδεμνάς: χρίμπτεται δὲ καὶ πλησιάζει ἡμῖν τι ἢ κατά τι ἡμῖν προσπελάζει βοὴ πεδιοπλόκτυπος, ἤγουν τῶν ἁρμάτων, κτύπον ἐμποιοῦσα τῇ γῇ. ἑλεδεμνὰς ἀντὶ τοῦ τὸ δέμας καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν λαμβάνουσα τῷ φόβῳ καὶ συσφίγγουσα καὶ κατέχουσα. τινὲς δὲ ὠτὶ χρίμπτεται γράφουσιν, ἤτοι τῇ ἀκοῇ ἡμῶν προσπελάζει βοή. ἠχεῖ δὲ αὕτη ἡ βοὴ τρόπον ὕδατος ἀπειρίτου καὶ ἀπολεμήτου διὰ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ἀπὸ τῶν ὀρῶν κατερχομένου καὶ κτυποῦντος. πεδιοπλόκτυπος καὶ τὸ τῆς γῆς δέ μου πέδον κατακτυπούμενον τοῖς ὅπλοις ποιεῖ μου τοῖς ὠσὶ προσπελάζειν τὸν ἦχον. ἤγουν ὁ κτύπος ὁ ἐκ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων πρὸς ἄλληλα καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ γῇ τῶν ἵππων ποδοκροτήσεως γινόμενος. ὑπὸ τοῦ κτύπου τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἐν τοῖς πεδίοις γινομένου. ἢ στικτέον εἰς τὸ βοά· τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως, καὶ χρίμπτεται βοὰ πεδιοπλόκτυπος. ἑλεδεμνὰς ἐλαύνων ἐμὲ ἐκ τῶν δεμνίων καὶ οὐκ ἐῶν

καθεύδειν, φόβον ἐμβαλών. πεδιοπλόκτυπος κτύπον ἐν τῷ πεδίῳ τοῖς ὅπλοις ἐγείρουσα.

84 ἐγχρίμπτεται βοὰ ἔπεισι καὶ πλησιάζει ἦχος. ποτᾶται ἐναέριος φέρεται, ἠχεῖ ἡ βοὴ τῶν ὅπλων.

85 ἀμαχέτου ἀκαταπονήτου. πρὸς ὃ μὴ δύναταί τις μαχήσασθαι, ἤτοι κατασχεῖν φερόμενον. ὀροκτύπου τοῦ κτύπον ἐν τῷ ὄρει ἐγείροντος τῇ φορᾷ. ἢ τοῦ ἔχοντος ἐν τῷ ὄρει καὶ ὁρμᾶν.

86 ἰὼ, ἰὼ, ἰὼ ὦ ὦ ὦ. ὀρόμενον ταρασσόμενον καὶ ἐγειρόμενον, φερόμενον. ἀλεύσατε ἀποσοβήσατε.

87 βοᾷ ὑπὲρ τειχέων ἐν βοῇ, ἤγουν σὺν θορύβῳ καὶ ὄχλῳ ὁ Ἀργεῖος λαὸς ὁ λευκὰς ἀσπίδας ἔχων ὄρνυται καὶ διεγείρεται καὶ ὁρμᾷ ὑπεράνω τῶν τειχέων, εὐπρεπὴς, ἤτοι τοῖς ὅπλοις κεκοσμημένος, ἐπὶ τὴν πόλιν τρέχων, προορᾷ δὲ οἷον ὁ χορὸς τὴν τοῦ Καπανέως, ὅστις ἐκ τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀργείων ἦν, ἐπὶ τὰ τείχη ἄνοδον, ἥνπερ Εὐριπίδης φησί. σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ ὑπέρ πρόθεσις, ὅτε τὴν ἀνωτάτω σχέσιν δηλοῖ, μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσεται· οἷον, ὑπὲρ τὴν γῆν ὁ ἥλιος· ἐν τῷ οὐρανῷ γάρ· ὅτε δὲ τὸ πλησίον καὶ ἐγγὺς, μετὰ γενικῆς, ὡς τὸ ὑπὲρ τῆς γῆς ὁ ἀνήρ, ἤτοι πλησίον τῆς γῆς· ἄνωθεν γὰρ αὐτῆς πορεύεται. καὶ ὁ Λυκόφρων «ὑπὲρ Καλυδνῶν «λευκὰ φαίνουσαι πτίλα,» ἤγουν τὰ ἱστία ὑπεράνω τῶν Καλυδνῶν φέρουσαι νήσων, μικρόν τι ταῦτα τῶν νήσων ἐξέχοντα. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ὑπὲρ τειχέων. βοᾷ ἐστίν.

89 ὄρνυται διεγείρεται. ὁρμᾶται. εὐπρεπὴς τοῖς ὅπλοις κεκοσμημένος. εὐτρεπὴς ποταπὸς ἕτοιμος.

90 διώκων ἐλαύνων, σπεύδων.

92 ῥύσεται ἡμᾶς τῶν τοιούτων. ἐπαρκέσει βοηθήσει ἡμῖν.

94 πότερα δῆτ' ἐγὼ πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν πέσω, παρακαλοῦσα καὶ δυσωποῦσα αὐτοὺς, ἢ ἄλλο τι πράξω; πότερα ποῖον· ἐπειδὴ τὸ πότερα διστακτικὴν ἔμφασιν ἔχει. φαμὲν γὰρ, πότερα ποιήσω τόδε ἢ τόδε; ἐνταῦθα τὸ μὲν ἓν σκέλος εἶπεν, ἐπειδὴ συντελεῖ, τὸ δὲ ἕτερον παρῆκεν,

δέον εἰπεῖν, ἢ οὐ προσπέσω; ὥστε πρὸς τὸ δαιμόνων πρῶτον ὑπόστιζε, ἵνα ἡ μὲν ὑποστιγμὴ εἴη διότι ὁ λόγος κρεμᾶται, ἡ δὲ στιγμὴ, διότι εἰ τὸν λόγον ἀπέδωκας, ἔστιξας ἂν ἐν τῷ τέλει τῆς ἀποδόσεως. τῶν δὲ μὴ ταῦτα δεχομένων βραχὺς λόγος· ἱκανὴν γὰρ τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας διδόασι δίκην. ποτιπέσω προσπέσω. προσπαρακαλέσω.

95 βρέτη εἰκόνας.

96 εὔεδροι ἐπ᾽ ἀγαθῷ ἱδρυμένοι. ἢ ἐπὶ τῶν καλῶν καθεδρῶν καθεζόμενοι. ὧν οἶκοι ἐν τοῖς ναοῖς.

97 ἀκμάζει βρετέων ἔχεσθαι τοῦτό φησι, καιρὸς ἀκμαῖός ἐστι νῦν ἔχεσθαι βρετέων ἤτοι προσπίπτειν τοῖς εἰδώλοις τῶν θεῶν καὶ παρακαλεῖν αὐτούς. τί βραδύνομεν καὶ οὐχ ἱκετεύομεν, ὦ ἀγάστονοι, ἡμεῖς αἱ ὑπὸ τοῦ στόνου ἀγόμεναι καὶ κατεχόμεναι, ἢ λίαν θρηνοῦσαι. ταῦτα δὲ τινὲς τῶν τοῦ χοροῦ γυναικῶν πρὸς τὰς ἑτέρας φασίν. ἀκμὴ καὶ καιρός ἐστιν εἰδώλων ἅπτεσθαι ἐπὶ δεήσει. ἀγάστονοι ἄγαν στενάζουσαι μόνον καὶ οὐχ ἱκετεύουσαι.

101 πέπλων καὶ στεφέων πότε ἕξομεν καὶ ἀψόμεθα τῶν πέπλων καὶ τῶν στεφάνων τῶν θεῶν, εἰ μὴ νῦν αὐτῶν ἐπελαβόμεθα, περὶ τὴν λιτὴν τὴν περὶ ἡμῶν καὶ τὴν τῆς πόλεως; τινὲς δὲ, πότε τῶν πέπλων καὶ τῶν στεφάνων τῶν ἡμετέρων καὶ κεφαλοδέσμων ἀψόμεθα, καὶ ταῦτα πρὸς γῆν κάτωθεν ῥίψασαι ὀλοφυρμὸν αὐταῖς περιθήσομεν, εἰ μὴ νῦν περὶ τὴν λιτήν; πότε πέπλων καὶ στεφέων ἕξομεν ἢ νῦν, τραπεῖσαι πρὸς λιτανείαν τὴν περὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως; ἀνετίθεσαν γὰρ καὶ πέπλους καὶ ἕτερά τινα ἄμφια ἐν ταῖς δεήσεσι. Ὅμηρος «πέπλον ὅστις τοι χαριέστατος.» πέπλων τῶν ἐν τοῖς ἀγάλμασι. στεφέων τῶν περὶ αὐτὰ στεφάνων. πότε ἕξομεν. ἀμφὶ λιτὰν περὶ παράκλησιν. ἕξομεν οἱονεὶ διατεθῶμεν. ὁ γὰρ περί τι διατεθεὶς ἄντικρυς τοῦτο κατέχει. τὸ ἕξομεν οὕτω νόει ὡς ἔφημεν, συνάπτων πρὸς τὸ ἀμφὶ λιτάν, τὸ δὲ ἀμφὶ λιτάν πρὸς τὸ πέπλων καὶ στεφάνων· χρῶνται δὲ τούτῳ εἰς τοιαύτην σημασίαν καὶ οἱ ῥήτορες· καὶ μαρτυρεῖ ὁ Σύριος Λουκιανὸς λέγων, «ἔπειτ᾽ ἀμφὶ πλοῦν εἴχομεν.» ἀγνοοῦντες δέ τινες τὸ ἕξομεν ἀντὶ τοῦ ἐξόμεθα λέγουσι, συνάπτοντες πρὸς τὸ πέπλων. ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, ὁπότε

ἱκέτευον τοὺς θεούς, ἐν χερσὶν ἔχειν τοὺς αὐτῶν πέπλους καὶ στεφάνους καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς ἐξιλεοῦσθαι.

103 κτύπον δέδορκα μετήγαγε τὰς αἰσθήσεις πρὸς τὸ ἐναργέστερον, ὡς «Ἤκουσας ὁ κόραξ οἷος ἦλθ' ἐξ Ὠρεοῦ;» κτύπον δέδορκα κατανοῶ. ὃ γὰρ κατανοῶ, τοῦτο δέδορκα τοῖς τοῦ νοῦ ὀφθαλμοῖς. πάταγος κτύπος.

104 τί ῥέξεις τί ποιήσεις, ὦ παλαίχθων Ἄρης; προδώσεις ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν;

105 παλαίχθων ἔκπαλαι τῇ χθονὶ ἡμῶν τιμώμενος, ὁ κατοικῶν ἔκπαλαι τὴν χθόνα. ἀντὶ τοῦ, ὁ ἐκ παλαιοῦ κληρωσάμενος τήνδε γῆν. τιμᾶται γὰρ παρὰ Θηβαίοις ὁ Ἄρης. διὸ καὶ Ἄρειον τεῖχος καὶ Ἀρητιὰς κρήνη παρ' αὐτοῖς. Ἄρης Ἀττικὸν, ὦ Ἄρης κλητικόν. οἱ δὲ γράφουσιν, ὦ Ἄρη. ἱερὰ δὲ Θήβη τοῦ Ἄρεως. ἔστιν οὖν πάλαι τὴν γῆν κατέχων. ῥέξεις ποιήσεις. παλαίχθων Ἄρης ὁ πάλαι καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν τῶν Θηβῶν χθόνα λαχὼν εἰς οἴκησιν. παρὰ Θηβαίοις ὁ Ἄρης τιμᾶται· Ἁρμονία γὰρ ἡ τούτων προμήτηρ Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεος ἦν παῖς. καλεῖται δὲ ἐνταῦθα καὶ Ἄρειον τεῖχος, καὶ Ἀρητιὰς κρήνη, ἣν ὁ Ἄρης τηρεῖ καὶ ἐπισκοπεῖ. τὰν σὰν γᾶν πόλιν δηλονότι. τὴν σὴν γῆν, ἤτοι τὰς Θήβας.

106 ἔπιδε ἤτοι ἐπίσκεψαι καὶ φύλαξον, ὦ Ἄρης χρυσοπήληξ καὶ χρυσῆν περικεφαλαίαν ἔχων· ἢ μετὰ χρυσέων περικεφαλαιῶν οἱ σπαρτοὶ ἀνεδόθησαν· ἥντινα, δηλονότι τὴν ἡμετέραν πόλιν, ποτὲ ἔθου πεφιλημένην.

107 χρυσοπήληξ χρυσῆν περικεφαλαίαν ἔχων. ἔπιδε ἤτοι εὐμενῶς βλέψον.

108 εὐφιλήταν ἀγαπητήν.

109 πολισσοῦχοι χθονὸς οἱ τὴν πόλιν καὶ τὴν περὶ αὐτὴν γῆν συνέχοντες.

110 ἴθ' ἴτε πάντες τινὲς μὲν ἴτ' ἴτε φασὶ, τραπῆναι τὸ τ εἰς θ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ διὰ τὸ κακόφωνον λέγοντες, ἄλλοι δὲ ἴθι ἑνικῶς λέγουσι, πρὸς τὸν Ἄρην τοῦτο ἀποτείνοντες, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τοὺς θεούς. ὁ δὲ νοῦς ἐστι τοιοῦτος, ἔλθετε, ὦ θεοὶ σύμπαντες, ἴδετε καὶ θεάσασθε τὸν ἱκέσιον λόχον τῶν

παρθένων γυναικῶν, ἤγουν τὸ πλῆθος καὶ τὴν συνάθροισιν τὴν ἱκετεύουσαν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι δούλας αὐτὰς τοῖς ἐχθροῖς.

111 παρθένων ἡμῶν. ἱκέσιον λόχον παράκλητον συνεδρίαν, ἀγοράν. δουλοσύνας ὕπερ δουλείας, ὑπὲρ τοῦ μὴ δουλεῦσαι.

113 κῦμα γὰρ περὶ πτόλιν δοχμολόφων ἀνδρῶν ταῦτα τροπικῶς εἶπεν. ἤτοι, ὀργὴ καὶ θυμὸς τῶν δοχμολόφων ἀνδρῶν καχλάζει ταῖς πνοαῖς ταῖς διεγειρομέναις. δοχμολόφων δὲ, τῶν ἐπινευόντων τοὺς λόφους, ἤτοι τὰ κράνη αὐτῶν· ἐν γὰρ τῇ κινήσει συμβαίνει πλαγιάζεσθαι τοὺς λόφους. ἄλλοι δὲ δοχμολόφων φασὶ, διότι οἱ πολεμοῦντες κόρυθας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἐπεφέροντο τρεῖς λόφους ἐχούσας, νεύοντας τῇδε κἀκεῖσε. πλησίον κύκλῳ τῆς πόλεως ἐχόντων λόφους πλαγίους τείνοντας.

114 δοχμολόφων ἤτοι τῶν ἐχόντων τοὺς λόφους δοχμίους ἐν τῷ κινεῖσθαι. λόφος δέ ἐστιν ἡ λεγομένη ἵππουρις, ἣν ἄνω τοῦ κράνους πηγνύουσιν.

115 καχλάζει ἠχεῖ. ὀρόμενον διεγειρόμενον.

118 παντελὲς ἀλλ᾽ ὦ Ζεῦ ὁ πάντως καὶ κατ᾽ ἀλήθειαν πάντα ποιῶν καὶ ἐξάγων εἰς τέλος — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ παντελές — βοήθησον εἰς τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων ἅλωσιν τῆς ἡμῶν δηλονότι πόλεως, μή πως ἁλῷ. οἱ γὰρ Ἀργεῖοι τὴν πόλιν κυκλοῦσι, φόβος δὲ ἡμῖν ἀπὸ τῶν πολεμικῶν ὅπλων ἐγγίνεται. τὸ παντελὲς ἢ πρὸς τὸ Ζεῦ νοητέον οὕτω, ὦ Ζεῦ παντελὲς, ἤτοι ὦ πάντα τελῶν, ἢ ὁ κατὰ πάντα τέλειος· ἢ πρὸς τὸ ἄρηξον οὕτω, ἄρηξον παντελὲς, ἤγουν διόλου. πάντως ἀληθές.

119 ἄρηξον βοήθησον ἡμῖν. δαΐων ἅλωσιν τὴν τῶν πολεμίων καταστροφήν.

121 κυκλοῦνται κυκλοῦσι. φόβος ἡμῖν. ἀρηΐων πολεμικῶν.

122 χαλινοὶ δὲ οἱ διάδετοι καὶ ἐκκρεμάμενοι τῶν ἱππικῶν γενύων καὶ στομάτων κινύρονται φόνον, ἤτοι ἦχόν τινα φονικὸν καὶ φονεργάτην ἐκπέμπουσι. συντάσσεται οὕτως, οἱ διὰ τῶν ἱππείων γενύων δετοὶ καὶ δεδεμένοι χαλινοί. διάδετοι γενύων ἱππείων πανταχόθεν δεδεμένοι ἱππικῶν στομάτων.

123 κινύρονται ἀπὸ κινήσεως ποιοῦνται φόβον. ἠχοῦσιν ἡμῖν.

124 ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ ὑπερήφανοι καὶ αὐθάδεις. ἄγαν ἀνδρεῖοι, ἔξοχοι· πρέπουσι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις οἱ ἔξοχοι προὔχοντες.

125 δορυσσόοις σάγαις ταῖς διὰ τοῦ δορὸς σούσαις καὶ κινούσαις εἰς φόβον τοὺς πολεμίους. σάγαις δὲ ἀντὶ τοῦ πανοπλίαις. πολεμικαῖς πανοπλίαις. δορυσσόος πανοπλία ἡ ἐν τῷ δορὶ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ σώους διατηροῦσα τοὺς ἔχοντας.

126 πάλῳ κλήρῳ.

127 πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ποσειδῶνα ταῦτά φησιν ὁ χορός. λέγει δὲ πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, φιλοπόλεμε, γενοῦ ῥυσίπτολις, ἤτοι ῥῦσαι τὴν ἡμετέραν πόλιν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. καὶ σὺ δὲ ὁ τῆς θαλάσσης βασιλεύων θεὸς Ποσειδὼν ἐπίλυσιν τῶν φόβων δίδου, καταβαλὼν τοὺς ἐχθροὺς ἐν τῇ τριαίνῃ. Διογενὲς ἐκ Διὸς γεννηθέν. φιλόμαχον πολεμικόν.

128 ῥυσίπτολις ἐλευθεροῦσα. ῥυομένη τὴν πόλιν. ἵππειος ὁ ἔφορος τῶν ἵππων. ἱππικός· ἢ διὰ τὸ ὕδωρ ταχὺ, ἢ διότι τῷ Πέλοπι πρῶτος ἅρμα παρέσχεν.

131 ἰχθυβόλῳ μηχανᾷ τῇ τριαίνῃ λέγει. τῷ κάμακι ἢ τῇ τριαίνῃ.

132 ἐπίλυσιν δίδου πάλιν δὶς εἶπε τὸ ἐπίλυσιν. τεταραγμένης δὲ ψυχῆς ταῦτα ἤθη καὶ ἐμφάσεως ἕνεκα λεγόμενα.

133 ἐπίλυσιν ἀπαλλαγήν. φόβων τῶν νῦν. δίδου ἡμῖν.

135 Κάδμου ἐπώνυμον Καδμεῖοι οἱ Θηβαῖοι.

138 κήδεσαί τ᾽ ἐναργῶς ἐπιμελήθητι. γράφεται καὶ κήδευσαι. κηδεστὴς ἐναργῶς γενοῦ. Ἁρμονίαν γὰρ τὴν Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως εἶχεν ὁ Κάδμος· ἢ ἀντὶ τοῦ, φρόντισον ἡμῶν καὶ τῆς πόλεως ἐναργῶς. κήδεσαί τ᾽ ἐναργῶς φρόντισον φανερῶς.

139 καὶ Κύπρις, ἅτε γένους Κύπρις ἡ Ἀφροδίτη λέγεται· ταύτης δὲ καὶ Ἄρεος θυγάτηρ ἡ Ἁρμονία ἐγένετο, ἣν ὁ Κάδμος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα· ἀφ᾽ ἧς οἱ ἀπὸ τοῦ Κάδμου πάντες γεγόνασι. φησὶν οὖν ὁ χορὸς πρὸς τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα Ἁρμονίαν ὅτι βοήθησον ἡμῖν· ἀπὸ

γὰρ τοῦ αἵματος τοῦ σοῦ ἐγεννήθημεν, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ σοῦ καταγόμεθα. Κύπρις ὦ. ἄτε ἤτις. γένους τοῦ ἡμετέρου. προμάτωρ ἐξ Ἄρεος καὶ Ἀφροδίτης Ἁρμονία ἡ Κάδμου γυνή.

141 ἄλευσον ἀποσόβησον τὰ παρόντα. σέθεν σοῦ. ἐξ αἵματος τοῦ γένους, ἤτοι τῆς Ἁρμονίας τῆς σῆς θυγατρός.

142 θεοκλύτοις ἃς ὁ θεὸς ἀκούει.

143 λιταῖς σε θεοκλύτοις ἀπύουσαι παρακλήσεσιν αἷς ἄνθρωποι τοὺς θεοὺς καλοῦσιν εἰς ἔλεον ἐπικαλούμεναι.

144 πελαζόμεθα τῷ σῷ βωμῷ πλησιάζομεν.

145 Λύκει᾽ ἄναξ, λύκειος γενοῦ Λύκειόν φασι τὸν Ἀπόλλωνα, ἢ διὰ τὸ ἐν τῇ Λυκίᾳ τῇ πόλει τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ ἀνατίθεσθαι αὐτῷ λύκον ὡς ἱερὸν, ἢ διὰ τὸ λύκους ἀνελεῖν. ἢ, ὅ γε κρεῖττον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρησάσης. Ἀπόλλων γὰρ ὁ Ἥλιος. Λύκει᾽ ἄναξ ὁ λύκον ὀλέσας ποτέ. Λύκειος γενοῦ φθορεὺς, καὶ οἷος ἐφάνης λύκῳ ποτέ. ἀφανιστικὸς, τιμωρητικός.

146 στρατῷ δαΐῳ τῷ τῶν πολεμίων. στόνων ἀϋτᾶς τῶν ἡμετέρων στεναγμάτων ἀκροατής.

147 Λατογένεια ἐκ Λητοῦς γεννηθεῖσα. εὖ πυκάζου ἤτοι ἐντέχνως καὶ ἐπιστημόνως εὐτρέπιζε τὸ τόξον. τὸ γὰρ πύκα ἀντὶ τοῦ ἐπιστημόνως παραλαμβάνεται. εὐτρέπιζε κατὰ τῶν πολεμίων.

151 ὄτοβον ἁρμάτων ἀκούω, φησὶ, τὸν τῶν χνοῶν κτύπον. τῶν καρουχῶν. ὄτοβον κτύπον. ἁρμάτων τῶν πολεμίων.

153 πότνι᾽ Ἥρα σεβασμία. τὸ πότνια Ἥρα καὶ τὸ Ἄρτεμι φίλα ἐπιφωνήματά ἐστι πρὸς τοὺς θεοὺς διὰ μέσου τῶν στεναγμάτων λεγόμενα, εἰς οἶκτον αὐτοὺς προκαλούμενα. τοιαῦτα δὲ καὶ προϊὼν εὑρήσεις.

154 χνοαὶ λέγονται αἱ τῶν τροχῶν χοινικίδες. ἤγουν αἱ σύριγγες, ὅ ἐστιν ὀπαὶ, ἃς καὶ πλήμνας φασὶν, ἤγουν τὰ μέσα τῶν εἰρημένων συρίγγων, εἰς ἃς ἐντίθενται τὰ ἄξονος ἄκρα. πλῆμναι δὲ καλοῦνται διὰ τὸ πλήσσεσθαι ἢ

πληροῦσθαι ὑπὸ τοῦ ἄξονος· ἐλήλαται δὲ ταῖς χοινικίσιν ἐμβαλλόμεναι. ἢ πασσαλίσκοι κωλύοντες ἐξιέναι τὸν τροχόν. ἐπίσωτρα οἱ ἐπικείμενοι κύκλοι τοῖς τροχοῖς ἤτοι οἱ κανθοὶ οὕτω λέγονται, διὰ τὸ ἐπιτρέχειν, ὡς ἀπὸ τῆς ἐπί προθέσεως καὶ τοῦ σῶ τὸ ὁρμῶ· ἢ παρὰ τὸ σώζειν. σωστικοὶ γὰρ τῆς εἴσω περιφερσίας εἰσὶν οἱ κανθοί. τὸ δὲ χνοαὶ βαρύτονον. τὰ εἰς η καθαρὸν δισύλλαβα τῷ ο παραληγόμενα ἀπὸ δύο συμφώνων ἀρχόμενα ὧν προηγεῖται δασὺ, βαρύνεται, οἷον χνόη φθόη χλόη. τὸ δὲ πνοὴ οὐκ ἔχει δασύ. ἔλακον ἤχησαν. ἀξόνων τῶν ἐν τοῖς ἅρμασι. βριθομένων βαρυνομένων τοῖς ἐφεστῶσι. χνόαι αἱ ὀπαὶ, ἤτοι τὰ ἅρματα περιφραστικῶς. αἱ σύριγγες.

155 δορυτίνακτος δ’ αἰθὴρ διὰ τῶν δοράτων τῶν πολεμίων κινούμενος ὁ ἀὴρ ταράσσεται. ἐπιμαίνεται γρ. ἐπισημαίνεται.

156 ἄμμιν ἡμῖν.

157 ποῖ δ’ ἔτι τέλος ποῦ; εἰς νίκην ἢ εἰς ὄλεθρον; θεὸς τύχη.

158 ἀκροβόλων δ’ ἐπάλξεων λιθὰς βαλλομένων κατὰ τὸ ἄκρον. ἀκροβολίζεσθαί ἐστι τὸ ἐν πολέμοις κατάρχεσθαι. λιθὰς λιθὰς, ἤτοι σωρὸς λίθων, ἔρχεται ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, ἤτοι τῶν μικρῶν πυργισκίων τῶν ἀκροβόλων, ἤτοι τῶν πόρρωθεν βαλλομένων, διὰ τὸ ἐν ἄκρῳ τῶν τειχῶν καὶ ἄνωθεν ἵστασθαι. λιθὰς σωρεία λίθων. ἔρχεται τὸ ἔρχεται, εἰ μὲν νοήσεις ἀπὸ Θηβαίων πρὸς τοὺς πολεμίους, τὸ ἀκροβόλων ἀντὶ τοῦ ἐξ ἄκρων τοῦ τείχους εἰς τρῶσιν τῶν πολεμίων πεμπομένων ἐρεῖς· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν πολεμίων πρὸς τοὺς Θηβαίους, ἀκροβόλων ἀντὶ τοῦ εἰς τρῶσιν τῶν ἐν τοῖς ἄκροις ἱσταμένων τοῦ τείχους πεμπομένων ἐκ πολεμίων. ταῦτα δὲ λέγει ὁ χορὸς οὐχ ὅτι ἀληθῶς ἐγίνετο, ἀλλ’ Αἰσχύλος ἐξεπίτηδες τοῦτο ποιεῖ τὴν τῶν γυναικῶν παριστῶν φύσιν, ἡνίκα ταραχθεῖεν φόβῳ, καὶ τὰ οὐκ ὄντα φανταζομένων.

159 ὦ φίλ’ Ἄπολλον ὦ Ἄπολλον, καὶ δέον εἰπεῖν ὦ Ζεῦ, τέλος ἡμῖν πολεμόκραντον ἁγνὸν καὶ ἀναίμακτον δός· ὁ δὲ οὐχ οὕτως ἔφη, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τὸν λόγον ἐποιήσατο. ἐστὶ δὲ τὸ αὐτό.

160 κόναβος ἐν πύλαις κόναβος καὶ ἦχος καὶ κτύπος τῶν σακέων καὶ ἀσπίδων τῶν ὑπὸ χαλκοῦ συνδεδεμένων, ἐν μάχαις καὶ τέλος καὶ πλήρωμα ζωῆς — ἤτοι θάνατος — ἐν τῷ πολέμῳ πληρωθὲν, ἁγνὸν καὶ καθαρόν. ἐπεὶ γὰρ οὐ μιαρὸς ὁ ἐν πολέμῳ φόνος, ἁγνὸν μᾶλλον τοῦτον ἔφησεν, ἐπεὶ οἱ πολεμίους ἀποκτείναντες καθαροί εἰσι μᾶλλον ἢ οἱ φίλους ἀνελόντες. τέλος δὲ ὁ φόνος καὶ ὁ πόλεμος· τέλος γάρ τινες τοῦ βιότου ἐν τούτῳ πολλάκις εὑρίσκουσι. τέλος γὰρ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς ὁ θάνατος. κόναβος κτύπος ἐστί. χαλκοδέτων σακέων ἐκ σιδήρου δεδεμένων ἀσπίδων.

161 Διόθεν ἐκ τοῦ Διός. πολεμόκραντον τὸν πόλεμον κρᾶναν καὶ τελειῶσαν. ἁγνὸν καθαρὸν, ἀναίμακτον.

164 μάκαιρ᾽ ἄνασσ᾽ Ὄγκα Ὄγκα ἡ Ἀθηνᾶ παρὰ Θηβαίοις ἐτιμᾶτο. ἐπεύχεται δὲ τὴν ἐπιχώριον Ἀθηνᾶν καλῶν εἰς βοήθειαν, ὡς ὁ Θετταλὸς τὸν Δία, λέγων, «Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε.» καὶ ὁ Λύκιος τὸν Ἀπόλλωνα, «Κλῦθι ἄναξ, ὅς που Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ εἶς.» καὶ ὁ Ἰδαῖος, «Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων.» Ὀγκαία τοίνυν ἡ Ἀθηνᾶ τιμᾶται παρὰ Θηβαίοις. Ὄγκα δὲ παρὰ Φοίνιξιν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ Ὀγκαῖαι πύλαι. μέμνηται τούτου καὶ Ἀντίμαχος καὶ Ῥιανός. Φοῖνιξ δὲ τὸ γένος ἄνωθεν ὁ Κάδμος ἐτύγχανεν ὁ τῶν Θηβαίων οἰκιστής· διὸ καὶ ὡς ἐκ Φοινίκων κατηγμένος Ὄγκαν Ἀθηνᾶν παρὰ Θηβαίοις τιμᾶσθαι ἐποίησε. τὸ δὲ «πρὸ πόλεως ἑπτάπυλον ἕδος «ῥύου» οὕτως ῥητέον, ὦ μάκαιρ᾽ ἄνασσα Ὄγκα, ὦ μακαρία θεὰ Ἀθηνᾶ πρὸ τῆς πόλεως γενομένη βοήθησον αὐτῇ. κάλλιον δὲ εἰπεῖν τὸ πρὸ τῆς πόλεως οὕτως, ὦ Ὄγκα Ἀθηνᾶ ἡ πρὸ τῆς πόλεως, ἤτοι οὖσα ἐζωγραφημένη πρὸ τῆς πόλεως, ἤγουν ἔμπροσθεν, ῥύου τὸ ἑπτάπυλον ἕδος, ἤτοι τὴν ἑπτάπυλον πόλιν τῶν Θηβαίων. γίνωσκε γὰρ ὅτι ἐζωγράφουν ταύτην πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, ἣν καὶ ὁ Λυκόφρων πυλαίτιδα λέγει, διὰ τὸ ἄνωθεν ἵστασθαι ταύτην τῶν τῆς πόλεως πυλῶν. Ὄγκα Ἀθηνᾶ Φοινίκων γλώττῃ. ἑπτάπυλον ἕδος τὰς Θήβας.

166 παναλκεῖς γρ. παναρκεῖς. παντοδύναμοι.

167 τέλειοι ἀνελλιπεῖς· ἀνελλιπὲς γὰρ τὸ θεῖον.

169 δορύπονον ποταπὴν αἰχμάλωτον.

170 ἑτεροφώνῳ τῷ πρὸς ἐκείνους ἑτεροφώνῳ· ἑτέρα γὰρ ἡ τῶν Βοιωτῶν διάλεκτος καὶ ἑτέρα ἡ τῶν Ἀργείων, διότι οἱ μὲν Ἀργεῖοι Δωριεῖς εἰσιν, οἱ δὲ Θηβαῖοι καὶ Ἀθηναῖοι Ἴωνες· ἢ ὅτι εἶχον συμμάχους καὶ τινὰς βαρβάρους. Ἄλλως. τῷ ἔχοντι ἄνδρας συμμίκτους ἐκ πολλῶν ἐθνῶν καὶ ἀλλόθρους καὶ ἀλλογλώσσους. Ὅμηρος «Ἄλλη δ᾽ ἄλλων γλῶσσα.» ἑτεροφώνῳ ἀλλογλώσσῳ. κλύετε παρθένων ἀκούετε ἡμῶν τῶν παρθένων, δικαίως εἰς οὐρανὸν ἀνασχουσῶν τὰς χεῖρας. τοῦτο δὲ τὴν ἐκ ψυχῆς ἱκετείαν δηλοῖ· καὶ Ὅμηρος «Χεῖρας ἀνασχόντες μεγάλ᾽ εὐχετόωντο.» πανδίκους δικαίας, ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτῶν φερομένας. χειροτόνους λιτὰς ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐχουσῶν τὰς χεῖρας. μετὰ χειρῶν τάσεως γενομένας.

175 λυτήριοι ἀμφιβάντες ὦ θεοὶ περὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες λυτήριοι, ἤτοι ἀφανισταὶ τῶν κακῶν, καὶ σωτῆρες, ἐξ ἔργων αὐτῶν δείξατε ὅτι φιλοπόλιες ἐστὲ, ἤτοι τὴν ἡμετέραν ἀγαπῶντες πόλιν. περιέποντες, φυλάσσοντες.

176 ὡς ὅτι. φιλοπόλιες ἐστέ.

177 μέλεσθ᾽ ἱερῶν δημίων ἤτοι φροντίζετε τῶν ἀνακειμένων καὶ ἀνατεθειμένων ἐν τοῖς ὑμῶν ναοῖς ἱερῶν δημίων, τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου· κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἀνετίθουν χρήματα. περιφραστικῶς οὖν εἶπε τοῦτο, μέλλων εἰπεῖν, φροντίζετε τῶν ναῶν ὑμῶν, μή πως κατερειπωθῶσι παρὰ τῶν πολεμίων καὶ ἀφαιρεθῇ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνθήματα. ἄλλοι δὲ οὕτως φασί· μέλεσθε καὶ φροντίζετε, ὦ θεοὶ, περὶ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῶν ἱερῶν δημίων, ἤτοι ἐπὶ τῶν ἀπομοιραζομένων παρὰ τῶν πολιτῶν ἀπὸ τῆς περιουσίας αὐτῶν. ἀπόμοιραν γὰρ οἱ πολῖται κατὰ καιρὸν ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς περιουσίας αὐτῶν, καὶ ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν. μελέτην ἔχετε τῶν ἱερῶν δημοσίων. μέλεσθε φροντίζετε. ἱερῶν δημίων τῶν δημοσίᾳ γινομένων ὑμῖν παρὰ τῶν πολιτῶν θυμάτων.

178 ἀρήξατε ἡμῖν.

179 φιλοθύτων τῶν προσφιλῶν μετὰ θυμάτων ἡμῖν μυστηρίων.

180 μνήστορές ἐστε μνείαν καὶ ἐνθύμησιν ἔχοντες.

181 ὑμᾶς ἐρωτῶ, θρέμματ᾽ οὐκ ἀνασχετὰ, ἢ ταῦτ᾽ ἄριστα καθ᾽ ὑπόκρισιν, ἢ ἐν ἐρωτήσει μετ᾽ ἐπιτιμήσεως ἀναγνωστέον. ὁ Ἐτεοκλῆς ἀκούσας τῶν παρθένων ὀδυρομένων καὶ παρακαλουσῶν τοὺς θεοὺς φησὶ πρὸς αὐτὰς, ἐρωτῶ ὑμᾶς, θρέμματα οὐκ ἀνασχετὰ, ἤτοι ἐμοὶ φορτικευόμενα καὶ βάρος ἐτώσιον νομιζόμενα, μὴ ἀνεχόμενα καὶ βασταζόμενα παρ᾽ ἐμοὶ, ἐρωτῶ ὑμᾶς, εἴπατε, ἆρα ταῦτα, ἃ ποιεῖτε, σωτήρια τῷ στρατῷ καὶ τῇ πόλει τυγχάνουσι; δηλονότι τὸ πεσούσας ὑμᾶς πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν πολισσούχων θεῶν λακάζειν καὶ θρηνεῖν καὶ βοᾶν, ἅτινα τοῖς σώφροσι μισητὰ νομίζονται. ὑμᾶς ἐρωτῶ, θρέμματ᾽ οὐκ ἀνασχετὰ ἐπεὶ εἰώθασιν οἱ ποιηταὶ δόγματά τινα εἰς ὠφέλειαν τῷ ἀκούοντι εἰσφέρειν, οὕτω καὶ ὁ Αἰσχύλος εἰσάγει τὸν Ἐτεοκλέα ἀπαγορεύοντα μὴ ἀπάγειν τὸν ὄχλον εἰς δειλίαν καὶ διὰ τὸν φόβον φυγεῖν αὐτόν. θρέμματ᾽ οὐκ ἀνασχετὰ γεννήματα ἃ οὐ δύναταί τις ὑπομένειν.

182 ἦ ὄντως, ἆρα. ταῦτα ἃ ποιεῖτε.

184 πυργηρουμένῳ πολιορκουμένῳ, ἢ τῷ ἐν πύργοις ἱσταμένῳ.

185 βρέτη εἴδωλα. πολισσούχων τῶν τὴν πόλιν συνεχόντων.

186 αὔειν, λακάζειν ταῦτα ἐπὶ τῶν ὀρνέων λέγεται. ἀλόγοις γοῦν ζῴοις παρέβαλε τὰς παρθένους, ὅτι ἐν φαντασίᾳ γεγόνασι πρῶτον μὲν γυναικείᾳ καὶ δειλῇ, δεύτερον δὲ οὐκ ἀληθεῖ. λακάζειν δὲ λέγεται τὸ ἠχεῖν, ἀπὸ τοῦ λήκω ῥήματος κατὰ τροπὴν τοῦ η εἰς α καὶ κατὰ παραγωγήν. αὔειν βοᾶν. σωφρόνων μισήματα ἃ οἱ σώφρονες ἄνδρες μισοῦσιν. μήτ᾽ ἐν κακοῖσι τοῦτό φησι, μήτε ἐν δυστυχίαις μήτε ἐν κακοῖς μήτε ἐν εὐεστοῖ φίλῃ, ἤτοι ἐν εὐδαιμονίᾳ προσφιλεῖ, συγκάτοικος εἴην τῷ γυναικείῳ γένει. ἡ γὰρ γυνὴ ὅταν ἐκτὸς φόβου τυγχάνῃ καὶ οὐδὲν ἔχῃ αὐτῇ ἐπικείμενον φοβερὸν, ἔστιν ἀναιδὴς καὶ θρασεῖα καὶ ἀκράτητος, ὅταν δὲ φοβηθῇ, γίνεται μέγα κακὸν καὶ τῷ ἰδίῳ οἴκῳ καὶ μᾶλλον τῇ πόλει. καὶ νῦν δὲ ὑμεῖς — πρὸς τὰς παρθένους ταῦτά φησιν ὁ Ἐτεοκλῆς — θεῖσαι καὶ ποιήσασαι φυγὰς πρὸς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν διαδρόμους καὶ σπουδαίους καὶ συντόνους διερροθήσατε καὶ ἐκινήσατε καὶ διὰ τοῦ θορύβου ἐνεβάλετε τοῖς πολίταις ἄψυχον κάκην, ἤτοι δειλίαν· τοῦτο δέ

ἐστιν ὃ λέγει ὅτι ὑμεῖς φυγοῦσαι ἐποιήσατε καὶ τοὺς πολίτας φοβηθῆναι, τοὺς δὲ πολεμίους θρασυνθῆναι.

187 εὐεστοῖ εὐτυχίᾳ.

189 ὁμιλητὸν φορητὸν, ὑπομονητόν. κρατοῦσα εὐτυχής. νικῶσα. οὐχ ὁμιλητὸν θράσος οὐχ οἵα τε ὁμιλεῖσθαι ὑπ᾽ ἀσχέτου θρασυνομένη χαρᾶς.

190 οἴκῳ τῆς αὐτῆς. πλέον τοῦ δέοντος.

191 διαδρόμους φυγὰς τὰς διὰ μέσου ἐρχομένας. διὰ πάσης τῆς πόλεως ὑφ᾽ ὑμῶν γενομένας.

192 θεῖσαι ποιήσασαι. διερροθήσατε διεκινήσατε. ἐνεβάλετε. ἄψυχον κάκην δειλίαν. ὥσπερ γὰρ τὴν ἀνδρείαν εὔψυχόν φαμεν, οὕτω καὶ τὴν δειλίαν ἄψυχον.

193 τὰ τῶν θύραθεν τὰ τῶν πολεμίων. ὡς ἄριστα λίαν. ὀφέλλετε αὔξετε ἀνυποστάτους ἐκείνους οἷς ποιεῖτε δεικνύουσαι. ἢ ὅτι κατεπτοηκότας ἡμᾶς ἂν αἴσθωνται, πολὺ μᾶλλον θρασυνθήσονται.

194 αὐτοὶ δ᾽ ὑπ᾽ αὐτῶν ἔνδοθεν αὐτοὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπ᾽ αὐτῶν — ἤτοι ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν γυναικῶν, δεικτικῶς — πορθούμεθα, τουτέστι, καὶ μὴ πολεμούμενοι πολεμούμεθα. γράφεται καὶ ὑφ᾽ αὑτῶν, ἤτοι αὐτοὶ δι᾽ ἑαυτῶν.

195 συνναίων πρὸς ἑαυτόν φησιν ὁ Ἐτεοκλῆς. συγκατοικῶν.

196 κεἰ μή τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς τοῦτό φησιν ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν χορὸν, ὅτι ἐὰν μή τις ἀκούσεται τῆς ἐμῆς ἐξουσίας καὶ τὸ ἐμὸν ποιήσῃ πρόσταγμα, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνὴ, εἴτε τι τούτων μεταίχμιον καὶ μέσον, ὀλεθρία ψῆφος κατ᾽ αὐτοῦ συμβουλεύσεται. τὸν θάνατον δὲ λιθόλευστον, τὸν διὰ βολῆς λίθων γινόμενον, οὔτι μὴ φύγῃ, οὐδαμῶς ἐκφύγῃ. τὸ δὲ μή παρέλκον. ἀρχῆς τῆς ἐμῆς ἤγουν ὃ ἐγὼ προστάσσω.

197 μεταίχμιον μεταίχμιον καὶ τὸ μέσον ἐστὶν, οἷον οἱ ἀνήλικοι παῖδες, οἱ μήτε τὰ τῶν ἀρρένων ἐνεργοῦντες μήτε τὰ τῶν θηλειῶν. εἰπὼν οὖν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀναγκαίως ἔστι νοῆσαι τὸ τούτων μέσον, καὶ παῖδα

νεογνὸν πρὸς τὴν τῶν ἑκατέρων ἡλικίαν. τινὲς δὲ λέγουσιν εἶναι τὸ μεταίχμιον τὸν ἀληθῶς ὀργιζόμενον. χῶ τι τῶν μεταίχμιον ὅπερ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν μέσον. τοῦτο δέ φησιν οὐχ ὅτι ἐστί τι γένος ἀνδρῶν μεταξὺ καὶ γυναικῶν, ἀλλ' ἵνα δείξῃ τὸ τῆς προσταγῆς ἀκριβές. οἱ δὲ τοὺς εὐνούχους λέγοντες ἐρρώσθωσαν.

199 δήμου δ' οὔτι τὸν ἐκ δήμου συστῆσαι μόρον. λευστῆρα λιθαστικόν. οὔτι οὐδαμῶς.

200 μέλει γὰρ τῷ ἀνδρὶ γὰρ διὰ φροντίδος ἐστὶ τὰ ἔξωθεν, μὴ γυνὴ περὶ τούτων βουλευέτω. ἔνδον δὲ οὖσα ἡσύχαζε καὶ μὴ βλάβην ποίει τῇ πόλει δειλαινομένη καὶ κλαίουσα καὶ τοὺς πολίτας θορυβοῦσα. μέλει διὰ φροντίδος ἐστί.

201 βλάβην τίθει ποίει πρὸς τοὺς πολίτας ὀλολύζουσα καὶ σπαραττομένη.

203 ὦ φίλον ἀπολογοῦνται διότι ἐθορύβησαν. ἔδεισα ἐφοβήθην.

204 ἁρματόκτυπον ὄττοβον ἀκούσασα τὸν ἦχον τὸν ἐκ τοῦ κτύπου τῶν ἁρμάτων γινόμενον, καὶ τῶν διὰ στόμα, τουτέστι τῶν εἰς τὸ στόμα, τῶν ἵππων ὄντων ἱππικῶν πηδαλίων, τῶν ἀΰπνων καὶ τῶν μὴ ἐώντων ἐμὲ ἠρεμεῖν ἐν ὕπνῳ, τῶν χαλινῶν λέγω τῶν πυριγενετῶν, ἤτοι τῶν ἐν τῷ πυρὶ χαλκευθέντων, καὶ ὅτι αἱ σύριγγες αἱ ἑλίτροχοι περὶ ἃς ἑλίσσονται οἱ τροχοὶ ἔκλαγξαν. τὸν ἁρμάτων γινόμενον κτύπον. ὄττοβον σημείωσαι τὴν σύνταξιν. πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς τὸ ἀκούσασα συνέταξε τὸ ὄττοβον, εἶτα ἐνήλλαξε διὰ τοῦ ὅτι, καὶ πάλιν τῇ προτέρᾳ συντάξει ἐχρήσατο, ἀπὸ κοινοῦ πρὸς τὸ χαλινῶν τὸ ὄττοβον ἐκδεχόμενος.

205 σύριγγες ἔκλαγξαν περιφραστικῶς τοὺς τροχούς φησι. σύριγγες δέ εἰσι τὰ ξύλα τὰ μέσον τοῦ περιφεροῦς ξύλου τοῦ τροχοῦ διαπερονούμενα. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστι μέγα, τὸ δὲ ἕτερον τούτων μικρότερον, ἄλλο δὲ αὖ τοῦ δευτέρου μικρότερον, λόγον τῶν αὐλῶν τῶν συρίγγων ἐπέχοντα. ἑλίτροχοι περὶ ἃς ἑλίσσονται οἱ τροχοί. ἱππικῶν ἱππικὰ πηδάλια λέγει καὶ τοὺς χαλινούς. ὥσπερ τὸ πηδάλιον ἐν τῇ νηΐ, οὕτω καὶ ὁ χαλινὸς ἐν τῷ ἵππῳ. σύριγγες ἔκλαγξαν αἱ ὀπαὶ τοῦ ἄξονος ἤχησαν. ἑλίτροχοι αἱ

συνελοῦσαι τοὺς τροχοὺς δι᾽ ὧν τὸ ἅρμα ἐλαύνεται. ἱππικῶν τ᾽ ἀΰπνων τῶν μὴ τοὺς ἵππους ἐώντων ἠρεμεῖν, ἀλλ᾽ ἐλαυνόντων δρόμον.

207 πηδαλίων διὰ στόμα τῶν ἵππων, καθάπερ τὴν ναῦν τὰ πηδάλια· ἔστι δὲ τὸ διὰ στόμα πρὸς τὸ πηδάλιον.

208 πυριγενετᾶν χαλινῶν τῶν ἐκ πυρὸς χαλκευθέντων. τὸν ὄττοβον ἀπὸ κοινοῦ λάμβανε.

209 τί οὖν; ὁ ναύτης ὁ Ἐτεοκλῆς, εἰπόντος τοῦ χοροῦ ὅτι διὰ τοῦτο ἔφυγον πρὸς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν, ὅτι ἐφοβήθην ἀκούσασα τὸν κτύπον τῶν ἁρμάτων καὶ τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, φησὶ πρὸς αὐτὸν, τί οὖν, ὁ ναύτης ἆρα μὴ τῆς νηὸς καταποντιζομένης ἐν τῇ θαλάσσῃ εὗρε μηχανὴν σωτηρίας, φυγὼν ἀπὸ πρύμνης εἰς πρῷραν; οὕτως οὖν οὐδὲ ὑμεῖς μηχανὴν σωτηρίας εὑρήσετε παριοῦσαι καὶ ἐλθοῦσαι ὧδε καταλείψασαι τὰ οἰκεῖα οἰκήματα. τί οὖν ἔστω τοῦτο ὃ λέγεις. ἆρα ἐκ παραλλήλου. ἐς πρῷραν φυγὼν καθάπερ ὑμεῖς ἄνω καὶ κάτω τῆς πόλεως ἰοῦσαι. πρύμνηθεν ἀπὸ τῆς πρύμνης. μηχανὴν σωτηρίας μέθοδον τοῦ πῶς δεῖ σεσῶσθαι.

210 καμούσης χειμαζομένης. πρὸς ἐν.

211 ἀλλ᾽ ἐπὶ δαιμόνων πρόδρομος ἦλθον ὅτε βρόμος καὶ ἦχος καὶ κτύπος γέγονεν ἐν πύλαις — τοῦτο δὲ ἔξωθεν, νιφάδος νιφομένης ὀλοῆς — τότε δὴ ἦλθον πρὸς τὰ ἀρχαῖα καὶ πατρῷα εἴδωλα τῶν θεῶν, θαρρῶν τοῖς θεοῖς· τότε ἤρθην πρὸς μακάρων λιτάς· ἀσυνδέτως ταῦτα. ἢ οὕτως, ἐπὶ τὰ δαιμόνων ἦλθον βρέτη, διότι βρόμος ἐν πύλαις νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης, ἤγουν συχνῶν βελῶν καταφερομένων πρὸς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω τὸ ἑξῆς· τότε δὴ ἦλθον πρὸς μακάρων λιτάς. ἀλλ᾽ οὐ μάτην ἐφερόμην πρὸς τὴν πόλιν. ἀρχαῖα βρέτη τὰ ἐξ ἀρχῆς ὄντα τῇ πόλει ἀγάλματα. ἀρχαῖα βρέτη ἤγουν τὰ πατρῷα εἴδωλα τῶν θεῶν. νιφάδος νιφάδα φησὶ τὸ τῶν πολεμίων πλῆθος. ὀλοὴν νιφάδα λέγει τὴν σύρρευσιν καὶ συνέχειαν τῶν βελῶν. πίσυνος θαρροῦσα. νιφάδος ὅτ᾽ ὀλοᾶς βλέπων καὶ λίθων σωρείας ἐπ᾽ ὀλεθρίαν.

213 νιφομένης δίκην χιόνος πιπτούσης. βρόμος ἦχος ἐγένετο.

214 ἤρθην διηγέρθην. λιτὰς δεήσεις.

215 ἀλκὰν βοήθειαν.

216 πύργον στέγειν εὔχεσθε εὔχεσθε τὸν πύργον, ἤτοι τὰ ἡμέτερα τείχη, μένειν ἀσφαλῶς. καὶ στέγειν καὶ ὑπομένειν τὸ πολεμικὸν δόρυ. οὐκ οὖν ταῦτα, ἃ φῂς, ἔσται πρὸς θεῶν, τὸ ἀλκὴν καὶ βοήθειαν παρέχειν ἡμῖν. πύργον ἤτοι τὴν πόλιν, ἀπὸ μέρους. στέγειν ὑπομένειν.

218 ἁλούσης πορθουμένης. λόγος φήμη ἐστί.

219 μήποτ᾽ ἐμὸν κατ᾽ αἰῶνα μηδέποτε αὕτη ἡ πανήγυρις τῶν θεῶν, ἤγουν ἡ συναγωγὴ τῶν ἐνταῦθα ὄντων θεῶν, καταλείποι τὴν πόλιν κατ᾽ ἐμὸν αἰῶνα καὶ χρόνον, ἤγουν ἡμῶν ζώντων, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ βίου. ἐμὸν κατ᾽ αἰῶνα ἤγουν κατὰ τὴν ἐμὴν ζωήν.

220 πανήγυρις ἡ πληθύς.

221 ἀστυδρομουμέναν ὑπὸ τῶν ἀστῶν περιερχομένην. οἱ γὰρ τῆς ἁλούσης πόλεως πολῖται ἄνω καὶ κάτω πρὸς αὐτὴν χωροῦσι, γυναῖκας, τέκνα, χρήματα, ἐσθῆτας, τἄλλα σώζειν θέλοντες. στράτευμα τὸ στράτευμα διὰ τοὺς πολεμίους νόει, οὕτω, μηδὲ ἐπίδοιμι τὸ στράτευμα τῶν πολεμίων ἁπτόμενον τῆς πόλεως ἐν πυρὶ δαΐῳ, ἤτοι καῖον αὐτήν.

222 ἁπτόμενον ἅπτεσθαι. δαΐῳ πολεμικῷ.

223 βουλεύου κακῶς διὰ θρήνων καὶ σπαραγμάτων τοὺς πολίτας κατακλῶσα καὶ πρὸς δειλίαν ἐπάγουσα.

224 πειθαρχία γάρ ἐστι πάνυ εὐφυῶς ὁ Αἰσχύλος τὴν πειθαρχίαν γυναῖκα ὠνόμασε μητέρα τῆς εὐπραξίας τῆς σωτῆρος, λέγων, ἡ πειθαρχία γυνή ἐστι μήτηρ τῆς σωτῆρος εὐπραξίας. οὕτως λέγεται λόγος ὑπεμφαίνων ὅτι καλόν ἐστι τὸ πειθαρχεῖν. πειθόμεναι γὰρ αἱ πόλεις τοῖς κρατοῦσιν ἵστανται. Ἄλλως. γυνὴ σωτῆρος λείπει Διός, ἵνα ᾖ, γυνὴ Διὸς σωτῆρος οἰκείως ἔχουσα πρὸς τὸ σώζεσθαι. πειθαρχίᾳ ἡ εὐπείθεια. ἐνταῦθ᾽ Αἰσχύλος σωματοποιεῖ τὴν πειθαρχίαν. λέγει δὲ ὡς ὁ πειθόμενος τῷ τὰ λῷστα συμβουλεύοντι, οὗτος ἄριστα πράσσει.

225 σωτῆρος σωστικῆς. ὧδε οὕτως.

226 ἔστι θεοῖς δ' ἔτ' ἰσχὺς ὁ χορός φησι πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα, ἀληθές ἐστιν ὅτι ἡ πειθαρχία μήτηρ τῆς σωστικῆς εὐπραξίας πέφυκεν· ἔστι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς δύναμις ὑπερέχουσα πάντα. πολλάκις δὲ ἡ τῶν θεῶν ἰσχὺς τὴν ἀμήχανον νεφέλην καὶ ἐκ χαλεπῆς δύης κρεμαμένην ὕπερθεν τῶν ὀμμάτων ὀρθοῖ καὶ ἀποσοβεῖ αὐτήν. ἔστι καλῶς εἶπας τοῦτο. καθυπερτέρα ὑψηλοτέρα τῆς πειθαρχίας.

227 ἀμήχανον εἰς ἣν οὐκ ἔχει τις μηχανήσασθαι.

228 ἐκ χαλεπᾶς δύας κακῆς τύχης. ὕπερθε ὑπεράνω.

229 κρημναμέναν ὑπερκειμένην. νεφέλαν ὀρθοῖ τὴν τῆς ἀθυμίας σκοτομήνην ἐγείρει καὶ εἰς τοὐναντίον τρέπει. τὴν θλίψιν φερομένην ἀποσοβεῖ καὶ ἀποδιώκει.

230 σφάγια θύματα. τὰ σφάγια καὶ χρηστήρια ἐκ παραλλήλου· οὐ γὰρ μόνον χρηστήρια τὰ μαντεύματα, ἀλλὰ καὶ τὰ θύματα· ἢ ὅτι θύοντες τοῖς θεοῖς καὶ αὐτῶν περὶ τοῦ δεομένου τὰς μαντείας δεχόμεθα, ἢ ὅτι μέρος μαντικῆς ἐστι τὸ καὶ διὰ σφαγίων τὰς μαντείας ποιεῖσθαι, ὁρῶντας τὴν τοῦ ζῴου χολὴν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὴν κύστιν.

231 ἔρδειν ποιεῖν· πειρωμένων πεῖραν λαμβανόντων καὶ ἐγχειρούντων αὐτοῖς πρὸς πόλεμον. ἀποσόβησιν ποιουμένων.

232 σὸν δ' αὖ γυναικός ἐστι τοῦτο. σὸν ἐστί. ἔσω δόμων ἐντὸς τῶν δόμων.

233 διὰ θεῶν πόλιν διὰ τῆς ἐπικουρίας τῶν θεῶν νεμόμεθα τὴν πόλιν ἀδάμαστον, μὴ δαμαζομένην ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ καταπονουμένην, τὸν ὄχλον δὲ τῶν δυσμενέων καὶ τῶν ἐχθρῶν ἀποστέγει καὶ ὑπομένει καὶ καρτερεῖ ὁ πύργος καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. διὰ θεῶν διὰ τῆς αὐτῶν βοηθείας. νεμόμεθα οἰκοῦμεν. ἀδάμαστον ποταπὴν ἀπόρθητον.

234 ὄχλων εἰ δὲ τὸ ὄχλων μικρογραφήσεις, τὸ ἀποστέγει ἀντὶ τοῦ ὑπομένει μόνον ἐρεῖς, τὴν ἀπό ἀργὴν λαμβάνων, τὸ δὲ διὰ θεῶν κατὰ κοινοῦ. τὸ δὲ, τί τάδε, εἰ μὲν στίξεις εἰς τὸ τί, τὸ «τάδε «νέμεσις στυγεῖ» κατ' ἐρώτησιν εἴποις οὕτω, τί φῂς, τάδε, τὸ διὰ τῆς βοηθείας τῶν θεῶν οἰκεῖν

καὶ σώαν ἔχειν τὴν πόλιν μεμπτόν ἐστιν; εἰ δὲ οὐ στίξεις, καθ᾽ ὁμαλισμὸν εἴποις ἀντὶ τοῦ, τί ταῦτα ἃ ποιῶ, λέγω δὴ τὸ δεῖσθαι τῶν θεῶν, μεμπτὰ λογίζονται; εἰκότως δὲ εἶπε τὸ νέμεσις στυγεῖ καὶ οὐκ αὐτὸ μισεῖς· βαρὺς γὰρ ἂν εἶχεν ὁ λόγος εἰ αὐτοπροσώπως πρὸς αὐτὸν ἐτείνετο. πύργος ἀποστέγει ἤγουν ἀπὸ μακρὰν ἐκείνων ὑπομένει, τουτέστιν οὐχ ὑπ᾽ ἐκείνων.

235 τί τάδε νέμεσις στυγεῖ; ἡ σὴ ἀγανάκτησις. ὁ χορός φησι πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα, τί τάδε, ἅ φημι περὶ τῶν θεῶν, εὐεργέτας τούτους ἀποκαλῶν, στυγεῖ ἡ νέμεσις, ἤτοι ἡ ἀπὸ σοῦ μέμψις; ὁ δὲ πρὸς αὐτὴν, οὐδαμῶς φθονῶ καὶ νεμεσῶ σοι τοῦ τιμᾶν τοὺς θεούς, ἀλλ᾽ ἵνα μὴ τοὺς πολίτας ποιῇς δειλούς, ἴσθι καὶ ὕπαρχε ἔκηλος καὶ ἥσυχος, μὴ λίαν φοβοῦ. τί τάδε νέμεσις στυγεῖ ἤτοι μεμπτά ἐστι. φθονῶ μέμφομαι.

237 ὡς ἵνα. κακοσπλάγχνους δειλούς. τιθῇς ποιῇ.

238 ἔκηλος ἴσθι γράφεται καὶ εὔκηλος. τὸ γὰρ υ μέτρου αἰτίας ἕνεκα ποτὲ παραλαμβάνεται. ἔκηλος λέγεται ὁ ἥσυχος ἀπὸ τοῦ ἑκὰς καὶ πόρρω εἶναι ἁλμάτων καὶ ταραχῶν. εὔκηλος ἴσθι ἥσυχος ἔσο.

239 ποταίνιον κλύουσα ὁ χορὸς πάλιν ἀνελθὼν εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεώς φησι, νεωστὶ γεγενημένον καὶ πρόσφατον κτύπον καὶ ἦχον ἀκούσασα σὺν φόβῳ παρεγενόμην εἰς ταύτην τὴν ἀκρόπολιν καὶ τίμιον ἔδαφος. ποταίνιον πρόσφατον. πάταγον κτύπον. ἅμα σύν.

241 τίμιον ἔδος διὰ τὸ τοὺς θεοὺς ἐνταῦθα ἱδρῦσθαι. ἢ ὅτι τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἐνταῦθα ἦν. εὕρηται γὰρ ἔδος καὶ τὸ ἄγαλμα καὶ παρὰ ποιηταῖς καὶ λογοποιοῖς.

242 μὴ νῦν ἐὰν θνήσκοντας ὁ Ἐτεοκλῆς φησι πρὸς τὸν χορὸν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἱστάμενον, μὴ ἁρπαλίζητε ἐν κωκυτοῖς, μὴ ἁρπάζητε τὸ θρηνεῖν, ἐάν τινας ἀκούσητε σφαττομένους ἢ ἡττημένους. τετρωμένους γρ. τετραμμένους.

243 πύθησθε μάθητε. κωκυτοῖσιν ἁρπαλίζετε θρήνοις ὁρμᾶτε.

244 Ἄρης βόσκεται ἐν τούτῳ γὰρ τῷ ὀδύρεσθαι καὶ θρηνεῖν βόσκεται ὁ Ἄρης, ἤτοι τρέφεται ἐν αἵματι τῶν σφαττομένων τῷ φόβῳ τῶν βροτῶν. χαυνούμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν θρήνων καὶ τῶν ὀδυρμῶν οὐκέτι καιρίως μαχόμενοι ἵστανται ἀνδρείως καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἀνδρικῶς στρατευόμενοι, ἀλλὰ τὰ νῶτα κλίναντες ἀναιροῦνται εὐθύς. τούτῳ δέον οὕτω εἰπεῖν τούτῳ εἶπεν πρὸς τὸ φόνῳ, ὥσπερ ἐστὶ καὶ τὸ «ξύλινον μόρον, ἣν παγίδα καλέουσιν.» ἢ μὴ σύναπτε τὸ τούτῳ πρὸς τὸ φόνῳ, ἀλλ᾽ οὕτω λέγε, ἐν τούτῳ γὰρ τῷ κωκυτοῖσιν ἁρπαλίζειν βόσκεται ὁ Ἄρης, ἐν τῷ φόνῳ τῶν βροτῶν.

245 καὶ μὴν ἀκούω πῶς οὖν μὴ θρηνῶ;

246 ἐμφανῶς φανερῶς. μὴ—ἄκου᾽ ἄγαν ἀλλ᾽ ἐθελοκώφει. ὡς κυκλουμένων περιλαμβανομένων ἡμῶν. ἡμῶν ἀπὸ τῶν πολεμίων.

248 οὐκοῦν τὸ λοιπόν.

249 δέδοικα φοβοῦμαι. ἀραγμὸς ὀφέλλεται κτύπος αὐξάνεται. προσκρουσμός.

250 τῶνδ᾽ ὧν λέγεις.

251 ξυντέλεια τὸ κοινὸν ἄθροισμα τῶν θεῶν ἐκ μεταφορᾶς τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀθροίσεως. τέλος γὰρ τὸ τάγμα τὸ ὁποιονοῦν λέγεται, εἴτε ἀρχόντων εἴτε στρατηγῶν εἴτε ἑτέρων τινῶν. Ὅμηρος «᾽Ελθεῖν εἰς φυλάκων ἱερὸν τέλος.» φησὶν οὖν ὁ χορὸς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν θεῶν, μὴ προδῷς τὴν ἡμετέραν πόλιν. συνέλευσις τῶν θεῶν. ἄθροισμα τῶν θεῶν, ἐκ μεταφορᾶς τῆς εἰς τὸ κοινὸν εἰσφορᾶς, ἣν καλοῦσι ξυντέλειαν.

252 οὐκ ἐς φθόρον οὐκ εἰς φθορὰν ἀπελθοῦσα ἀφώνως μενεῖς. εἰώθαμεν δὲ τοιούτοις λόγοις πρὸς τοὺς ἐνοχλοῦντας χρῆσθαι. φθόρον φθοράν. ἀνασχήσῃ ὑπομενεῖς.

253 θεοὶ πολῖται θεοὶ πατρῷοί εἰσιν οἱ ἐφ᾽ ἑστίας, οὓς ἐτίμων οἱ ἐγκάτοικοι τοῦ οἴκου καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν· ἐγχώριοι δὲ οὓς ἐτίμα πᾶσα ἡ χώρα. μή με δουλείας τυχεῖν θελήσητε.

254 πόλιν πᾶσαν.

255 παγκρατὲς πανίσχυρε. τὸ παγκρατὲς εἰ μὲν πρὸς τὸ ὦ Ζεῦ συνάψεις, ἀρσενικὴ κλητική ἐστιν, εἰ δὲ πρὸς τὸ βέλος, οὐδετέρα εὐθεῖα.

256 ὦ Ζεῦ γυναικῶν ὁ Ἐτεοκλῆς ἀκούων τῶν παρθένων πολλὰ λεγουσῶν φησι πρὸς τὸν Δία, ὦ Ζεῦ, ποταπὸν τὸ γένος τῶν γυναικῶν τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκας; καὶ φησὶν ὁ χορὸς, τοιοῦτον ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τοῖς ἀνδράσι τὸ γυναικεῖον φῦλον μοχθηρὸν οἷόν εἰσιν ἄνδρες ὧν ἂν κρατηθῇ ἡ πόλις. καὶ ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς αὐτὸν εἰπόντα τὸ ὧν ἂν ἁλῷ πόλις εἴρηκε, παλινστομεῖς αὖ; ἤτοι καὶ πάλιν δυσφημεῖς καὶ τὰ αὐτὰ φάσκεις τοῖς πρίν; ὁ δὲ χορὸς πρὸς αὐτὸν, ἐν δειλίᾳ ὁ φόβος ἁρπάζει τὴν γλῶσσαν· τουτέστιν ἐκ δειλίας κινεῖ με ὁ φόβος φθέγγεσθαι ἃ μὴ αἱροῦμαι. ὥπασας παρέσχες τῷ βίῳ.

257 μοχθηρὸν ὥπασε. ὥσπερ ἄνδρας μοχθηροὺς ὥπασε.

258 παλινστομεῖς ἤγουν πάλιν στωμυλεύεις. θιγγάνουσα ψαύουσα.

259 ἀψυχίᾳ δειλίᾳ.

260 αἰτουμένῳ ἐὰν δοίης καὶ παράσχοις τέλος τῇ αἰτήσει, ἀβαρές σοί ἐστιν, ἤτοι, ἐὰν ἐμοὶ ζητοῦντί σοι τὸ σιωπᾶν παράσχοις τέλος καὶ ποιήσῃς τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀβαρές σοι ἐστί. ἢ εἰ ἔνι εἶ δοίης, συντάσσεται οὕτως· εἴθε ἀποπληρώσαις τὸ αἴτημά μου μετ᾽ εὐκολίας· εἰ δὲ ἔνι εἰ δοίης χωρὶς τόνου, οὕτως· ἐὰν δοίης μοι αἰτοῦντι τέλος τῆς αἰτήσεως κοῦφον ἤτοι ἐλαφρῶς καὶ μετ᾽ εὐπειθείας, εἶτα λάμβανε ὡς λεῖπον τὸ καλῶς ποιήσεις. ἢ εἰδοίης ἀντὶ τοῦ ἂν γκ τὸ αἴτημά μου κοῦφον, ὡς δῆλον ἐκ τῆς τοῦ χοροῦ ἀπολογίας, τάχ᾽ εἴσομαι. τέλος γράφεται λόγον. αἰτουμένῳ εἰ παράσχοις ἐμοὶ αἰτουμένῳ τι κοῦφον καὶ ἀβαρές σοι, τέλος μοι δοίης τὸ πεπληρῶσθαι λέγω τὴν αἴτησιν. ἢ οὕτω, εἰ αἰτουμένῳ ἐμοὶ δοίης τέλος τῆς αἰτήσεως, κοῦφον καὶ ἀβαρὲς ἔσται σοί.

261 λέγοις ἂν τὴν αἴτησιν. τάχ᾽ εἴσομαι εἰ κοῦφον τὸ τῆς αἰτήσεως τέλος.

262 τάλαινα ἀθλία.

263 σιγῶ· σὺν ἄλλοις ὁ χορός φησι πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα ὅτι τὸ σὸν βούλημα ποιῶ, ἰδοὺ σιγῶ· σὺν τοῖς ἄλλοις πᾶσι πείσομαι καὶ πάθω τὸ μόρσιμον,

ἤγουν τὸ πεπρωμένον, τουτέστι, τὸ εἱμαρμένον μετὰ πάντων τῶν ἄλλων πείσομαι ἐγὼ, εἴ τί μοι ἀπόκειται. τὸ μόρσιμον τὸ μεμοιρασμένον.

264 τοῦτ᾽ ἀντ᾽ ἐκείνων εἰπόντος τοῦ χοροῦ σὺν ἄλλοις πείσομαι τὸ μόρσιμον, φησὶν ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ τοῦτο τὸ ἔπος, τὸ ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις πείσομαι τὸ μόρσιμον, προκέκρικα μᾶλλον ἐκείνων, ἀντὶ τῶν ἄλλων ἐπῶν ὧν εἴρηκας. Ἄλλως. ἀντ᾽ ἐκείνων, ἤγουν ἀνθ᾽ ὧν ἄλλων δυσφήμως εἴρηκας, τοῦτο μᾶλλον παρὰ σοῦ αἱροῦμαι. τοῦτο ὃ λέγεις. ἀντ᾽ ἐκείνων ὧν ἐποίεις κλαίουσα πρὸς τὰ ἀγάλματα.

265 καὶ πρός γε σὺν τούτοις δὲ οἷς τὴν ψυχήν μου κατέθελξας, ἐκστὰς ἀπὸ τῶν ἀγαλμάτων τῶν θεῶν καὶ μὴ ἐχόμενος αὐτῶν, ὡς ὁ θανεῖν δεδοικὼς, εὔχου τοὺς θεοὺς βοηθεῖν ἡμῖν. τούτοις οἷς νῦν προὔκρινας.

268 ὁλολυγμὸν καὶ πρῶτον ἐμοῦ εὐξαμένου, εἶτα σὺ ὕμνησον ὁλολυγμὸν ἱερὸν, ἤτοι ὕμνον, καὶ εὐχὴν ἱερὰν, ἐξευμενίζουσαν τοὺς θεούς. ὁλολυγμὸς λέγεται ἡ εὐχὴ μετὰ τοῦ οἴκτου. ὁλολυγμὸν ἱερὸν εὐμενῆ παιώνισον μετὰ συντριβῆς εὐχὴν ἐξιλαστικὴν ᾄσον.

269 Ἑλληνικὸν νόμισμα ἤτοι κατὰ τὸν νόμον τὸν ἱερὸν τὸν Ἑλληνικὸν τῆς βοῆς τῆς περὶ τὰς θυσίας γινομένης. ἢ, ὡς νενόμισται τοῖς Ἕλλησι περὶ τὰς θυσίας ὀλολύζειν. Ἑλληνικῆς νόμισμα ὡς εἰώθασιν ποιεῖν Ἕλληνες. θυστάδος βοῆς τῆς περὶ τὰς θυσίας γενομένης.

270 θάρσος φίλοις ἤτοι διὰ τῶν τοιούτων εὐχῶν θάρσος ἐμποιοῦσα τοῖς φίλοις καὶ λύουσα τὸν ἐν αὐτοῖς ἐνόντα τῶν πολεμίων φόβον. τὸ γὰρ εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς θάρσος ἐμποιεῖ τοῖς φίλοις. τινὲς δὲ πολέμιον φόβον τὸν ὁλολυγμὸν ἐξηγήσαντο ἐν τῷ, λύουσα πολέμιον φόβον. καὶ γὰρ πολέμιον φόβον λέγουσι τὴν ἣν ἐποίει ὁ χορὸς πρὸς τοὺς θεοὺς θρηνώδη ὁλολυγὴν, ἢ τοὺς πολίτας δεινῶς κατεπολέμει καὶ ἐξετάραττε. τουτέστι, τὸν φόβον ὃν ὁ χορὸς ἐποίει τῷ ὀλολύζειν καὶ κλαίειν. θάρσος φίλοις τὸ γὰρ μετὰ σιγῆς ὕμνους πρὸς θεοὺς ποιεῖσθαι καὶ ἐξευμενίζειν διὰ θυσίας αὐτοὺς τῇ πόλει, ὥσπερ εἰώθασιν ποιεῖν Ἕλληνες, καιρῶν ὁμοίων ἐπιστάντων, τοῦτο θάρσος ἐστὶ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῦ πολεμίων ἀπαλλαγὴ φόβου, ὥσπερ ἐστὶ τοὔμπαλιν δειλίας ἐμποιητικὸν τὸ χωρεῖν ἄνω καὶ κάτω θρήνοις καὶ ὀδυρμοῖς καὶ τὸ ζῆν ἀπολέγεσθαι.

271 πολισσούχοις τοῖς τῆς πόλεως φύλαξι.

272 πεδιονόμοις ἤτοι τοῖς κλῆρον τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν πεδίων ἀφωρισμένον ἔχουσιν ἑαυτοῖς. ἄλση γὰρ καὶ παραδείσους καὶ πεδία λιπαρὰ οἱ πολῖται ἐκτέμνοντες τῶν ἰδίων κτημάτων, ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν. πεδιονόμοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῷ πεδίῳ. ἀγορᾶς ἐπισκόποις τοῖς ἐν ἀγορᾷ τοὺς ναοὺς ἔχουσι.

273 οὐδ' ἀπ' Ἰσμηνοῦ λέγω καλῶς εἶπεν, οὐκ ἀριθμῶ τοὺς ἀπὸ τῶν Θηβῶν, τῆς ἐμῆς δηλαδὴ πόλεως — Ἰσμηνὸς γὰρ ποταμὸς Θηβῶν — ὡς δήλου ὄντος ὅτι τιμῶνται καὶ ἐγγράφονται τοῖς τιμωμένοις. πῶς γὰρ οὔ; ὅτι τοῖς ἀπὸ τοῦ Ἰσμηνοῦ θύω πᾶσιν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων εὐτυχῶς ἀποβάντων. Ἄλλως. οὐδὲ λέγω τοὺς θεοὺς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ἰσμηνοῦ, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἀπὸ τῆς Δίρκης· ἐτιμῶντο γὰρ καὶ αὐτοὶ οἱ παρὰ τῷ Ἰσμηνῷ παρὰ τοῖς Θηβαίοις. κατέλειψε δὲ εἰπεῖν ἅπαντας, διὰ τὸ θαρρεῖν καὶ ἐν ὀλίγαις δεήσεσιν εἰσακουσθῆναι. Δίρκης τε πηγαῖς ταῖς ἐν αὐταῖς Νύμφαις. οὐδ' ἀπ' Ἰσμηνοῦ λέγω οὐδ' ἀφαιρῶ τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐχῆς τὸν Ἰσμηνὸν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ θεούς. πρῶτον καθολικῶς εἶπεν τοῖς τῆς χώρας θεοῖς, εἶτα μερικῶς ἐπήνεγκε, πολισσούχοις λέγων καὶ πεδιονόμοις καὶ ἀγορᾶς ἐπισκόποις. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς ἐκτὸς τῆς πόλεως εἰπεῖν ἔδει, περιεκτικὸν γὰρ ἡ χώρα τῆς πόλεως, οὐκ εἴρηκε καὶ τοῖς ἐν ταῖς πηγαῖς τῆς Δίρκης θεοῖς, ἀλλὰ ταῖς πηγαῖς τῆς Δίρκης μόνον ἔφη, τουτέστι ταῖς ἐν αὐταῖς κατοικούσαις Νύμφαις· εἶτα πάλιν ἐνήλλαξε τὴν σύνταξιν, καὶ φησὶν, οὐδ' ἀπ' Ἰσμηνοῦ λέγω, οὐκ ἀφαιρῶ τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐχῆς τὸν Ἰσμηνὸν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ θεούς.

274 εὖ ξυντυχόντων τῶν πραγμάτων.

275 ἑστίας τοὺς βωμούς.

276 ὧδε ὡς ἔφην.

277 θήσειν ἡμᾶς. τρόπαια τῆς νίκης. πολεμίων δ' ἐσθήματα τὰς πανοπλίας.

278 δαΐων τῶν πολεμίων. δουρίπληκτα διὰ τοῦ ἐμοῦ δορὸς σκυλευθέντα. ἁγνοῖς καθαροῖς θήσειν.

279 τοιαῦτα οἷα ἐμοῦ ἤκουσας. φιλοστόνως θρηνητικῶς.

280 ματαίοις ἀνωφελέσι. ποιφύγμασιν θρήνοις, βοαῖς.

281 οὐ γάρ τι μᾶλλον οὐ γὰρ θρηνοῦσα μᾶλλον ἢ μὴ θρηνοῦσα ἐκφύγῃς ὅ σοι παθεῖν πέπρωται. ἀλλ᾽ εἰ καὶ διὰ παντὸς θρήνοις ἐκδοίης σαυτὴν, οὐδέν σοι τοῦτο λυσιτελήσει πρὸς τὸ μὴ παθεῖν σε τὰ πεπρωμένα. μόρσιμον μεμοιρασμένον.

282 ἐγὼ δ᾽ ἐπ᾽ ἄνδρας ἡ ἐπί πρὸς τὸ ἐχθροῖς. ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ᾽ ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους, ἤτοι εἰς τὰς ἑπτὰ πύλας τῆς πόλεως, ἀντηρέτας καὶ ἀντιμάχους τοῖς ἐχθροῖς — ἀπὸ τοῦ ἀνταίρω ῥήματος — πρὶν ἱκέσθαι καὶ παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς λόγους μηνυτὰς συνεχεῖς καὶ κατεπείγοντας ἡμῶν τὴν ἔξοδον, ἡμᾶς ἐκεῖσε ἀπελθεῖν. παρέλκον τὸ ἐπί. ἐγὼ δ᾽ ἐπ᾽ ἄνδρας οὕτως σύντασσε, ἐγὼ δὲ μολὼν ἐπ᾽ ἄνδρας ἓξ τάξω αὐτοὺς τὸν μέγαν τρόπον ἐς ἑπτατείχεις ἐξόδους σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ, ἀντηρέτας τοῖς ἐχθροῖς· μὴ λάβοις δὲ εἰς τὸ «τὸν μέγαν «τρόπον» ἔξωθεν κατά, ἀλλ᾽ ὡς φαμὲν τάττω τάξιν, οὕτω καὶ τοῦτο.

283 ἀντηρέτας κυρίως ἀντικωπηλάτας, νῦν δὲ τοὺς ἀντιστάτας. ἀντιπάλους. τὸν μέγαν τρόπον τὸ γὰρ διατάττειν στρατηγοὺς καὶ στρατεύματα μεγιστόν ἐστι καὶ τοῦ βασιλέως ἄξιον.

284 ἑπτατειχεῖς γρ. ἑπτατείχους.

285 ἀγγέλους γρ. ἀγγέλων. σπερχνοὺς ταχεῖς, σπουδαίους. ταχυρρόθους γρ. ταχυρρόους

286 φλέγειν φλέγεσθαι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. ἐκκαίειν, δαμάζειν. μέλει, φόβῳ δ᾽ οὐχ φησὶν ὁ χορὸς, μέλει ἡ ψυχή μου, ἤτοι φροντίζει ὧν εἶπεν ὁ Ἐτεοκλῆς· ἀλλ᾽ ὁ ἐν ἐμοὶ φόβος οὐκ ἠρεμεῖν ἀφίησι καὶ ἡσυχάζειν ἐμέ. αἱ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου μέριμναι τὸν ἐμὸν φόβον ἀνάπτουσιν ἐν ἐμοὶ διὰ τὸν ἀμφιτειχῆ λεών. μέλει φροντίς ἐστί μοι ὧν εἶπον. οὐχ ὑπνώσσει κέαρ οὐ καταραθυμήσει καὶ οἱονεὶ τοῦ φροντίζειν χαλάσῃ, μὴ νήφῃ τοῦ φόβου πείθοντος, ἀλλὰ πρὸς δάκρυα καὶ οἰμωγὰς ἔχειν παρασκευάζοντος· αἱ γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ μου φροντίδες φόβον ἀνάπτουσι τὸν ἀμφιτειχῆ λεὼν,

τουτέστι φοβοῦμαι. ἔστι δὲ ὁ φόβος οὐχ ἕτερος ἀλλ᾽ ἢ ὁ πέριξ τῶν πολεμίων στρατός· οὗτος γὰρ ἐμβάλλει τὸν φόβον περιιστάμενος καὶ πολιορκῶν τὴν πόλιν. οὕτω λέγε καὶ μὴ λάμβανε ἔξωθεν ἀμαθῶς τὸ διά, λέγων, διὰ τὸν ἀμφιτειχῆ λαόν.

289 ζωπυροῦσι ἀνάπτουσι.

290 ἀμφὶ περί.

291 δράκοντα δ᾽ ὥς τις δέδοικε γὰρ ἡ καρδία μου. τὸν γὰρ δέ σύνδεσμον ἀντὶ τοῦ γάρ νοητέον. τὸν ἀμφιτειχῆ λεών, ἤτοι τὸν ἀμφοτέρωθεν τῶν τειχῶν λαόν. δράκοντα δ᾽ ὥς τις—πάντροφος πελειάς ὥς τις καὶ ὥσπερ ἡ πάντων τροφὸς πελειὰς δέδοικε τὸν δράκοντα ὑπὲρ τῶν ἑαυτῆς τέκνων, ἡ δυσευνήτειρα τῶν λεχέων ἤτοι ἡ διὰ τὸν φόβον τῶν ἑαυτῆς νεοσσῶν προσκαθημένη τῇ καλιᾷ αὐτῶν ἄγρυπνος. πάντροφος δὲ ἡ διηνεκῶς ἐκτρέφουσα τὰ ἑαυτῆς τέκνα, ἐπειδὴ πάντα τὰ ὄρνεα ἅπαξ τοῦ ἔτους τίκτει, ἡ δὲ περιστερὰ ἀεί· διὸ καὶ ἀνάκειται τῇ Ἀφροδίτῃ.

293 ὑπερδέδοικε ἀπὸ τούτου λάμβανε τὸ ἔξωθεν τὸ δέδοικα, ἵνα ᾖ οὕτως, δέδοικα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. δυσευνήτειρα δυσκόλως κοιμωμένη. ἄγρυπνος διὰ τὸν φόβον.

294 πάντροφος πελειὰς ἡ δι᾽ ὅλου τοῦ ἔτους τίκτουσα· διὸ καὶ ἀνάκειται τῇ Ἀφροδίτῃ.

295 οἱ μὲν γὰρ ποτὶ πύργους οὗτοι μὲν γὰρ ἤγουν οἱ πολῖται πανδημεὶ στείχουσιν εἰς τοὺς πύργους, τοὶ δὲ ἤγουν οἱ πολέμιοι ἰάπτουσι καὶ πέμπουσιν ἐπὶ τοῖς πολίταις τοῖς ἀμφιβόλοις, ἤτοι τοῖς πάντοθεν παρὰ τῶν πολεμίων βαλλομένοις, ἢ τοῖς ἀμφιβολίαν ἔχουσι περὶ τοῦ ποῖον στράτευμα νικήσει ἐκ τῶν δύο. πρὸς γὰρ τὸ ἔξωθεν στράτευμα καὶ ἔσωθεν ὁμοίως ἕτερον πρὸς αὐτὸν ἀντετείνετο. τοὶ μὲν ἄλλοι.

296 πανδημεὶ κατὰ συστήματα καὶ πλήθη.

298 τοὶ ἄλλοι. ἀμφιβόλοισι γρ. ἀμφοτέροισι. τὸ ἀμφιβόλοις οὐχ ὡς φασί τινες, τοῖς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένοις, ἀλλὰ ἀμφιβόλοις πολίταις τοῖς ἀμφίβολον καὶ οὐ βέβαιον ἔχουσι τὸ εἶναι πολίταις, ἀλλὰ μέσοις οὖσι καὶ

κινδυνεύουσιν ἐκπεσεῖν τοῦ προσρήματος διὰ τὸν ἐπηρτημένον τῇ πόλει κίνδυνον.

299 ἰάπτουσι πέμπουσι.

300 χερμάδα χειροπληθῆ λίθον. ὀκριόεσσαν λίθον τραχύν· ἀρχὴ γὰρ τοῦ πολέμου τῶν πετρῶν αἱ καταρραγαὶ γίνονται. χαλεπήν.

301 παντὶ τρόπῳ πάσῃ μηχανῇ καὶ σπουδῇ. Διογενεῖς οἱ ἐκ Διὸς ἔχοντες τὸ γένος ἅτε πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Διογενεῖς Διογενεῖς τοὺς θεοὺς λέγει, ὅτι ἐκ Διὸς τὸ γένος ἔχουσι· πατὴρ γὰρ ἀνδρῶν καὶ θεῶν ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται κοινῶς· ἰδίᾳ δὲ καὶ κατ᾽ ἐξοχὴν Διογενεῖς θεοί εἰσιν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις.

302 ῥύεσθε κίνδυνον.

304 ποῖον δ᾽ ἀμείψεσθε ποῖον δὲ πέδον καὶ γήδιον ἕτερον ἀμείψεσθε ἄρειον καὶ βέλτιον καὶ κρεῖττον ταύτης τῆς γῆς· ἀντὶ τοῦ ποῖον ἄλλο γῆς δάπεδον οἰκήσετε, ἐχθροῖς ἀφέντες καὶ καταλείψαντες καὶ δόντες τὴν αἶαν καὶ τὴν γῆν βαθύχθονα καὶ λιπαράν· ὕδωρ τε πάλιν τὸ τῆς Δίρκης τῆς πηγῆς ἀφέντες τὸ εὐτρεφέστατον τῶν ποταμῶν ὁπόσων ἴησι καὶ ἐκπέμπει ὁ Ποσειδῶν ὁ γαιήοχος, οἱ παῖδές τε τῆς Τηθύος ἦγουν τῆς γῆς. ἰστέον ὅτι εἴρηται ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα, εἰδότες ὅτι ἁλίσκεται. ἐὰν οὖν ταύτην, φησὶ, τὴν γῆν προδῶτε τοῖς πολεμίοις, ποίαν βελτίονα αὐτῆς εὑρήσετε; Δίρκη δὲ πηγὴ ἐν Θήβαις, ἐξ ἧς ποταμοὶ δύο ῥέουσιν, Ἰσμηνὸς καὶ Διρκαῖος ἀπὸ τῆς πηγῆς ἔχων τὸ ὄνομα.

305 ἄρειον κρεῖττον.

306 βαθύχθονα εὔγειον. πλουσίαν γῆν. λιπαράν· τὴν εἰς βάθος δεχομένην τὰ σπέρματα.

309 εὐτραφέστατον ποτιμώτατον, γλυκύτατον.

310 ὅσων ἴησιν Ποσειδῶν τὸν Ποσειδῶνα λέγει ἐκπέμπειν τοὺς ποταμοὺς, ὅτι τῆς ὑγρᾶς οὐσίας δεσπότης οὗτός ἐστιν. ἢ ὅτι ἐκ τῆς θαλάσσης οἱ ὄμβροι ἀναδίδονται, εἶθ᾽ οὕτως ῥήγνυνται, ἐκ δὲ τούτων οἱ χείμαρροι γίνονται.

Τηθύος δὲ παῖδας πάλιν τοὺς ποταμοὺς ὀνομάζει. μυθεύεται γὰρ ὅτι ὁ Οὐρανὸς συμμιγεὶς τῇ Γῇ ἀπέτεκε τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν Τηθὺν καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους παῖδάς τε καὶ θυγατέρας. ὁ δὲ Ὠκεανὸς μιγεὶς τῇ Τηθύι τῇ αὐτοῦ ἀδελφῇ ἐγέννησε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τὰς οὔσας ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὕτως λέγονται οἱ ποταμοὶ παῖδες Τηθύος. ὅσων ἵησιν ἐκπέμπει. σπογγοειδοῦς γὰρ οὔσης τῆς γῆς, ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τοὺς πόρους αὐτῆς εἰσιὸν ὕδωρ, εἰ μὲν στενοί τινες τύχοιεν ὄντες οἱ πόροι, ὥσπερ διηθίζεται τοῦτο καὶ γλυκὺ ἐκ τῆς γῆς ἀναρρήγνυται· εἰ δ’ αὖ εὐρεῖς, ἁλμυρὸν, πλὴν ὅσον οὐχ οἷον ἦν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ πολὺ τῆς ἀρχαίας ποιότητος παραλλάττον, ὥστε καὶ οἱ εἰσβάλλοντες εἰς αὐτὴν ποταμοὶ, ἐξ ὧν ἔφαμεν πόρων πάλιν εἰς αὐτοὺς ἀποκαθίστανται.

312 πρὸς τάδ’, ὦ πολιοῦχοι θεοὶ πρὸς ταῦτα, ὦ πολιοῦχοι θεοὶ, τοῖς μὲν ἔξω πύργων, ἤτοι τοῖς πολεμίοις, ἐμβαλόντες ἄταν καὶ βλάβην τὴν τοὺς ἄνδρας φθείρουσαν καὶ ποιοῦσαν ῥίπτειν τὰ ὅπλα, ἄροισθε κῦδος, ἤτοι ἔξετε δόξαν, τοῖς δὲ πολίταις στάθητε εὔεδροί τε καὶ καλῶς ἡδρασμένοι καὶ εὐστήρικτοι καὶ ἀμετάκλιτοι φύλακες τῆς πόλεως, οἱονεὶ δυσωπηθέντες ταῖς ὀξυγόοις λιταῖς ἡμῶν.

313 τοῖσι μὲν ἔξω τοῖς πολεμίοις.

315 ῥίψοπλον ἄταν τὴν ῥῖψαι παρασκευάσασαν αὐτοὺς τὰ ὅπλα.

316 ἄροιτε λάβοιτε ἄν.

317 κῦδος δόξαν.

318 ῥυτῆρες φύλακες.

319 εὔεδροι εὐκάθεδροι.

320 λιταῖσιν ἡμῶν.

321 ὠγυγίαν ἀρχαίαν. διὰ τὸ λεπτόγειον καὶ Ἀζανὴς ἐκαλεῖτο, διὰ τὴν ἄζην, ὅ ἐστι τὴν ξηρασίαν. καὶ ἔθνος οἱ Ἀζᾶνες αὐτόθι καὶ πάλιν ἐν Ἀρκαδίᾳ μέχρι καὶ νῦν οὕτω καλούμενοι. καὶ Ἀπίαν δέ φασι τὴν χώραν κληθῆναι καὶ Ἀπιδανεῖς τοὺς ἐγχωρίους κατὰ στέρησαν τοῦ πιεῖν καὶ τῶν τέως

πιδάκων. ἐπεὶ οὖν εἶχεν ἡ χώρα πίδακας τὴν ἀρχὴν ὡς δύνασθαι διὰ τοῦτο καὶ πολυδίψιος λέγεσθαι, ἔμελλε δὲ γενέσθαι εὔυδρος.

322 προϊάψαι μετὰ βλάβης πέμψαι. δοῦναι.

323 ψαφαρᾷ σποδῷ λεπτῇ γῇ, ἤτοι τῷ Ἄργει· λεπτόγειον γὰρ τοῦτο, διὸ καὶ διψηρόν.

324 θεόθεν βουλεύσει θεῶν.

326 τὰς δὲ κεχειρωμένας τὰς δὲ νέας καὶ γηραιὰς ἄγεσθαι κεχειρωμένας ἀπὸ τῶν πλοκάμων ἱππηδὸν, ἤτοι δίκην ἵππων, τουτέστι μετὰ ἀνάγκης. οἱ γὰρ ἵπποι μετὰ ἀνάγκης ἕλκονται. καὶ Ὁμηρός φησιν «ἄκοντε πετέσθην.» ἢ ὑπὸ ἵππων σύρεσθαι τῶν πλοκάμων μετὰ ἀνάγκης, ἢ διὰ τὸ δασὺ τῶν ἀγόντων καὶ μανικὸν, ἢ διὰ τὸ σύντονον. κεχειρωμένας κεκρατημένας. ἱππηδὸν δίκην ἵππου.

329 περιερρηγμένων ἐσχισμένων.

330 βοᾷ δ' ἐκκενουμένα θρηνεῖ δὲ ἡ πόλις ἐκκενουμένη, τῆς λαΐδος, ἀντὶ τοῦ ληΐδος, ἤγουν τῆς πληθύος τοῦ λαοῦ, τουτέστι τῶν πολιτῶν, ὀλλυμένης καὶ φθειρομένης, τῆς μιξοθρόου, ἤτοι τῆς θροῦν καὶ βοὴν ποιουμένης ἀνάμικτον· γυναῖκες γὰρ καὶ παῖδες ἀκμάζοντες καὶ ἀρτιγενῆ βρέφη καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐποιοῦντο τὸν θρῆνον σύμμικτον. ἢ μιξοθρόου λέγει διὰ τὴν ἀναμιγὴν τοῦ λαοῦ τοῦ τε βαρβαρικοῦ, ἤτοι τοὺς περὶ τὸν Ἄδραστον καὶ τοὺς τοῦ κάστρου. ἢ διὰ τὸ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων οἰκούντων τὰς Θήβας.

331 λαΐδος ληΐδος, λαοῦ. μιξοθρόου τῶν μεμιγμένων θρόων ἀποτυχούσης, ἅτε ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ γερόντων καὶ παίδων οὔσης. τῆς λαφυραγωγίας τῆς ἐχούσης θροῦν καὶ βοὴν μεμιγμένην.

332 τύχας τὰς μελλούσας δηλονότι. προταρβῶ πρὸ τοῦ γενέσθαι φοβοῦμαι.

333 κλαυτὸν δ' ἀρτιτρόποις ἄξιον μεγάλου κλαυθμοῦ ταῖς κόραις ταῖς ἄρτι δρεπομέναις τὴν παρθενίαν, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς ὥραν γάμου, αἰχμαλωτισθῆναι καὶ δούλας εἰς ξένην χώραν ἀπελθεῖν. Ἄλλως. κλαυτὸν δὲ καὶ θρήνου ἄξιον ἔσεται ταῖς ἀρτιτρόποις, ταῖς ἄρτι ἀπὸ τῆς

παιδικῆς ἡλικίας ἐπὶ τὴν τελειοτέραν τραπείσαις, ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν δωμάτων διαμεῖψαι καὶ ὁδεῦσαι ὁδὸν στυγερὰν καὶ μίσους ἀξίαν, ἤτοι διακορηθῆναι καὶ διαπαρθενευθῆναι παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν ὠμοδρόπων. ὠμοδρόπων νομίμων προπάροιθεν κλαυτόν ἐστι τὸ διαπαρθενευθῆναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ὠμοδρόπων, προπάροιθεν νομίμων, ἤτοι τοῦ νενομισμένου καιροῦ, δρεπομένων καὶ τρυγωμένων. τὰ γὰρ ἔξω τοῦ καιροῦ δρεπόμενα καὶ μήπω πεπανθῆναι τῷ χρόνῳ φθάσαντα πάντως ἀγλευκῆ τυγχάνουσι καὶ πικρίας πολλῆς ἀνάμεστα. Ἄλλως. ὠμοδρόπων ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν τὴν παρθενίαν αὐτῶν καὶ ἥβην ὠμὴν καὶ ἄωρον δρεπομένων, πρὸ τῶν νομίμων γάμων. τῶν ὠμῶς δρεπομένων, ἤτοι τῶν ὠμὸν καὶ ἄωρον δρεπομένων τὴν παρθενίαν. κλαυτὸν ἄξιον θρήνων. ἀρτιτρόποις ταῖς νέαις ταῖς ἄρτι τρεπομέναις ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας πρὸς τὴν τελειοτέραν. ὠμοδρόπων τὸ παρθένους ἀτίμως ἐκ τῶν δωμάτων ἑλκομένας διαμεῖψαι στυγερὰν ὁδὸν, ἤτοι ἐφθάρθαι πρὸ τοῦ νενομισμένου χρόνου, ἐπειδὴ παρὰ τάξιν γέγονεν, ἄξιόν ἐστι θρήνου. ἢ τὸ διαμεῖψαι στυγερὰν ὁδὸν ἀντὶ τοῦ ἀτίμως δημοσίᾳ ἕλκεσθαι, ὅπερ ἐστὶ λυπηρὸν ταῖς οἰκουρούσαις καὶ παρθενευούσαις γυναιξίν. δέον εἰπεῖν ὠμοδρόπως, ὠμοδρόπων εἶπε πρὸς τὸ νομίμων.

334 νομίμων ὧν ἂν κατὰ νόμους ἔτυχον. διαμεῖψαι ὁδεῦσαι.

335 δωμάτων ἀπό. στυγερὰν ἄτιμον.

336 τί φημὶ τοῦτο. τὸν φθίμενον νεκρόν. γρ. φθίμενον γὰρ πρὸ λέγω, τὸν προφθίμενον.

337 βέλτερα τῶνδε καλλίω τῶν ἐν ταῖς πολιορκίαις.

338 δαμασθῇ πορθηθῇ.

339 πράσσει τουτέστι δυστυχεῖ. γρ. πράσσειν. πάσχει.

341 τὰ δὲ πυρφορεῖ ἄλλος δὲ τῆς πόλεως οἷον οἴκους καίει καὶ πῦρ φέρουσι.

342 καπνῷ δὲ χαλεπώτερος γὰρ ὁ καπνὸς τῶν ἑλεπόλεων καὶ πετροβολισμῶν, καὶ πόρθησιν πολλῷ δεινοτέραν τῆς ἐκ τῶν τοιούτων πορθήσεως ὑπαινίττεται. χραίνεται γρ. κρίνεται. μελαίνεται.

343 λαοδάμας κύριον· νῦν δὲ ὡς ἐπίθετον Ἄρεος. ὄλεθρος τοῦ λαοῦ.

344 εὐσέβειαν τὴν κοσμιότητα. τὰ ἱερὰ καὶ τὴν εἰς θεοὺς τιμήν.

345 κορκορυγαὶ κυρίως ἡ ἠχὼ τῶν ἐντέρων. κορκορυγαὶ δὲ κυρίως τὸ τῆς γαστρὸς ἔσωθεν εἰλοῦν πνεῦμα καὶ ταρασσόμενον. ἄσημοι βοαί. κορκορυγὴ γὰρ κυρίως τὸ ἐν τοῖς νεοσφαγέσι τῶν ζῴων ἔσωθεν ἀπὸ τῶν ἐντέρων ἠχοῦν πνεῦμα πρὸς τὴν σφαγὴν ἁπαντῶν, ἢ τὸ τῆς ἀρτηρίας πνεῦμα τῆς πλησίον οὔσης τῆς τὴν σφαγὴν δεχομένης φλεβός. ὁρκάνη δὲ εἶδος δικτύου. ἀνὰ ἄστυ γίνονται.

346 ὁρκάνη κλῖμαξ εἰς τὸν πύργον ἄγουσα. τὸ θηρευτικὸν δίκτυον, ὃ καὶ σαργάνη καλεῖται. ποτὶ πτόλιν ἐστίν. ὁρκάνα συνέχουσα ἢ πύργον περιλαμβάνουσα. ἢ τὸ πυργῶτις ἀντὶ τοῦ μεγάλη.

348 βλαχαὶ δ’ αἱματόεσσαι ἡ βληχὴ κυρίως ἐπὶ τῶν προβάτων λέγεται ἢ λαμβάνεται ἠχώ τινα καὶ φωνὴν ποιὰν ἄσημον ἐκπεμπόντων. ἐξελάβετο δὲ τοῦτο ὁ ποιητὴς καὶ ἐπὶ τῶν νεογνῶν καὶ ἀρτιγενῶν καὶ ἀτελῶν βρεφῶν, ὡς τοιᾷδε τῇ φωνῇ, ἀσήμῳ δηλαδὴ καὶ ἀνάρθρῳ, χρωμένων. ἃ παρὰ τῶν πολεμίων ἀπαγόμενα αἱμάσσεται, ὥστ’ ἄναρθρον φωνὴν καὶ προβατώδη προΐεσθαι. βληχαὶ δ’ αἱματόεσσαι κλαυθμυρισμοί, ἦχοι. ἄσημοι βοαὶ ἀπὸ αἵματος καὶ φόνου γενόμεναι.

349 τῶν ἐπιμαστιδίων νηπίων.

350 ἀρτιτρεφεῖς ἀρτιτρεφῶν, ἤτοι νεογνῶν, ἔδει εἰπεῖν πρὸς τὸ μαστιδίων, ἐπήνεγκε δὲ πρὸς τὸ βληχαὶ, αἵτινες τῶν νηπίων ἦσαν.

351 ἁρπαγαὶ δὲ διαδρομᾶν ὁμαίμονες φυγῶν· ὁ γὰρ ἁρπάζων τι φεύγει, μή πως καταληφθῇ, ὅθεν ὁμαίμονα τὴν φυγὴν τῆς ἁρπαγῆς εἶπε.

352 ξυμβολεῖ συναντᾷ. γρ. ξυμβολῇ.

354 ξύννομον συμμεριστὴν, βοηθόν.

355 οὔτε μεῖον οὔτ’ ἴσον διὰ τούτων τοὺς πλεονεκτοῦντας ἐμφαίνει. ὁ γὰρ μήτε ἔλασσον μήτε ἴσον τῷ προλαβόντι λαβεῖν αἱρούμενος φαίνεται πλείονος ὀρεγόμενος. τινὲς δὲ τὸ λελιμμένοι διὰ τοῦ ι γράφουσιν, οἷον

λελιμμένοι καὶ ἐπιθυμοῦντες· ὤφειλε δὲ πρὸς τοῦτο «μείονος καὶ ἴσου» γράφεσθαι, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἔξωθεν τὸ λαβεῖν καὶ λέγουσιν, οὔτε μεῖον οὔτε ἴσον ἐπιθυμοῦντες λαβεῖν. λελημμένοι οὖν διὰ τοῦ η ἐκ τοῦ λήβω τὸ λαμβάνω, τὸ δὲ λελιμμένοι διὰ τοῦ ι ἐκ τοῦ λίπτω τὸ ἐπιθυμῶ. λελιμμένοι ἐπιθυμοῦντες λαβεῖν.

356 τίν᾽ ἐκ τῶνδε τῶν ἐν ἁλώσεσι συμβαινόντων. λέγει δὲ ὅτι πάνθ᾽ ὅσα ἂν εἴπωμεν ἐλάττω τῶν τότε συμβαινόντων ἐροῦμεν.

357 παντοδαπὸς δὲ καρπὸς σῖτος, κριθὴ, κέγχρος, πάνθ᾽ ὁμοῦ χρήματα. χαμάδις ἐπίγειος. ἀλγύνει λυπεῖ. κυρήσας τίνι; τοῦτο δὲ ἄλλως εἰπεῖν ἔδει, οὐ γὰρ ὁ καρπὸς ἐντυγχάνει τινὶ, ἀλλὰ τῷ καρπῷ τις ἐντυγχάνει.

359 πικρὸν ἐλεεινόν. πικρὸν δ᾽ ὄμμα τὸ δὲ πικρὸν ὄμμα διὰ τοῦτό φησιν, ὅτι σκυλευόμεναι θρῆνον ἐγείρουσι καὶ τὸ αὐτῶν ὄμμα ἐκτήκουσι γόοις κατ᾽ Εὐριπίδην, ἢ ὅτι ὁρῶντες αὐτὰς ἕτεροι ἀθλίως ἑλκομένας δακρύων σταλαγμοὺς ἐξ ὀφθαλμῶν καθιᾶσιν. θαλαμηπόλων νέων νυμφῶν ἢ οἰκουρῶν· θάλαμος γὰρ οὐ μόνον ὁ παστὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ οἶκος.

360 πολλὰ δ᾽ ἀκριτόφυρτος ἡ πολλὴ δὲ δόσις καὶ ὁ καρπὸς τῆς γῆς, ἡ ἀκριτόφυρτος καὶ ἀναμεμιγμένη, φέροται ἐν τοῖς τοῦ πολέμου ῥεύμασιν. ἀκριτόφυρτος ἀδιαίρετος.

361 οὐτιδανοῖς ἐν ῥοθίοισι ἀχρείοις, ἤτοι ἀνευφράντοις, οὔτι δάνος καὶ ἡδονὴν ἐμποιοῦσιν. οἱ γὰρ Δωριεῖς τὸ γάνος δάνος λέγουσι, καὶ τὴν γῆν δᾶν, καὶ τὸν γνόφον δνόφον. εὐφυῶς δὲ ὁ ποιητὴς τῷ ῥοθίοισι προσέθηκε τὸ οὐτιδανοῖς· ἐπειδὴ γὰρ τὰ ῥόθια καὶ τὰ τῆς θαλάσσης ὑγρὰ κέλευθα ἐπωφελῆ πᾶσι τυγχάνουσι, δι᾽ αὐτῶν γὰρ ὁ πλοῦς τὰ ζωαρκῆ κομίζει ταῖς πόλεσιν, ἐξ ὧν αὐταὶ συνίστανται, ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα εἰπὼν ῥοθίοισιν, ἵνα μὴ τοῖς ὠφελίμοις νοήσῃ τις καὶ ζωογόνοις, τὸ οὐτιδανοῖς προσέθηκε. Ἄλλως. ἐπειδὴ τὰ κύματα ἔσθ᾽ ὅτε ὠφέλειαν παρέχεται ταῖς πόλεσι· δι᾽ αὐτῶν γὰρ ὁ πλοῦς τὰ ἐπιτήδεια κομίζει· προσέθηκεν ἐπίτηδες τὸ οὐτιδανοῖς, οἷον ἀχρείοις. τροπικῶς δὲ ῥόθια εἶπε τὰ συνεχῆ κινήματα τῶν πολεμίων. Ἄλλως, ταῖς ὑβριστικαῖς κινήσεσι τῶν πολεμίων. ἢ τούτους ῥόθιά φησιν, ἐπειδὴ συντόνως πολεμοῦσι. γᾶς δόσις σῖτος.

363 δμωΐδες ἐν γὰρ τῇ ἁλώσει οὐ μόνον γραῖαι γυναῖκες δουλείας ἀνάγκῃ φέρονται, ἀλλ᾽ ἴδοις ἂν καὶ νέας δούλας γενομένας, ἄρτι πρῶτον δυστυχησάσας τλήμονας καὶ ἀθλίας εἰς τὴν αὐτῶν εὐνὴν αἰχμάλωτον, ζώντων τῶν οἰκείων ἀνδρῶν καὶ ὁρώντων αὐτὰς ὑφ᾽ ἑτέρων εἰς μίξιν βιαζομένας, ἅτε δυνατωτέρων. καὶ οὕτω μὲν εἴποις λαμβάνων τὴν εἰς ἔξωθεν εἰς τὸ εὐνήν· ἑτέρως δὲ οὕτω, δοῦλαι δέ εἰσι τότε νέαι γυναῖκες, ἐκ νέου δυστυχήσασαι τλήμονες καὶ ἀθλίαι, εὐτυχούντων τῶν οἰκείων ἀνδρῶν τὴν αὐτῶν εὐνὴν αἰχμάλωτον, τουτέστιν ὁρώντων αὐτὰς ὑπὸ τῶν πολεμίων πασχούσας ἄθεσμα καὶ οὐ δυναμένων ἀμύνειν, μεῖζον γὰρ αὐτῶν ἰσχύουσιν οὗτοι· ὃ καὶ κρεῖττον. μὴ ξενισθῇς δὲ, εἰ τὸ εὐτυχῆσαι ἐπὶ κακοῦ λαμβάνεις, δέον ἐπὶ καλοῦ, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μαρτυρεῖ. οὐ γὰρ μόνον εὐτυχῆσαι λέγομεν χρήματα, ἀλλὰ καὶ εὐτυχῆσαι ἵππου ἀπώλειαν, οἱονεὶ κτήσασθαι. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη εὐτυχία οὐ κυρίως, ἀλλὰ παρακεκινδυνευμένη. καινοπήμονες αἱ νεωστὶ πάσχουσαι καινὰ πήματα.

365 εὐτυχοῦντος κτωμένου.

366 ὑπερτέρου κρείττονος.

367 ἐλπίς ἐστι μολεῖν καὶ παραγενέσθαι νύκτερον τέλος· περιφραστικῶς νύκτα τῶν πολλῶν κλαυθμῶν ἐπίρροθον καὶ αὐξητικήν. νύκτα δὲ εἶπεν ἤτοι ἀθυμίαν καὶ θρῆνον καὶ κωκυτὸν ἄσβεστον. νύκτερον τέλος ἤτοι δυστυχίαν περιφραστικῶς, ἥτις ἀμαυροῖ τοὺς ἔχοντας.

368 ἐπίρροθον αὐξητικόν.

369 ὅ τοι κατόπτης ὁ ἐπιτηρητὴς τοῦ στρατοῦ ἥγουν ὁ ἄγγελος φέρει ἡμῖν, ὦ φίλαι, — τὸ ἡμιχόριον τῶν παρθένων τοῦτό φησιν πρὸς τὸ ἕτερον — τινὰ νεαροχῆ ἄν καὶ πρόσφατον ἀγγελίαν λυπηρὰν, διώκων καὶ κινῶν ἐν σπουδῇ τὰς πομπίμους καὶ ὁδευτικὰς χνόας καὶ ἐξοχὰς τῶν ποδῶν. χνόας δὲ ποδῶν μεταφορικῶς ἐκ τῶν ἁρμάτων τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν ἔφησε· τοῦ γὰρ ἄξονος τὸ ἄκρον τὸ ἐντεθειμένον τῇ χοινικίδι χνόη καλεῖται. παραβολικῶς οὖν τὸ κίνημα τῶν ποδῶν χνόην εἴρηκεν. στρατοῦ τῶν πολεμίων.

370 πευθὼ ἀγγελίαν.

371 διώκων φέρων. πομπίμους ὀδευτικάς. χνόας τὰ ἄκρα, ἤτοι τοὺς πόδας.

372 καὶ μὴν ἄναξ ὅδε τὸ τέκος τοῦ Οἰδίπου εἶσι καὶ ἔρχεται μαθεῖν τὸν λόγον τοῦ ἀγγέλου τὸν ἀρτίκολλον, ἤτοι τὸν ἄρτι τοῦ εἱρμοῦ καὶ τῆς ἐπιπλοκῆ καὶ τῆς κολλήσεως παρὰ τοῦ ἀγγέλου δραξάμενον. κατὰ μέρος γὰρ ὄντα καὶ διακεχωρισμένα τὰ παρ᾽ αὐτοῦ θεαθέντα τῆς διηγήσεως οὗτος δραξάμενος τὰ διακεχωρισμένα εἰς ἓν συνῆψε καὶ συνηρμόσατο καὶ οἱονεὶ ἓν καὶ ὡς σειρὰν τῇ προσκολλήσει τῆς διηγήσεως τὰ κατὰ μέρος πεποίηκεν ἅπαντα. ἄλλοι δὲ τὸν ἀρτίκολλον, οἷον ἄρτι τὸν Ἐτεοκλῆν ἀκουσόμενον, ὥστε κολλῆσαι τῇ διανοίᾳ ἢ τοῖς ὠσὶν ἀκούσαντα.

373 εἰς ἀρτίκολλον πλησιέστατα. ἀρτίκολλον τὸ νεωστὶ κολληθέν. εἶσ᾽ πορεύεται. ἀρτίκολλον ποταπὸν ὁλόκληρον.

374 σπουδὴ δὲ ἔοικε δὲ, φησὶ, καὶ ὁ ἄγγελος ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιφαινομένης σπουδῆς μὴ ἡδρασμένον ἔχειν τὸν αὐτοῦ πόδα, ἀλλ᾽ ἐκκρεμῆ τοῦτον ἐπιφέρειν καὶ ἅστατον. οὐκ ἀπαρτίζει ἄρτιον καὶ ὁλόκληρον ποιεῖ καὶ εἰς τὸ καθεστηκὸς ἄγει.

375 λέγοιμ᾽ ἂν ὁ ἄγγελος ὁ παρὰ τοῦ Ἐτεοκλέους ἀποσταλεὶς κατάσκοπος τῶν πολεμίων, ἐλθὼν, φησὶ, λέγοιμ᾽ ἂν πάντα τὰ τῶν ἐναντίων, καλῶς ταῦτα γινώσκων, πῶς τε ἕκαστος ἔλαβε κλῆρον ἐν ταῖς πύλαις. ἐπειδὴ γὰρ ἑπτάπυλος ἦν ἡ πόλις τῶν Θηβαίων, κλήρους ἔβαλλον οἱ πρώτιστοι τῶν ἄλλων στρατηγοὶ τῶν Ἀργείων, ποίαν ἂν πύλην λάχοι ἕκαστος. ἰδὼν οὖν ἅπαντα ἔρχεται καὶ ἀπαγγέλλει ταῦτα, καί φησιν ὅτι ὁ Τυδεὺς ἄρτι μὲν βρέμει καὶ ἠχεῖ, καὶ ὀργίλον καὶ μανικὸν πνέει πρὸς ταῖς πύλαις ταῖς Προιτίσιν — αἱ γὰρ οὕτω καλούμεναι πύλαι ἔλαχον αὐτῷ — ὁ δὲ Ἀμφιάραος ὁ μάντις οὐκ ἀφίησιν αὐτὸν περᾶν τὸν Ἰσμηνὸν ποταμὸν, λέγων ὅτι οὐ καλὰ θύματα γίνεται. ὁ δὲ Τυδεὺς μαινόμενος καὶ μάχης ἐπιθυμῶν βοᾷ καὶ μαίνεται, ὥσπερ ὁ δράκων τῷ τοῦ ἡλίου ὑπεκκαύματι, τότε γὰρ μάλιστα μαίνεται. θείνει δὲ καὶ τύπτει ἐν ὀνείδει, ἤτοι βάλλει ὀνειδισμοῖς, τὸν μάντιν τὸν Οἰκλείδην, τὸν υἱὸν τοῦ Οἰκλέους τὸν Ἀμφιάρεων.

376 ὡς καθά.

377 Προιτίσι ταῖς ἀπὸ Προίτου.

378 βρέμει μαίνεται, ὁρμᾷ.

379 ὁ μάντις Ἀμφιάρεως. σφάγια τὰ θύματα.

380 μαργῶν μαινόμενος. λελιμμένος ἐπιθυμῶν.

381 μεσημβριναῖς φύσει γὰρ ψυχρὸς ὢν ὁ ὄφις ἐν μεσημβρίᾳ ἀκμάζοντος τοῦ ἡλίου θερμαινόμενος εὐκίνητός ἐστι καὶ συριγμοῖς προσέχει. κλαγγαῖσιν ἤχοις. ἔστι δὲ ποιὰ φωνὴ κυρίως ἐπὶ ὀϊστῶν καὶ ἐπὶ γεράνων λεγομένη, ὡς Ὅμηρός φησι.

382 θείνει τύπτει. ὀνείδει ἐν. Οἰκλείδην τὸν υἱὸν τοῦ Οἰκλέους.

383 σαίνειν κολακεύειν. εὐλαβεῖσθαι. καὶ μάχην γρ. μή. ἀψυχίᾳ δειλίᾳ.

384 τοιαῦτ᾽ ἀϋτῶν τοιαῦτα φωνῶν σείει καὶ κινεῖ τρεῖς κατασκίους λόφους. ἡ γὰρ τούτου περικεφαλαία τρεῖς λόφους ἦν ἔχουσα· χαίτωμα δὲ ταύτας εἴρηκε, διὰ τὸ δίκην χαίτης ἐπικαμπῶς πως ἵστασθαι ἄνωθεν, ἢ διὰ τὸ τρίχας ἐξ ἵππων χαίτης ἔχειν ἄνωθεν. ἀπὸ δὲ τῆς ἀσπίδος τούτου οἱ κώδωνες οἱ χαλκήλατοι καὶ οἱ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένοι κλάζουσι φόβον, ἤγουν τῷ οἰκείῳ κωδωνισμῷ ποιοῦσι φόβον. τρεῖς κατασκίους νεωτερικὸν τοῦτο. ἀϋτῶν κατὰ τοῦ μάντεως βοῶν. κατασκίους σκιὰν ἔχοντας ἀπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς οὔσης ἱππούρεως, ἣν καὶ χαίτωμα καλεῖ, ἐπειδὴ καὶ κράνος εἶπε· χαίτη γὰρ τῆς κεφαλῆς ἡ θρίξ.

385 ὑπ᾽ ἀσπίδος ἐπάνω. ὑποκάτω.

386 κλάζουσι ἐκπέμπουσιν, ἠχοῦσιν.

387 ἔχει δ᾽ ὑπέρφρον ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ὑπέρφρον καὶ ὑπερήφανον σημεῖον τοῦτο, κατεσκευασμένον οὐρανὸν λάμποντα ἐν ἄστροις. ἡ λαμπρὰ δὲ πανσέληνος, ἡ σελήνη οὖσα ἤγουν πλήθουσα, τὸ πρέσβιστον ἄστρον τῶν ἄλλων, ἢ τὸ τιμιώτατον, ὁ ὀφθαλμὸς καὶ τὸ φέγγος τῆς νυκτὸς πρέπει ἐν μέσῳ τῷ σάκει, καὶ ἐν μέσῃ τῇ ἀσπίδι. ὑπέρφρον σοβαρόν. σῆμ᾽ σημεῖον. ἰστέον ὅτι ὁ Τυδεὺς ὑποκάτω μὲν τῆς ἀσπίδος κώδωνας εἶχε προσπεπηγμένους, ἵν᾽ ὄχλον παρέχῃ καὶ φοβερὸς δοκῇ

τοῖς ἀκούουσιν. ἐπάνω δέ τοι, οὗ ἦν τὸ σημεῖον, ἡ μὲν ἐπιφάνεια πᾶσα μέλαινα ἦν, εἶτα κατεσκεύασεν ἐν ἐπιχρύσῳ χαλκῷ πέριξ μὲν ἀντ᾽ οὐρανοῦ ἐντὸς δίκην ἄστρων φωλίδας διισταμένας ἀπ᾽ ἀλλήλων, ἐν δὲ τῷ ὀμφαλῷ φωλίδα ἑτέραν εὐρεῖαν ἐν ὁμοιώματι σελήνης ὁλοτελοῦς· προσβαλόντος δὲ τοῦ ἡλίου τῷ τοιαύτῳ ἐπιχρύσῳ χαλκῷ αἴγλη τις ἐντεῦθεν ἀπήντα τοῖς ὁρῶσι καὶ οὐ προσβλέπειν ἠδύναντο. ὅτι δὲ ἦν πᾶσα ἡ ἐπιφάνεια μέλαινα δῆλον ἐκ τοῦ, Καὶ νύκτα ταύτην ἣν λέγεις ἐπ᾽ ἀσπίδος. ἐπάνω.

388 φλέγονθ᾽ ἐκλάμποντα. τετυγμένον κατεσκευασμένον.

389 ἐν μέσῳ σάκει ἐν τῷ ὀμφαλῷ.

390 πρέσβιστον ἄστρων ἐξαίρετον. οὐ καινὸν ἐὰν τὴν σελήνην ἐνταῦθα ὁ Αἰσχύλος ἄστρον καλεῖ· καὶ Πίνδαρος γὰρ ἄστρον τὸν ἥλιόν φησι. νυκτὸς ὀφθαλμὸς ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦτο. τῆς νυκτὸς γὰρ ὀφθαλμὸς ἡ σελήνη ἐστὶν, ὥσπερ καὶ τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος. πρέσβιστον ὑπέρτατον. πρέπει λάμπει.

391 τοιαῦτ᾽ ἀλύων τοιαῦτα ἀλύων καὶ φωνῶν ταῖς ὑπερκόμποις καὶ κενοδόξοις σάγαις καὶ πανοπλίαις βοᾷ παρὰ τοῖς χείλεσι τοῦ Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ. τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως, ἀσθμαίνει δὲ καὶ σπεύδει ὡς ἵππος πολεμιστὴς σάλπιγγος ἀκούων, ἐπιθυμῶν πολέμου, ὅτε εἴργεται παρὰ τοῦ ἐπιβάτου. τὸ δὲ «ἵππος ὡς κατασθμαίνων μένει» ἀντιστροφή ἐστιν, ἀντὶ τοῦ ὡς ἵππος. ἀλύων μετὰ λύπης βοῶν. ἀλύω γίνεται κατ᾽ ἐπίτασιν τοῦ α καὶ τοῦ λύω· οἱ γὰρ χαίροντες λελυμένην ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν καλῶν. ἀδημονῶν, δυσχεραίνων ὅτιπερ οὐκ ἐᾷ ὁ μάντις περᾶν. σάγαις πανοπλίαις.

393 κατασθμαίνων καταφρυαττόμενος. μένει ἐκδέχεται τὸν πόλεμον ὁ Τυδεύς.

394 ὁρμαίνων σφαδάζων. μένει ἐκδέχεται. γρ. ὁρμαίνει μένων.

395 τιν᾽ ἀντιτάξεις ἀντὶ τοῦ, τίνα, ὦ Ἐτεόκλεις, ἀντιπαρατάξεις καὶ ἀντιστήσεις τούτῳ ἀντίμαχον; τίς βέβαιος καὶ ἀξιόχρεως — τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φερέγγυος — προΐστασθαι τῶν Προίτου πυλῶν, λυθέντων τῶν

κλείθρων, ἤτοι ἀνοιχθέντων τῶν πυλῶν; ἢ τὸ φερέγγυος οὕτως ῥητέον, τίνα ἀντιτάξεις τούτῳ ὥστε προΐστασθαι τῶν τοῦ Προίτου πυλῶν, λυθέντων τῶν κλείθρων, ἤτοι ἀνοιγεισῶν τῶν πυλῶν; τὸ δὲ ἑξῆς, τίς φερέγγυος, ἀντὶ τοῦ, τίς φέρων τὸ ἵστασθαι αὐτοῦ πλησίον; ἐγγὺς γὰρ λέγεται τὸ πλησίον. ἀντιτάξεις ἀντιθήσεις. τίς Προίτου πυλῶν ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι εἰς ταύτην Τυδεὺς τέτακται.

396 προστατεῖν φυλάσσειν, ὑπερμαχεῖν. φερέγγυος ἀσφαλὴς, ἀξιόχρεως.

397 κόσμον πανοπλίαν, καλλωπισμόν. διακόσμησιν, καθόπλισιν. τρέσαιμ' δειλιάσαιμι.

398 οὐδ' ἑλκοποιὰ ταῦτα παρ' Ἀλκαίου εἴρηται. οὐ τιτρώσκει τὰ ἐπίσημα ὅπλα, οὐδὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δύναμιν ἔχει, εἰ μὴ ἄρα ὁ φέρων αὐτὰ δύναμιν ἔχει καὶ γενναῖος ᾖ.

399 δάκνουσι λυποῦσι.

400 καὶ νύκτα ταύτην ἣν λέγεις ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κυρεῖν καὶ ὑπάρχειν, τάχα ἂν αὕτη ἡ νὺξ τινὶ γενήσεται. οὕτως γὰρ εἰπεῖν ὤφειλεν· εἶπε δὲ, τάχα ἂν ἡ ἄνοια μάντις τινὶ γένοιτο, καὶ διὰ τοῦτο πλὴν ἀμυδρῶς ἐκπληρῶν τὸ ὃ ἔφημεν. ἐπιφέρει δὲ ὥσπερ ἐξηγούμενος, εἰ γὰρ τῷ ἐπιφέροντι σῆμα τοῦτο τὸ ὑπέρκομπον, ἤτοι τῷ ἔχοντι ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τὴν νύκτα ἐζωγραφημένην, ἐπ' ὀφθαλμοῖς πέσοι ἡ νὺξ — ἤγουν καλυφθήσεται τῇ νυκτὶ τοῦ θανάτου — γένοιτο ἂν τοῦτο τὸ σῆμα ἐπώνυμον τῇ αὐτοῦ ἀναιρέσει.

401 μαρμαίρουσαν ἐκλάμπουσαν. κυρεῖν ὑπάρχειν.

402 τάχ' ἂν γένοιτο ἡ σύνταξις· τάχα ἂν καὶ ἴσως γένοιτο ἄν τινι ἤγουν τῷ Τυδεῖ ἡ ἄνοια μάντις καὶ προμηνύτριά τινος κακοῦ, ἣν λέγεις νύκτα ὑπάρχειν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐν τοῖς ἄστροις τοῦ οὐρανοῦ ἐκλάμπουσαν, ταύτην γὰρ ἄνοιαν καλεῖ ὡς ἀπονενοημένην καὶ δίχα νοῦ ἐνσημωθεῖσαν.

404 ὑπέρκομπον σοβαρόν.

405 ὀρθῶς ἀσφαλῶς.

406 ὕβριν θάνατον.

407 κεδνὸν συνετόν. ὅρα ὡς εἰκότως αἱρεῖται τοὺς ἀντιπάλους Ἐτεοκλῆς, καὶ μᾶλλον ἐναντίους οἷς ὁ ἄγγελος περὶ τῶν Ἀργείων διέξεισιν. ὁ μὲν γὰρ ὑπέρφρονας αὐτοὺς καὶ τὰ μεγάλα φυσῶντας ὑπ᾽ ἀνοίας φησὶν, Ἐτεοκλῆς δὲ σώφρονας αὐτοῖς καὶ συνετοὺς ἀντιτάττει.

408 τόνδ᾽ ἀντιτάξω καλῶς ἀντέταξε τὸν μὴ τοῖς ἤθεσιν αὐτοῦ συμφωνοῦντα, ἀλλ᾽ ἐναντίον. Αἰσχύνης δὲ θρόνον τὴν αἰδῶ αὐτὴν ὀνομάζει· ὑπέρφρονας δὲ λόγους τοὺς ὑπερηφάνους φησὶν, οἱονεὶ, οὔτε ὑπερήφανα λέγει ὡς ὁ Τυδεὺς, καὶ μισεῖ τοὺς ὑπερηφάνους λόγους προστατεῖν προστάτην.

409 μάλ᾽ εὐγενῆ οὐκ ἐθέλοντα ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονεῖν. τὸν αἰσχύνης θρόνον τιμῶντα ἵνα μὴ περιπέσῃ αἰσχύνῃ καταγωνισθείς.

411 ἀργὸς ἀμέτοχος. κακὸς δειλός.

412 σπαρτῶν δ᾽ ἀπ᾽ ἀνδρῶν λέγεται ὅτι Ἄρης ἐνέσπειρε τῇ γῇ τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ εὐθέως ἄνδρες ἔνοπλοι ἀνεδόθησαν τῆς γῆς, καὶ τοῦ σπείραντος κατεξανέστησαν πολεμοῦντες αὐτόν. οὗτος δὲ λίθον μέσον αὐτῶν πέμψας πρὸς ἔριν ἀλλήλων καὶ φόνον αὐτοὺς ἠρέθισεν, ὅθεν καὶ ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀνῃρέθησαν, δέκα μόνον τινῶν ἐναπομεινάντων, οὓς ὁ Κάδμος μετὰ ταῦτα λαβὼν ἐν τάξει τούτους αὐτοῦ ἀπειργάσατο, ἐξ ὧν κατήγετο ὁ Μελάνιππος.

413 ἀνεῖται ἀνέφυσεν, ἀνεβλάστησεν, ἢ καταλέλειπται.

414 ἔργον δ᾽ ἐν κύβοις λίαν ἐξ ἔργων αὐτῶν ἀποδείξειεν ὅτι γνήσιον γέννημα τῆς πατρίδος ἐστὶ καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων τῶν σπαρτῶν ἀνδρῶν κατάγεται. Ἄλλως. ἐν τοῖς κύβοις δὲ τὸ τοῦ πολέμου ἔργον ὁ Ἄρης κρινεῖ, καὶ ὅπως αὐτοῖς τὰ τοῦ πολέμου ἐξέλθοι δῆλον ποιήσειεν. ἐν κύβοις ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς κύβους καλεῖ, διὰ τὸ τῆς νίκης ἀμφίβολον.

415 ἐν δίκῃ δὲ, ἤτοι δικαίως, ὁ δαίμων κάρτα καὶ λίαν αὐτὸν προστέλλεται εἴργειν καὶ κωλύειν τὸ πολεμικὸν ὄργανον δόρυ, ἀπὸ τῆς τεκούσης μητρὸς ἢ ἀπὸ τῆς πατρῴας γῆς. ὁμαίμων γράφεται καὶ ὁ δαίμων καὶ

ὁμαίμων. καὶ πρὸς μὲν τὸ ὁμαίμων οὕτως ἐρεῖς, προπέμπει αὐτὸν δίκη ὁμαίμων, τουτέστιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης στρατεύει, οἰκείως καὶ δικαίως στρατεύει· τὸ δὲ δαίμων προφανές ἐστιν, ὁ δαίμων γὰρ καὶ ἡ τύχη προπέμπει αὐτὸν ἐν δίκῃ, ἢ ἡ Δίκη ἡ θεά. νιν αὐτόν. προστέλλεται προπέμπει.

416 τεκούσῃ ἀντίπτωσις, ἀποσοβεῖν ἀπὸ τῆς τεκούσης. μὴ εἴποις τὸ τεκούσῃ ἀντὶ τοῦ τῆς τεκούσης, ἀλλ᾽ ὥσπερ φαμὲν ἀφαιρῶ σοι τόδε, οὕτω καὶ εἴργω σοι τόδε.

417 τὸν ἀμὸν νῦν ἀντίπαλον ἀντὶ τοῦ τὸν ἐμὸν Δωρικῶς τὸν τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς ἐναντιούμενον εὐτυχεῖν οἱ θεοὶ δοῖεν, ὅτι δικαίως πρόμαχος πόλεως ὄρνυται, ἤγουν προμάχεται τῆς πόλεως. ἀμὸν ἐμόν.

418 ὡς ὅτι.

421 τρέμω δ᾽ ἰδέσθαι καὶ ἰδεῖν τοὺς μόρους τοὺς αἱματηφόρους τῶν ἀπολλυμένων πολιτῶν μοι ὑπὲρ τῶν ἰδίων φίλων.

422 οὕτως ὡς εὔχῃ.

423 Ἠλέκτραισιν ταῖς ἀπὸ Ἠλέκτρας θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος καλουμέναις. εἴληχε διὰ κλήρου τέτακται.

425 ὁ κόμπος αὐτοῦ.

426 κράνοι τελειώσει.

428 οὐδὲ τὴν Διὸς Ἔριν ἤτοι οὐδὲ τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν τοῦ Διὸς τῇ γῇ ἐπελθόντα φησὶν ἐκποδὼν σχέθειν καὶ κρατήσειν, ἤτοι ποιήσειν αὐτὸν μακρὰν τῆς πόλεως. οὐδὲ τὴν Διὸς Ἔριν τὸ οὐδὲ τὴν Διὸς Ἔριν διπλῶς νόει, ἢ τὴν θεὰν Ἔριν τὴν θυγατέρα Διὸς, ἢ ἀντὶ τοῦ οὐδὲ τὸ Δία αὐτὸν ἐλθόντα ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐρίσαντα αὐτῷ δυνηθῆναι κωλῦσαι αὐτὸν μὴ πορθῆσαι τὴν πόλιν.

429 σκήψασαν ἐμπεσοῦσαν. ἐπελθοῦσαν. ἐμποδὼν σχέθειν κωλύσειν αὐτὸν τῆς πορθήσεως.

430 τὰς δ’ ἀστραπὰς τὰς δ’ ἀστραπάς τε καὶ τὰς κεραυνίας βολὰς τοῦ Διὸς παρείκασε καὶ ὡμοίωσε μεσημβρινοῖς θάλπεσιν, ἤτοι, ἔφησε δύνασθαι φέρειν καὶ ὑπομένειν τὰς τοῦ Διὸς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, ὥσπερ τὰς μεσημβρινὰς τοῦ ἡλίου φοράς, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ καυστικὰ καύματα. ἀστραπὰς αἷς ὁ Ζεὺς πρὸς τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ὑπέρφρονας χρῆται.

431 προσείκασεν προσωμοίωσεν.

432 ἔχει δὲ σῆμα ἡ δὲ ἀσπὶς αὐτοῦ σημεῖον ἔχει ἄνδρα γυμνὸν λαμπάδα βαστάζοντα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἀνθ’ ὅπλου, καὶ φωνοῦντα διὰ τῶν ἐν αὐτῷ χρυσέων γραμμάτων, πρήσω τὴν πόλιν. Ἄλλως. ὁ Καπανεὺς δὲ εἶχεν ἐν τῇ ἀσπίδι αὐτοῦ ἐζωγραφημένον γυμνὸν ἄνθρωπον, κατέχοντα τῇ χειρὶ λαμπάδα ἀναπτομένην· οὐκ ἄλλο τι δηλοῦντος τοῦ σημείου ἢ ὥσπερ ὁ γυμνὸς οὐ κώλυσιν ἔχει εἰς τὸ δραμεῖν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀκώλυτοι καὶ χωρὶς ἐμποδίου ταύτην ἐμπρήσομεν, ἢ γυμνὴν αὐτὴν παντελῶς ἐργασόμεθα, ἔπειτα δὲ καὶ καύσομεν.

433 διὰ χερῶν τοῦ ἐν τῇ ἀσπίδι ἀνδρός. ὡπλισμένη ὡς ὅπλον κρατουμένη.

435 ξυστήσεται συμπαρατάξεται.

436 τρέσας δειλιάσας.

437 καὶ τῷδε κέρδει εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν Ἐτεοκλῆν, τίς τῷ τοιούτῳ ἀνδρὶ ξυστήσεται, ἤγουν τίς ἀντιμαχόμενος ἔσται αὐτῷ καὶ ἀντιπαλαμώμενος; τίς ὑπομενεῖ, μὴ πτοηθεὶς ἄνδρα ὑπέρκομπον; — λέγει δὲ τὸν Καπανέα — φησὶν ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς αὐτὸν ὅτι σὺν τῷδε τῷ κέρδει καὶ ἄλλο κέρδος τίκτεται, τουτέστι, καὶ σὺν τῷ ἔχειν ἄνδρα ἱκανὸν πρὸς πόλεμον αὐτῷ συστῆναι τῇ μάχῃ καὶ ἀντιπαλαμήσασθαι, καὶ πόλεμον ἐπίσης αὐτῷ προσαγαγεῖν, ἔχομέν τι καὶ ἕτερον κέρδος, δηλαδὴ τὸ νικῆσαι. τῷδε κέρδει τῷ ἀντιστάτην ἔχειν ἱκανόν. κέρδος ἄλλο τὸ εἶναι αὐτὸν μεγάλαυχον καὶ θεῶν ὑπέρφρονα.

438 τῶν τοι ματαίων ἡ γλῶσσά ἐστιν ἀληθὴς διδάσκαλος τῶν ἐν ἀνθρώποις ματαίων φρονημάτων. θεατρίζει γὰρ οἷα ἕκαστος φρονεῖ. εἰ μὲν συνετὸς καὶ ταπεινός ἐστι, συνετὰ καὶ ταπεινὰ φθέγγεται· εἰ δὲ μωρὸς καὶ ὑπέρκομπος, μωρὰ πάλιν καὶ ἐπηρμένα βοᾷ.

439 ἢ γλῶσσ᾽ ἐπειδὴ γὰρ διὰ τῆς γλώττης τὰ κομπάσματα φέρεται, κατήγορον αὐτὴν τούτων γίνεσθαί φησι, τουτέστιν, οἱ κομπάζοντες δυστυχίᾳ περιπίπτοντες ὕστερον αὐτοὶ ὑπ᾽ αὐτῶν ἐξελέγχονται, ἐπὶ κακῷ σφίσιν ἀποβάντος τοῦ κόμπου. κατήγορος γράφεται καὶ διδάσκαλος.

440 Καπανεὺς δ᾽ ἀπειλεῖ ὁ Καπανεὺς δὲ ὡπλισμένος ἀπειλεῖ κακὰ ποιεῖν εἰς ἡμᾶς τοὺς θεοὺς ἀτιμάζων, καὶ τὸ στόμα μὴ κατέχων καὶ παιδεύων, ἄνθρωπος ὢν φθαρτὸς, πέμπει εἰς οὐρανὸν τῷ Διὶ ἔπη ταραχώδη, ἤγουν ὑβρίζει τὸν θεὸν τὸν Δία, ἐν χαρᾷ ματαίᾳ καὶ ψευδεῖ· οὐ γὰρ οἶδεν ὅπως αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἀποβήσεται. θαρρῶ δὲ αὐτῷ ἐπελθεῖν τὸν καυστικὸν κεραυνὸν, κατ᾽ οὐδὲν ἴσον τοῖς μεσημβρινοῖς τοῦ ἡλίου θάλπεσιν, ἀλλὰ φλέγοντα καὶ ἀπολλύντα. δρᾶν ἡμᾶς κακά. παρεσκευασμένος ηὐτρεπισμένος.

441 ἀτίζων ἀτιμάζων. ἀπογυμνάζων ἀναιδῶς ἀποκαλύπτων καὶ διανοίγων.

442 ματαίᾳ ἀνωφελεῖ.

443 κυμαίνοντ᾽ θρασέα, βλάσφημα.

444 ξὺν δίκῃ δικαίως.

445 ἐξεικασμένων ὡμοιωμένον ὡς αὐτός φησι.

447 ἀνὴρ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐπ᾽ αὐτῷ δὲ τῷ Καπανεῖ, εἰ καὶ φλύαρος καὶ ὑπέρκομπος ἄγαν ἐστὶν, τέτακται ἀνὴρ αἴθων, ἤτοι φρόνιμος καὶ διάπυρος. τοῦτο τὸ αἴθων οἱ μὲν διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφουσι καὶ συντάσσουσιν οὕτως, ἀνὴρ ἐπ᾽ αὐτῷ αἴθων καὶ πρόθυμος καὶ διάπυρος τέτακται ἐν βίᾳ, ἤτοι ἐν δυνάμει, λῆμα Πολυφόντου, περιφραστικῶς ὁ Πολυφόντης· οἱ δὲ διὰ τοῦ ο μικροῦ, καὶ συντάσσουσιν οὕτως, ἀνὴρ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ τέτακται, αἶθον λῆμα, ἤτοι φρόνημα δραστήριον καὶ διάπυρον καὶ τὰ πολεμικὰ ἐμπειρότατον, Πολυφόντου βία, ἤτοι περιφραστικῶς ὁ Πολυφόντης, ὡς τὸ Ἡρακλείη βίη Ἡρακλῆς. στόμαργος πολύλογος. ὁ μὴ ἔχων ποτὲ στόμα ἀργὸν καὶ ἡσυχάζον. φλύαρος.

448 αἴθων διάπυρος.

449 φερέγγυον ἀσφαλὲς, πιστότατον. προστατηρίας Ἀρτέμιδος ὅτι ἐν ταῖς πύλαις αἷς ὑπερμαχεῖν ἔμελλεν ἡ Ἄρτεμις ἦν, καὶ τούτων προστάτις ἐγέγραπτο, ἢ ἱερεὺς ἦν αὐτῆς.

450 Ἀρτέμιδος εὐνοίαισι τοῦτο λέγει ὡς τοῦ Πολυφόντου ἱερέως ὄντος τῆς Ἀρτέμιδος. ἀφιέρωται δὲ τῇ Ἀρτέμιδι ἡ τῶν Θηβῶν πόλις. διὰ τοῦτο οὖν οὗτος λέγει, εὐνοίαις τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῶν ἄλλων πολιούχων θεῶν. εὐνοίαισι ἐν ταῖς ἀγάπαις.

452 ὄλοιθ' ὃς πόλει ὁ χορὸς εὐχόμενός φησιν, εἴθε ὄλοιτο καὶ φθαρείη ὃς μεγάλως ἐγκαυχᾶται κατὰ τῆς πόλεως ἡμῶν. βέλος δὲ τοῦ κεραυνοῦ ἐπισχέθοι καὶ κρατήσοι αὐτὸν, πρὶν ἐς τὸν ἐμὸν οἶκον θορεῖν καὶ πηδᾶν καὶ ὁρμᾶν, ἐκ τῶν πωλικῶν τε καὶ παρθενικῶν ἑδωλίων καὶ καθεδρῶν — πώλοις γὰρ αἱ παρθένοι εἰκάζονται — ἐκπορθῆσαι καὶ ἐξαρπάσαι ἐμέ. μεγάλ' κακὰ δηλονότι.

453 ἐπισχέθοι κωλύσει τῆς ὁρμῆς.

454 ἐσθορεῖν εἰσπηδῆσαι. πωλικῶν θ' ἑδωλίων παρθενικῶν καθεδρῶν.

456 ποτ' ἄρα. ἐκλαπάξαι ἡμᾶς.

457 καὶ μὴν τὸν ἐντεῦθεν εἰπόντος τοῦ Ἐτεοκλέους, λέγ' ἄλλον ἄλλαις ἐν πύλαις εἰληχότα, φησὶν ὁ ἄγγελος, καὶ δὴ λέξω τὸν ἐντεῦθεν λαχόντα πρὸς πύλαις. τῷ γὰρ Ἐτεόκλῳ τρίτος ἐξῆλθε κλῆρος, προσβαλεῖν λόχον καὶ ἐνέδραν καὶ φυλακὴν ἐν ταῖς πύλαις ταῖς καλουμέναις Νηΐτισιν. ἐξῆλθε δὲ ὁ κλῆρος ἐκ τοῦ καλῶς κεχαλκευμένου κράνους — ἤτοι περικεφαλαίας — τοῦ ὑπτίου, ἤγουν τοῦ ἀνατετραμμένου. τὸν ἐντεῦθεν τὸν μετ' ἐκεῖνον ὃν ἔφη.

458 τρίτῳ γὰρ ὁ γὰρ Ἐτέοκλος Ἀργεῖος ἦν. ἔθος γὰρ τοῖς μέλλουσι κλήρους ποιεῖν κράνος λαμβάνειν, καὶ ἐντὸς καθιέναι σημεῖα αὐτῶν, οἷον δακτύλια καὶ ἄλλο τι τοιοῦτον δυνάμενον ἐκπηδῆσαι κούφως τοῦ κράνους, εἶτα τούτου κυκωμένου ὅτου πρῶτον τὸ σημεῖον ἐξήρχετο, ἐτέτακτο οὗτος εἰς ἔργον δι' ὃ ταῦτ' ἐγίνετο.

459 ὑπτίου ἀνατετραμμένου.

460 Νηΐτισι ταῖς ἀπὸ Νηΐδος. προσβαλεῖν προσάξειν.

461 ἵππους δ᾽ ἐν ἀμπυκτῆρσιν ἀμπυκτῆρες οἱ κορυφιστῆρες, τὰ κυρίως λεγόμενα προμετωπίδια. νῦν δὲ λέγει τοῖς χαλινοῖς, ἵν᾽ ᾖ τοὺς ἵππους θυμοῦ πλήρεις ὄντας τοῖς χαλινοῖς ἀνακόπτει καὶ παράγει, ἤδη βουλομένους ἐλθεῖν παρὰ ταῖς πύλαις. ἐν ἀμπυκτῆρσιν χαλινοῖς. κυρίως οἱ περὶ τὴν κεφαλὴν ἱμάντες τοῦ χαλινοῦ ἄμπυξ καλοῦνται. ἐμβριμωμένας θυμὸν πνεούσας καὶ φρυαττούσας.

462 δινεῖ συστρέφει, ἀνακόπτει.

463 φιμοὶ ἠχοῦσι, ἀποτελοῦσι κακὰ κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν βαρβαρικήν. οἱ πρὸς τοῖς ῥώθωσι τοῦ ἵππου σιδηρέαι τῶν χαλινῶν περιφέρειαι ὥσπερ κώδωνας εἶχον κενοὺς, εἰς οὓς ἐκ τῶν μυκτήρων εἰσιὸν πνεῦμα ἦχον ἀπετέλει. ἐποίουν δὲ τοῦτο οἱ βάρβαροι, ἐμιμοῦντο δέ τινες τῶν Ἑλλήνων, ὥσπερ καὶ ὁ Ἐτεοκλῆς οὗτος.

464 μυκτηροκόμποις πνεύμασι ἡ δοτικὴ ἀντὶ γενικῆς. τοῖς ἐκ τῶν μυκτήρων σφοδρῶς ἐκπνεομένοις.

465 ἐσχημάτισται ἡ ἀσπὶς δὲ τοῦ Ἐτεόκλου ἐζωγράφηται οὐ μικρὸν τρόπον, ἤγουν οὐ λιτῶς οὐδὲ εὐτελῶς· ἔχει δὲ ἐσχηματισμένον ἄνδρα ὁπλίτην πρὸς ἀναβάσεις κλίμακος βαδίζοντα καὶ ἀνερχόμενον πρὸς τὸν πύργον τῶν ἐχθρῶν. βοᾷ δὲ οὗτος ὁ ἐν τῇ ἀσπίδι ὁπλίτης ἐν συλλαβαῖς γραμμάτων ὡς οὐδ᾽ ἂν ὁ Ἄρης σφε καὶ αὐτὸν ἐκβάλοι τῶν πύργων. καὶ τῷδε ἤγουν τῷ Ἐτεόκλῳ πέμπε τὸν ἱκανὸν ἀπείργειν ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας τὸν δούλειον ζυγὸν, τουτέστι τὸν δυνάμενον μὴ ἐᾶσαι ἡμᾶς γενέσθαι δούλους τοῖς ἐχθροῖς. ἐσχημάτισται τετύπωται. οὐ μικρὸν ταπεινὸν καὶ φαῦλον. οὐ πενιχρῶς, εὐτελῶς.

466 ἢ καὶ οὕτως ἡ σύνταξις· ἀνὴρ γὰρ ὁπλίτης καὶ ὁπλοφόρος ἐρχόμενος, δηλονότι πρὸς τῶν ἐχθρῶν καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν, — τοῦτο δὲ ἐλλειπτικῶς ἐστιν — τί ποιεῖ; στείχει καὶ ἀνέρχεται πρὸς τὰς ἀναβάσεις— θέλων ἐκπέρσαι.

468 χοὗτος ὥσπερ ὁ τοῦ Καπανέως.

470 φερέγγυον ἱκανώτατον.

472 τόνδε ὃν μέλλω εἰπεῖν. τῷ τίνι πεμφθήσεται.

473 οὐ κόμπον ἐν χεροῖν ἔχων οὐκ ἀσπίδα κομπασμάτων πλήρη φέρων.

475 ὃς οὔτι καὶ οὐδαμῶς φοβηθεὶς βρόμον καὶ ἦχον φρυαγμάτων ἱππικῶν μάργων, οἱονεὶ μαινομένων καὶ ἐνθουσιώντων, ἐκ τῶν πυλῶν χωρισθείη. μάργων μανικῶν.

477 ἀλλ᾽ ἢ θανὼν πληρώσει καὶ ἀποδώσει τὰ τροφεῖα τῇ χθονὶ, ἤγουν ἀποδώσει τὰς τῆς ἀνατροφῆς χάριτας τῇ πατρίδι ἀποθανὼν ὑπὲρ αὐτῆς. ἢ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας, τὸν Ἐτέοκλον δηλαδὴ καὶ τὸν ἐζωγραφημένον τῇ ἀσπίδι αὐτοῦ, ἑλὼν καὶ τὸ πόλισμα — τουτέστι τὸν πύργον — τὸ ἐν τῇ ἀσπίδι, εἰς ὃ ὁ ὁπλίτης ἀνήρχετο, κοσμήσει τοῦ πατρὸς δῶμα ἐν τοῖς λαφύροις. κωμῳδεῖ δὲ τοῦτο ὁ ποιητὴς ἐμπαίζων. τροφεῖα τὰ ὀφειλόμενα τοῖς τροφεῦσι γέρα. πληρώσει τελέσει. ἀνταποδώσει.

478 δύ᾽ ἄνδρε τὸν ἐν ἀσπίδι καὶ τὸν φέροντα ταύτην.

479 ἑλὼν γρ. ἐλθών. κρατήσει. πατρός γρ. πάλιν.

480 ἄλλῳ γρ. ἄλλον.

481 ἐπεύχομαι ἐπεύχομαι δὴ κατὰ πάντα μὲν εὐτυχεῖν σε, ὦ πρόμαχε τῶν ἐμῶν δόμων, ὦ προπολεμῶν τῆς οἰκίας ἡμῶν, τοῖσι δὲ, ἤγουν τοῖς πολεμίοις, ἐπεύχομαι δυστυχεῖν. ὥσπερ δὲ ὑπέραυχα καὶ ὑπέρογκα καὶ κενόδοξα λέγουσιν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, τώς νιν, οὕτως αὐτοὺς ἐπίδοι ὁ Ζεὺς ὁ πάντα διανέμων καὶ διοικῶν, κοταίνων καὶ ὀργιζόμενος κατ᾽ αὐτῶν. ἢ στικτέον εἰς τὸ εὐτυχεῖν, ἵν᾽ ᾖ ἡ σύνταξις οὕτως· ἐπεύχομαι δὴ τάδε μὲν, ἤγουν τὰ παρ᾽ ἡμῶν γινόμενα, εὐτυχεῖν καὶ εὐτυχῶς ἔχειν, τοῖσι δὲ καὶ τούτοις δυστυχεῖν. ἢ οὕτως· ἐπεύχομαι τῷδε μὲν καὶ τούτῳ τῷ Ἐτεοκλεῖ ὥστε εὐτυχεῖν, τοῖσι δὲ καὶ τούτοις, ἤγουν τοῖς πολεμίοις, ἐπεύχομαι ὥστε δυστυχεῖν. τὸ δὲ ἰὼ πρόμαχ᾽ ἐμῶν δόμων διὰ μέσου. τῷδε τῷ ἡμετέρῳ.

482 πρόμαχ᾽ Ἐτέοκλες. τοῖσι τοῖς πολεμίοις.

483 ὑπέραυχα ἀλαζονικά. ὑπέρκομπα. βάζουσι βοῶσιν, ἀπειλοῦσιν. εἰπὼν πρόσθεν πληθυντικῶς βάζουσιν εἶτα ἐπήνεγκε ἑνικὸν τὸ νίν. εἰσὶ δὲ οἵ φασιν καὶ τὸ νίν ἀντὶ τοῦ αὐτούς.

484 νιν αὐτόν.

485 νεμέτωρ ὁ πάντα διοικῶν, ἢ ὁ μεμφόμενος τοῖς ὑπέρφροσιν, ἢ ὁ πάντων πάροχος.

486 τέταρτος ἄλλος, γείτονας πύλας ἔχων ἤτοι γείτονας τῶν ὧν εἶπεν ἄνωθεν. γείτονας οὖν πύλας τὰς τῆς Ἀθηνᾶς φησι τῆς Ὀγκαίας, ἀφ᾽ ἧς καὶ αἱ πύλαι αὗται Ὀγκαῖαι ἐλέγοντο. ἄνωθεν γὰρ τῶν πυλῶν ἐκεῖσε ἡ Ἀθηνᾶ ἐγέγραπτο. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐξ ἱστορίας τοιαύτης Ὄγκα ἡ Ἀθηνᾶ παρὰ Θηβαίοις ἐλέγετο. Ἀγήνωρ ὁ Τύριος ἔσχε παῖδας τρεῖς, Εὐρώπην, Κάδμον καὶ Κίλικα. τῆς δὲ Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ Διὸς ἁρπαγείσης ἀπέστειλεν ὁ Ἀγήνωρ τοὺς ἑτέρους παῖδας αὐτοῦ εἰς ζήτησιν αὐτῆς, καὶ εἰ μὴ εὕροιεν, προσέταξε μὴ ἐπανήκειν. ὁ οὖν Κάδμος ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα καὶ μὴ εὑρὼν τὴν Εὐρώπην εἰς Δελφοὺς ἦλθεν ἐρωτήσων τὸν Ἀπόλλωνα ποῦ κατασταίη. ὁ δὲ θεὸς εἶπεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τοῦ ἱεροῦ τῷ εὑρεθέντι ἀκολουθεῖν. εὑρέθη βοῦς· ἠκολούθει οὖν αὐτῇ. ἦλθεν εἰς Θήβας, ὤλισθεν ἡ βοῦς, καὶ ὁ Κάδμος ἐκεῖ ᾤκησε, καὶ ἔθυσε τὴν βοῦν Ἀθηνᾷ, καὶ τῇ Αἰγυπτίων φωνῇ ταύτην ἐτίμησεν Ὄγκαν ὀνομάσας· οὕτω γὰρ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Τύρῳ καὶ τῇ Φοινίκῃ καλεῖται ἡ Ἀθηνᾶ· ὅθεν οὕτως καὶ αἱ πύλαι ὠνομάσθησαν. ἀπὸ δὲ τοῦ Κίλικος τοῦ Κάδμου ἀδελφοῦ Κιλικία ἡ χώρα. γείτονας ταῖς Νηΐτισι.

488 σχῆμα καὶ μέγας τύπος τὸ σχῆμα καὶ ὁ τύπος ἐκ παραλλήλου. μέγας φοβερός.

489 ἅλω δὲ πολλὴν ἅλως ἐστὶ κυρίως, ὅταν νέφη περὶ τὸν ἥλιον ἐκταθέντα λευκὰ φαίνηται καὶ ὡς ἐν κύκλῳ τοῦ ἡλίου γένηται. νῦν δὲ λέγει τὸν ῥοῖζον καὶ τὴν συνεχῆ κίνησιν τῆς ἀσπίδος. φησὶν οὖν, δινήσαντος, ἤγουν κινήσαντος, ταύτην τοῦ Ἱπποµέδοντος ἔφριξα, καὶ οὐ ψευδῆ λέγω.

490 ἔφριξα ὠρθίασα ταῖς θριξί. οὐκ ἄλλως παρ᾽ ἃ εἶδον.

491 ὁ σηματουργὸς δ’ οὗ τις ὁ δὲ ποιήσας τὴν ἀσπίδα καὶ σημεῖα ἐγγράψας αὐτῇ οὐκ ἦν, ὡς ἔοικεν, εὐτελὴς, ὅστις ὤπασεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, ἤτοι ἔδωκεν καὶ παρέσχε καὶ ἱστόρησεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦτο τὸ ἔργον, τουτέστι Τυφῶνα ἀφιέντα ἀπὸ τοῦ στόματος καπνὸν μέλανα, τὸν τοῦ πυρὸς ἀδελφόν. τὸ γὰρ πῦρ καὶ ὁ καπνὸς ἀδελφοί εἰσιν ἐκ τῆς εὐεξάπτου ὕλης τικτόμενοι. αἰόλην δὲ τὴν εὐκίνητον καὶ ταχεῖαν λέγει καὶ ἑλισσομένην συχνῶς. σηματουργὸς ζωγράφος. σημείων ἐργάτης. εὐτελὴς φαῦλος.

492 ὤπασε ἱστόρησε. ἐτύπωσε.

493 ἱέντα πέμποντα.

494 λιγνὺν ἀναθυμίασιν. καπνόν. καπνὸς ἀπὸ ξύλων, ἀτμὸς ἀπὸ ὕδατος, αἰθάλη ἀπὸ λίθου, βδέλος ἀπὸ λύχνου, λιγνὺς ἀπὸ κηρίων καὶ ἐλαίων, κνίσσα δὲ ἀπὸ κρεῶν. αἰόλην ταχεῖαν. ποικίλην. πυρὸς κάσιν ὁ γὰρ καπνὸς ἕπεται τῷ πυρὶ φυσικῶς.

495 ὄφεων δὲ πλεκτάναισι τὸ κύτος δὲ, φησὶ, τὸ στρογγύλον τοῦ κύκλου δηλαδὴ τῆς ἀσπίδος τῆς κοιλογάστορος — ὅλη γάρ τις περιφερὴς καὶ κοίλη προσυπεμφαίνεται — προσηδάφισται καὶ προσπέπλεκται πλεκτάναις τῶν ὄφεων νειόθεν καὶ ἀπ’ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς ἀσπίδος, ἤτοι ἡ ἀσπὶς κύκλοθεν ἔχει ἐζωγραφημένους ὄφεις περιπεπλεγμένους. περίδρομον κύτος τὸ χώρημα τῆς ἀσπίδος. περίδρομον ἐν κύκλῳ. κύτος τὸ πλάτος. στρογγύλον τὸ διαχώρημα.

496 προσηδάφισται ὑπέστρωται.

497 ἔνθεος δ’ Ἄρην βακχᾷ βακχᾷ δὲ καὶ ἐνθουσιᾷ καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὸν πόλεμον ἔνθεος καὶ ὁρμητικὸς καὶ πηδητικὸς πρὸς τὴν ἀλκὴν ὡς θυὰς ἤτοι βάκχη τις, φόβον βλέπων, ἤτοι ἐκπληκτικῶς καὶ φοβερῶς. γράφεται δὲ καὶ βάκχα, καὶ συντάσσεται οὕτως, ἔνθεος δὲ καὶ ὁρμητικός ἐστιν ὁ Τυφὼς πρὸς τὸν Ἄρην, ὥσπερ τις βάκχα θυὰς καὶ μαινομένη. ἔνθεος κάτοχος καὶ ἐξεστηκώς.

498 βακχᾷ μαίνεται. ἀλκὴν πόλεμον. θυὰς μαινὰς Διονυσιακή. φόβον βλέπων ἤγουν ἐκ μόνης τῆς θέας φόβον ἐμβάλλων.

499 πεῖραν δοκιμήν. ἔντευξιν. εὖ φυλακτέον ἄξιός ἐστι φυλάξασθαι καὶ σκοπῆσαι ἵνα ἀρκοῦντά τινα ἀντιτάξεις αὐτῷ.

500 πρὸς πύλαις αἷς ἐτάχθη. κομπάζεται ὑψοῦται καὶ φέρεται δι' ἐκείνου.

501 πρῶτα μὲν Ὄγκα πρῶτα μὲν ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτις ἀγχίπτολις πύλαισι τούτων, ἤτοι πλησίον τῶν τῆς πόλεως πυλῶν ἐστι γειτνιάζουσα — ἄνωθεν γὰρ τῶν πυλῶν ἐγέγραπτο ἡ Ἀθηνᾶ μισοῦσα τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ Ἱππομέδοντος καὶ τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ὕβριν — εἴρξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς πόλεως, ὥσπερ ἀετὸς τῶν νεοττῶν αὐτοῦ δράκοντα δύσχιμον. σὺν τῇ Ἀθηνᾷ δὲ καὶ ὁ Ὑπέρβιος ὁ υἱὸς τοῦ Οἴνοπος· εἶτα μεταξὺ ἐπαινεῖ ἐκεῖνον λέγων, ἀνὴρ οὔτε κατὰ τὸ εἶδος οὔτε κατὰ τὴν προθυμίαν οὔτε κατὰ τὴν κίνησιν τῶν ὅπλων μωμητὸς προεκρίθη ἀντιμαχέσασθαι τῷ Ἱππομέδοντι, θέλων ἐξιστρορῆσαι μοῖραν, ἤτοι θέλων μαθεῖν τὰ πεπρωμένα καὶ πῶς αὐτῷ ταῦτα ἔχουσι, καὶ εἴτε ἱκανός ἐστι τούτῳ ἀντιτάξασθαι εἴτε καὶ μὴ, καὶ πῶς τὰ τῆς μοίρας ἐκβαίη αὐτῷ. ταῦτα δὲ μάθοι ἐν τῇ χρείᾳ τοῦ κατὰ τύχην συμβεβηκότος αὐτῷ. ἀγχίπτολις γρ. ἐγχίπτολις, ἡ διὰ τοῦ ἔγχους πορθοῦσα τὰς πόλεις.

502 ὕβριν καὶ μεγαλαυχίαν.

503 εἴρξει κωλύσει αὐτὸν ἀπὸ τῶν πολιτῶν ὡς ἀπὸ τῶν νεοσσῶν ὁ ἀετὸς τὸν χαλεπὸν δράκοντα τὸν δύσχιμον, ἀπὸ τοῦ δυς καὶ τοῦ εἶμα, δύσιμον, καὶ πλεονασμῷ τοῦ χ δύσχιμον, ὡς καὶ τὸ «πέπλοι «μελάγχιμοι.» νεοσσῶν ὑμῶν τῶν αὐτῆς θρεμμάτων. δύσχιμον δυσχείμερον ἀνέχοντα τὸν χειμῶνα. ὁ ὄφις φύσει ψυχρὸς ὤν. ἐπεὶ δὲ νεοσσῶν εἶπε, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε καὶ τὸν δράκοντα οἰκείως, ἅτε πολέμιον τοῖς νεοσσοῖς. ὤφειλε δὲ τὸ δύσχιμον διὰ διφθόγγου γράφεσθαι ἀπὸ τοῦ χειμῶνος, νῦν δὲ ἠναγκάσθη διὰ τὸ μέτρον καὶ συνέστειλεν αὐτό· ἔκτος γάρ ἐστι πούς.

505 κατ' ἄνδρα τὸν Ἱππομέδοντα. ᾑρέθη προὐκρίθη.

506 ἐξιστορῆσαι γνῶναι, ἐρωτῆσαι. μαθεῖν. μοῖραν τὴν αὐτοῦ. ἐν χρείᾳ τύχης χρεία γὰρ καιρός ἐστι μαθεῖν τὴν αὐτοῦ τύχην. ὁ γὰρ πόλεμος τοὺς εὐτυχεῖς καὶ τοὺς δυστυχεῖς κρίνει.

507 θυμὸν τὴν ψυχικὴν προθυμίαν. σχέσιν διάθεσιν.

508 Ἑρμῆς δ’ εὐλόγως συνήγαγεν ἰστέον ὅτι πάντα τὰ ὁδαῖα καὶ τὰ ἑρμαῖα καὶ κατὰ τύχην συμβεβηκότα τοῖς βροτοῖς τῷ Ἑρμῇ ταῦτα ἀνατιθέασιν Ἕλληνες. ἐπεὶ οὖν καὶ τούτοις συνέβη τυχηρῶς πως ἀλλήλοις ἀντιτάξασθαι, τοῦτο εἴρηκεν. Ἑρμῆς λέγεται ὁ λόγος καὶ θεός. τὰ γὰρ ἀπὸ τῆς τύχης συμβαίνοντα Ἑρμῇ ἀνατιθέασιν οἱ Ἕλληνες, ὅθεν καὶ τὰ ἐν ὁδῷ εὑρηθέντα ἕρμαια ἐκάλουν, ὅτι συμμερίτην αὐτῶν ἐποίουν Ἑρμῆν. ἐπεὶ οὖν καὶ τῷ Ὑπερβίῳ ἐκ τύχης πάντα ταῦτα συνῆλθεν, εἶδος ψυχῆς, προθυμία πρὸς μάχην, διάθεσις ὅπλων, ἦν δὲ καὶ ὁ Ἱππομέδων τοιοῦτος. εἰκότως Ἑρμῆν αὐτοὺς ξυναγαγεῖν εἴρηκεν. ἢ, ὃ καὶ κρεῖττον, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ὑπέρβιος τὸν Δία ἐπὶ τῆς ἀσπίδος φέρει, ὁ δὲ Ἱππομέδων τὸν Τυφῶ, Ζεὺς δὲ καὶ Τυφὼς ἐχθροί, διὰ τοῦτο τὸν Ἑρμῆν εὐλόγως ξυναγαγεῖν εἶπεν· ὅθεν καὶ τὴν κατασκευὴν ἐπάγει. ξυνήγαγεν αὐτούς.

509 ἀνὴρ ὁ ἡμέτερος. ἀνδρὶ τῷ τῷ πολεμίῳ. ξυστήσεται συμπαρατάξεται.

510 συνοίσετον δὲ πολεμίοις συνεισφέρουσι δὲ, φησὶν, οἱ δύο, Ἱππομέδων καὶ ὁ τοῦ Οἴνοπος υἱὸς, ἐπὶ τῶν ἀσπίδων πολεμίους θεοὺς ἐζωγραφημένους. ὁ μὲν γὰρ Ἱππομέδων ἔχει τὸν Τυφῶνα, τῷ Ὑπερβίῳ δὲ ἐγκεκόλαπται σταδαῖος καὶ στάσιμος, ὡς κατὰ σύστασιν μαχόμενος, ὁ Ζεὺς ἀπὸ τῆς χειρὸς φλέγων καὶ ἀνάπτων τὸν κεραυνὸν, καὶ οὐδαμῶς τις οἶδε τὸν Δία νικηθέντα πώποτε παρά τινος. ξυνοίσετον συνάψουσι.

511 ὁ μὲν Ἱππομέδων.

513 σταδαῖος ἦσται ἡδρασμένος ἑδράζεται. βέλος τὸν κεραυνόν. φλέγων γρ. φέρων. εἰ μὲν γρ. φλέγων, ἡ διά ἀντὶ τῆς ἀπό ληφθείη. εἰ δὲ φέρων, ἡ διά ἀντὶ τῆς ἐπί.

515 τοιάδε μέντοι τοιαύτη μέν ἐστιν ἡ ἡμετέρα τῶν Ἀργείων οἰκείωσις καὶ σχέσις καὶ φιλία πρὸς τοὺς θεούς. εἶτα παρακατιὼν οἷον ἐν λύσει τοῦ ἀθρόου φησὶν ὅτι ἡμεῖς παρὰ τῶν κρατούντων ἐσμὲν ἀεὶ ἀρχόμενοι, δηλαδὴ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἑτέρων θεῶν, οἱ δὲ Ἀργεῖοι εἰσὶ τῶν νικωμένων, τουτέστι τοῦ Τυφῶνος καὶ τῶν ὁμοίων. τὸν γὰρ Τυφῶνα ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεταρτάρωσεν ἀντιστάντα αὐτῷ. τοιάδε εἰρωνικόν. προσφίλεια σχέσις, οἰκείωσις.

516 πρὸς τῶν κρατούντων δ᾽ ἐσμὲν ἡμέτερος γάρ ἐστιν ὁ Ζεύς. οἱ δ᾽ ἡσσωμένων ἐκείνοις δὲ ὁ Τυφώς.

517 ὧδ᾽ οὕτως.

518 εἰ ὁ Ζεὺς, φησὶν, ἰσχυρότερός ἐστιν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Τυφῶνος, — ἐστὶ δὲ εἰκὸς τοὺς μὴ φιλοῦντας τοῦτον πράξειν κακῶς κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐπὶ ταῖς ἀσπίσιν αὐτῶν ὀγκηρὰ σήματα —, πάντως καὶ τῷ Ὑπερβίῳ πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἐν τῇ ἀσπίδι αὐτοῦ σήματος γένηται· ἐπὶ δὲ τῆς ἀσπίδος αὐτὸς τυχὼν ἐζωγραφημένος ἀναντιρρήτως σωτὴρ γένοιτο. καρτερώτερος ἰσχυρότερος.

520 τυχών συμβὰς, εὑρεθείς.

521 ὁ χορός φησιν ὅτι θαρρῶ ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν ῥῖψαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἔχοντος εἰκονισμένον τὸν Τυφῶνα τὸν τοῦ Διὸς ἐχθρόν. καὶ εἰ ὁ μὲν νοῦς τοιοῦτος, καὶ ἡ σύνταξις οὕτως· πέποιθα τὸν ἐν τῷ σάκει βαστάζοντα τὸ σῶμα τὸ ἀντίτυπον καὶ ἐναντίον τοῦ Διὸς, περιφραστικῶς αὐτὸν τὸν Τυφῶνα τὸν μισητὸν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἀθανάτοις θεοῖς, ἰάψειν καὶ πέμψειν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν τὴν ἑαυτοῦ κεφαλήν. τὸν Ἱππομέδοντα. ἀντίτυπον τὸν ἀντίπαλον.

522 τοῦ χθονίου τοῦ ὑπὸ γῆν Τυφῶνος.

523 δαίμοσιν ἐχθρῶν εἴκασμα ἤτοι εἰς ἴνδαλμα καὶ τύπον τῶν ἐχθρῶν τοῖς θεοῖς, τουτέστιν εἰς σημεῖον καὶ παράδειγμα τῶν ὧν πάσχουσιν οἱ τῶν θεῶν ἐχθροί. δαίμοσιν τοῖς ἥρωσιν. εἴκασμα εἰκονισμένον.

524 δαροβίοις τοῖς ἀϊδίοις.

525 ἰάψειν ῥίψειν· φονευθεὶς γὰρ πεσεῖται.

527 Βορραίαις πύλαις ταῖς ἀφορώσαις πρὸς τὸ βόρειον μέρος. ταῖς ἀπὸ Βορραίου καλουμέναις.

528 τύμβον κατ᾽ αὐτὸν πλησίον γὰρ ἦν.

530 σέβειν τιμᾶν. πεποιθὼς ἐν αὐτῇ. ὑπέρτερον κρείττονα.

531 βίᾳ ἀνάγκῃ, ἀκουσιότητι.

532 τόδ᾽ αὐδᾷ τοῦτο φωνεῖ καὶ λέγει τὸ βλάστημα τὸ ἐκ τῆς ὀρεσκόου καὶ ὀριτρόφου μητρὸς, τὸ καλλίπρῳρον καὶ τὸ εὐειδὲς, τὸ τὴν πρῷραν ἐπανθοῦσαν ἔχον τοῖς κάλλεσι. τοῦτο δὲ τροπικὸν ἀπὸ τῆς νεώς· ὥσπερ γὰρ ἡ πρῷρα ταύτης θεωρία τις καὶ ἄποψις τυγχάνει τῶν πόρρωθεν, καὶ οἷον δι᾽ αὐτῆς τὸ μακρόθεν διαγινώσκεται, οὕτω καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος πρῷρά τις φαίνεται. καὶ προορᾶται γὰρ ἐμφανῶς ἅπασι καὶ καταφαίνεται μάλιστα τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος. ὀρεσκόου τῆς περὶ τὰ ὄρη ἀναστρεφομένης, ὡς τοξικῆς τε καὶ κυνηγετικῆς ἐφόρου· ἤτοι τῆς Ἀταλάντης τῆς ἐν τῷ ὄρει κοιμωμένης καὶ διατριβούσης ἐκεῖσε· κυνηγὸς γὰρ ἦν. τὸ δὲ σκο μικρὸν διὰ τὸ μέτρον. ματρός αὕτη ἡ Ἀταλάντη θυγάτηρ ἦν τινὸς ὑπηρετρίας τῆς Ἀρτέμιδος, συγκυνηγὸς δὲ ἐχρημάτιζε τῇ Ἀρτέμιδι, ἐν ὄρεσιν ἐρχομένη ἀεί. ἐρασθεῖσα δὲ ὑπό τινος βοσκοῦ καὶ φθαρεῖσα τὴν παρθενίαν ἐμυσάχθη ὑπὸ τῆς θεοῦ. ἔτεκε δὲ παῖδα καὶ ὠνόμασε τοῦτον Παρθενοπαῖον. ματρὸς ἐξ ὀρεσκόου Ἀταλάντης τῆς ἐν τῷ ὄρει διαιτωμένης ἅτε ἱερείας οὔσης Ἀρτέμιδι. Ἀ. τ. ἐν τ. ὄ. κοιμωμένης.

533 ἀνδρόπαις ἀνὴρ ἢ ὁ παῖς ὁ νεωστὶ εἰς ἄνδρας ἐλθὼν, ἢ ὁ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀνδρεῖος ὤν. λέγει δὲ τὸν Παρθενοπαῖον τὸν υἱὸν τῆς Ἀταλάντης, ἥτις καὶ Παρθενόπη ἐλέγετο, ἀφ᾽ ἧς καὶ οὗτος Παρθενοπαῖος ἐκλήθη· ὃς ἐξ Ἀρκαδίας εἰς τὸ Ἄργος μετῴκησε. βλάστημα γέννημα. καλλίπρῳρον καλλιπρόσωπον, ἐκ μεταφορᾶς τῆς ἐν νηῒ πρῴρας. ἀνδρόπαις πρὸς ἄνδρας παραγγείλας ἄρτι ἤτοι πλησίον.

534 στείχει δ᾽ ἴουλος ἄρτι ἤτοι νῦν ἀπήρξατο γενειάζειν· στείχει δὲ καὶ βαδίζει διὰ τῶν παρειῶν αὐτοῦ ἴουλος, φησὶ, θρὶξ ἀνατέλλουσα καὶ ἀναφύουσα, ἀναβλαστάνουσα, ἀναφερομένη καὶ ἐξερχομένη τῆς ὥρας φυούσης, ἤγουν τῆς αὐτοῦ ἡλικίας, φυούσης καὶ ἀναθαλλούσης καὶ ἐπανθούσης. ἢ τοῦ νενομισμένου καιροῦ τοῖς νέοις ἀναφύοντος τὸν ἴουλον. ἴουλος γένειον.

535 ὥρας φυούσης πρέποντος καιροῦ. ταρφὺς δασυτάτη ἢ τρυφερά. πυκνὴ, συνεχῶς. ἀντέλλουσα ἀναβλαστάνουσα. ὁ δ᾽ ὠμὸν, οὔτι εἴπομεν ἄνωθεν

ὅτι περὶ τοῦ Παρθενοπαίου τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀταλάντης ἐνταῦθα διαλαμβάνει. φησὶν οὖν, ὁ δὲ, ἤτοι ὁ Παρθενοπαῖος, προσίσταται ταῖς πύλαις, οὐδαμῶς φρόνημα ἔχων παρθένων, χαῦνον δηλαδὴ καὶ μαλακὸν, ἐπώνυμον αὐτῷ, οἷα καὶ Παρθενοπαίῳ καλουμένῳ, ἀλλὰ ὠμὸν καὶ ἀπηνὲς καὶ χαλεπὸν, ἔτι δὲ καὶ γοργὸν ὄμμα ἔχων. ὠμὸν θρασὺ, φονικόν. παρθένων ἐπώνυμον τουτέστι χαῦνον, ἥμερον. ἤτοι μαλακὸν καὶ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

537 γοργὸν καταπληκτικὸν, ἐκ μεταφορᾶς τῆς Γοργοῦς.

539 τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος περὶ τῆς Σφιγγός φησιν, ἐξ ἧς τῷ Οἰδίποδι προσεγένετο τῇ οἰκείᾳ συμμιγῆναι μητρὶ, ἀναιρήσαντι ταύτην τῇ εὑρέσει τοῦ αἰνίγματος· ὅθεν τῇ πόλει πάσῃ τῶν Θηβαίων ἐγένετο ὄνειδος. συντάσσεται δὲ οὕτως, τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος, τὸ δι᾽ οὗ δηλαδὴ τῷ Οἰδίποδι καὶ τῇ πόλει πάσῃ ὄνειδος ἐγένετο, τουτέστι τὴν Σφίγγα τὴν ὠμόσιτον, ἐνώμα καὶ ἐκίνει καὶ ἔφερε προσμεμηχανευμένην καὶ κατεσκευασμένην ἐν σάκει χαλκηλάτῳ γόμφοις, ἤτοι διαπεπερονημένῳ τοῖς ἥλοις, τῷ τοῦ σώματος προβλήματι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ σάκος, ὅπερ ὁ πολεμιστὴς τοῦ οἰκείου προτίθησι σώματος. ὄνειδος διὰ γὰρ τὴν Σφίγγα ὠνειδίζοντο Θηβαῖοι.

540 προβλήματι σκεπάσματι. φυλακῇ.

541 ὠμόσιτον τὴν ὠμῶς καὶ ἀπηνῶς σιτουμένην τοὺς ἄνδρας. μεμηχανημένην μετὰ μηχανῆς κατεσκευασμένην καὶ προσηλωμένην. μετὰ μηχανῆς προσκεκαρφωμένην καὶ ἐζωγραφημένην.

542 λαμπρὸν ἔκκρουστον δέμας πρὸς τὸ λαμπρὸν τέθεικε καὶ τὸ ἔκκρουστον, ἤτοι ἐκκροῦον καὶ ἀποτρέπον, καταπληκτικὸν καὶ ὑπερεκπλῆττον τῇ λαμπρότητι τοὺς θεατάς. καὶ Ὅμηρος ἡνία σιγαλόεντα φησὶ τὰ λαμπρὰ καὶ σιγὴν καὶ ἔκπληξιν ἐμποιοῦντα τοῖς βλέπουσι. γόμφοις ἐν καρφίοις. ἥλοις. λαμπρὸν χρυσοειδές. ἔκκρουστον κατάπληκτον τῇ αἴγλῃ.

543 φέρει δ᾽ ὑφ᾽ αὑτῇ φῶτα φέρει δὲ ἡ Σφὶγξ ἕνα τῶν Καδμείων ἐν τοῖς ὄνυξιν ἑαυτῆς οὕτως ὥστε δοκεῖν ἐπ᾽ αὐτῷ πλεῖστα βέλη ἰάπτεσθαι καὶ ἐμβάλλεσθαι. λέγει δὲ βέλη τοὺς αὐτῆς ὄνυχας. φέρει δ᾽ ὑφ᾽ αὑτῇ οὕτω

γὰρ ἐμεμηχάνητο ἡ Σφὶγξ ἐν τῷ σάκει ἁρπάζουσα καὶ διασπαράττουσα ἕνα Καδμείων ὥστ᾽ εἰκάσαι ἂν πολλοῖς βέλεσι τοῦτον βάλλεσθαι· πανταχῆ γὰρ τοῦ σώματος ἐσπαραγμένος ἐδόκει τοῖς ὄνυξι ταύτης.

544 ἰάπτεσθαι πέμπεσθαι.

545 παραγενόμενος δὲ ἐνταῦθα ἔοικεν οὐ ψεύσασθαι καὶ τῷ δοκεῖν ἀπατῆσαι τοὺς βλέποντας, μὴ καλῶς καὶ ὡς προσῆκον ἀνδρὶ γενναίῳ μαχόμενος. τῆς γὰρ μάχης ὁλοσχερῶς ἅπτεται. καπηλεύσειν ψεύσασθαι, προδώσειν, διαφθείρειν.

546 πόρον πορείαν.

547 ὁ δὲ τοιόσδ᾽ ἀνὴρ ἀνόσιον φόνον δράσας ὁ Παρθενοπαῖος πρὸς Ἄργος ἔφυγεν· Ἀρκὰς γὰρ ἦν. διὰ δὲ τὸ συμβὰν αὐτῷ εἰς Ἄργος κατῆλθε. φησὶν οὖν ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος μέτοικός ἐστιν ἐξ Ἀρκαδίας, Ἄργει δὲ ἐκτίνων καὶ ἀποδιδοὺς καλὰ τροφεῖα καὶ χάριτας τῆς ἐκεῖσε ἀνατροφῆς αὐτοῦ ἀπειλεῖ τοῖς ἡμετέροις πύργοις κακὰ ἃ μὴ πληρώσειεν ὁ θεός.

548 μέτοικος ἐν Ἀρκαδίᾳ γὰρ γεννηθεὶς, ἐν Ἄργει μετοικήσας ἀνετράφη. ἐκτίνων ἀποδιδούς.

549 θεὸς ἡ τύχη.

550 εἰ γὰρ τύχοιεν εἰ γὰρ παρὰ τῶν θεῶν τύχοιεν ἐπαξίως ὧν φρονοῦσι καὶ ἀλαζονεύονται ἐπὶ τῶν ἀσπίδων κομπάσματα ἔχοντες, ὄντως ἂν οὗτοι παγκάκως ὀλοίατο. γρ. εἴ ἀντὶ τοῦ εἴθε. Λουκιανοῦ «Εἰ γὰρ γένοιτο.» εὐκτικὸν τὸ εἴ. πολὺ δὲ παρὰ Πλάτωνι τοῦτο. ἡ κατασκευὴ αὐτὴ πρὸς τὸν τοῦ ἀγγέλου λόγον ἔστιν. εἰπόντος γὰρ ἐκείνου ἅπερ ἀπειλεῖ τῇ πόλει μὴ τελειώσειεν ἡ τύχη, φησὶν οὗτος, ἐπινοουμένου ἔξωθεν τοῦ ναί, εἴθε γὰρ τύχοιεν παρὰ τῶν θεῶν ὧν καθ᾽ ἡμῶν φρονοῦσιν, τουτέστιν ἅπερ ἡμῖν ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ πάθοιεν, καὶ ὄντως ἂν εἰ γένοιτο τοῦτο, ἀπολεσθεῖεν ἂν σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις κομπάσμασι πανώλεθροι καὶ παγκάκως.

551 αὐτοῖς ἐκείνοις σύν.

552 ἤτ᾽ ὄντως καί. πανώλεις πανώλεθροι. ὀλοίατο φθάροιεν ἄν.

553 χεὶρ δ’ ὁρᾷ τὸ δράσιμον ἄλλο οὐδὲν οὗτος οἶδεν ἢ σιωπᾶν μὲν, τῇ δὲ χειρὶ πολεμεῖν. περιφραστικῶς, ἀντὶ τοῦ πολεμικώτατός ἐστιν.

554 χεὶρ αὐτοῦ.

555 τοῦ πάρος λελεγμένου τοῦ Ὑπερβίου.

556 ὃς οὐκ ἐάσει γλῶσσαν ὅστις Ἄκτωρ ὁ τοῦ Ὑπερβίου ἀδελφὸς οὐκ ἐάσει τὴν γλῶτταν τῶν ἐργμάτων ἄτερ ἔσω τῶν τῆς πόλεως πυλῶν εἰσελθεῖν καὶ αὐξῆσαι τὰ κακὰ, ἤτοι ὃς τὸν κόμπον τῶν πράξεων ἀποδέοντα οὐκ ἐάσει, ἤγουν ἐφέξει, ὥστε μὴ εἴσω πυλῶν γενέσθαι τῆς πόλεως, δηλονότι τὸν Παρθενοπαῖον τὸν φέροντα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς πολεμικῆς εἰκόνα καὶ ἱστορίαν τοῦ μισητοῦ θηρίου, τουτέστι τῆς Σφιγγός. ὃς οὐκ ἐάσει ὃς οὐκ ἐάσει τὸν Παρθενοπαῖον ἅπερ ἀπειλεῖ καθ’ ἡμῶν διαπράττεσθαι, διὰ λόγων μὲν πορθοῦντα τὴν πόλιν, ἀλλ’ οὐ διὰ πράξεων. εἰ δὲ τὸ ἐργμάτων ἀντὶ τοῦ κωλυμάτων λάβοις, οὕτως εἴποις, ἀκωλύτως καὶ δίχα ἐμποδισμάτων, διὰ γλώττης ἀσώτως πολλῶν γινομένων. ἐργμάτων πράξεων ἢ, κωλυμάτων. ἐργμάτων ἄτερ γρ. ἁρμάτων ἄτερ.

557 ἔσω γρ. ἔξω. εἰ μὲν γρ. ἔσω, τὴν οἰκείαν γλῶτταν λέγει· εἰ δὲ ἔξω, τὴν τοῦ Παρθενοπαίου. ἀλδαίνειν αὐξάνειν.

558 εἰσαμεῖψαι εἰσελθεῖν. ἐχθίστου μισητοῦ τῇ πόλει. δάκους παντὸς θηρίου ὥσπερ ἐπώνυμόν ἐστι τὸ δάκος· πάντα γὰρ δάκη λέγεται ὡς λύπης αἴτια.

559 εἰκὼ εἰκόνα.

560 ἔξωθεν εἴσω φέροντι μέμψεται ἤτοι ἡ Σφὶγξ ἡ τῷ σάκει ἐγγεγραμμένη, ἔξωθεν ἱσταμένη τοῦ τείχους καὶ πετροβολουμένη, μέμψεται τῷ φέροντι αὐτὴν ἔσωθεν, ἤτοι τῷ διὰ τῆς χειρὸς αὐτὴν φέροντι. μέμψεται ἡ Σφίγξ.

561 πυκνοῦ κροτησμοῦ σφοδροτάτου συνεχοῦς λιθοβολισμοῦ.

563 ἱκνεῖται διέρχεται. λόγος ὁ περὶ τοῦ Παρθενοπαίου. ἀκούουσα τὸν Παρθενοπαῖον τοιαῦτα καθ’ ἡμῶν φρονοῦντα τρέμω καί μοι δέος εἰσέρχεται.

564 τριχὸς δ᾽ ὀρθίας τοιοῦταί γὰρ τῶν φοβουμένων αἱ τρίχες γίνονται. ὄρθιος ἔδει εἰπεῖν πρὸς τὸ πλόκαμος, νῦν δὲ ἐπήνεγκε πρὸς τὸ τριχός. ἐστὶ ταυτόν.

565 μεγάλα μεγαληγόρων κλύων πλαγίως ἐνταῦθα τὸν λόγον ὤφειλεν ἀποδοῦναι οὕτως· κλυούσης καὶ ἀκουούσης ἐμοῦ μεγαληγόρων ἀνδρῶν ἀνοσίων, ἤτοι τῶν μεγάλα καὶ ἐπῃρμένα μεγαληγορούντων, ὅμως δὲ κατ᾽ εὐθείας ἀπέδωκε τοῦτο πρὸς τὸν πόλεμον. μεγαληγόρων μεγαλαύχων.

567 ἀνοσίων ἀνδρῶν ἀσεβῶν, ἅτε μηδ᾽ αὐτῶν τῶν θεῶν ποιουμένων φροντίδα.

568 ἕκτον ὁ ἄγγελός φησι πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα, ἰδοὺ λέγοιμι ἂν καὶ τὸν ἕκτον ἄνδρα σωφρονέστερον τῶν προειρημένων πέντε, πρὸς πύλαις δὲ ταῖς Ὁμολωΐσι τεταγμένον. Ὁμολωΐδες δὲ ἐλέγοντο ἀπὸ Ὁμολωΐδος τῆς θυγατρὸς τῆς Νιόβης.

570 Ὁμολωΐσι ταῖς ἀπὸ Ὁμολωΐδος θυγατρὸς Νιόβης καλουμέναις.

571 κακοῖσι βάζει ἐν ὑβριστικοῖς λόγοις βάζει καὶ ὑβρίζει πολλὰ τὸν Τυδέα, τὸν ἀνδροφόντην λέγων, τὸν τῆς πόλεως ταράκτορα. ἀνδροφόντην δὲ τοῦτον ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ τοὺς Μελαίνης ἀπέκτεινε παῖδας, Ἀλκάθουν καὶ Λυκάνορα. κακοῖσι βάζει κακολογεῖ, λέγει.

572 τὸν ἀνδροφόντην ἐπεὶ τῆς Μελαίνης ἀπέκτεινε παῖδας, Ἀλκίφθορον καὶ Λυκάνορα. τὸν πόλεως ταράκτορα τὸν δημεγέρτην. ταράκτορα τὸν πολλὰ καὶ κακὰ καταράξαντα τὴν πόλιν. λέγει δὲ αὐτὸν συνωθῆσαι τοὺς Ἀργείους κατὰ Θηβῶν ἐκστρατεῦσαι· ὡς γὰρ φονεὺς ἀπελθὼν εἰς τὸ Ἄργος τοῦ καθαρθῆναι γέγονεν Ἀδράστου γαμβρός.

573 μέγιστον Ἄργει τῶν κακῶν ἤγουν τοῦ κατὰ Θηβαίων πολέμου.

574 Ἐρινύος κλητῆρα τὸν καλεστὴν τῆς κατάρας. ἐπειδὴ ἐπηράσατο ὁ Οἰδίπους τοῖς τέκνοις αὐτοῦ μεθ᾽ αἵματος διαμερίσαι τὴν βασιλείαν, ταύτης τῆς Ἐρινύος, φησὶ, καλεστὴς ὁ Τυδεὺς γέγονεν· οὗτος γὰρ συγκατῆλθε μετὰ τοῦ Πολυνείκους εἰς τὸ Ἄργος πρὸς τὸν ἐκεῖσε

βασιλεύοντα Ἄδραστον, καὶ συνεβούλευσεν αὐτῷ στρατεῦσαι κατὰ Θηβαίων. κλητῆρα καλεστήν. ἐπειδὴ γὰρ αἱ μὲν Ἐρινύες ἔφοροι κακῶν καὶ δυστυχημάτων, κατηράσατο δὲ ὁ Οἰδίπους τοῖς αὐτοῦ παισὶ σιδήρῳ διαλαχεῖν τὴν ἀρχὴν, εἰκότως αὐτὸν Ἐρινύος κλητῆρα λέγει, ὡς μᾶλλον τὸν κατὰ Θηβαίων παρακινήσαντα πόλεμον, ὥσπερ εἰ ἔλεγε πληρωτὴν κατάρας τῆς τοῦ Οἰδίποδος.

575 τῶνδε βουλευτήριον τῶν παρόντων σύμβουλον.

576 τὸν σὸν αὖθις πρόσμορον τὸν ἐγγὺς τοῦ θανάτου, κακοθάνατον. γρ. πρόσσπορον, ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ σπόρου. καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν, δηλαδὴ τὸν Πολυνείκην, τὸν πλησιοθάνατον, ἢ τὸν συμπράκτορα τοῦ Τυδέως, κακοῖσι βάζει ἀπὸ κοινοῦ ἐξυπτιάζων καὶ ἐξαπλῶν καὶ οἷον ὕπτιον καὶ ἀνατεταμένον τιθεὶς τῇ διαλύσει τὸ τούτου ὄνομα, λέγω δὴ τὸ Πολυνείκης, δίς τε ἐνδατούμενος ἤτοι εἰς δύο μερίζων καὶ διακόπτων αὐτὸ εἰς τὸ πολύ καὶ τὸ νεῖκος, τὸ ἐν τῇ τελευτῇ καλεῖ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ περιφέρει χείλεσι, τὸ νεῖκος δηλαδὴ λέγων, ὡς πολλὰ νείκη τῇδε θήσεται. τὸν οὐκ ἐπὶ φιλίᾳ συνάδελφον γενόμενον, ἀλλ᾽ ἐπὶ μάχῃ καὶ φθορᾷ, τὴν βίαν λέγω τοῦ Πολυνείκους, ἤτοι τὸν Πολυνείκην, ἐξυπτιάζων καὶ ἀναπτύσσων τὸ αὐτοῦ ὄνομα καὶ εἰς δύο τέμνων καλεῖ καὶ ὀνομάζει ἐν τῇ τελευτῇ νεῖκος καλῶν, τὸ πολύ παριείς.

577 ἐξυπτιάζων ἐξαπλῶν, ἐξευτελίζων. διαλύων, ἀναπτύσσων. ὄνομα αὐτοῦ.

579 λέγει δὲ τοῦτ᾽ ἔπος εἰρωνευόμενος.

580 προσφιλές εὐαπόδεκτον.

581 ἀκοῦσαι τινά. μεθυστέροις τοῖς μεθ᾽ ἡμᾶς.

582 τοὺς ἐγγενεῖς τοὺς ἐν τῷ γένει τῶν Θηβαίων ὄντας καὶ ἐντεῦθεν τὴν γέννησιν σχόντας, οἷον Ἡρακλῆν, Διόνυσον, Σεμέλην, τοὺς ἄλλους. ἢ τὸ ἐγγενεῖς ἀντὶ τοῦ ἐκ προγόνων τοῖς Θηβαίοις τιμωμένους, ἵν᾽ ᾖ καθολικὸν διὰ πάντας θεούς.

583 ἐπακτὸν ξένον. ἐμβεβληκότα ἐπαγαγόντα.

584 μητρός τε πηγήν τινὲς δὲ στίζουσι μέχρι τοῦ πηγήν, καὶ λέγουσιν οὕτως· μητρός τε πηγὴν, τὴν Δίρκην, περιφραστικῶς δὲ τὰς Θήβας, τὴν τῆς Ἰοκάστης πατρίδα. ἕτεροι δὲ ὡς ἓν ἀναγινώσκοντές φασιν οὕτως· τὴν τῆς μητρὸς πηγὴν, ἤτοι τὰ δάκρυα, τίς καὶ ποία δίκη κατασβέσει καὶ ἐκδικήσει; τῶν Θηβαίων τὰ δάκρυα μαράνῃ. πηγὴν τῶν δακρύων. δίκην εἰ καὶ δικαίως πρὸς τὸν πόλεμον ὥρμησεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατεύων ἀλλὰ, τῆς μητρὸς δάκρυα, ἃ ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν πολεμούντων καθίησιν ἐξ ὀμμάτων, πάσης δίκης ὑπέρτερα· ὅθεν δεῖ φοβεῖσθαι ταῦτα μὴ σοὶ γένοιτο κινδύνου αἴτια.

586 πῶς σοὶ σύμμαχος ἐκ τοῦ «πῶς σοὶ σύμμαχος γενήσεται» δηλοῖ ὅτι, εἰ πορθήσεις αὐτὴν καὶ κύριος γενήσῃ, μεμνημένη ὧν ὑπὸ σοῦ πέπονθεν, οὐ βοηθήσει σοὶ ἐν χρείᾳ πολέμου. ὃν γὰρ οἱ ὑπήκοοι αἰδοῦνται καὶ μὴ δεδίασιν, οὗτος βέβαιός ἐστιν ἄρχων. γενήσεται ἐν ὑστέρῳ καιρῷ.

587 ἔγωγε μὲν δὴ ἔγωγε μὲν ταύτην τὴν γῆν πιανῶ, ἐπὶ τῆς πολεμίας γῆς κρυφθεὶς μάντις. κεραυνῷ γὰρ σχισθεῖσα ἡ γῆ ἔλαβεν αὐτόν. πιανῶ δοξάσω, κοσμήσω.

588 κεκευθὼς κρυβεὶς, κατακευσθείς. ὑπὸ γρ. ἐπί.

589 μαχώμεθ’, οὐκ ἄτιμον ὁ Ἀμφιάραος, οἷα μάντις, εἰδὼς ὅτι ἐκεῖ καταποθεὶς ὑπὸ τῆς γῆς ὕστερον μετὰ θάνατον ἔσται μαντείας ἐκφέρων τοῖς θέλουσι καὶ χρήζουσι καὶ τιμὰς ἕξει λαμπρὰς, φησὶ, μαχώμεθα· οὐ γὰρ ἄτιμον καὶ ἄδοξον καὶ ἀφανῆ ἐλπίζω μόρον· αἰνιττόμενος τὴν μετὰ θάνατον αὐτοῦ τιμήν. θανὼν γὰρ αὐτὸς ἐμαντεύετο ἐκ τοῦ μαντείου· ὅθεν καὶ ἐτιμήθη ὡς θεὸς παρὰ τοῖς Θηβαίοις.

590 τοιάδ’ ὁ γρ. τοιαῦθ’ ὁ. νέμων γρ. ἔχων.

591 ηὔδα ἔλεγε. κύκλῳ ἤγουν τῇ ἀσπίδι.

593 βαθεῖαν ἄλοκα βαθεῖαν ἔχων τὴν ἄλοκα τῆς φρενὸς, ἐξ ἧς φρενὸς φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύματα. τοῦτο ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀπεδέξατο σφόδρα. τοῦτο οὖν, φησὶ, καρπούμενος καὶ τρυγῶν βαθεῖαν καὶ λιπαρὰν ἄλοκα τῆς φρενὸς, ἐξ ἧς φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύματα, ὥσπερ

βλαστήματα. βαθεῖαν λιπαράν. δασεῖαν. καρπούμενος ἔχων, τρυγῶν. ἔχων, κτώμενος.

594 κεδνὰ συνετά. βλαστάνει ἀναφύεται.

595 τούτῳ σοφούς τε τούτῳ, φησὶ, τῷ Ἀμφιαράῳ σοφούς τε κἀγαθοὺς ἀντηρέτας καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιμάχους ἐπαινῶν καὶ κρίνω στεῖλαι. τροπικῶς ὡς ἐπὶ ναυμαχίας. ἀντηρέτας ἀντιστάτας.

596 ἐπαινῶ ἀποδέχομαι. δεινὸς δεξιός.

597 φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος τοῦ συνάγοντος. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τὰς συναλλαγὰς καὶ συμβόλαια ποιουμένων. τοῦτο δέ ἐστιν ὃ λέγει, ἰδὼν τὸν Ἀμφιάραον ὁ Ἐτεοκλῆς, ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν καὶ εὐσεβῆ, συστρατευόμενον μετ᾽ ἀνθρώπων πονηρῶν καὶ ἀσεβῶν, ἐπαρᾶται τῇ τύχῃ, καί φησι, φεῦ τοῦ ὄρνιθος, ἤγουν τῆς τύχης καὶ τοῦ μαντεύματος τοῦ συναλλάσσοντος καὶ συνάγοντος καὶ ἑνοῦντος τὸν δίκαιον ἄνδρα τοῖς ἀσεβεστέροις. ἀποκλαίεται γὰρ αὐτὸν ὁ Ἐτεοκλῆς ὡς προλέγοντα ἐκεῖσε θανεῖν αὐτόν. συναλλάσσοντος συναριθμοῦντος. ὄρνιθος τῆς τύχης καταχρηστικῶς.

600 καρπὸς οὐ κομιστέος οὐκ ἄξιος κομίζεσθαι ὁ καρπὸς τῆς τῶν πονηρῶν φιλίας ἄντικρύς ἐστιν. καρπὸς τῆς κακῆς ὁμιλίας τὸ ἀποτέλεσμα. οὐ κομιστέος οὐκ ἄξιος κομίσασθαί τινα αὐτόν.

601 ἄτης βλάβης. ἐκκαρπίζεται ἐκφύει.

602 ἢ γὰρ ξυνεισβὰς τὰ ἀπὸ τῆς κακῆς ὁμιλίας γινόμενα κατὰ μέρος διέξεισι, καί φησιν ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἀνὴρ, εἴτε ἐν θαλάσσῃ συμπλέοι πονηροῖς καὶ κακοῖς ἀνδράσιν, εἴτε ἐν γῇ διάγοι μετὰ πονηρῶν καὶ ἀσεβῶν ἀνδρῶν, φθείρεται καὶ ἀπόλλυται καὶ αὐτὸς σὺν ἐκείνοις, διὰ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν. ἡ δὲ σύνταξις οὕτως, ὁ εὐσεβὴς γὰρ ἀνὴρ ἢ εἰς πλοῖον συνεισβὰς καὶ συνελθὼν ναύταις θερμοῖς καὶ σπουδαίοις εἰς τὸ πανουργεύεσθαι ὅλωλε σὺν τῷ τοῖς θεοῖς μισητῷ γένει τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν, ἢ δίκαιος ὢν σὺν πολίταις ἀνδράσιν ἐχθροξένοις τε καὶ ἐχθροῖς τῶν ξένων καὶ ἀμνήμοσι τῶν θεῶν ἐδάμη καὶ ἐδαμάσθη, πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ. ξυνεισβάς συνελθών.

603 θερμοῖς πρὸς τὴν κακίαν θερμοῖς καὶ γελωτοποιοῖς. οἱ γὰρ γελοιαζόμενοι θερμὴν καὶ ἔκλυτον ἔχουσι τὴν ψυχήν. ἰστέον δὲ ὅτι πολλή ἐστιν ἡ διαφορὰ τοῦ διαλελυμένου καὶ τοῦ συνθέτου. μέγας μὲν θυμὸς τὸ πολὺ τοῦ χόλου, μεγάθυμος δὲ ὁ μεγαλόφρων καὶ μεγαλόψυχος. καὶ χειροδίκης μὲν συνθέτως ὁ βίαιος καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον, δίκην δὲ ἔχων ἐν χερσὶν ὁ δίκαιοις καὶ ἀεὶ πρὸ χειρῶν οἷον φέρων τὸ δίκαιον. οὕτω καὶ θερμὸν ἔργον διαλελυμένως μὲν τὸ ἀναιδὲς καὶ θρασὺ, θερμουργὸς δὲ ἀνὴρ ἐν συνθέσει, κατὰ λόγον ἐπαινετὸν, ὁ θαρραλέος καὶ μὴ ψυχρὸς εἰς ἔργον. θερμοῖς διαπύροις εἰς κακίαν.

604 θεοπτύστῳ κακῷ, θεομισεῖ.

606 ἐχθροξένοις ἐχθρῶς περὶ ξένων ὑποδοχὴν διακειμένοις, ἢ ἐχθροῖς περὶ τοὺς φίλους.

607 ταυτοῦ κυρήσας κυρήσας καὶ ἐπιτυχὼν δικαίως τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ ὁμοίου ἐκείνοις ἀγρεύματος. τουτέστι, σὺν αὐτοῖς θηρευθεὶς καὶ τῇ αὐτῇ παγίδι παγείς. ταυτοῦ κυρήσας ὁμοίου ἐπιτυχών. ἐκδίκως ἀδίκως. ἐνδίκως γρ. ἐκδίκως.

608 παγκοίνῳ γρ. παγκοίνως. δημοσίᾳ. δάμη ἠφάνισται.

609 οὗτος δ᾽ ὁ μάντις τὸν υἱὸν λέγω τοῦ Οἰκλέους, ἤγουν τὸν Ἀμφιάρεων. σώφρων καὶ δίκαιος καὶ εὐσεβὴς ἀνὴρ ὢν συγκαθελκυσθήσεται καὶ εἰς τὸν Ἅιδην καταχθήσεται μετὰ τῶν ἀσεβῶν, συμμιγεὶς ἀνοσίοις καὶ ἀσεβέσιν ἀνδράσι, θρασυστόμοις καὶ φλυάροις. υἱὸν Οἰκλέως γρ. Ὀϊκλέους. Ἀμφιάραος.

610 εὐγενὴς γενναῖος. εὐσεβής γρ. εὐγενής.

612 θρασυστόμοισιν ὑβρισταῖς. βίᾳ φρενῶν ἤγουν ἄκων. τείνουσι ἕλκουσιν αὐτόν. πομπὴν πορείαν. μακρὰν μεγάλην. πόλιν εἰς.

615 δοκῶ μὲν οὖν δοκῶ, φησὶ, τὸν Ἀμφιάραον μηδὲ προσεγγίσαι ταῖς τῆς ἡμετέρας πόλεως πύλαις, οὐχ ὡς δειλὸν, οὐδὲ ἐν κακίᾳ φρονήματος, ἀλλὰ γινώσκειν ὅτι σφε, ἤγουν αὐτὸν, ἀπόκειται τελευτῆσαι ἐν τῇ μάχῃ,

εἰ ἔσται καρπὸς καὶ τέλος τοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεύμασιν, ἤτοι, εἰ ἀληθῆ εἰσι τὰ θέσφατα τοῦ Ἀπόλλωνος. δοκῶ λογίζομαι. σφε αὐτόν. τὸ πρῶτον σφέ ἀντὶ τοῦ αὐτὸν, τὸ δὲ δεύτερον ἀντὶ τοῦ αὐτούς. προσβαλεῖν πλησιάζειν.

616 ὡς ὅτι. λήματος κάκῃ φρονήματος δειλίᾳ.

617 ὡς ὅτι. σφε αὐτούς. χρὴ ἀπόκειται. τελευτῆσαι μάχῃ ἄνω διεξιόντος τοῦ ἀγγέλου ὡς Ἀμφιάραος εἶπεν ὅτι ὑπὸ γῆν κρυβήσεται καὶ ταύτην δοξάσει, Ἐτεοκλῆς τῷ μὲν περὶ τοῦ μάντεως θανάτῳ πιστεύει, λέγει δὲ εἰκαστικῶς ὡς, ἐπειδὴ μάντις ἐστὶν, οἶδε καὶ τὴν τῶν ἄλλων τελευτὴν, οὐκ ἐθέλει δὲ λέγειν τοῦτο, ἀλλὰ σιγᾷ.

618 εἰ καρπὸς ἔσται θεσφάτοισι Λοξίου εἰ φύει ἀλήθειαν τὸ μάντευμα τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰ ἡ ἀλήθεια παρέπεται τῷ μαντεύματι ὡς καρπὸς, εἰ ταῖς τοῦ Ἀπόλλωνος μαντείαις τέλος ἔνι. καρπὸς κέρδος. θεσφάτοις τοῦ Λοξίου μαντεύμασιν ἃ Ἀπόλλων αὐτῷ δέδωκε· πάντες γὰρ οἱ μάντεις ἐξ ἐκείνου τὴν μαντικὴν ἔχουσιν.

619 φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια παραδιαζευκτικὸς ἀντὶ τοῦ συνδετικοῦ, ἤγουν ἢ λέγειν ἀντὶ τοῦ καὶ λέγειν. τὰ καίρια τὰ ἔγκαιρα, τὰ ὠφέλιμα παρασιγᾶν. τὸ καὶ περὶ τῆς αὐτῶν τελευτῆς.

620 ὅμως δ' ἐπ' αὐτῷ ὅμως δὲ ἐπ' αὐτῷ τῷ Ἀμφιαράῳ ἀντιτάξομεν καὶ ἀντιστήσομεν πυλωρὸν, ἤγουν φύλακα τῶν πυλῶν, ἄνδρα ἐχθρόξενον, ἤτοι ἐχθρὸν ὄντα τοῖς ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐλθοῦσι πρὸς βλάβην ἡμῶν, Λασθένους βίαν, περιφραστικῶς τὸν Λασθένην.

621 ἐχθρόξενον δημοτικὸν καὶ ἀλλοφύλοις ἐχθρόν. ἀντιτάξομεν ἀντιστήσομεν.

622 ἠβῶσαν γρ. ἡβῶντα. ἀκμάζουσαν. φύσει λίαν. γράφεται καὶ φέρει. δέον δὲ εἰπεῖν φέροντα πρὸς τὴν προηγουμένην αἰτιατικὴν, φέρει εἶπεν ἐναλλάξας τὴν σύνταξιν.

623 ποδῶκες ὄμμα σημείωσαι ὅτι ὁ Εὐριπίδης ἔνθα γράφει «πόδα τυφλόν» ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα ῥητοῦ τὸ τοιοῦτον ἀφείλετο. εὔστροφον. χεῖρα δ' οὐ

βραδύνεται τὴν χεῖρα δὲ οὐ βραδύς ἐστιν ὥστε ἁρπάσαι καὶ προσβαλεῖν τὸ δόρυ εἰς μέρος ἐχθροῦ, γυμνωθὲν τῆς ἀσπίδος. ὅμως δὲ εἰ καὶ ἀνδρεῖός ἐστιν οὗτος καὶ ἐπιτήδειος, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ ἐστι δῶρον εὐτυχεῖν τοὺς ἀνθρώπους. τοσοῦτον γάρ ἐστι ταχὺς εἰς πόλεμον ὥστε ἁρπάσαι καὶ προσλαβεῖν δόρυ γυμνωθὲν παρὰ τῆς ἀσπίδος, τουτέστιν ἐάν τινα αἴσθηται μέλλοντα βάλλειν αὐτὸν, καὶ ἐν ᾧ μέλλει βαλεῖν καὶ κινήσειν τὴν χεῖρα, γυμνωθέντα τῆς ἀσπίδος, ἣν εἶχεν εἰς φυλακὴν καὶ δι᾽ ἧς ἐκαλύπτετο, ἐὰν ταῦθ᾽ οὕτω γενόμενα ἴδοι, πρὶν παρ᾽ ἐκείνου τετρῶσθαι, αὐτὸς ἐν τῷ γυμνωθέντι μέρει ἐκεῖνον βάλλει τῷ δόρατι. ἢ οὕτως, ἁρπάσαι καὶ ταχέως κινῆσαι δόρυ παρὰ τὸ γυμνωθὲν μέρος τῆς ἀσπίδος τοῦ ἀνταγωνιστοῦ, τουτέστιν εἰ συνίδοι τὸν αὐτοῦ ἀντίπαλον γυμνωθέντα τῆς ἀσπίδος κατά τι μέρος αὐτοῦ, τάχιστα βάλλει αὐτὸν ἐκεῖσε τῷ δόρατι.

625 εὐτυχεῖν τὸ νικᾶν.

626 ὁ χορὸς παρακαλῶν τοὺς θεούς φησιν, ὦ θεοὶ, κλύοντες καὶ ἀκούοντες δικαίους λιτὰς ἡμετέρας, εἰς τέλος ταύτας ἄγετε, ἵνα ἡ πόλις εὐτυχῇ, ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως τρέποντες καὶ ἀποδιώκοντες τὰ ἀπὸ τοῦ πολέμου κακὰ πρὸς τοὺς ἐπιμόλους καὶ ἀπὸ ξένης γῆς παραγενομένους ἐνταῦθα. ὁ Ζεὺς δὲ ἔκτοθεν τῶν πύργων ἀποβαλὼν αὐτὸν κάνοι καὶ κόψοι κεραυνῷ. ἢ οὕτως· ὁ Ζεὺς ἔξω τῶν τειχῶν διαφθερεῖ αὐτοὺς βαλὼν κεραυνῷ.

627 τελεῖθ᾽ τέλος ἄγετε.

628 δορύπονα πολεμικά. ἐκτρέποντες ἀπορρίπτοντες, ἀποβάλλοντες, εἰς τοὐπίσω τρέποντες. ἐκτοπίζοντες, ἀποφέροντες. γᾶς πρὸς ἐπιμόλους γρ. γᾶς ἐπιμόλους χωρὶς τῆς πρός. τοὺς ἐπελθόντας ἐχθρούς· τούτους γὰρ δορύπονα κακὰ λέγει.

630 σφε αὐτούς. κάνοι ἀφανίσειε καὶ οὐδένα ἄγοι. γρ. κοινοῖ, καὶ εἰς κοινὸν ποιοῖ.

633 κατεύχεται ηὔχετο Πολυνείκης συμπαρατάττεσθαι Ἐτεοκλεῖ, καὶ φονεύσας τοῦτον θανεῖν καὶ αὐτὸς πλησίον αὐτοῦ. ἢ ὥσπερ αὐτὸς περὶ τοῦτον ἐποίησε πρώην ἐξελάσας τῆς πόλεως, οὕτω νῦν καὶ οὗτος περὶ

αὐτὸν ποιήσειε, βουλὴν ἔχων πρὸ τῆς συμπαρατάξεως τοιαύτην, πλησιάσαι τοῖς τείχεσι καὶ παρὰ τῶν οἰκείων βασιλεὺς τῆς χθονὸς ἀναγορευθῆναι, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ὕμνον καὶ εὐχὴν ᾄσαι τοιαύτην, δοίητέ μοι, θεοί, πορθῆσαι τὰς Θήβας δκαίως στρατευομένῳ. ἐστὶ δὲ τὸ τώς καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ παραλλήλου. τύχας δυστυχίας.

634 ἐπεμβὰς ἐπελθών. κἀπικηρυχθεὶς ἀναγορευθεὶς ἄρχων.

635 ἁλώσιμον παιᾶν᾽ τὸν ἐπὶ πορθήσει γινόμενον πρὸς θεοὺς ὕμνον. ἐπεξιακχάσας ᾄσας. ἐπεξιακχάσας ἀντὶ τοῦ ἀλαλάξας παιᾶνα καὶ ὕμνον ἁλώσιμον καὶ ἐπινίκιον, τουτέστιν τὸν ἐν τῇ ἁλώσει τῶν Θηβῶν. ἴακχος δέ ἐστιν ὕμνος, ὃν ἔλεγον καταρχὰς οἱ μυούμενοι ἐπὶ τῷ Διονύσῳ. τοῦτο δὲ ἦν εὐχόμενος ὁ Πολυνείκης, ἢ συμπολεμῆσαι μετὰ σοῦ καὶ φονεύσας σε φονευθῆναι πέλας σοῦ, ἢ σὲ τὸν ἀτιμαστῆρα ἐκεῖνον τὸν ἀνδρηλάτην καὶ τὸν ἐξελάσαντα ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ζῶντα τιμωρῆσαι, κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον τρόπον, τουτέστιν ὥσπερ ἐδίωξας ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς πατρίδος, τὸν αὐτὸν τρόπον διώξει ἐκεῖνος σέ.

636 συμφέρεσθαι συμπαρατάττεσθαι.

637 ἀτιμαστῆρα τὸν ἀτιμάσαντα αὐτὸν πρώην.

638 τὸν αὐτὸν ὅνπερ σὺ αὐτόν. τίσασθαι τιμωρῆσαι.

639 τοιαῦτ᾽ ἀϋτεῖ φωνεῖ καὶ βοᾷ ἡ Πολυνείκους βία, περιφραστικῶς, αὐτὸς ὁ Πολυνείκης, καὶ καλεῖ τοὺς θεοὺς τοὺς γενεθλίους τῆς πατρικῆς χώρας γενέσθαι παντελῶς ἐποπτῆρας καὶ ἐπιτηρητὰς τῶν εὐχῶν αὐτοῦ, καὶ βοηθοὺς γενέσθαι αὐτῷ ἐπακούσαντας τῶν εὐχῶν αὐτοῦ. ἐστὶ δὲ ἡ περίφρασις ἡ διὰ πλειόνων λέξεων ἕν τι δηλοῦσα φράσις, ἐκ περιττῶν γὰρ γίνεται λέξεων. αὐξάνει δὲ τὸν ἔπαινον τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις, ὡς τὸ «ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,» καὶ «ἱερὰ ἴς Τηλεμάχοιο,» καὶ «βίη Ἡρακλείη,» ἤγουν ὁ Ἀλκίνοος, ὁ Τηλέμαχος, καὶ ὁ Ἡρακλῆς. γενεθλίους τοὺς ἐφόρους τῆς γενέσεως. πατρῴους.

640 ἐποπτῆρας ἐπακουστὰς καὶ πληρωτάς.

641 ὧν ἰδίων. πάγχυ λίαν.

642 ἔχει δὲ καινοπηγὲς εὔκυκλον σάκος ἔχει δὲ, φησὶν, ὁ Πολυνείκης ἀσπίδα παραδόξως κατεσκευασμένην εὔκυκλον· καὶ ἐν αὐτῇ ἔχει σημεῖον κατεσκευασμένον διπλοῦν, ἤτοι ἄνδρα λέγω στρατιώτην, χρυσῷ κατεσκευασμένον, καὶ γυναῖκα ἡγουμένην ἄγουν προπορευομένην σωφρόνως. δι᾽ ὧν δὲ ἄνωθεν ἑαυτῆς ἐπιφέρει γραμμάτων ἡ γυνὴ αὕτη λέγει, ἐγὼ εἰμὶ ἡ Δίκη, ἄγουν ἡ Δικαιοσύνη, καὶ κατάξω καὶ εἰσάξω τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα. ἵσταται γὰρ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐζωγραφημένος ὁ Πολυνείκης καὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου εἰκονισμένη γυνὴ σωφρόνως πορευομένη καὶ οὐκ ἀσχημόνως. αὕτη δέ ἐστιν ἡ Δίκη, καὶ ἔχει ἄνωθεν ἑαυτῆς γράμματα λέγοντα ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ Δικαιοσύνη, καὶ ἐπεὶ ἀδίκως ἐξῶσεν ὁ Ἐτεοκλῆς τὸν Πολυνείκην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, πάλιν ἐγὼ κατάξω τοῦτον τὸν Πολυνείκην εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ βασιλέα ταύτης ποιήσω. εὔκυκλον γράφεται καὶ εὔθετον ἀντὶ τοῦ εὐβάστακτον. θεῖναι γὰρ τὸ ἐναγκαλίζεσθαι λέγουσιν οἱ Ἀττικοὶ, ὡς τὸ «ὅπλα ἔθεντο» ἀντὶ τοῦ ἔλαβον. καινοπηγὲς παραδόξως κατεσκευασμένον.

643 προσμεμηχανευμένον ἐκ μηχανῆς πεποιημένον.

644 χρυσήλατον ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένον. τευχηστὴν ὡπλισμένον.

645 ἡγουμένη προοδοποιοῦσα.

648 ἐπιστροφὰς διατριβάς.

649 τἀξευρήματα μηχανήματα.

651 ἀνδρὶ τῷδε ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ, οὐ μέμψῃ ἐμοὶ ὧν ἀπήγγειλα. ἀνδρὶ τῷδε ἐμοί.

652 μέμψῃ Ἀττικῶς γράφεται δίφθογγον. ναυκληρεῖν πόλιν περιέπειν, φροντίζειν τῆς πόλεως. ναυκληρεῖν σώζειν.

653 ὦ θεομανές τε ὦ θεοῖς ἐπιμαινόμενε. ἐπιστρατεύῃ γὰρ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πατρῴοις θεοῖς. καὶ ὦ μέγα στύγος καὶ μῖσος τῶν θεῶν, ὦ πολλῶν δακρύων ἄξιε ἀδελφέ — λέγει δὲ ταῦτα ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν Πολυνείκην — φεῦ μοι, αἱ τοῦ πατρὸς, ἤγουν τοῦ Οἰδίποδος, κατάραι νῦν τέλος φέρουσιν ἑαυτῶν. κατηράσατο γὰρ ὁ Οἰδίπους διὰ σιδήρου καὶ αἵματος

γενέσθαι αὐτοῖς τὴν διανομὴν τῶν χρημάτων. θεομανές θεόργητον. στύγος μίσημα.

654 πανδάκρυτον πολυπενθές.

656 ἀλλ᾽ οὔτε κλαίειν ὁ Ἐτεοκλῆς εἰς θρῆνον τραπεὶς διὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἀρὰς, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν μάχην, ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ θρήνου ταράξῃ τοὺς πολίτας, πάλιν μεταφέρει ἑαυτὸν, καί φησιν, ἀλλ᾽ οὔτε κλαίειν οὔτε ὀδύρεσθαι πρέπει νῦν, ἵνα μὴ καὶ ἀφόρητος γόος καὶ χαλεπὸς τεκνωθῇ, ἤγουν αὐξηθῇ, ἐν τῇ πόλει.

657 τεκνωθῇ παρὰ τῆς πόλεως ἀναφύῃ. δυσφορώτατος δυσχερέστατος. τίς γὰρ ἰδὼν τὸν βασιλέα θρηνοῦντα οὐ μᾶλλον τότε ἢ πρώην θρηνεῖν ἐθελήσει;

658 ἐπωνύμῳ τοῦτό φησιν, ὅτι ταχέως γνωσόμεθα τὸ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐπίσημα ποῦ τελεσθήσεται, καὶ εἰς τί καταντήσει τῷ Πολυνείκει τῷ ἐπωνύμῳ. πάνυ γὰρ τὸ ἐπώνυμον τῇ φιλονεικίᾳ συμφωνεῖ. ἐτυμολογεῖται γὰρ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ πολὺ καὶ τοῦ νείκους, ἡ φιλονεικία. τῷ κατ᾽ ἐπώνυμα φιλονείκῳ.

659 ὅποι τελεῖ ὅπου ἄγει, φέρει.

660 εἴ νιν κατάξει ἐπεὶ ἄνωθεν εἶπεν ὅτι ἐπὶ τῆς οἰκείας ἀσπίδος ὁ Πολυνείκης ἔχει ἐζωγραφημένον ἄνδρα στρατιώτην, ἄγει δὲ ἐκεῖνον ἡ Δίκη, νῦν φησὶ περὶ αὐτοῦ ὁ Ἐτεοκλῆς, συντόμως νοήσομεν εἰς τί καταντήσει ἃ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἔχει σημεῖα ὁ Πολυνείκης, ἐὰν αὐτὸν κατάξῃ εἰς τὴν πατρίδα καὶ κατοικήσῃ, τὰ χρυσότευκτα γράμματα τὰ φλυαροῦντα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, σὺν φοίτῳ καὶ μανίᾳ φρενῶν, ἤτοι μαινομένῃ διανοίᾳ. νιν αὐτόν. κατάξει εἰς τὴν πατρίδα.

661 φλύοντα φλυαροῦντα. σὺν φοίτῳ φρενῶν σὺν μανίᾳ.

662 εἰ δ᾽ ἡ Διὸς παῖς ἐὰν δὲ ἡ παρθένος ἡ παῖς τοῦ Διὸς ἡ Δίκη — τοῦ Διὸς γὰρ θυγάτηρ λέγεται αὕτη — παρῆν τοῖς ἔργοις ἐκείνου καὶ ταῖς φρεσὶ, τουτέστιν, ἐὰν τὴν δίκην εἶχεν ὁ Πολυνείκης συμπαροῦσαν καὶ ἔργοις καὶ λόγοις καὶ ἐνθυμήμασιν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ κατὰ πάντα ἦν ἄδικος, τάχα ἂν

τοῦτο ἦν, ἤγουν τὸ τὴν Δίκην βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ εἰσάξαι εἰς τὴν πατρίδα καὶ νικῆσαι ἡμᾶς. παρῆν ὑπῆρχεν.

663 τάχ᾽ ἂν τόδ᾽ ἦν τὸ τῆς καταγωγῆς.

664 ἀλλὰ τὸν Πολυνείκην οὐχ ἡ Δίκη λόγου ἄξιον ἔκρινεν οὔτε φυγόντα μητρόθεν σκότον ἤγουν γεννηθέντα, οὔτε ἀνατρεφόμενον, οὔτε ἀκμάσαντα οὔτε εἰς ἀνδρὸς ἡλικίαν καταστάντα, ἀντὶ τοῦ οὐδεμιᾷ ἡλικίᾳ ἔπραξέ τι δίκαιον, ἀλλ᾽ ἀεὶ ἄδικος καὶ ἄνομος ἦν. οὐδὲ νῦν οὖν ὑπολαμβάνω παραστατεῖν καὶ συνεῖναι αὐτῷ πλησίον νιν καὶ αὐτὴν τὴν Δίκην ἐπὶ κακώσει καὶ βλάβῃ τῆς πατρῴας γῆς. φυγόντα μητρόθεν σκότον πεσόντα τῆς μητρικῆς γαστρὸς καὶ εἰς φῶς ἐλθόντα. βούλεται δὲ διὰ τούτων πάντων παριστᾶν καὶ ἐλέγχειν αὐτὸν ὡς ἄδικον.

665 τροφαῖσιν ἀνατροφαῖς. ἐφηβήσαντα εἰς ἥβην ἐλθόντα καὶ νεανίσκον γενόμενον.

666 συλλογῇ τριχώματος καλῶς ἐχρήσατο τῷ συλλογῇ· οὐ γὰρ ἀθρόως φύεται, ἀλλὰ συλλέγεται κατ᾽ ὀλίγον.

667 προσεῖπε καὶ κατηξιώσατο εἶδεν αὐτὸν καὶ ἐφίλησε. ἀντὶ τοῦ, ἐν οὐδεμιᾷ ἡλικίᾳ ἔπραξε τὸ δίκαιον. προσεῖπε ἠσπάσατο. κατηξιώσατο ἐτίμησε.

668 μὴν γρ. μιν. κακουχίᾳ ὀλέθρῳ.

669 νιν αὐτήν. συμπαραστατεῖν συνεῖναι.

670 ἤδη τ᾽ ἂν εἴη εἰ δὲ μὴ, ἀπὸ τοῦ νῦν, φησὶν, ἡ Δίκη πάντη δικαίως ἔσται ψευδώνυμος, οὐ προσηκόντως ὀνομαζομένη Δίκη, ἐὰν συνυπάρχῃ ἀνδρὶ πάντα τολμῶντι καὶ πράττοντι, καὶ μὴ πτοουμένῳ τοὺς θεούς. δῆτ᾽ ἄρα.

671 παντόλμῳ φρένας θρασυτάτῳ καὶ ἀδικωτάτῳ.

672 τούτοις οἷς εἶπον. ξυστήσομαι συμπαρατάξομαι. συστάδην μαχεσθήσομαι.

673 ἐνδικώτερος ἢ ἐγώ.

675 ὡς λίαν.

676 κνημῖδας τὰς τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς σκέλεσι περιβαλλομένας πρὸς φυλακήν. ἢ κνημῖδας τὰ σκουτάρια· καὶ γὰρ ταῦτά τις περιπεφραγμένος ἐντέχνως καὶ περικαλυψάμενος φυλάσσει ὅλῳ τῷ ἑαυτοῦ σώματι, καὶ οὐ προσβολαὶ καὶ ῥίψεις συνεχεῖς τῶν βελῶν καθάπτονται καὶ ἐμβάλλονται τῷ αὐτοῦ σώματι, ὡς περιτετειχισμένῳ καὶ καλῶς ὡπλισμένῳ. αἰχμῆς γρ. αἰχμήν. αἰχμῆς καὶ πετρῶν προβλήματα σκουτάρια. τὰ προβλήματα τῆς αἰχμῆς ἤτοι τὴν αἰχμὴν, περιφραστικῶς, ἣν προβαλλόμεθα εἰς μάχην. γράφεται καὶ πτερῶν, καὶ τὸ μὲν πετρῶν εἴποις οὕτως, τὰ προβλήματα τῶν πετρῶν ἤτοι τὴν ἀσπίδα, ἣν προβαλλόμεθα τοῦ σώματος, καὶ δι' ἧς τοὺς ἐκ πολεμίων ἡμῖν ἐπιόντας λιθασμοὺς δεχόμεθα. τὰ δὲ πτερῶν προβλήματα τοὺς ὀϊστοὺς νόει. γρ. αἰχμὴν, ἵν' ᾖ οὕτως· φέρε ὡς τάχος καὶ ταχέως τὰς κνημῖδας καὶ τὴν αἰχμὴν καὶ ἕνεκα τῶν πετρῶν τὰ προβλήματα, ἤτοι τὰ σκουτάρια.

677 τέκος τέκνον.

678 ὀργὴν ὅμοιος γρ. ὁρμήν. τὸν τρόπον ὅμοιος τῷ ἀδελφῷ σου. τῷ κάκιστ' αὐδωμένῳ τῷ βλασφημουμένῳ ὑπὸ σοῦ. ὀργὴν κατά. τῷ κάκιστ' αὐδωμένῳ τῷ κακωνύμῳ Πολυνείκει.

679 ἀλλ' ἅλις καὶ αὐτάρκως ἔχει τοὺς Καδμείους, ἤγουν τοὺς Θηβαίους, ἐλθεῖν εἰς χεῖρας τοῖς Ἀργείοις, ἀντὶ τοῦ ἀρκοῦσι καὶ δύνανται οἱ Θηβαῖοι συγκροτῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν Ἀργείων. ἅλις ἀρκετόν ἐστι.

680 αἷμα γὰρ καθάρσιον τί δὲ αἰνιττόμενος διὰ τούτου τοῦ λόγου φησίν; ὅτι πᾶς ἄλλος φόνος καθαίρεται. ὁ γὰρ τῶν ἀλλοτρίων καὶ πολεμίων γινόμενος φόνος κάθαρσιν ἐπιδέχεται· ἡ δὲ μισητὴ ἀδελφοκτονία οὐδέποτε καθαίρεται. Ἄλλως. καθαρὸν τὸ αἷμα τῶν ἀλληλοκτονούντων ξένων ἐν πολέμοις, τὸ δ' ἀδελφοκτονεῖν ἄντικρυς φονέων ἔργον. ἢ ὅτι αἷμα καθάρσιον ἀντὶ τοῦ πᾶς ἄλλος φόνος καθαίρεται, τὸ αἷμα δὲ τοῦτο καθάρσιον οὐκ ἐπιδέχεται, ὅταν οἱ ἀδελφοὶ αὐτόκτονοι γένωνται καὶ οὕτως αὐτοῖς ὁ θάνατος γένηται. εἰς χεῖρας εἰς μάχην. αἷμα γὰρ καθάρσιον ὁ τούτων πρὸς ἀλλήλους φόνος ἀνεύθυνός ἐστι καὶ καθαρὸς μιάσματος. κάθαρμα, καθάρσιον, κάθαρσις· καθάρσιον τὸ καθαῖρον· κάθαρσις αὐτὴ ἡ ἐνέργεια τῆς καθάρσεως· κάθαρμα δὲ αὐτὸ τὸ εἰς

κάθαρσιν διδόμενον, οἷον λιμοῦ συμβάντος παρ᾽ Ἕλλησιν, ἤ τινος ἄλλου τῶν ἀπευκτῶν, λαμβάνοντες τὸν ἀηδέστατον καὶ παρὰ τῆς φύσεως ἐπιβεβουλευμένον πηρὸν, χωλὸν, τοὺς τοιούτους, τοῦτον ἔθυον εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐνοχλοῦντος δαίμονος. ἐνταῦθα δὲ καθάρσιον αἷμα λέγεται καθαρὸν καὶ ἐλεύθερον μιάσματος.

682 οὐκ ἔστι γῆρας ἤγουν ἔκλειψις. τουτέστι, διὰ παντὸς γνωσθήσεται τοῦτο τὸ μίασμα. πέρας τέλος. εὑρεῖν, σολοικοφανές. γῆρας τέλος, ἀφανισμός. δέον δὲ εἰπεῖν ὡς οὐδέποτε εἰς λήθην ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνατος ἔρχεται, ὁ δὲ ποιήσας ἐπανάληψιν πρὸς γενικὴν ἔτρεψεν εἰπὼν «οὐκ ἔστι γῆρας τοῦδε τοῦ μιάσματος,» ἤγουν οὐδέποτε ἐξαλείφεται τοῦ γένους καὶ τῆς πόλεως ἡ τοιαύτη παρανομία. τὸ δὲ ὦδ᾽ αὐτοκτόνος ἀντὶ τοῦ ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν πραχθεὶς ὁ θάνατος καὶ οὐχ ὑπ᾽ ἄλλων. δέον δὲ εἰπεῖν αὐτοκτόνοιν πρὸς τὸ ἀνδροῖν, αὐτοκτόνος εἶπε πρὸς τὸ θάνατος. τοῦ μιάσματος τῆς ἁμαρτίας.

683 αἰσχύνης ἄτερ τοῦτό φησι, τὸ εὐκλεῶς ἀποθανεῖν, διὰ τὸ τιμωρῆσαι τοὺς ἐχθρούς. ὁ γὰρ ἀντικρὺ καὶ ἀντιπρόσωπον τῶν πολεμίων ἀνθιστάμενος καὶ ἀντιπαλαμώμενος καὶ μὴ ἀντιστρέψας καὶ νῶτα διδοὺς τοῖς ἐχθροῖς, ἐκεῖνος, φημὶ, τὸν θάνατον ἐπιδέχεται ἐντίμως καὶ εὐκλεῶς, καὶ ἀεὶ ἐπαινεῖται καὶ μακαρίζεται. κακὸν κίνδυνον.

684 μόνον γὰρ κέρδος ἕν ἐστι κέρδος τῷ τεθνηκότι τὸ ἑαυτὸν ἐκδικῆσαι ἀδικούμενον καὶ χωρὶς αἰσχύνης καὶ μετ᾽ εὐκλείας θανεῖν. ἐὰν δὲ ἀνεκδίκητος ἀποθάνῃ, ἕνεκά γε τῶν εἰς αὐτὸν γενομένων κακῶν καὶ αἰσχρῶν ἄδοξός ἐστι καὶ ἀκλεής. ἐν τεθνηκόσι τὸ ἀμύνασθαι τὸν λυποῦντα. τουτέστι τὸ χωρὶς αἰσχύνης τεθνάναι.

686 τί μέμηνας τέκνον ὁ χορὸς βλέπων τὸν Ἐτεοκλέα σπεύδοντα πρὸς πόλεμον ἐξελθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν, τί μέμηνας καὶ ἐμάνης καὶ ὀργίζῃ; μὴ φερέτω καὶ κινείτω σέ τις ἄτη καὶ βλάβη θυμοῦ γέμουσα καὶ κατὰ τὸν πόλεμον μαινομένη. τοῦτο γὰρ τὸ δορίμαργος, ἡ τῷ δορὶ, ἀφ᾽ οὗ δηλοῖ τὸν πόλεμον, μαινομένη. τί μέμονας γράφεται καὶ μέμονας καὶ μέμηνας, καὶ τὸ μὲν μέμηνας ἀντὶ τοῦ ἐκμαίνῃ, τὸ δὲ μέμονας ἀντὶ τοῦ μένῃς εἰς

ταύτην τὴν γνώμην καὶ οὐκ ἀφίστασαι. τέκος γρ. τέκνον. θυμοπληθὴς πλήρης θυμοῦ. δορίμαργος μανικὴ πρὸς πόλεμον.

687 κακοῦ τοῦ πολέμου. ἀρχὰν τὴν γνώμην, τὴν ὁρμήν.

689 ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα ἐπεὶ βούλημά ἐστι τοῦ θεοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἡμᾶς ἀποθανεῖν, καὶ αὐτὸς ἐπισπεύδει καὶ βιάζει τοῦτο, ἐλθέτω πρὸς τὸν Ἅιδην ἅπαν τὸ τοῦ Λαΐου γένος, ἤγουν ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ Λαΐου καταγόμενοι. ἐλθέτω οὖν, φησὶ, κατ᾽ εὐθεῖαν τὸ τοῦ Κωκυτοῦ κῦμα — οὗτος δὲ ποταμὸς Ἅιδου, οὗ πορθμεὺς ὁ Χάρων —, ἐπειδὴ πᾶν τὸ Λαΐου γένος κεκλήρωται τούτῳ, ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος μισηθέν. ἐπεὶ γὰρ ὁ θεὸς καθαρὸς καὶ ἀμίαντος ὢν παρήγγειλε τῷ Λαΐῳ, μὴ κοινωνεῖν τῇ γυναικὶ, μηδὲ συνουσιάζειν αὐτῇ, οὗτος δὲ παρήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνόμως πατὴρ, διὰ τοῦτο ἐμίσησεν ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ. τὸ πρᾶγμα τὸν ἡμέτερον ἀφανισμόν. ἐπισπέρχει θεὸς ἐπισπεύδει ἡ τύχη, ἢ ὁ Ἀπόλλων.

690 κατ᾽ οὖρον καθ᾽ ὁρμὴν, καθ᾽ ὁδόν. κῦμα Κωκυτοῦ λαχὸν ἤγουν ἀπώλειαν καὶ φθορὰν κληρωσάμενον.

691 πᾶν τὸ Λαΐου γένος ὡς παραβεβηκός.

692 ὠμοδακὴς ἄλογος ἄγαν ἐπιθυμία παρορμᾷ καὶ κινεῖ σε τελεῖν καὶ ποιεῖν ἀνδροκτασίαν, πικρὸν καρπὸν καὶ κέρδος ἔχουσαν, ἕνεκεν αἵματος καὶ φόνου οὐ δικαίου, τουτέστιν, ὅτι μέλλουσιν οἱ ἀδελφοὶ ἀλλήλους ἀναιρεῖν. ὠμοδακὴς ἀπηνὴς, ἄγριος. ἵμερος ἐπιθυμία.

693 πικρόκαρπον πικρὸν κέρδος ἔχουσαν. ἀνδροκτασίαν τελεῖν διαχείρισιν, φόνον ποιεῖν.

694 αἵματος οὐ θεμιστοῦ φόνου ἀνοσίου διὰ τὴν συγγένειαν.

695 ἐχθρά μισητά. αἰσχρά γρ. ἐχθρά. τέλει᾽ ἀρά γρ. πλεῖ ἀρά. ἀρὰ ποταπή.

696 ἀκλαύστοις ὄμμασι προσιζάνει ἀδακρύτοις, ἀναλγήτοις διὰ τὸ τυφλοὺς εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Οἰδίποδος καὶ μὴ δυναμένους διὰ τὴν πήρωσιν κατάγειν δάκρυον. ἀκαμπέσι καὶ ἀσυμπαθέσιν ὀφθαλμοῖς προσιζάνει καὶ προσκαθίζει καὶ ἐφορᾷ ἡμᾶς, καὶ οὐδαμῶς ὑφίεται τῶν κακῶν, ἀλλ᾽ ἐπισπεύδει τὸν ἡμῶν θάνατον.

697 λέγουσα κέρδος κέρδος μοι ὑποτιθεμένη τὸ προτερῆσαι ἀποκτείναντα, ἢ ὑστερῆσαι· ὅτι κρεῖττον τὸ προφθάσαι καὶ ἀναιρῆσαι τὸν πολέμιον ἢ καὶ ἐᾶσαι ἐκεῖνον ὕστερον ἀναιρεθῆναι ὑπ᾽ ἐκείνου. κέρδος τὸ νῦν τεθνάναι. πρότερον τιμιώτερον.

698 ἀλλὰ σὺ μὴ ἐποτρύνου καλῶς γὰρ καὶ ἐναρέτως ζήσας πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὸν βίον εὖ διάξας οὐκ ὀνομασθήσῃ φαῦλος, οὐδὲ ἡ τὴν φοβερὰν καὶ μέλαιναν ἔχουσα αἰγίδα Ἐρινὺς εἶσι καὶ εἰσέρχεται ἐπὶ τὸν οἶκον ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου, οὗ ἂν ἐκ τῶν χειρῶν θεοὶ θυσίαν προσδέχωνται. ἀντὶ τοῦ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντος. ἀλλὰ ναὶ, ἀλλά. ᾽ποτρύνου ὅρμα. κακός γρ. δειλός.

699 βίον ζωήν. εὖ κυρήσας εὐτυχήσας. μελαναιγὶς μέλαιναν αἰγίδα φοροῦσα.

700 δόμον τὸν σόν. ἐκ χερῶν σου.

702 θεοῖς μὲν ἤδη τοῖς μὲν θεοῖς, φησὶν, ἄρτι καταπεφρονήμεθα. ἀγαθοεργία δέ τις ἀφ᾽ ἡμῶν θαυμάζεται, ὀλομένων, ἤγουν ἀποθανόντων, ἡμῶν. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. μετὰ θάνατον αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων θαυμάζονται. τί οὖν οὐχὶ γενναῖόν τι δράσαντες εὐκλεῶς ἀποθανούμεθα, τὸν Πολυνείκην ὡς ἀσεβῆ ἢ ἀσθενῆ ἀνελόντες, ἀλλὰ κολακεύομεν τὸν θάνατον καὶ οὐχὶ χωροῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀδεῶς; πως τὸ πῶς ἐνταῦθα ἢ ἀντὶ τοῦ κατὰ πολὺ, ἢ ἀντὶ τοῦ κατά τινα τρόπον. εἰπόντος τοῦ χοροῦ ὡς δεήθητι τῶν θεῶν καὶ ἱκέτευσον τὴν τοῦ πατρὸς ἀπελάσαι, φησὶ, παρωράθημεν τοῖς θεοῖς καὶ οὐδεμίαν ἡμῶν φροντίδα ποιοῦνται, πῶς· λίαν. ἀποθανόντων δὲ ἡμῶν θαυμάζεται χάρις, τουτέστι τιμὴ παρ᾽ ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ εὔκλεια. τί οὖν οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ζῆν ἀφέντες ὡς ἀπηχθημένοι θεοῖς ὡς εὐκλέα τὸν θάνατον μεταδιώξομεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνισάμενοι; ἢ οὕτως, ἐπειδὴ τοῖς θεοῖς ἀπηχθήμεθα, θαυμάζεται ἀφ᾽ ἡμῶν χάρις ὀλομένων, ἤγουν κάλλιστόν ἐστιν ἀπολέσθαι καὶ μὴ δυστυχῶς προσορᾶν τὸν ἥλιον· κατ᾽ Εὐριπίδην γὰρ τὸ ζῆν μὴ καλῶς μέγας πόνος. ὅτι δὲ τοῦτο μᾶλλον δοκεῖ ἐκείνου δῆλον ἐκ τοῦ ἐπαγομένου, τί οὖν σαίνοιμεν καὶ κολακεύοιμεν καὶ παρασύροιμεν ὀλέθριον μόρον, καὶ οὐ προθυμίᾳ πρὸς τοῦτον χρώμεθα ὡς εὐεργέτην

καὶ τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴν, εἰ καὶ ὀλέθριος δοκεῖ τῷ τῶν ἀδελφῶν αἵματι;

704 σαίνοιμεν κολακεύοιμεν. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνῶν τῶν σαινόντων τὰς οὐρὰς αὐτῶν ὅταν πρὸς εὐωχίαν οἱ δεσπόται κληθῶσι· τούτους λέγομεν σαινούρους. σαίνοιμεν ἐκφύγοιμεν. κολακεύοιμεν, μεταχειριζοίμεθα, παραπέσοιμεν.

705 νῦν ὅτε σοι παρέστακεν νῦν κολακευτέον τὸν θάνατον, ὅτε σοι οὗτος παρέστηκε καὶ ἐπῆλθεν, ἐπεὶ ὁ θυμὸς χρονίως καὶ βραδέως ποτε ἴσως ἂν ἔλθοι, μετηλλαγμένος ἐν ἀνατροπῇ καὶ μεταλλοιώσει τοῦ φρονήματος, ἐν θαλερωτέρῳ καὶ ἀσθενεστέρῳ καὶ ἀναπεπτωκότι πνεύματι· νῦν δὲ ἀκμὴν ἀναβράζει ὁ θυμός. τοῦτο δὲ λέγει, ὑπολαμβάνω ὅτι ἴσως ὀψέ ποτε ἀναπεσεῖ καὶ ῥαθυμήσει, καὶ τὸν θυμὸν καταστελεῖ, καὶ οὐ θελήσει ἀποθανεῖν. δαίμων τὸ δαίμων ἢ ἐπὶ τῆς τύχης νοητέον, ἢ ἐπὶ τοῦ θυμοῦ, ὃν κατ᾽ ἀλλήλων ἄμφω τὼ ἀδελφὼ ἔχουσιν.

706 λήματος ἀντροπαίᾳ φρονήματος μεταβολῇ. χρονίᾳ μεταλλακτὸς μετὰ ταῦτα ἐνηλλαγμένος.

707 θαλερωτέρῳ ἡμερωτέρῳ, χαριεστέρῳ. μαλακωτέρῳ. λέγει δὲ ὡς εἰ μὲν νῦν ἐθελήσεις αὐτὸν ῥῖψαι πρὸς κίνδυνον, τάχα ἂν ἡ τύχη εὐμενέσιν ὑμᾶς προσβλέψει τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἰ καὶ τὰ μέγιστα νῦν χαλεπαίνει.

708 ζεῖ βράζει. ἐκμαίνεται, ἀκμάζει.

709 ἐξέζεσε ναί· ἐξάνηψεν αὐτόν. κατεύγματα αἱ κατάραι.

710 ἄγαν δ᾽ ἀληθεῖς ὡς τοῦτο ἐν τοῖς ὀνείροις ἰδὼν ὁ Ἐτεοκλῆς, ὅτι δι᾽ αἵματος αὐτοῖς ἔσται ἡ τῶν χρημάτων διανομή. φασμάτων ἐνυπνίων οὐ μόνον Οἰδίπους κατηράσατο τοῖς παισὶ σιδήρῳ τὸ δῶμα καταλαχεῖν, ἀλλὰ καὶ Ἐτεοκλῆς ἔννυχον ὄψιν εἶδε τοῦτο φαντάζουσαν.

711 δατήριοι μερίστριαι.

712 καίπερ ἴσως. οὐ στέργων ἀποδεχόμενος ταῦτα.

713 λέγοιτ᾽ ἂν ἐκεῖνα. ὧν ἄνη τις τελείωσις ἔσται. οὐδὲ χρὴ μακρὰν πολυλογεῖν.

715 τεθηγμένον ὡρμημένον, καὶ πρὸς τοῦτο παρασκευασθέντα εὐψύχως.

716 νίκην γε μέντοι τοῦτο λέγει, ὅτι ὅρα μὴ τὸν ἀδελφόν σου φονεύσας τιμωρίαν ὑπόσχῃς τοῖς θεοῖς. τὴν γὰρ κακὴν νίκην, λέγω δὲ τὴν γινομένην ἀνόμως, τιμᾷ καὶ τιμωρεῖται ὁ θεός· ἢ κατ᾽ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἀντὶ τοῦ, ἀποδέχεται ὁ θεὸς καὶ τιμᾷ τὴν ἐπὶ κακῷ νίκην; μέντοι ὅμως. τιμᾷ ἀποδέχεται.

717 οὐκ ἄνδρ᾽ ὁπλίτην οὐχὶ χρὴ καὶ πρέπει ἐμὲ ἀγαπᾶν καὶ στέργειν τὸν ὑμέτερον λόγον, ὡς στρατιώτην ὄντα καὶ σπεύδοντα τιμωρήσασθαι τὸν ἐχθρόν. στέργειν ἀποδέχεσθαι. ἔπος τὸ λόγιον.

718 δρέψασθαι εἶπε διότι ὥσπερ τὰ ἄνθη εἰσὶν ἐν τῷ ἐαρινῷ καιρῷ εἰς τὰ δένδρα, οὕτω καὶ τὸ αἷμα ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι. δρέψασθαι λαβεῖν.

719 ἐκφύγοι ὁ ἀδελφός μου.

720 τὰν ὠλεσίοικον τὴν Ἐρινὺν, τὴν τοὺς οἴκους φθείρουσαν θεὸν Ἐρινὺν, τὴν οὐχ ὁμοίαν θεοῖς. πᾶς γὰρ θεὸς ἀγαθοποιὸς, αὕτη δὲ καὶ τοὐναντίον κακοποιὸς καὶ οὐδὲ μετὰ τῶν θεῶν συνδιάγει. ὠλεσίοικον τὴν φθείρουσαν τοὺς οἴκους. οὐ θεοῖς ὁμοίαν οἱ γὰρ θεοὶ εὖ ποιοῦσιν, αὕτη δὲ κακοποιεῖ. παρεκελεύσατο ἐδήλωσε τῷ Ἐτεοκλεῖ.

722 παναληθῆ, κακόμαντιν τὴν ἐπὶ κακοῖς ἀληθεύουσαν. ἃ γὰρ εἶπε νύκτωρ, ταῦτα καὶ ἐγένετο. κακόμαντιν τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις μαντευομένην.

723 πατρὸς εὐκταίαν Ἐρινὺν τὴν εὐκταίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἐπηύξατο Οἰδίπους ἐλθεῖν τοῖς ἑαυτοῦ παισί. πέφρικα ταύτην καὶ πτοοῦμαι τελέσαι καὶ πληρῶσαι τὰς ὀργίλους κατάρας τοῦ Οἰδίποδος τοῦ καταβλαβέντος κατὰ τὴν φρόνησιν διὰ τὸ παρανόμως συνελθεῖν τῇ μητρί. εὐκταίαν καταράσιμον. τὴν ἐξ ἀρᾶς γινομένην.

724 περιθύμους μανικὰς, τὰς ἐκ περισσοῦ θυμοῦ γενομένας.

725 βλαψίφρονος βεβλαμμένου τὰς φρένας· οὐ γὰρ ἂν ἠράσατο τοῖς παισί.

726 ὀτρύνει ἐκμαίνει, διεγείρει τοὺς ἀδελφοὺς κατ᾽ ἀλλήλων.

727 ξένος δὲ κλήρους ποιητικῶς πάνυ ταῦτά φησι· τὸν γὰρ Χαλυβικὸν καὶ Σκυθικὸν σίδηρόν φησι ταῦτα πράττειν. σεσωματοποίηκε γὰρ τὸν σίδηρον, ὅν φησιν οὕτως ταῦτα κινεῖν κατὰ τῶν παίδων τῶν τὰ χρήματα μερίσασθαι βουλομένων καὶ διὰ ταῦτα πολεμούντων. οὗτος οὖν ὁ σίδηρος Χάλυβος Σκυθῶν ἄποικος, ὃς ἀπὸ τῆς Χάλυβος πόλεως τῶν Σκυθῶν ἐρευνᾶται, ὁ πικρὸς καὶ ἀπηνὴς χρηματοδαίτης τῶν κτεάνων, ἤτοι ὁ μεριστὴς τῶν χρημάτων, φησὶ, μερίζει τοῖς παισὶ τούτοις καὶ ὥσπερ ἀποκληροῖ οὐχὶ χώρας πολλὰς, ἀλλὰ γῆν ὀλίγην δυναμένην μόνον αὐτῶν τὰ σώματα χωρῆσαι πεπτωκότα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, χθόνα ναίειν διαπήλας, ἀντὶ τοῦ τάφου μοῖραν ἀπομοιράσας αὐτοῖς καὶ ἀφορίσας κατοικεῖν γῆν τοσαύτην, ὁπόσην καὶ τοῖς νεκροῖς ἔξεστι κατέχειν. ἐπινωμᾷ ἐπιμερίζει.

728 Χάλυβος ἐπειδήπερ εἰς τοὺς Χάλυβας εὕρηται ὁ σίδηρος, οἱ δὲ Χάλυβες μέρος τῶν Σκυθῶν, ἐντεῦθεν δὲ πανταχόσε τῆς γῆς μετενήνεκται, διὰ τοῦτο καλεῖ αὐτὸν ξένον ἤτοι φίλον τοῦ Χάλυβος καὶ ἄποικον τῶν Σκυθῶν.

729 κτεάνων χρηματοδότας τῶν τοῦ Οἰδίποδος κτημάτων μεριστής.

731 ναίειν αὐτούς. διαπήλας διὰ κλήρου δούς.

732 ὁπόσαν δέον εἰπεῖν ὁπόση καὶ φθιμένοισι ὁπόσην εἶπε πρὸς τὴν ὄπισθεν αἰτιατικήν. μὴ οὖν λάμβανε ἔξωθεν τὸ εἰκός, ὡς τινές. ἢ οὕτως, ὁπόσην ἐστὶ δηλονότι καὶ τοῖς φθιμένοισι κατέχειν. φθιμένοισι τοῖς ἀποθανοῦσι.

733 μεγάλων πεδίων τῆς Βοιωτίας.

734 αὐτοκτόνως ὅταν μὲν οὖν αὐτοὺς κτάνωσι καὶ ἡ πατρῴα αὐτῶν γῇ πίῃ τὸ αἷμα, τίς ἂν καθάρσιον αὐτοῖς παράσχῃ, τίς ἂν λούσειεν αὐτοὺς ὡς νόμος ποιεῖν εἰς νεκρούς; αὐτοκτόνως ἀλληλοφόνως.

735 αὐτοδάικτοι αὐτοφόνευτοι. αὐτοσφαγεῖς.

737 μελαμπαγὲς τὸ μετὰ τὸ πεπηγέναι μελαινόμενον.

738 καθαρμοὺς πόροι αὐτοῖς μεμιασμένοις τῷ φόνῳ.

739 σφε αὐτούς.

740 παλαιοῖσι τοῖς τοῦ Λαΐου. συμμιγεῖς ἡνωμένοι.

742 παλαιγενῆ γὰρ λέγω παλαιὰν γὰρ λέγω παραβασίαν τὴν παρὰ τοῦ Λαΐου γενομένην πάλαι παράβασιν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν ὠκύποινον, τὴν ταχέως τιμωρήσασαν καὶ μετελθοῦσαν ἐκεῖνον. μένει δὲ ἀκμὴ καὶ εἰς τρίτην γενεὰν, Λαΐου, Οἰδίποδος, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους.

743 παραβασίαν ὠκύποινον ἐπιορκίαν. παράβασιν, τὴν ταχέως τιμωρηθεῖσαν.

744 αἰῶνα δ' ἐς τρίτον γενεαὶ Λαΐου, Οἰδίποδος, Ἐτεοκλέους, Πολυνείκους. μένει ἡ παράβασις ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου.

745 Ἀπόλλωνος εὖτε Λάιος ὁπηνίκα ἦλθεν ὁ Λάιος, λείπει δὲ τοῦτο, τοῦ Ἀπόλλωνος εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς Πυθικοῖς μαντείοις σώζειν τὴν πόλιν θνήσκοντα γέννας ἄτερ, ἤγουν χωρὶς παιδοποιίας, μὴ τεκνοποιήσαντα. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν ὅτι τρὶς εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Λαΐῳ, «Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκ', ἐπεὶ κτενεῖ σ' ὁ φύς,» τὸ φιλάνθρωπον ἐμφαίνεται καὶ κηδεμονικὸν τοῦ θεοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Λάιος παρωσάμενος τὰς τοῦ θεοῦ ἐντολὰς, ὑπὸ τῶν αὐτοῦ φίλων ἡδονῶν κρατηθεὶς, ἢ τῆς γυναικός· κρείσσω γὰρ τὰ πάθη τοῦ λογισμοῦ· ἢ ἐκ φίλων νοητέον ἀντὶ τοῦ τῶν συγγενῶν, οἷς συνανεκοινώσατο τὸν χρησμόν· ἐγέννησε τὸν πατροκτόνον Οἰδίποδα, θάνατον ἑαυτῷ.

746 βίᾳ παρακοῇ. τρὶς πολλάκις.

748 γέννας τέκνου.

750 κρατηθεὶς δ' ἐκ φίλων γρ. καρτηθείς. τῶν τῆς γυναικὸς φίλτρων. τὸ δέ οὐχ, ὡς οἴονταί τινες, περιττὸν, ἀγνοοῦντες τὴν σύνταξιν. ἔχει γὰρ οὕτως· τὴν παλαιγενῆ γὰρ λέγω παραβασίαν τὴν ὠκύποινον καὶ τὴν ταχέως τιμωρηθεῖσαν, εὖτε καὶ ὁπηνίκα ὁ Λάιος ἐν βίᾳ καὶ παρακοῇ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰπόντος αὐτῷ τρὶς καὶ πολλάκις ἐν τοῖς μεσομφάλοις

Πυθικοῖς χρηστηρίοις σώζειν τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸ γένος ἅπαν θνήσκοντα χωρὶς τέκνου. πρὸς γοῦν τὸ βίᾳ Ἀπολλωνός ἐστι καὶ τὸ κρατηθεὶς δέ, ἵν᾽ ᾖ οὕτως, ἐν βίᾳ δὲ καὶ παρακοῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, κρατηθεὶς δὲ ἐκ φίλων ἐν ἀβουλίᾳ, τουτέστι καὶ τὸν Ἀπόλλωνα παρακούσας καὶ τῆς γυναικὸς ἡττηθεὶς ἀφρόνως, ἐγείνατο μὲν θάνατον αὑτῷ τὸν Οἰδίποδα. ποιεῖ δὲ τὴν δεινότητα ὁ δέ σύνδεσμος καὶ τὸ εἰπεῖν ἐν βίᾳ καὶ οὐκ ἐπαγαγεῖν παραπλήσιον ὄνομα, ἀλλὰ μετοχήν. ὅτι δὲ ταῦθ᾽ οὕτως ἔχει μαρτύριον ἔν τε ἄλλοις ποιηταῖς τε καὶ λογοποιοῖς, καὶ ὅπερ ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ πεποίηκε Πλάτων, λέγων περὶ τῶν ποιητῶν ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες· οὐ γὰρ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιασμῷ εἶπεν, ἀλλὰ μετοχὴν ἐπήνεγκεν. ἔχει δέ τι πλέον ἐνταῦθα Αἰσχύλος τὸ μὴ καί, ἀλλὰ δέ θεῖναι· εἰ γὰρ ἦν καί, οὐ τοσοῦτον ἂν ἐδόκει τὸ δυσχερές. ἀβουλίαις τιμωρίαις.

753 ὅστε μητρὸς ὅστις ὁ Οἰδίπους ἔτλα καὶ ἐκαρτέρησε καὶ ὑπέμεινε, σπείρας ῥίζαν αἱματόεσσαν, ἤτοι ἀρχὴν γένους, ἵνα καὶ ὅπου ἐτράφη, ἤγουν εἰς τὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαστέρα, οὐχὶ πρὸς ἁγνὰν ἄρουραν, τουτέστιν οὐ πρὸς ὁσίαν καὶ νομίμην γυναῖκα. ἡ δὲ ἄνοια συνέμιξε νυμφίους φρενώλεις καὶ τὰς φρένας ἀπολέσαντας, τόν τε Οἰδίποδα καὶ τὴν Ἰοκάστην.

754 ἵν᾽ ἐτράφη ὅπου σπέρμα καταβληθεὶς ηὐξήθη.

755 ῥίζαν γονήν. αἱματόεσσαν συγγενικήν.

756 παράνοια συνάγαγε νυμφίους φρενώλεις γρ. σύναγε. μώρανσις ἥνωσε τὸν Οἰδίποδα καὶ τὴν Ἰοκάστην, τὰς φρένας αὐτῶν ἀπολέσαντας.

758 κακῶν δ᾽ ὥσπερ τὰ κακὰ ὥσπερ θαλάσσῃ ἔοικε, καὶ τὰ μὲν ἐπὶ Λαΐου γέγονε, τὰ δὲ ἐπὶ Οἰδίποδος, τὰ δὲ νῦν· ἄτινα βρέμει καὶ ἠχεῖ περὶ τὸ ἄκρον τῆς πόλεως. τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι τὸ μὲν τῶν κακῶν κῦμα πίπτει, τὸ δὲ ἐγείρεται, τὸ δὲ περὶ τὴν ναῦν προσρήγνυται. κῦμ᾽ ἄγει συμφοράν.

759 πιτνόν ἐκ τοῦ πίτω καὶ πλεονασμῷ τοῦ ᾽ν γίνεται πιτνῶ, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ἡνίκα πλεονά σῃσύμφωνον συμφώνῳ ἔχοντι παραλεγόμενον τὸ ε τρέπεται εἰς ι, ὡς τὸ ἔχω ἴσχω, μένω μίμνω, πίτω

πιτνῶ, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ πιτνόν. τοῦτο λέγει, τὸ μὲν τῶν κακῶν κῦμα πίπτει· τὸ δὲ διεγείρεται· τὸ δὲ περὶ τὴν ναῦν προσρήγνυται πιτνὸν προσπῖπτον. ἄλλο δ᾽ ἀείρει ὑψοῖ. ἡ μὲν σύνταξις ἀεῖρον ἀπῄτει πρὸς τὸ πιτνὸν, ὁ δὲ ἀείρει πρὸς τὸ θάλασσα εἶπεν.

760 τρίχαλον τὴν τρικυμίαν βούλεται εἰπεῖν, τὴν ἐκ τριῶν μερῶν ποντίζουσαν τὴν ναῦν· ἢ τρίχαλον ἀπὸ τοῦ τρίχα, ὃ σημαίνει τὰ πολλὰ, καὶ τοῦ ἅλς ἁλὸς, ἵν᾽ ᾖ πολυκύματον· ἢ ἀπὸ τοῦ θρίξ καὶ τοῦ ἅλς λέγομεν ἐπὶ τῆς θαλάσσης φρίσσον, ὅταν ἄγρια καὶ μεγάλα κύματα ἀνιστᾷ, ὡς ἐπὶ χοίρου, ὅταν ὀρθὰς ἔχῃ αὐτοῦ τὰς τρίχας. πολυκλυδώνιστον, κυρτόν. τραχύ. πρύμναν τὴν ἀρχήν.

761 καχλάζει ἠχεῖ.

762 μεταξὺ δ᾽ ἀλκὰ μεταξὺ δὲ ἡμῶν καὶ τῶν πολεμίων τείνει καὶ τείνεται ἀλκὴ καὶ βοήθεια ἡμῶν, καὶ ἀποσόβησις τῶν πολεμίων δι᾽ ὀλίγου. τίς δέ ἐστιν ἡ ἀλκὴ ἡ μεταξὺ ἡμῶν; ὁ πύργος τῆς πόλεως. τουτέστι, μόνον τὸν πύργον τῆς πόλεως ἔχομεν βοηθοῦντα ἡμῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀποσοβοῦντα. ἀλκὰ ἡμῶν, καὶ τῶν κακῶν ἀσφάλεια, βοήθεια.

763 τείνει φέρεται. ἐν εὖρει ἐν πλάτει αὐτοῦ, τουτέστιν ὅσον τόπον καὶ πλάτος ἐπέχει ὁ πύργος, τοσοῦτόν ἐστι τὸ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν κακῶν, ὅστις ἐστὶν ἀλκὴ καὶ βοήθεια δι᾽ ὀλίγου τείνουσα καὶ φέρουσα.

764 δέδοικα δὲ φοβοῦμαι μὴ σὺν τῷ Πολυνείκει καὶ Ἐτεοκλεῖ ἀφανισθῇ καὶ ἡ πόλις. τέλειαι γὰρ καὶ εἰς τέλος ἐξερχόμεναι καὶ πληρούμεναι αἱ πάλαι ῥηθεῖσαι τοῦ Οἰδίποδος ἀραὶ, ὅτε ηὔξατο τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς διὰ σιδήρου τὴν βασιλείαν διαμερίσασθαι. ἢ, αἱ πάλαι χρησμοδοτηθεῖσαι τῷ Λαΐῳ.

766 παλαίφατοι παλαιαί.

767 βαρεῖαι καταλλαγαὶ χαλεπαὶ αἱ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰοκάστης καταλλαγαὶ καὶ φιλίαι καὶ συνελεύσεις εἰς γάμον. αἱ φιλιώσεις τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰοκάστης. τὸ γὰρ διὰ πολέμου καὶ μάχης αὐτοὺς βούλεσθαι τὸ δῶμα διαλαχεῖν βαρεῖα καταλλαγὴ, ἅτε φόνου συμβήσεσθαι μέλλοντος.

768 τὰ δ᾽ ὀλοὰ τὰ δὲ δεινὰ καὶ ὀλέθρια οὐ παρέρχεται ψευδῶς καὶ μάτην ἀφ᾽ ἡμῶν, ὅσον οὔπω τελόμενα, ἀντὶ τοῦ τελειούμενα καὶ πληρούμενα. ὀλοὰ ὀλέθρια. τελλόμεν᾽ γινόμενα. παρέρχεται παύεται.

769 πρόπρυμνα ὁ δὲ ὄλβος καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀλφηστῶν καὶ τῶν φρονίμων καὶ τῶν ἐφευρετῶν τῶν ἀναγκαίων πραγμάτων — τοῦτο δὲ λέγει διὰ τὸν Οἰδίποδα — ἄγαν παχυνθεὶς, ἤτοι πολὺς καὶ μέγας γενόμενος, ἐκφορεῖται καὶ ἐκβολὴν πάσχει καὶ ὑπομένει. τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι ἡ δόξα τοῦ Οἰδίποδος πολλὴ γενομένη καὶ ἄμετρος νῦν ἀφανίζεται καὶ ἐκδιώκεται καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκβάλλεται. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐμπόρων, οἵτινες πλοῦτον πολὺν σωρεύσαντες καὶ παχυνθέντες τῷ ὄλβῳ ὕστερον ἐκβολὴν ποιοῦνται τοῦ ὅλου φόρτου, ναυαγοῦντες καὶ κλυδωνιζόμενοι. δι᾽ ὅλου, ἐσχάτως. οἱ γὰρ ἀνδρῶν εἰς ἄκρον τοῦ φρονεῖν ἀφιγμένοι αὐξηθέντες τῇ τύχῃ καὶ μέγιστοι πάντων γενόμενοι ἄθροον ἀπέσβησαν, καὶ ἡ περὶ αὐτῶν τύχη εἰς οὐδὲν χωρεῖ, καὶ μάρτυς Οἰδίπους πρόσθεν τοῖς κλεινοῖς αἰνίγμασιν ὥσπερ τις θεὸς θαυμαζόμενος, καὶ νῦν τὸν αἰῶνα διάγων ἀθλίως οἴμοι καὶ δυστυχῶς, ὑφ᾽ ὅτου τις ἂν εἴποι μισούμενος καὶ σκότον κατ᾽ Εὐριπίδην ὁρῶν. τοῦτο δὲ εἶπεν ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐμπόρων, οἵτινες πλοῦτον ἐξ ἐμπορίας πλεῖστον συλλέξαντες, εἶτα ναυαγίᾳ χρησάμενοι πάντα τὸν φόρτοι ἀπώλεσαν, οἷς κέρδος ἦν συγκαταδῦναι τοῖς κύμασιν. ἐκβολὰν φέρει ἔκπτωσιν ὑπομένει.

770 ἀλφηστῶν ἐφευρετῶν, πλουσίων. ἐφευρετῶν, φρονίμων.

771 ὄλβος ἄγαν εὐδαιμονία. παχυνθεὶς αὐξηθεῖσα.

772 τίν᾽ ἀνδρῶν γὰρ τίνα γὰρ ἀπὸ τῶν ὅλων ἀνδρῶν, φησὶ, τοσοῦτον ἐθαύμασαν καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἡμετέρας πόλεως, καὶ ἁπλῶς πάντες οἱ ἄνθρωποι — τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «πολύβοτος αἰὼν βροτῶν,» ἤγουν ἡ ζωὴ καὶ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων, ὁ πολύβοτος καὶ ὁ πολλοὺς τρέφων, ἢ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐμβατευόμενος, ἢ ὁ ἐπὶ πολὺ ἐκτεινόμενος — ὅσον τίον καὶ ἐτίμων καὶ ἐθαύμαζον τότε τὸν Οἰδίποδα, ἀφελόντα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν θανατηφόρον μοῖραν τὴν ἀναρπαξάνδραν, τὴν τοὺς ἄνδρας ἁρπάζουσαν καὶ ἐσθίσυσαν. λέγει δὲ τὴν Σφίγγα.

774 πολύβοτος πολύτροφος. ὁ πολύβοτος ἢ ἀντὶ τοῦ πολυκτήμων λογιστέον, ἢ ὁ πολλοὺς βόσκων. καὶ τὸ μὲν δεύτερον πρόδηλον, τὸ δὲ πολυκτήμων οὕτως, τίνα τῶν ἀνδρῶν ἐθαύμασαν καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ πολῖται καὶ ὁ αἰὼν τῶν βροτῶν πολύβοτος καὶ πολυκτήμων, τουτέστιν οὐδεὶς πλὴν τοῦ Οἰδίποδος τεθαύμασται, καὶ πρὸς ἔσχατα πλούτου ἀφίκετο.

775 τίον ἐτίμων.

776 ἀναρπαξάνδραν τὴν ἄνδρας ἁρπάζουσαν Σφίγγα.

777 κῆρ᾽ φθοράν.

778 ἐπεὶ δ᾽ ἀρτίφρων γρ. ἐπεὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἔμφρων. ἐπεὶ δὲ ὁ μέλεος καὶ ἄθλιος ἀρτίφρων ἐγένετο καὶ συνῆκεν ὃ ἔπραξε κατὰ τῆς μητρὸς — εὐδαίμων γὰρ ἦν κατὰ πάντα πρὸ τοῦ μαθεῖν τὸ μητρομίξιον — βαρέως φέρων καὶ ἀνιώμενος ἐπὶ τῷ τῆς μητρὸς παρανόμῳ γάμῳ, ἐτέλεσε δίδυμα κακὰ, ἤγουν τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς αὑτοῦ ἐτύφλωσε τῇ χειρὶ τῇ καὶ τὸν πατέρα Λάιον φονευσάσῃ· ἐπλάγχθη δὲ καὶ ἐχωρίσθη τῶν τέκνων τῶν κρειττόνων τῶν ὀφθαλμῶν· τὰ γὰρ τέκνα τοῖς γονεῦσι κρείττω τῶν ὀφθαλμῶν νομίζονται. τοῖς τέκνοις ἐπαφῆκε κατάρας ὀργίλους. ἀρτίφρων ἐπιγνώμων, εἰδήμων.

780 ἐπ᾽ ἄλγει ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ. δυσφορῶν ἀγανακτῶν.

781 μαινομένᾳ καρδίᾳ λυπουμένῃ, ζεούσῃ τῷ θυμῷ.

782 δίδυμα διπλᾶ. τέλεσε ἐποίησε.

785 ἀραίας ἐφῆκεν ἐπικότους τροφὰς γρ. ἀφῆκεν ἐπικότους τροφᾶς. στικτέον δὲ εἰς τὸ τροφᾶς. ἡ δὲ σύνταξις τοιαύτη· ἕνεκα δὲ τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἀνατροφῆς ἀφῆκε καὶ ἔπεμψε τοῖς τέκνοις ἀραίας καὶ κατάρας ἐπικότους καὶ ὀργίλους καὶ μανικὰς, ἀρὰς πικρονόμους ἢ πικρογλώσσους. τὸ δὲ αἳ αἳ διὰ μέσου. καταρασίμους. ἔπεμψεν ὀργίλας ἀνατροφάς. ἠράσατο γὰρ αὐτοῖς πάντα τὸν αὐτῶν αἰῶνα ἐκ παιδὸς μάχαις διαγαγεῖν, ἔπειθ᾽ ὕστερον καὶ σιδήρῳ τὴν βασιλείαν διαλαχεῖν.

786 ἐπικότους γρ. ἐπισκότους.

788 καὶ κατηράσατο αὐτοὺς ποτὲ λαχεῖν καὶ διαμερίσαι τὴν περιουσίαν ἅπασαν ἐν διαχρήσει τῇ ἀπὸ τοῦ σιδήρου γενομένῃ, ἤγουν μετὰ πολέμου καὶ σφαγῆς. νῦν δὲ φοβοῦμαι μὴ εἰς τέλος ἀγάγῃ τὰς ἀρὰς ἐκείνου ἡ Ἐρινὺς ἡ καμψίπους, ἡ κάμπτουσα τῶν κολαζομένων τοὺς πόδας καὶ συμποδίζουσα καὶ μὴ ἐῶσα φυγεῖν. ἢ τοὺς ἑαυτῆς πόδας ἐπικλίνουσα καὶ πρὸς πάντας ἐπερχομένη καὶ ποινηλαοῦσα τοὺς πταίοντας. σφε αὐτούς. σιδαρονόμῳ διὰ σιδήρου τὸν μερισμὸν ποιησάσῃ.

789 διαχειρίᾳ ἐν πράξει καὶ οἰκονομίᾳ.

790 τρέω φοβοῦμαι.

791 καμψίπους ἡ συμποδίζουσα καὶ μὴ ἐῶσα φυγεῖν οὓς τιμωρεῖται.

792 θαρσεῖτε ἄγγελος ὁ καὶ πρότερον ἀπαγγείλας περὶ τῆς τῶν Ἀργείων ἐφόδου, οὗτος καὶ νῦν ἀπαγγέλλει τὴν ἀδελφοκτονίαν καὶ φησὶ πρὸς τὰς τοῦ χοροῦ γυναῖκας, μὴ φοβεῖσθε.

793 πόλις πέφευγεν ἐπὶ τῆς προσβολῆς καὶ συγκρούσεως τῶν πολεμίων καὶ τῆς ἐκ τούτου ζάλης τροπικῶς τῷ λόγῳ ἐχρήσατο. πολλὰ χειμασθεῖσα ἡ πόλις παρὰ τῶν πολεμίων ἀπόρθητος μόλις ἔμεινε καὶ ἀβλαβὴς διεσώθη. ἐξέφυγε καὶ ἀπηλλάγη τῆς τοῦ χειμῶνος δριμύτητος, φρουρηθείσης καὶ φυλαχθείσης τῆς πόλεως τῇ τῶν θεῶν ἐπιδρομῇ καὶ βοηθείᾳ. κἀκεῖνοι μὲν εἰς ἀντιπαράταξιν τῇ τῶν πολεμίων μάχῃ ἀντέστησαν, καὶ πολλὰς κατ᾽ ἐκείνων τὰς τιμωρίας ἐπήγαγον καὶ εἰς φυγὴν ὤθησαν καὶ ἔτρεψαν, ὡς μὴ δυναμένων κἀκείνων τῶν θεῶν ἀντιμαχεσθῆναι καὶ πολεμήσασθαι. ἀνίκητοι γὰρ εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἀπροσπέλαστοι καὶ οὐδέποτε τρέπονται, ἀλλ᾽ ὅ τι πνεύσειεν ἀκλινεῖς ἵστανται εἰς ἀντιπαράστασιν. ἥδε αὕτη.

794 ὀμβρίμων μεγαλαύχων.

795 ἐν εὐδίᾳ ἔστι.

796 ἄντλον τοῦ κύματος τὸ ὕδωρ, ἤγουν τὸ κῦμα αὐτό. ἀλληγορεῖ δὲ πάλιν καί φησιν ὅτι πολλῶν προσβαλόντων τῇ πόλει οὐδεὶς αὐτὴν εἰσέπεσε. ναυάγιον, πλήμμυραν κύματος, τὸ ὕδωρ. ἄντλον δὲ λέγεται τὸ ἀπὸ τοῦ

κλύδωνος εἰσερχόμενον ὕδωρ. ἑτοίμως οὖν οἱ ναῦται ἐξαντλοῦσι καὶ ἔξω τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ ἐκφέρουσιν· ἐξ οὗ καὶ τὸ καλούμενον ἀντλητήριον. ἄντλον ναυάγιον, ῥεῦμα. κῦμα, ἀπώλειαν.

797 στέγει ἤγουν ὑπομένει καὶ ἵσταται, μὴ καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων. ἀντέχει καὶ σῶος ἵσταται. φερεγγύοις γρ. καὶ φερεγγύους, ἵν' ᾖ πρὸς τὸ πύλας φερεγγύους, τὰς δυναμένας φέρειν τὴν ἐγγύην. ἀποχρῶσιν εἰς φυλακήν.

798 ἐφραξάμεσθα ἠσφαλισάμεθα. προστάταις ἀντιστάταις.

799 καλῶς ἔχει εὐτυχῶς ἔχουσι.

800 ὁ σεμνὸς ἑβδομαγέτας ἀξιοπίστως καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πυλῶν ὁ ἄγγελος εἴρηκεν· ἐν γὰρ αὐταῖς ἐγένετο ἡ ἀδελφοκτονία· τὴν δὲ ἑβδόμην, φησὶ, πύλην προέκρινεν ὁ Ἀπόλλων φυλάττεσθαι τῷ τοῦ Οἰδίποδος τῷ Ἐτεοκλεῖ, ἵνα τὰ μαντεύματα τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ τῷ Λαΐῳ δοθέντα πάλαι πέρας λάβοιεν. ἑβδόμῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων· διὸ καὶ ἑβδομαγέτας λέγεται. τὸν Ἀπόλλωνα λέγει, ὃς ἐν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς γεννηθεὶς, ἐκλήθη ἑβδομαγέτας. ἑβδομαγέτας ὁ ἐν ταῖς ἑβδόμαις πύλαις ἡγεμονεύων, ἢ ὁ ἑβδόμῃ γεννηθεὶς, καθ' Ἡσίοδον, ἡμέρᾳ.

801 εἵλετ' Οἰδίπου γένει ἐνέβαλε, προέκρινεν ὥστε φυλάττεσθαι τῷ Ἐτεοκλεῖ. εἵλετ' προέκρινε. τοῦτο δὲ λέγει ἐπειδὴ ὁ κατὰ ἀλλήλων τοῖς ἀδελφοῖς γινόμενος πόλεμος Ἀπόλλωνος βουλήσει συνέβη διὰ τὴν Λαΐου παρακοήν.

802 κραίνων τελῶν. δυσβουλίας παρακοάς.

803 νεόκοτον νέον.

806 παραφρονῶ φόβῳ λόγου τῶν φρενῶν ἐξίσταμαι· εἰπὼν γὰρ ταῦτα εἰς φόβον ἐνέβαλε.

807 Οἰδίπου γένος τέθνηκεν.

808 μάντις εἰμὶ τῶν κακῶν τῶν νῦν, πάλαι γὰρ ὁρῶν αὐτοὺς εἰς μάχην σπεύδοντας ἐμαντευσάμην ταῦτα.

809 οὐδ᾽ ἀμφιλέκτως ἤγουν οὐδ᾽ ἀμφιβόλως καὶ ἀπιθάνως καὶ δυσχερῶς, ἀλλ᾽ ἀληθῶς καὶ ἀναμφιβόλως εἰσὶ τῇ σποδῷ κεκονιαμένοι, κατακεχωσμένοι, ἀνῃρημένοι. ἀμφιλέκτως ἀμφιβόλως. κατεσποδημένοι κατεχωσμένοι τεθνηκότες εἰσὶ καὶ κείμενοι ἐπάνω τῆς γῆς. πεπτωκότες.

810 ἐκεῖθι ἐνταῦθα, ἤγουν εἰς τὸ θανεῖν.

811 ἀδελφαῖς ἀδελφικαῖς. ἠναίροντ᾽ ἄγαν ἐφονεύθησαν παντελῶς.

812 ὁ δαίμων τοῦ θανάτου εἱμαρμένη.

813 ἀναλοῖ ἀπόλλυσι. δύσποτμον κακοθάνατον. ἄθλιον.

814 τοιαῦτα πάρεστι χαίρειν καὶ δακρύειν· χαίρειν μὲν τὴν πόλιν, ὡς εὖ πράσσουσαν, ἤτοι εὐτυχοῦσαν καὶ σωθεῖσαν. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἄρχοντες οἱ δισσοὶ στρατηγοὶ, ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης, διέλαχον καὶ διεμέρισαν τὴν παμπησίαν καὶ τὴν κτῆσιν καὶ τὴν διανομὴν τῶν κτημάτων ἐν τῷ διὰ σφύρας κεχαλκευμένῳ σιδήρῳ τῷ Σκύθῃ, τῷ ἀπὸ τῆς Σκυθίας ὄντι· ἐκεῖσε γὰρ γεννᾶται ὁ σίδηρος. σφυρήλατον δὲ Σκύθην σίδηρον τὴν σπάθην καλεῖ. συντακτέον καὶ οὕτως. οἱ στίχοι οὗτοι· ἕξουσι δ᾽ ἣν — γῆν — λάβωσιν ἐν ταφῇ, — ἀπὸ — χθονός πατρὸς κατ᾽ εὐχὰς — κατάρας — δυσπότμους φορούμενοι — οἱ φερόμενοι. χαίρειν διὰ τὴν ἧτταν τῶν πολεμίων. δακρύεσθαι διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν βασιλέων.

815 οἱ δ᾽ ἐπιστάται ἄρχοντες ἡμῶν καὶ τῶν πολεμίων Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης.

816 διέλαχον διεμερίσαντο.

817 παμπησίαν τὴν περιουσίαν, διανομὴν, ὁλοκληρίαν, ἀπὸ τοῦ πᾶς παντὸς καὶ τοῦ πῶ τὸ κτῶμαι. παμπησία δὲ λέγεται ἡ πᾶσα περιουσία τοῦ ὅλου βίου. Σκύθῃ Σκυθικῷ, παρ᾽ ὅσον οἱ Χάλυβες εὗρον αὐτόν. παμπησίαν πᾶσαν τὴν περιουσίαν.

818 ἕξουσι λάβωσι δὲ τοσαύτην γῆν ἕκαστος εἰς οἰκείαν μερίδα ὅσην ἕξουσιν ἀρκοῦσαν αὐτοῖς πρὸς ταφὴν φερόμενοι καὶ ἀγόμενοι, ὥσπερ κατηράσατο αὐτοῖς ὁ πατήρ. ἕξουσι δὲ ἣν τῆς χθονὸς λάβωσιν ἐν ταφῇ, τουτέστιν ἣν γῆν ταφέντες κτήσονται. ἢ τὸ ἣν διὰ τὸ παμπησίαν νόει

οὕτω, ἕξουσι δὲ ἐκείνην τὴν περιουσίαν ἣν λάβωσιν ἐν ταφῇ χθονός· καὶ γὰρ καὶ ἡ γῆ εἰς ἣν ἔμελλον ταφήσεσθαι μέρος ἦν τῆς περιουσίας αὐτῶν. ἣν ἥντινα.

819 κατ᾽ εὐχὰς κατ᾽ ἀράς. ἐπειδήπερ εὐχὰς εἶπε, τὸ δὲ τῆς εὐχῆς ὄνομα ἐπὶ καλοῦ λαμβάνεται, διὰ τοῦτο εἶπε δυσπότμους. δυσπότμους δυστυχεῖς. φορούμενοι φερόμενοι.

822 ὦ μεγάλε Ζεῦ ὦ μέγιστε Ζεῦ καὶ οἱ τὴν πόλιν συνέχοντες θεοὶ, οἵτινες δὴ νῦν ῥύεσθε καὶ φυλάττετε τούσδε τοὺς πύργους τοῦ Κάδμου, ἤτοι τῆς πόλεως τῶν Θηβαίων· ἆρα χαίρω καὶ ὑμνήσω καὶ παιανίσω ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως σωτηρίᾳ, ἢ θρηνήσω καὶ ἀποκλαύσομαι τοὺς τληπαθεῖς καὶ δυστυχεῖς πολεμάρχους; λέγει δὲ τὸν Ἐτεοκλέα καὶ τὸν Πολυνείκην. φρονίμως δὲ ὁ ποιητὴς μέσην ὁδὸν ἔδραμεν καὶ σωθείσης τῆς πόλεως ἄτοπον ἡγεῖται τὸ θρηνεῖν καὶ «οὐχ ὅσιον κταμένοισιν ἐπ᾽ ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.»

825 πότερον ποῖον. ἀπολολύξω παιανίσω.

826 ἀσινεῖ ἀβλαβεῖ· σωτηρίας τοῦτο γὰρ ἐπίθετον.

827 μογεροὺς ἀθλίους. δυσδαίμονας δυστυχεῖς.

828 ἀτέκνους τοὺς ἐπὶ κακῷ τεχθέντας, ἢ ἀτέκνους θανόντας. τοὺς μὴ τέκνα εἰς διαδοχὴν τοῦ γένους αὐτῶν λιπόντας.

829 ὀρθῶς οἰκείως.

832 ὦ μέλαινα καὶ τελεία ἡ συντελουμένη ἐπὶ τῷ γένει τοῦ Οἰδίποδος ἀρά. κρύος τι καὶ φόβος κακὸς καὶ χαλεπὸς περιπίπτει τῇ καρδίᾳ μου. ἢ φόβος κακοῦ ἀντὶ τοῦ κινδύνου. μέλαινα σκότους καὶ θανάτου αἰτία. τελεία εἰς τέλος ἐλθοῦσα. τελεστικὴ, ἀφανιστικὴ, ἡ ἀφανίσασα.

833 γένος ἤτοι τῶν παίδων.

834 κακὸν ὅλον καὶ μέρος. κρύος τρόμος. γράφεται φόβος, θλίψις.

835 ἔτευξα τύμβῳ μέλος ἤτοι κατεσκεύασα καὶ ἐποίησα μέλος ἐπὶ τύμβῳ, ἤτοι θρῆνον ἐπιτύμβιον, ὡς Θυὰς καὶ ὡς Βάκχη, κλύουσα καὶ ἀκούουσα

αὐτοὺς καὶ μαθοῦσα νεκροὺς αἵματι βεβρεγμένους, δυσμόρως θανόντας ὑπὸ δορὸς ἀλλήλων. Ἄλλως. κλύουσα αὐτοὺς δυσμόρως θανόντας ὑπὸ δορὸς ἀλλήλων, ἐπιτύμβιον θρῆνον ἔτευξα, ὡς Θυάς. ἔτευξα κατεσκεύασα. Θυὰς Βάκχη. αἱματοσταγεῖς ᾑμαγμένους τῷ φόνῳ. στάζοντας τὸ αἷμα.

837 δυσφόρους γράφεται καὶ δυσμόρως.

838 ἦ δύσορνις ὄντως δύσορνις καὶ δυσοιώνιστος καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν γέγονεν αὐτοῖς ἡ συμφορὰ καὶ ἡ συνέλευσις τῆς μάχης, ἐπεὶ κακῶς συνῆλθον εἰς μάχην. ἡ δὲ τοῦ Οἰδίποδος κατάρα ἐξέπραξε καὶ εἰς τέλος ἤγαγε τὰ κακά, οὐδ᾽ ἀπεῖπεν, οὐδ᾽ ἀπηγόρευσε τοῦ ποιῆσαι τὰ δεινά. δύσορνις κακόμαντις ὑπῆρχε. ξυναυλία δορὸς τίς γὰρ ὁρῶν αὐτοὺς ξυμβάλλοντας ἀλλήλοις εἰς μάχην οὐκ ἂν ἅπερ ἔπαθον ἐμαντεύσατο; ξυναυλίαν δὲ δορὸς λέγει τὴν ἕνωσιν καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ πολέμου.

840 ἐξέπραξεν ἐτελείωσεν ἑαυτήν.

841 εὐκταία καταράσιμος.

842 βουλαὶ δ᾽ ἄπιστοι αἱ βουλαὶ δὲ τοῦ Λαΐου διῆλθον καὶ διεπληρώθησαν. λέγει δὲ τὰς περὶ τὴν μίξιν τῆς αὐτοῦ γυναικός. ἄπιστοι δὲ, ὅτι οὐκ ἐπείσθη τῷ Ἀπόλλωνι εἰπόντι αὐτῷ μὴ συνελθεῖν τῇ γυναικὶ Ἰοκάστῃ. ἄπιστοι γοῦν ἀντὶ τοῦ δυσπειθεῖς, ἀπὸ δυσπειθείας γενόμεναι τῆς τοῦ Λαΐου πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα. βουλαὶ δ᾽ ἄπιστοι Λαΐου καθ᾽ ἃς οὐκ ἐπείσθη Ἀπόλλωνι. διήρκεσαν μέχρι τοῦ νῦν ἐπάγουσαι συμφορὰς τοῖς ἐξ ἐκείνου.

843 μέριμνα δ᾽ ἀμφὶ πτόλιν ἡ μέριμνα δὲ, ἤτοι ἡ φροντὶς ἣν ἔσχεν ὁ Λάιος περὶ τὴν μίξιν καὶ τὰ θεσπίσματα τοῦ Ἀπόλλωνος, οὐκ ἀμβλύνεται καὶ παρέρχεται καὶ εἰς ἀνεκπραξίαν ἔρχεται, ἀλλ᾽ ἔργοις τελεῖται. μέριμνα φροντὶς καὶ ταραχή.

844 θέσφατ᾽ αἱ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεῖαι δι᾽ ὧν εἶπεν αὐτῷ ὡς εἰ τεκνώσει παῖδα, αὐτόν τε καὶ πᾶν ἀϊστώσει γένος. ἀμβλύνεται ἐξασθενεῖ.

845 πολύστονοι πολλῶν στεναγμῶν ἄξιοι. τόδ᾽ ὅπερ κατ᾽ ἀλλήλων ἐδράσατε. ἄπιστον ἦγουν μικροῦ δεῖν εἰς ἀπιστίαν πῖπτον· τίς γὰρ πιστεύσειεν ὡς ἀδελφοὶ ἀλλήλους ἀπέκτειναν;

848 αὐτόδηλα αὐτὰ δὲ ταῦτα φανερά. ὁρᾷ γὰρ αὐτὰ τὰ σώματα βασταζόμενα ὁ χορός. αὐτόδηλα φανερὰ καὶ οὐκ ἀμφίβολα. προῦπτος φανερὸς καὶ διαπρεπὴς καὶ διάδηλός ἐστι.

849 διπλαῖ μέριμναι ἐπειδὴ καὶ οἱ φονευθέντες δύο εἰσίν. διδυμανόρεα ἤγουν δύο ἀνδρῶν ἐστι.

850 αὐτοφόνα αὐτοσφαγῆ. δίμοιρα διπλᾶ.

851 τέλεια ἔσχατα καὶ ὑπερβολὴν οὐκ ἔχοντα.

852 πόνοι εἰσί.

853 δόμων ἐφέστιοι τοῦ Λαΐου καὶ Οἰδίποδος οἰκεῖοι συνήθεις.

854 ἀλλὰ γόον, ὦ φίλαι ἀλλὰ θρῆνον ἐρέσσετε καὶ κινεῖτε· ἐκ μεταφορᾶς τῶν πλεόντων σὺν τῇ προοδευούσῃ κρούσει τῶν χειρῶν τῶν ἐπὶ τῆς κρατὸς καὶ τῆς κεφαλῆς. κατ᾽ οὖρον κατὰ λόγον, καθ᾽ ὁρμὴν, κατ᾽ ἰσότητα, ἤγουν πρὸς τοὺς στεναγμοὺς ποιῶμεν, καὶ τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ στέρνοις πλήξεις.

855 πόμπιμον ὃν ᾄδουσιν ἐπὶ πομπῇ τῶν νεκρῶν.

856 πίτυλον τύψιν. πίτυλος ὁ κτύπος. ἀπὸ τοῦ τύπτω τύπτιλος, καὶ πίτυλος. καὶ ἐστὶ κυρίως ὁ ἐκ τῶν ἐρεσσομένων κωπίων γινόμενος θόρυβος. πίτυλον κτύπον. ὃς αἰὲν δι᾽ Ἀχέροντ᾽ ἐπειδὴ ὁ γόος περὶ τοὺς νεκροὺς γίνεται, οὗτοι δὲ εἰς Ἅιδου ἀπέρχονται, δι᾽ Ἀχέροντα τοῦτον ἀμείβεσθαί φησι διὰ νηὸς εἰς χέρσον ἀνήλιον καὶ σκοτεινὴν, τουτέστι μετὰ νηὸς, διὰ τοῦτο πρὸς τὸν Ἅιδην χωρεῖ, ἣν ναῦν θεωρίδα καλεῖ ἄστονον ἤτοι κακοστένακτον, ἢ ἄστολον καὶ κακῶς ἐσταλμένην, μελάγκροκον καὶ μέλαν λαῖφος ἔχουσαν. ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τό τε ἄστολον καὶ τὸ μελάγκροκον οἰκεῖα τῇ εἰς Ἅιδην φερούσῃ νηΐ ὡς τῶν ἐν βίῳ ἐναντίως ἐχουσῶν. θεωρίδα δὲ λέγει τὴν τοῦ Χάροντος ναῦν ἐκ μεταφορᾶς τῆς νηὸς τῆς κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δῆλον ἀγούσης τῷ Ἀπόλλωνι

θυσίαν, ἣν θεωρίδα ἐκάλουν. δέον δὲ δι᾽ Ἀχέροντος εἰπεῖν, δι᾽ Ἀχέροντα εἶπε ποιητικῷ ἔθει, ὡς ἔχει καὶ τὸ «ἱππικῶν τ᾽ ἀΰπνων πηδαλίων διὰ στόμα,» καὶ πόλλ᾽ ἕτερα. λάμβανε δὲ καὶ εἰς τὸ θεωρίδα τὸ διά ἀπὸ κοινοῦ, σύναπτε δὲ καὶ τὸ ἀμείβεται εἰς τὸ ἀφανῆ τε χέρσον. ἀμείβεται διέρχεται. ὃς αἰὲν δι᾽ Ἀχέροντα ὅστις ὁ γόος διηνεκῶς διέρχεται τὸν Ἀχέροντα, ὅς ἐστι ποταμὸς τοῦ Ἅιδου κατὰ τὴν πολύστονον ναύστολον θεωρίδα, τὴν τοὺς νεκροὺς διάγουσαν πρὸς τὸν Ἅιδην. θεωρὶς δὲ ἦν ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ναῦς ἡ τοῦ θεοῦ θέσφατα πάλιν κομίζουσα τὰ ἐκεῖσε. τοιαύτη δὲ ἦν καὶ ἡ τοῦ Χάρωνος. διὰ τοῦτο γοῦν εἶπε τὴν ἀστιβῆ Ἀπόλλωνι, ἤτοι οὐ λέγω ἐκείνην τὴν θεωρίδα εἰς ἣν εἰσέρχεται ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ᾽ ὁ Χάρων.

858 ναύστολον τὴν διάγουσαν τοὺς νεκρούς. θεωρίδα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελλον ναῦν ἐστεφανωμένην εἰς τὸν Ἀπόλλωνα διὰ μαντείας. θεωρίδα γοῦν ἐκείνην ἐκάλεσαν ὡς εἰς θεὸν ἀπερχομένην καὶ τοῦ θεοῦ θέσφατα πάλιν μετακομίζουσαν. ἐξ ἐκείνης οὖν καταχρηστικῶς τὴν τοῦ Χάρωνος νῆα θεωρίδα ἐκάλεσεν. ἄστονον πολύστονον. ναύστολον τὴν ὡς ναῦν ἐσταλμένην, διὰ τὴν ναῦν τοῦ Χάροντος. μελάγκροκον τὴν ἔχουσαν μέλαν λαῖφος. μελάγκροκον τὴν μέλανα ἔχουσαν ἄρμενα. τὰ γὰρ ἐν Ἅιδῃ σκοτεινὰ, τὸ δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος λευκόκροκον. κρόκος γὰρ τὸ ὑφάδιον.

859 ἀστιβῆ ἀδιόδευτον. ἀπόρευτον. ἀνάλιον τὴν μὴ βλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

860 πάνδοκον πάντας δεχομένην μετὰ θάνατον. ἀφανῆ σκοτεινήν. ἣν οὐδὲ ὁ ἥλιος ὁρᾷ.

861 ἀλλὰ γὰρ ἥκουσι καὶ ἔρχονται αἵδε καὶ αὗται ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη ἐπὶ τὸ πικρὸν πρᾶγος ἀδελφοῖν καὶ τῶν ἀδελφῶν, ὥστε δοῦναι ἐκείνοις θρῆνον. ἢ γρ. ἀδελφῶν, καί ἐστιν οὕτως ἡ σύνταξις· ἀλλὰ γὰρ ἥκουσιν αἵδε καὶ αὗται ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη ἐπὶ τὸ πρᾶγος τῶν ἀδελφῶν· τί δέ ἐστι τὸ πρᾶγος ἀδελφῶν; εἰς πικρὸν θρῆνον. ἢ ἀλλὰ γὰρ ἥκουσιν αἵδε καὶ αὗται ἐπὶ τὸν θρῆνον τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν ἀδελφικὸν, ἵν᾽ ᾖ τὸ φό διὰ

τοῦ ο μικροῦ γραφόμενον, πρᾶγος καὶ πρᾶγμα πικρὸν καὶ χαλεπόν. πρᾶγος πικρόν πικρίας αἴτιον. αἵδ᾽ αὗται.

863 οὐκ ἀμφιβόλως ἀκριβῶς ἐπίσταμαι.

864 σφ᾽ αὐτάς. ἐρατῶν παρθενικῶν. βαθυκόλπων τῶν βαθεῖς τοὺς κόλπους ἐξ ἱματίων ἐχόντων.

865 ἥσειν πέμψειν. ἐπάξιον ἁρμόδιον καὶ προσῆκον ἐξ ἀδελφῶν εἰς ἀδελφοὺς γίνεσθαι.

866 ἡμᾶς δὲ δίκαιον πρότερον τῶν παρθένων κατάρχεσθαι τοῦ γόου, χάριν τῆς φημισθείσης φήμης τοῦ θανάτου τῶν βασιλέων, ἰαχεῖν τε καὶ βοᾶν τὸν δυσκέλαδον καὶ κακόηχον ὕμνον τῆς Ἐρινύος, ἐπιμέλπειν καὶ λέγειν τὸν μισητὸν καὶ κάκιστον παιᾶνα καὶ ὕμνον τοῦ Ἅιδου, ἤτοι τὸν ἐπὶ θανάτοις ᾀδόμενον. δίκη δίκαιον. πρότερον φήμης πρὸ τοῦ κλαῦσαι ἐκείνους.

867 δυσκέλαδόν θ᾽ ὕμνον κακόφημον θρῆνον. ἐπειδὴ γάρ ἐστιν αὐτὴ φόνων καὶ θανάτων παρεκτικὴ, εἰκότως καὶ ὁ θρῆνος ὕμνος αὐτῆς λέγοιτ᾽ ἂν οὐδενὶ ἄλλῳ τοσοῦτον χαιρούσης ὅσον ὀδυρμοῖς καὶ δάκρυσιν, ὃν ὀδυρμὸν καὶ παιᾶνα καλεῖ Αἵδου.

869 ἐχθρὸν κακόν· παρόσον ὁ παιὰν χαρᾶς αἴτιος. ἐπιμέλπειν γρ. καὶ ἐπιμάπτειν.

870 δυσαδελφόταται εἰς ἀδελφοὺς δυστυχεῖς.

871 στρόφον ζώνην. ἢ τὴν ἰδιωτικῶς λεγομένην κομβοθυλαίαν. στρόφον ἐσθῆτα ἤγουν ἐζωσμένην. τὸ δὲ περιβάλλονται, εἰ μὲν ἐσθῆτα εἴποις, ἀντὶ τοῦ ἐνδύνονται λάβῃς, λέγων ὁπόσαι περιβάλλονται καὶ ἐνδύονται στρόφον καὶ ἐζωσμένην ἐσθῆτα· εἰ δὲ ἐσθῆσι γράψεις, ἀντὶ τοῦ περιάγουσι νοήσεις οὕτως, ὁπόσαι περιβάλλονται καὶ περιάγουσιν ἐν ταῖς ἐσθῆσι στρόφον καὶ ζώνην. ἐστὶ δὲ κρεῖττον τὸ ἐσθῆτα ἢ τὸ ἐσθῆσιν. περιβάλλονται ἐνδύονται.

872 δόλος πανουργία.

873 ὀρθῶς ἀληθῶς. λιγαίνειν ἀλαλάζειν.

874 δύσφρονες κακογνώμονες.

875 ἀτρύμονες ἐν κακοῖς ἀκμῆτες, τῶν κακῶν ἀκόρεστοι. ταῦτα λέγει ὁ χορὸς πρὸς τὸν Ἐτεοκλῆν καὶ Πολυνείκην. Ἄλλως. ἀτρύμονες, ἀδάμαστοι, ἀκαταπόνητοι, ὑπὸ τῶν κακῶν μὴ νικηθέντες, ἢ οὓς πολλὰ κακὰ ἐδάμασαν. πολυδάμαστοι. φίλων ἄπιστοι μὴ τοῖς φίλοις πεισθέντες ὥστε καταλῦσαι τὸν πόλεμον. κακῶν ἀτρύμονες ἄκαμπτοι καὶ μὴ φοβούμενοι τὰ κακὰ ὥστε τούτων ἀφίστασθαι.

876 ἑλόντες οἱ χαλάσαντες, οἱ καταβαλόντες. λαβόντες, ἄθλιοι καὶ οὐκ εὐτυχεῖς. τεθνηκότες γὰρ εἰσῆλθον ἄμφω τὰς Θήβας καὶ πατρῴων μνημάτων τυχεῖν ἔμελλον, εἰ καὶ Πολυνείκης βίᾳ Κρέοντος ἄτιμος ἔρριπτο ὡς κατὰ τῆς πατρίδος ἐστρατευκώς. μελέως δὲ εἰπεῖν ἔδει, ἀλλ᾽ ἐπήγαγε πρὸς τὸ ἑλόντες· τὸ δὲ σὺν ἀλκῇ ἀντὶ τοῦ σὺν πολέμῳ. ἢ τὸ ἑλόντες ἀντὶ τοῦ πορθήσαντες καὶ καταβαλόντες· τὸ γὰρ ἀποθανεῖν σφὰς καταβολή τις ὥσπερ τῶν δόμων ἦν.

877 μέλεοι ἄθλιοι. οἳ οἵτινες.

879 ἐπὶ λύμῃ καὶ συμφορᾷ.

880 ἰὼ φεῦ. δωμάτων γρ. δόμων.

881 μοναρχίας ἐπίθυμος γὰρ ἕκαστος ἀποκτείνας τὸν ἕτερον μόνος ἄρχειν, ὥστε ἣν ἐπεθύμουν μοναρχίαν ἰδεῖν, πικρὰ αὐτοῖς ἔδοξε, δι᾽ ἐκείνην στερηθεῖσι τοῦ ζῆν.

892 διήλλαχθε κακὴ διαλλαγὴ ἡ διὰ θανάτου. μὴ ὄντες γὰρ οὐδὲ μάχην σχῆτε τὸ ἀπὸ τοῦδε. ἢ διήλλαχθε ἀντὶ τοῦ ἀπηλλάγητε. τοῦτό φησιν ὅτι ἡ διαλλαγὴ ὑμῶν οὐκ ἐπὶ φιλίᾳ γέγονεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ ἀναιρέσει τῇ τοῦ σιδήρου. διήλλαχθε σιδάρῳ τῆς μάχης πέπαυσθε, καὶ εἰς ἓν συνέλθητε τῇ κατ᾽ ἀλλήλων σφαγῇ, σιδήρῳ διαλλάκτῃ χρησάμενοι· φεῦ τοιούτου διαλλάκτου. σαφηνίζει δὲ τὸν διαλλάκτην φάσκων οὐκ ἐπὶ φιλίᾳ γεγενῆσθαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ φόνῳ. τὸ δὲ διεκρίθητε ἀντὶ τοῦ κεχώριστε.

886 κάρτα δ’ ἀληθῆ κάρτα δὲ καὶ λίαν ἀληθῆ ἐπέκρανε καὶ ἐπλήρωσε τὰ κατεύγματα τοῦ πατρὸς Οἰδίποδος ἡ σεβασμία καὶ τιμία Ἐρινὺς ἐκείνου, τουτέστι τῷ ὄντι ἡ τοῦ Οἰδίποδος Ἐρινὺς ἐτελείωσε τὰς ἐκείνου ἀρὰς κατὰ τῶν παίδων. κάρτα λίαν.

887 πότνι’ Ἐρινὺς ἣν δι’ ἀρᾶς ἐπήγαγε τοῖς παισί. κατ’ εὐφημισμὸν λέγει τὴν Ἐρινὺν πότνιαν ὡς καὶ Εὐμενίδας φαμεν, ἢ ὡς θεὸν οὖσαν.

888 δι’ εὐωνύμων τετυμμένοι τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου οὕτως νοητέον, ἤδη διήλλαχθε σιδήρῳ οὐκέτ’ ἐπὶ φιλίᾳ, ἀλλ’ ἐπὶ φόνῳ, διεκρίθητε τετυμμένοι καὶ τετρωμένοι δι’ εὐωνύμων. τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐν τοῖς κατὰ τὸ ἐναντίον ἱσταμένοις, οἷον, διαμπὰξ ἀλλήλων τὰς πλευρὰς τρώσαντες. ἑκάτερος γὰρ τῶν μονομαχούντων τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τοῦ ἀντιπάλου τιτρώσκειν βούλεται. οἷον διὰ τῶν πλευρῶν αὐτῶν τετυμμένοι τεθνήκασιν οἱ ὁμοσπλάγχνοι. εὐωνύμους τὰς ἀλλήλων χεῖρας καλεῖ, ὡς κακῶν ἐργαστρίας, καὶ οὐ δεξιὰς ἐκείνας καλεῖ τῶν γὰρ δεξιῶν ἡ καλὴ ἐργασία. ἢ εὐώνυμα λέγει τὰ πληγώματα αὐτῶν. εὐωνύμως γὰρ ἐπλήγησαν. ἑκατέρᾳ γὰρ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἑκατέρου εὐώνυμον πλευρὰν ἔπληξαν. εὐωνύμων ἀριστερῶν. τὸ εὐωνύμων πρὸς τὸ ὁμοσπλάγχνων πλευρωμάτων συντακτέον. ἔφη δὲ διὰ μέσου τὸ ἕτερον ἡμιχόριον τὸ «τετυμμένοι» ὥσπερ συμμαρτυροῦν τῷ προτέρῳ. συμβαίνει δὲ τοῖς μονομαχοῦσι κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος τὰς τρώσεις δέχεσθαι ἱσταμένοις ἐναντίον ἀλλήλων, ὡς ἑκατέρου τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀριστερὰν ἑκατέρου παίειν πλευράν. μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο καὶ τὸ ἀντιφόνων καὶ τὸ διανταίαν. τετυμμένοι τρωθέντες διεκρίθητε κατὰ κοινοῦ.

889 τετυμμένοι δῆθ’, ὁμοσπλάγχνων γρ. ὠμοσπλάγχνων. τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου οὕτως, δι’ εὐωνύμων τετυμμένοι ὁμοσπλάγχνων τε πλευρωμάτων. «τετυμμένοι δῆθ’» ἐν τῷ μέσῳ ἔφη τὸ ἕτερον ἡμιχόριον συμμαρτυροῦν καὶ συμφωνοῦν ἐκείνῳ, ἀληθῶς τετυμμένοι. ὁμοσπλάγχνων τε πλευρωμάτων τοῦ ἡμιχορίου ἀρξαμένου λέγειν δι’ εὐωνύμων τετυμμένοι, καὶ μέλλοντος εἰπεῖν καὶ τὸ ὁμοσπλάγχνων τε πλευρωμάταν, ἐν τῷ μέσῳ ἔφησε τὸ ἡμιχόριον, συμμαρτυροῦν καὶ συμφωνοῦν ἐκείνῳ, ἀληθῶς τετυμμένοι. ὁμοσπλάγχνων ἀδελφικῶν.

892 δαιμόνιοι δυστυχεῖς.

893 ἀντιφόνων τῶν ἐξ ἐναντίας γινομένων.

894 διανταίαν τὴν ἀλλήλων ἐξ ἐναντίας γινομένην.

895 δόμοισι καὶ σώμασιν εἰπόντος τοῦ ἡμιχορίου, αἳ αἳ, ἰσοφόνων θανάτων ἀραὶ, καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιφήσαντος τοῦ ἑτέρου ἡμιχορίου ὅτι διανταίαν λέγεις πληγὴν, ὥσπερ ἐφερμηνεῦον τὸ πρῶτον ἡμιχόριον τί εἶπεν ἄνωθεν, λέγει ὅτι φημὶ αὐτοὺς στερηθέντας καὶ οἴκων καὶ σωμάτων, διὰ τὸ ἀναιρεθῆναι αὐτοὺς ὑπ᾽ ἀλλήλων. δόμοισι καὶ σώμασι πεπλαγμένους σφαγέντες γὰρ αὐτὸ ἀπολώλασι καὶ τῆς ἀρχῆς δι᾽ ἣν ἐμάχοντο ἀπεστέρηντο, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δόμοισι καὶ σώμασι πεπληγμένους· ἐπλήγησαν δὲ ἐν προθυμίᾳ ψυχῆς, οὐχ οἷά τε ῥηθῆναι καὶ ἐν δυστυχίᾳ, ἐκ κατάρας πατρὸς ἀπελθούσῃ διχόφρονι καὶ διπλῇ, κατ᾽ ἀμφοτέρων γὰρ ἦν. ἐννέπω λέγω.

897 ἀναυδάτῳ μένει ἀκαθέκτῳ ὀργῇ ἀνῄρηνται ὑπ᾽ ἀλλήλων, ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἀνεκλαλήτῳ. ἀναυδάτῳ ἀρρήτῳ. μένει προθυμίᾳ.

898 ἀραίῳ καταρασίμῳ.

899 διχόφρονι διχογνωμονοῦντι, οὐχ ὁμογνωμονοῦντι. διπλῷ.

900 διήκει διέρχεται.

902 φίλανδρον τὸ ὑπ᾽ ἀνδρῶν φιλούμενον. μενεῖ κτέανά τ᾽ ἐπιγόνοις τοῦτό φησιν, ὅτι τὰ χρήματα, δι᾽ ὧν, ἀντὶ τοῦ ὧν χάριν φιλονεικία ἐγένετο καὶ θανάτου τέλος τοῖς αἰνομόροις ἀδελφοῖς, ἀπομενεῖ καὶ ἐπικτηθήσεται τοῖς ἐπιγόνοις καὶ τοῖς συγγενέσιν ἐκείνων, τουτέστιν, ἄλλοι κερδήσουσι τὰ χρήματα δι᾽ ἃ ἐκεῖνοι ἀπώλοντο. ἢ οὕτως, τὰ κτέανα ταῦτα, οἱονεὶ τὰ ὀνείδη, διήξουσι μέχρι τῶν ἐπιγόνων. κτέανα δὲ εἶπεν ὡς ἐπὶ οὐσίας, οἱονεὶ κληρονόμοι τῶν παθῶν ἐκείνων καὶ τῶν ὀνειδῶν οἱ παῖδες γενήσονται, ὀνειδιζόμενοι τὴν τῶν προγόνων ἀπώλειαν. μενεῖ κτέανα ἕτεροι κερδήσουσι τὴν ἀρχὴν δι᾽ ἣν κακῶς ἀπολώλασιν οὗτοι, ἢ τοῖς ὕστερον ἔσται λόγος, ὁρῶσι πρὸς τὴν τῶν Θηβῶν ἀρχὴν, ὡς διὰ ταύτην ἀδελφοῖς συμβέβηκεν θάνατος. ἐπιγόνοις τοῖς ὕστερον.

904 αἰνομόροις τοῖς δυστυχέσι καὶ κακῶς θανοῦσι.

905 νεῖκος μάχη. ἔβα ἦλθε.

907 ἐμοιράσαντο ὀξύθυμοι ὄντες ἐμοιράσαντο καὶ διενείμαντο τὰ κτήματα ὥστε ἴσον λαχεῖν. λέγει δὲ τὰς ταφάς· μόναι γὰρ αἱ ταφαὶ αὐτοῖς ἐξ ἴσου ἐμερίσθησαν, καὶ τοῦτο μόνον ἐκέρδησαν. ὀξυκάρδιοι οἱ θυμώδεις, ὀργίλοι, δυσκίνητοι κατὰ τὴν καρδίαν. ὀξύθυμοι καὶ πρὸς μάχην καὶ φόνον θερμότατοι.

908 ὥστ᾽ ἴσον λαχεῖν οὕτω διεμοιράσαντο τὴν ἀρχὴν ὥστε αὐτῶν ἕκαστον ἴσον μέρος αὐτῆς λαχεῖν καὶ μὴ πλέον σχεῖν ἕτερον θατέρου· τὸ δέ ἐστι τὸ ἀμφοτέρους τεθνάναι· εἰ γάρ τις αὐτῶν ἔζη, ὁ μὲν μόνος εἶχεν, ὁ δὲ θανὼν ἀποστεροῖτο· εἰ δὲ καὶ ἄμφω, ἐπλεονέκτει ἂν ὁ μέν ποτε ἐκείνου, ὁ δὲ τούτου, καθάπερ καὶ πρόσθεν ἐγένετο.

909 διαλλακτῆρι δ᾽ οὐκ ἀμεμφία οὐκ ἀμεμφία καὶ ἔπαινος καὶ τιμὴ τῷ καταλλάξαντι αὐτοὺς σιδήρῳ καὶ διαλύσαντι τὸ νεῖκος, ἀλλὰ μέμψις καὶ ὄνειδος. οἱονεὶ, μέμφονται δὲ οἱ φίλοι τῷ διαλλακτῆρι αὐτῶν σιδήρῳ, ὡς οὐδετέρῳ χαρισαμένῳ, ἀλλ᾽ ἀνελόντι καὶ τοὺς δύο. διαλλακτῆρι ἐμέρισαν δὲ ἐν διαλλακτῆρι καὶ τῆς μάχης παυστῆρι, τῷ θανάτῳ δηλονότι, βαρεῖ μὲν τοῖς φίλοις καὶ δυσχερεῖ ἅτε φίλοις, οἱ δὲ ἐχθροὶ τὴν αὐτῶν φύσιν ἠρνήσαντο, οὐ γὰρ ἐπίχαρις αὐτοῖς ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἠλέησαν, τοσοῦτόν ἐστι τὸ κατ᾽ αὐτοὺς δρᾶμα. οὐκ ἀμεμφίᾳ ἀλλ᾽ ἐπὶ ψόγῳ.

910 ἐπίχαρις ἀπόδεκτος τοῖς ἐχθροῖς.

911 ὧδ᾽ οὕτως.

912 μένουσι ἐκδέχονται.

913 τάχ᾽ ἄν τις εἴποι τίνες ὡς ἀνοήτως αὐτὸ εἰπούσης ἐρωτᾷ τίνες αὐτοὺς μένουσι. τάχ᾽ ἄν τις εἴποι τίνες αὐτοὺς περιμένουσι σιδηρόπληκτοι· τοῦτο δὲ τοῦ ἑνὸς ἡμιχορίου εἰπόντος, ἀποκρίνεται τὸ ἕτερον καί φησιν ὅτι αἱ λαχαὶ καὶ αἱ διορύξεις, ἀπὸ τοῦ λαχαίνω τὸ ὀρύσσω, τῶν τάφων τῶν

πατρῴων, ἤτοι τῶν ὀμμάτων τῶν τοῦ πατρός. τάφοι γὰρ ἄντικρυς τῷ πατρὶ ἡ στέρησις τῶν ὀμμάτων.

914 λαχαὶ ἢ ἀντὶ τοῦ διορύξεις νόει, λαχαίνω γὰρ τὸ σκάπτω, ἐξ οὗ καὶ λάχανα, ἢ — ὃ καὶ κρεῖττον — ἀντὶ τοῦ κληρώσεις, ἤγουν κεκληρωμένοι αὐτοῖς πατρῷοι τάφοι.

915 δόμων μάλ᾽ ἀχὼ γρ. ἦχον. ἀπὸ τῶν δόμων ἠχὴν καὶ βοὴν προπέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς γόος καὶ θρῆνος δαϊκτὴρ καὶ διακόπτων πάντα, αὐτοπήμων, ἤτοι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἔχων τὰ κακὰ, ἐκ βάθους θρηνῶν. ἥτις ἠχὼ μινύθει καὶ ἐλαττοῦται ἐμοῦ θρηνούσης, ἕνεκα τῶν δύο βασιλέων καὶ σφοδρότερον ἦχον καὶ μείζονα ποιουμένης. ἀχὴν βοήν. ἐπ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἀδελφούς.

917 αὐτόστονος, αὐτοπήμων οἴκοθεν στενάζουσα, αὐτοβλαβής. ἐν ἑαυτῷ τὸν στόνον ἔχων. ὁ δὲ γόος, φησὶν, αὐτοπήμων ἐστὶν, ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὰ κακὰ ἔχων καὶ τὰ πολέμια. δαΐφρων δὲ, ἤτοι διακόπτων τὰς φρένας, οὐκ ἐπὶ τοῖς καλοῖς χαίρων.

918 δαΐφρων πολέμιος ταῖς φρεσὶ, λυπηρὸς καὶ διακόπτων τὰς φρένας ὁ θρῆνος. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα οἰκεῖα τῷ θρήνῳ· αὐτὸ γάρ ἐστι στεναγμὸς καὶ πῆμα τοῖς ἔχουσι. τὸ δὲ ἐτύμως πρὸς τὸ δαΐφρων καὶ οὐ πρὸς τὸ φιλαγαθής συντακτέον· ἀληθῶς γάρ ἐστιν ὁ γόος δαΐφρων. δακρυχέων δὲ ἐκ φρενὸς ἀντὶ τοῦ δάκρυ πέμπων ἐκ τῆς τοῦ ἔχοντος αὐτὸν διανοίας· οὐ γὰρ οἷόν τε γόον εἶναι χωρὶς δακρύων. φιλαγαθὴς φιλογέλως. γήθω τὸ χαίρω. δακρυχέων κινητικὸς δακρύων. ἃ ἡ φρήν μου.

920 μινύθει σμικρύνεται, πάσχει.

922 πάρεστιν δ᾽ εἰπεῖν πάρεστιν εἰπεῖν ἐπ᾽ ἀμφοτέρων, τοῦ τ᾽ Ἐτεοκλέους καὶ τοῦ Πολυνείκους, ὅτι πολλὰ κακὰ ἔπραξαν τοῖς πολίταις, τοῖς μὲν Θηβαίοις ὁ Ἐτεοκλῆς, τοῖς δὲ Ἀργείοις ὁ Πολυνείκης, ὡς ἐναντίοι γενόμενοι εἵς τε Θηβαίους καὶ Ἀργείους.

924 ὡς ἐρξάτην ὅτι ἔπραξαν. πολλά δεινὰ δηλονότι. ἐπειδὴ φαμὲν ποιῶ σοὶ τόδε καὶ ποιῶ σε ἠτιμημένον, ἀμφότερα Αἰσχύλος ἐνταῦθα πεποίηκε λέγων ὡς ἐποίησαν τοῖς πολίταις πολλὰ δεινὰ ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὰς στίχας

καὶ τὰς τάξεις τῶν ξένων ἐποίησε πολυφθόρους, Ἐτεοκλῆς μὲν τοὺς πολίτας, Πολυνείκης δὲ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὁ μὲν ἀγαγὼν ἐνταῦθα καὶ ἀπολωλεκὼς, Θηβαῖοι δὲ πολιορκίας δεινὰς ὑπέμειναν.

926 πολυφθόρους ποταπάς. ἐν δαΐδι ἐν τῇ μάχῃ.

927 δυσδαίμων σφὶν ἁ τεκοῦσα ἡ μήτηρ αὐτῶν δυστυχεστάτη πασῶν γυναικῶν ὁπόσαι παῖδας ἐποίησαν, θεμένη καὶ ποιήσασα ἄνδρα ἑαυτῆς τὸν ἴδιον παῖδα, τουτέστι δυσδαίμων, ὅτι ὃν ἔτεκεν ἄνδρα ἔσχε. λέγει δὲ τὸν Οἰδίποδα, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης. σφὶν ἐν αὐτοῖς.

931 ὧδ' ὡς ὁρῶμεν.

933 ὁμόσποροι ὑπῆρχον. πανώλεθροι ὑπῆρξαν.

936 νείκεος ἐν τελευτᾷ θανόντες γὰρ πέπαυνται τοῦ φιλονεικεῖν τοῦ πρὸς ἀλλήλους.

937 ἐν δὲ γαίᾳ ἐν δὲ τῇ γῇ ῥανθείσῃ τῷ αἵματι μέμικται ἡ ζωὴ αὐτῶν.

938 φονορρύτῳ ἐν ᾗ τὸ αὐτῶν αἷμα ἔρρευσεν.

940 κάρτα δ' εἴσ' ὅμαιμοι κατὰ παντός εἰσιν ἀδελφοὶ, κατά τε γένος καὶ τύχην.

941 πικρὸς λυτὴρ νεικέων χαλεπὸς καὶ πικρίας καὶ ὀδύνης αἴτιος λυτὴρ γέγονε τῶν νεικέων καὶ τῶν φιλονεικιῶν τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ τοῦ Πολυνείκους ὁ ξένος σίδηρος, ὁ πόντιος, ὁ ἐκ πυρὸς συθεὶς καὶ ὁρμηθεὶς, θηκτὸς καὶ ἠκονημένος. πικρὸς δὲ μεριστὴς τῶν χρημάτων ὁ σίδηρος. πόντιον δὲ τὸν σίδηρον λέγει, ὅτι οἱ Χάλυβες παράλιοί εἰσιν, ἐν οἷς ὁ σίδηρος γίνεται. ἢ ὅτι ἔθνος ἐν τῷ Πόντῳ οἱ Χάλυβες, ὅθεν ὁ σίδηρος. ἐκ πυρὸς δὲ συθεὶς εἶπεν, ὅτι διὰ πυρὸς ἡ κατασκευὴ τοῦ σιδήρου. τὸ δὲ «ἀρὰν πατρὸς τιθεὶς ἀληθῆ» τοῦτό φησιν, ὅτι ἐπηράσατο ὁ Οἰδίπους διὰ ξιφῶν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ μερίσαι καὶ διανείμασθαι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ταύτην δὲ τὴν τοῦ Οἰδίποδος ἀρὰν ἐπλήρωσεν ὁ σίδηρος. πικρὸς λυτὴρ ἐγένετο. ὁ πόντιος εἰ γὰρ οἱ Χάλυβες παράλιοι, ἐκ τούτων δὲ ὁ σίδηρος εὕρηται, καιρὸν ἂν ἔχοι καὶ τοῦτον πόντιον ξεῖνον καλεῖσθαι.

942 ξεῖνος φίλος. συθεὶς ὁρμηθεὶς, κατασκευασθείς.

944 θηκτὸς ἠκονημένος. πικρὸς ὑπῆρξε.

945 δατητὰς μεριστής.

946 τιθεὶς ποιῶν.

948 διοσδότων τῶν ἐκ Διὸς δοθέντων.

949 ὑπὸ δὲ σώματι γᾶς πλοῦτος ἄβυσσος ἔσται πολλὴ τῆς γῆς ἡ ἀφθονία ὑποκείσεται αὐτοῖς. ἢ οὕτως, ὑπὸ γῆν δὲ ὁ πολὺς πλοῦτος αὐτῶν κέκρυπται, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀφανεῖ.

950 πλοῦτος τοῦτο διπλῶς νοητέον, ἢ ὅτι ἔσται αὐτοῖς ὑπὸ τῷ σώματι τῆς γῆς, ἤγουν ὑπὸ τῷ Ἅιδῃ, πλοῦτος πολὺς, ἢ ὁ πολὺς πλοῦτος καὶ ἡ εὐδαιμονία, δι' ἣν οὕτως ἀθλίως ἀπώλοντο ὑπὸ τῷ Ἅιδῃ, ἔσται αὐτοῖς. ἔστι δὲ ἀμφότερα κατ' εἰρωνείαν. ἄβυσσος πολύς. αὐτοῖς ἔσται.

951 ἐπανθήσαντες ἀνατραφέντες.

952 πόνοισι δυστυχίαις.

953 τελευτᾷ δ' αἵδ' ἐπηλάλαξαν γρ. τελευταία. ἐπὶ δὲ τῇ τελευτῇ αὐτῶν ἠλάλαξαν καὶ ἤχησαν, κατὰ τὸν ὀξύφωνον καὶ μεγαλόηχον νόμον, ἀραὶ τοῦ Οἰδίποδος, ἀντὶ τοῦ, θόρυβον μέγαν καὶ θρῆνον αἱ ἀραὶ ἐποίησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τούτων, τοῦ γένους παντὸς τοῦ Οἰδίποδος οὐκέτι φέροντος τὰς συμφοράς, ἀλλ' ἡττηθέντος αὐτῶν καὶ οἱονεὶ δεδωκότος νῶτα τοῖς ἐχθροῖς, ἤγουν τοῖς κακοῖς τοῖς κατὰ τὸ γένος τοῦ Οἰδίποδος ἐνισχημένοις. τῆς δὲ βλάβης τὸ τρόπαιον ἕστηκεν ἐν αἷς πύλαις ἐθείνοντο καὶ ἐτύπτοντο τοῖς ξίφεσιν οἱ ἀδελφοὶ — λέγει δὲ τὰς ἑβδόμας πύλας τῆς πόλεως — καὶ τοὺς δύο ἀπολέσασα ἡ τύχη ἐπαύθη. τελευτᾷ δ' ἐπηλάλαξαν ἐν τέλει, ἐν ὑστέρῳ ἤχησαν.

954 τὸν ὀξὺν νόμον τὸν ὄρθιον καὶ εἰς μάχην παρακλητικὸν, ᾧ κατὰ τῶν ἀντιπάλων χρῶνται οἱ ἐν πολέμῳ φεύγοντες. ὥσπερ ἐν τῷ πολέμῳ ἐάν τινες ἀλαλαγὴν καὶ φόβον ἐμποιοῦσαν βοὴν πρὸς τοὺς αὐτῶν ἀντιπάλους ποιήσωνται, τούτοις τροπὴν ἐνεργάζονται καὶ δεῖγμα ταῖς

νίκαις ἱστῶσι τρόπαιον, οὕτω καὶ νῦν Αἰσχύλος ποιεῖ. λέγων γὰρ πολλοῖς δεινοῖς τὸν Οἰδίποδος δόμον περιπεσεῖν, εἶθ' ὥσπερ τινὰ δεινὸν ὁπλίτην εἰσάγει τὴν τούτου ἀρὰν, ἣν τοῖς παισὶ κατηράσατο, τοσοῦτον ὑπερβαλλομένην τὰ πρόσθεν δυστυχήματα ὡς παντελὲς ἐνεργάσασθαι ὅλου τοῦ γένους αὐτοῦ, τὸ δὲ ἦν Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης, οἱ δι' αὐτὸν ἀθλίως ἀπολωλότες. τὸ δὲ ἕστακεν ἄτας τρόπαιον ἐν πύλαις, διὰ τὴν δυστυχίαν λέγει, ἢ διὰ τὸν θάνατον τὸν ἐν ταῖς πύλαις συμβάντα αὐτοῖς.

955 παντρόπῳ πάσης τροπῆς καὶ ἥττης μεστῇ.

957 ἄτας τῆς βλάβης. τροπαῖον νίκη.

959 ἐθείνοντο ἐσφάττοντο.

960 ὁ δαίμων ἡ δυστυχία.

961 παισθεὶς ἡ Ἀντιγόνη φησὶ πρὸς τὸν Πολυνείκην, τυφθεὶς καὶ πεσὼν ἔτυψας. φιλικῶς γὰρ διέκειτο πρὸς αὐτόν. παισθεὶς Πολύνεικες.

962 σὺ δ' ἔθανες φησὶ πάλιν ἡ Ἰσμήνη, σὺ δὲ, ὦ Ἐτέοκλες, ὁ θανατώσας τὸν Πολυνείκην ἔθανες ὑπ' αὐτοῦ. Ἄλλως. οὗτος ὁ πλήξας ἐπλήγης, σὺ δὲ ἀνελὼν τὸν ἕτερον ἀπέθανες. Ἐτέοκλες.

963 μελεόπονος ἤγουν μέλεα πονήσας πρὸς τὸν ἀδελφόν. μελεοπαθὴς ἄθλια παθὼν παρ' αὐτοῦ.

964 ἴτω δάκρυα ποτὲ πρὸς τοῦτον, ποτὲ πρὸς ἕτερον ἴτω δάκρυα. καὶ ὁ ἀνελὼν τὸν ἕτερον καὶ αὐτὸς προκείσεται, τουτέστι τεθνήξεται. προκείσεται, δηλονότι νεκρός.

966 μαίνεται ταράσσεται.

970 ἔφθισο ἐφθάρης.

971 διπλᾶ λέγειν πάρεστι.

973 ἀχέων τοίων τάδ' ἐγγύθεν γρ. ἐγγύθι. ἄτινα ἐγγύθεν εἰσὶν, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀλλότρια, ἀλλὰ πάνυ ἄγχι στένοντα. γόων τοίων διπλῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἔφασαν ὡς διπλᾶ λέγειν καὶ διπλᾶ ὁρᾶν πάρεστι, διὰ τοῦτό φησιν

Ἀντιγόνη καὶ αὖθις ὅτι τάδε τὰ παρόντα κακὰ πλησίον τοιούτων γόων, τουτέστιν εἰς διπλᾶ, καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν γόους διπλοῦς εἶναι δεῖ. εὕρηται δὲ καὶ ἐν παλαιῷ βιβλίῳ, ἀχέω τάδ' ἐγγύθεν, ἤγουν ἐκ τοῦ πλησίον ταῦτα θρηνῶ, ὅπερ ἐστὶ κρεῖττον. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ ἐπαγόμενον, τὸ πέλας δ' αἵδ' ἀδελφαὶ ἀδελφεῶν.

974 πέλας αἵδ' ἀδελφαὶ ἐγγὺς δὲ κακῶν ὧν ἔπαθον οἱ ἀδελφοὶ ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀδελφαί.

975 ἰὼ μοῖρα ἐφύμνιον. φεῦ Μοῖρα βαρέα πάθη παρέχουσα καὶ ὦ σεβασμία Οἰδίπου σκιά, σύ τε, ὦ Ἐρινύς, ὄντως μεγαλοδύναμος καὶ γενναία τις εἶ.

976 Οἰδίπου σκιὰ εἴδωλον, κατάρα. σκιὰν Οἰδίποδος αὐτὸν καλεῖ τὸν Οἰδίποδα. τυφλωθεὶς γὰρ εἴδωλον εἶναι δοκεῖ καὶ οὐ τέλειος ἄνθρωπος. πότνιά τ' Οἰδίπου σκιὰ ἤγουν ὦ Οἰδίπου διὰ τὸ γέρας σεβάσμιε. σκιὰν δὲ αὐτὸν καλεῖ διὰ τὴν τύφλωσιν, ὥσπερ καὶ Εὐριπίδης αἰθέρος εἴδωλον. τίνος δὲ τοῦτον ἕνεκα ἐνταῦθα καλεῖ, πρῶτον εἰποῦσα βαρυδότειρα Μοῖρα, ἔπειτα, ὦ μέλαινα Ἐρινύς; δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὡς τῶν παρόντων κακῶν αἰτίαν γεγονότα, δι' ὧν τοῖς παισὶ κατηράσατο.

977 μέλαινά τ' Ἐρινὺς ἤγουν ἡ μελαίνουσα ταῖς συμφοραῖς τοὺς κολαζομένους ἢ ἀφανῶς ἐπιοῦσα. ἦ ὄντως. μεγασθενὴς οὐδεὶς γὰρ τὸ σὸν ἐξέφυγε κράτος.

978 ἠὲ, ἠὲ φεῦ φεῦ. τοῦτο ὡς πρὸς τὸν Πολυνείκην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ φησιν, ὅτι ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανήκοντες ἐμοὶ τῇ ἐνταῦθα μεινάσῃ ἐδείξατε βλάβας ἀφορήτους. δυσθέατα οὐκ ἀνεκτὰ ὁρᾶσθαι. ἐδείξατ' ἐκ φυγᾶς τοῦτο πρὸς μόνον τὸν Πολυνείκην φυγόντα καὶ κατὰ τῆς πατρίδος ἐπενεγκόντα στρατὸν, καὶ τῶν παρόντων συμφορῶν γενόμενον αἴτιον.

979 οὐδ' ἵκεθ' ὡς κατέκτανε οὐδ' ἵκετο καὶ ὑπέστρεψεν καὶ ὄπισθεν παρεγένετο ὁ Ἐτεοκλῆς ἀφ' οὗ τὸν Πολυνείκην ἀνῄρηκεν· πρῶτος γὰρ οὗτος κατέκτεινε τὸν ἕτερον.

980 οὐδ' ἵκεθ' ζῶν ὁ Ἐτεοκλῆς. ὡς κατέκτανε Πολυνείκην.

981 πνεῦμα τὴν ψυχήν.

982 ἀπώλεσε δῆτα ἔφθειρεν ἀληθῶς. ἐνόσφισε ἐστέρησε.

983 καὶ πάθη γράφεται καὶ ἔπαθον.

984 κήδε᾽ πάθη. ὁμώνυμα Πολυνείκει. ὁμώνυμα ἀληθῶς γὰρ ὁ εἷς κλέος — γρ. κλέος μάταιον —, ὁ δὲ ἕτερος νείκην — γρ. πολὺ νεῖκος — ἔφερον — γρ. ἔφερεν —, ὅτι ὁ μὲν Πολυνείκης ἀπὸ τοῦ πολύ καὶ νεῖκος, ὁ δὲ Ἐτεοκλῆς ἀπὸ τοῦ ἐτός, ὃ δηλοῖ τὸ μάτην καὶ τὸ κλέος, ἐκλήθη — γρ. ὠνομάσθη.

985 δίυγρα ζῶντα πήματα χεόμενα καὶ πολλά. αἱματοσταγῆ. τριπάλτων πημάτων πολυορμήτων καὶ πολυκινήτων δυστυχημάτων· οἱ γὰρ μαχόμενοι πολλαῖς ὁρμαῖς χρῶνται πρὸς τοῦτο. λέγειν πάρεστι.

986 μογερὰ θρηνητική.

989 ἦ μεγασθενής τις εἶ ὄντως ἄρα μέγα δυνάμενος ὑπάρχεις.

990 σὺ τοίνυν οἶσθα γρ. τοί νιν. σὺ οἶδας, ὦ Πολύνεικες, τὴν Μοῖραν ὅσον δύναται, διαβὰς αὐτὴν ἢ δι᾽ αὐτὴν καταβὰς εἰς τὸν Ἅιδην. σὺ δὲ, ὦ Ἐτέοκλες, οὐ μετ᾽ οὐ πολὺ, οὐδ᾽ ὕστερον ἔμαθες ἄντικρυς τῷ ἀδελφῷ σου πολεμήσας. σὺ τοίνυν οἶσθα διαπερῶν εἰπούσης Ἀντιγόνης πρὸς τὴν Ἐρινὺν, ἦ μεγασθενής τις εἶ, φησὶν Ἰσμήνη πρὸς Πολυνείκην, σὺ νῦν οἶσθα καὶ γινώσκεις πρῶτος τὸ τῆς Ἐρινύος σθένος, διαπερῶν καὶ διερχόμενος καὶ οἱονεὶ ταύτης πειρώμενος. λέγει δὲ Ἐρινὺν τὴν ἐξ ἀρᾶς τοῦ πατρὸς τιμωρησαμένην αὐτοὺς δύναμιν. εἶτα θέλουσα ἐπαγαγεῖν τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν τὸ τῆς Ἐρινύος ᾐσθάνετο σθένος, αὐτὴν δὲ ἦν τὸ ἐπεὶ κατῆλθες, αὐτὸς γὰρ πρῶτος πεπείραται διὰ τῆς τοῦ πατρὸς ἀρᾶς ἐξελαθεὶς τῆς πόλεως, καὶ πάλιν κατελθὼν οὐκ εἰς φιλίαν, ἀλλ᾽ ἐπὶ μάχῃ· τοῦτο βουλομένη εἰπεῖν ἐκωλύθη παρ᾽ Ἀντιγόνης διὰ μέσου εἰπούσης, σὺ δὲ, ὦ Ἐτέοκλες, οὐδὲν πρόσθεν τὴν Ἐρινὺν ἐγίνωσκες, εὐτυχῶν καὶ ἄρχων τῆς πόλεως, ἔμαθες δὲ ὕστερον ὅτε συνῆλθες τῷ ἀδελφῷ, καὶ κτανὼν καὶ αὐτὸν καὶ αὐτὸς ὑπ᾽ ἐκείνου πεφόνευσαι.

991 σὺ δ᾽ οὐδὲν Ἐτέοκλες, ἐγίνωσκες. ὕστερον μαθὼν ὅτε συνῆλθες τῷ ἀδελφῷ.

993 ἀντηρέτας ἀντηρέτης, ἤγουν ἀντιστάτης τῷ Ἐτεοκλεῖ. δορὸς τοῦ πολέμου. ἀντηρέτας ἀντιστάτης.

995 ἰὼ ἰὼ κακὰ δώμασι ἃ δι' ὑμᾶς ἔχομεν. πόνος τῶν ἀδελφῶν. οὐφ' ἡμῖν ἐξημμένος, ἐξηρτημένος καὶ ἐνιστάμενος. ἰὼ ἰὼ φεῦ. κακὰ δώμασι τὰ ἐπελθόντα τοῖς δώμασι.

996 καὶ χθονὶ τῇ γῇ τῶν Θηβαίων τὰ ἐπελθόντα.

997 καὶ πρόσω γ' ἐμοὶ τὰ περισσότερα τὰ ἐπελθόντα ἐμοί.

998 δυσπότμων αὕτη ἡ γενικὴ πρὸς τὸ ἀρχηγέτα. κακῶν τῶν νῦν.

999 ἀρχηγέτα οὐ γὰρ ἂν τὰ παρόντα συνέβη πήματα, εἰ μὴ τὸν ἀδελφὸν οὕτως ἐξήλασεν.

1001 δαιμονῶντες μαινόμενοι, ἀλόγως ὁρμῶντες κατ' ἀλλήλων.

1002 θήσομεν θάψομεν.

1004 ἰὼ ἰὼ πῆμα ἀπὸ γὰρ τῆς εὐνῆς τῆς τοῦ Οἰδίποδος τὰ κακὰ ταῦτα, ἢ βλάβος τῷ πατρὶ προϊὸν τοῖς παισί. Ἄλλως. πάρευνον, παρὰ τὴν εὐνὴν τοῦ πατρὸς, τουτέστι, πλησίον τοῦ πατρός. πῆμα βλάβη. πάρευνον τὸ ἐν εὐνοίᾳ, ἢ παρὰ τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ, ἤγουν ἐκτός. ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν ἀρὰ ἐξ αὐτοῦ, τὰ δὲ παρόντα ἐκ ταύτης γέγονε, εἰκότως τὸ αὐτῶν δυστύχημα σύνευνον τῷ πατρὶ καλεῖ, τουτέστιν οἰκεῖον καὶ ἐξ ἐκείνου γενόμενον.

1005 δοκοῦντα καὶ δόξαντα ὁ κῆρυξ ἐλθών φησι πρὸς τὴν Ἰσμήνην καὶ τὴν Ἀντιγόνην ὅτι πρέπει με ἀπαγγεῖλαι ὑμῖν τὰ ἀρέσκοντα τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς προέχουσι τῶν Θηβαίων. ταῦτα δέ εἰσι τὸ τὸν Ἐτεοκλέα μὲν ταφῆναι περιφανῶς καὶ ἐντίμως, διότι ὑπὲρ τῆς πόλεως τέθνηκε, τὸν δὲ Πολυνείκην ἄταφον ῥιφέντα βρωθῆναι ὑπὸ τῶν ὀρνέων, διότι ἦλθεν ἀφανίσαι τὴν πόλιν ἡμῶν, εἰ μὴ οἱ θεοὶ διεκώλυσαν. δοκοῦντα νῦν. δόξαντα τότε. τίνος χάριν ἔθηκεν ἀμφοτέρους χρόνους, τὸν ἐνεστῶτά τε καὶ παρῳχημένον; καὶ φαμὲν τὸν μὲν παρῳχημένον διὰ τὸ ἅπαξ δόξαι αὐτοῖς ὅτι περὶ τούτου ἡ σκέψις ἦν, τὸν δὲ ἐνεστῶτα διὰ τὸ καὶ νῦν ἔτι δοκεῖν. χρὴ πρέπει.

1006 προβούλοις τοῖς βουλευομένοις ὑπὲρ τοῦ δήμου. τοῖς ἄρχουσι.

1007 ἐπ᾽ εὐνοίᾳ ἐπὶ φιλίᾳ. εἰς τὸ ἐπ᾽ εὐνοίᾳ χθονὸς ἐλάμβανεν ἔξωθεν τὸ τελευτήσαντα, ἵν᾽ ᾖ οὕτως, τὸν ἐπ᾽ εὐνοίᾳ τῆς χθονὸς τελευτήσαντα Ἐτεοκλέα ἔδοξε θάπτειν ἐν φίλαις καὶ ἐντίμοις κατασκαφαῖς γῆς. ἢ οὕτως· πρέπει ἀπαγγέλλειν με τὰ δόξαντα τοῖς τῆς πόλεως ἄρχουσι. τὰ δὲ ἦν, τὸν μὲν Ἐτεοκλέα θάπτειν ἔδοξεν ἐπ᾽ εὐνοίᾳ χθονὸς ἐν κατασκαφαῖς καὶ ὀρύξεσι γῆς φίλαις αὐτῷ, τουτέστι, τὸ ταφῆναι αὐτὸν ἀγαπητὸν καὶ ἀπόδεκτον ὑπάρχοντα τῇ γῇ, ὡς ὑπὲρ αὐτῆς μέχρι θανάτου ἠγωνισμένον, ὅπερ ἐστὶ κρεῖττον τοῦ προτέρου. χθονὸς γῆς.

1008 ἔδοξε ἐφάνη καλόν. φίλαις κατασκαφαῖς ἐντίμοις καὶ πρεπούσαις καὶ ἀποδέκτοις ἐκείνῳ. δήμου προβούλοις παρήγγειλε γὰρ αὐτὰ Κρέοντι.

1009 εἴργων κωλύων. εἶλε ἐκτήσατο.

1010 ἱερῶν πατρῴων δ᾽ ὅσιος ὢν μομφῆς ἄτερ τέθνηκεν λείπει ἡ ὑπὲρ, ἵν᾽ ᾖ, ὑπὲρ ἱερῶν πατρῴων ὁσίως μαχόμενος ἀπέθανεν ἀμέμπτως. ὅσιος δίκαιος. μομφῆς κατηγορίας.

1011 τέθνηκεν τουτέστι, τέθνηκεν ὅσιος ὢν χωρὶς μέμψεως ἱερῶν πατρῴων, ἤγουν οὐ μεμπτὸς καὶ ἀσεβὴς δόξας τοῖς πατρῴοις ἱεροῖς, ὥσπερ ὁ Πολυνείκης πορθῶν αὐτά. οὗπερ αὐτοῦ.

1012 ἐπέσταλται ὥρισται ἐμοί.

1013 τούτου τοῦ Ἐτεοκλέους. τόνδε τὸν νεκρόν.

1014 ἁρπαγὴν τροπήν.

1015 ὡς ὄντ᾽ ἀναστατῆρα ὡς ὑπάρχοντα ἀφανιστὴν καὶ πορθητὴν τῆς πόλεως τῶν Θηβαίων, ἐὰν οὐχὶ οἱ θεοὶ διεκώλυσαν. ὡς καθά. ἀναστατῆρα ἀφανιστὴν ὅσον τὸ κατ᾽ ἐκεῖνον.

1016 θεῶν ἀπὸ τῶν.

1017 ἄγος—κεκτήσεται μεμισημένος ἔσται τοῖς ἐν Θήβαις θεοῖς. ἄγος μῖσος.

1018 ἀτιμάσας καὶ εἰς οὐδὲν λογισάμενος.

1019 ᾖρει πόλιν ἐπολιόρκει.

1020 πετεινῶν τῶν ὀρνέων. δοκεῖ τοῖς ἄρχουσι.

1021 ταφέντα ῥιφθέντα, βρωθέντα. ἐπιτίμιον τὴν ἀξίαν ἀμοιβήν.

1022 καὶ μήθ᾽ ὁμαρτεῖν καὶ μήτε τούτῳ ἐπακολουθῆσαι θύματα τὰ ἐπὶ τοῖς νεκροῖς διὰ χειρῶν ἐργαζόμενα τῷ τύμβῳ τοῦ νεκροῦ, μήτε μὴν ὀξυμόλποις καὶ ὀξυφώνοις θρήνοις τιμᾶν αὐτόν. ὁμαρτεῖν ἀκολουθεῖν αὐτῷ. τυμβοχόα ἐπιτάφια. χειρώματα θύματα τὰ διὰ τῆς χειρὸς γινόμενα.

1023 μήτ᾽ ὀξυμόλποις μήτε θῦσαι τῷ Πολυνείκει μήτε κλαῦσαι ἐπάνω τοῦ τάφου αὐτοῦ καὶ ὀξυφώνοις θρήνοις τιμᾶν αὐτόν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ τιμὴν ὑπελάμβανον, εἴ τις ἐπὶ τῷ τύμβῳ τοῦ τεθνεῶτος ἔθυσε καὶ ἐκόψατο. διὰ τοῦτο καὶ ὁ κῆρυξ, ἵνα μὴ τιμηθῇ ὁ Πολυνείκης, ἐντέλλεται μήτε διὰ θυσιῶν μήτε δι᾽ οἰμωγμάτων τιμηθῆναι αὐτόν. σέβειν τιμᾶν αὐτόν.

1024 ἐκφορᾶς ἐκκομιδῆς. σημείωσαι ὅτι τὸ συγκομίζειν καὶ ἀνακομίζειν ἐπὶ νεκρῶν λέγεται. καὶ συγκομιδὴ μὲν λέγεται ἡ πρὸ τοῦ τάφου πᾶσα ἐπιμέλεια· ἐκκομιδὴ ἡ πρὸς τὸν τάφον ἀπαγωγή· ἀνακομιδὴ ἡ ἐκ τάφου εἰς τάφον μετάθεσις. ἐκφορᾶς ἐξελεύσεως, ἐξοδίου. κηδεύματος. φίλων ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν.

1025 τοιαῦτ᾽ ἔδοξε τοιαῦτα ᾖρεσε τούτῳ τῷ τάγματι πάντων τῶν Θηβαίων καὶ πλήθει. τῷδε τῷ Πολυνείκει. τέλει τῇ ἐξουσίᾳ.

1027 ἢν ἐάν. συνθάπτειν σὺν τῷ ἀδελφῷ.

1028 κἀνὰ κίνδυνον βαλῶ καὶ εἰς κίνδυνον ἐμβαλῶ ἐμαυτὴν διὰ τοῦτο. Ἄλλως. καὶ βαλῶ αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, ὥστε ἀνακίνδυνον εἶναι ἤγουν μή τινα κίνδυνον ὑποστῆναι παρά τινος θηρίων. εἰ δ᾽ ἔχει βαρεῖαν, λέγει τὸ, καὶ ῥίψω ἐμαυτὴν ἀνὰ κίνδυνον, θάψασα τὸν ἀδελφόν. σφε αὐτόν. κίνδυνον εἰς. βαλῶ ἐμαυτήν.

1029 αἰσχύνομαι αἰδοῦμαι.

1030 ἄπιστον ἀπειθοῦσα τῇ γνώμῃ τῶν πολιτῶν καὶ μὴ πειθομένη τῷ τούτων θελήματι. ἀνθισταμένην, ἐναντίαν. ἀναρχίαν ἄναρχος δοκοῦσα καὶ μὴ πειθομένη τῇ πόλει τε καὶ τοῖς ἄρχουσιν. οὗτοι μὲν γὰρ ἄταφον βούλονται Πολυνείκην εἶναι, ἐγὼ δὲ τούτων ἀκόντων ταφῇ παραδώσω.

1031 δεινὸν τὸ κοινὸν χαλεπὴ καὶ βίαιος ἡ φύσις αὕτη ἐξ ἧς γεγόναμεν· τουτέστιν ἐπεὶ ἀδελφός μου ἐστὶν, οὐκ ἐᾷ με τὸ φίλτρον ἀφεῖναι τοῦτον ἄταφον. βέβαιον. μέγιστόν ἐστιν ἡ συγγένεια καὶ τῶν ἀδυνάτων πεῖσαι κατατολμᾶν, ἧστινος συγγενείας ἐγὼ καὶ Πολυνείκης πεφύκαμεν, ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς, τουτέστιν ἀδελφοὶ ὄντες καὶ ἐκ μιᾶς γαστρὸς προελθόντες, ταυτοῦ τυχόντες σπέρματος. πεφύκαμεν ἐγεννήθημεν.

1032 μητρὸς ὑπό. ἤτοι τῆς Ἰοκάστης· συνεμίγη γὰρ τῷ υἱῷ αὐτῆς Οἰδίποδι.

1033 τοιγὰρ θέλουσ᾽ ἄκοντι οὐκ ἐγίνωσκε γὰρ ὁ Πολυνείκης ἐπανηκὼς εὑρήσειν τὸν ἀδελφὸν ἀποδιώκοντα τῆς ἰδίας πόλεως. πρῶτος γὰρ ὢν τὸν ἑαυτοῦ χρόνον ἐτελείωσι βασιλεύων ἐν τῇ πόλει· εἶτα ἐξελθὼν καὶ χρονίσας, πάλιν ὑπέστρεψε κατὰ τὸ σύνθημα. οὐκ ἐδέχθη δὲ παρὰ τοῦ Ἐτεοκλέους· λοιπὸν ἄκων κατῆλθεν εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἐκεῖθεν λαβὼν στρατιὰν, ἦλθεν εἰς τὰς Θήβας, καὶ ἐλθὼν ἔθανεν· ἢ ὅτι καὶ ἄκοντα αὐτὸν ὁ Ἐτεοκλῆς προσεκαλέσατο εἰς τὴν μάχην. οὐκ ἐγίνωσκε—ἰδίας πόλεως· ὥστε ἄκων ἐχθρωδῶς πρὸς τὴν πόλιν διέκειτο τοῦ Ἐτεοκλέους τούτῳ πταίσαντος διὰ τὸ μὴ παραχωρεῖν αὐτὸν τὴν βασιλείαν λαβεῖν. τοιγὰρ θέλουσ᾽ ἄκοντι κοινώνει κακῷ διὰ τοῦτο θέλουσα, ὦ ψυχὴ, κοινώνει ἀδελφῷ τῷ Πολυνείκει τῷ ἄκοντι καὶ δι᾽ ἀνάγκην γενομένῳ κακῷ. τοιγὰρ τὸ λοιπόν.

1034 ψυχὴ ὦ. συγγόνῳ ἀδελφικῇ. ἀδελφῷ. φρενὶ τὸ φρενὶ πρὸς τὸ ἄκοντι θανόντι λέγε, οὐ γὰρ εἶχε κατὰ νοῦν Πολυνείκης τὸν αὐτοῦ θάνατον, ἀλλὰ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ.

1036 σπάσονται λάβωσι, φάγωσι. δοκησάτω τοῦτο.

1037 κατασκαφὰς ὀρύγματα.

1038 μηχανήσομαι ἐκ μηχανῆς ποιήσω.

1039 κόλπῳ φέρουσα φέρουσα ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ βυσσίνου πέπλου. διὰ δὲ τούτου τὴν γῆν αἰνίττεται, ὡς ἐνταφιάσαι τοῦτον τῇ γῇ μέλλουσα. Ἄλλως. τῷ τοῦ βυσσίνου κόλπου πέπλῳ τὴν γῆν παρακομίζουσα, ὡς ἐπιβάλλειν μέλλουσα χῶμα διὰ τοῦ πέπλου, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὀρύττειν. κόλπῳ διὰ τοῦ κόλπου. φέρουσα χοῦν δηλονότι. βυσσίνου πεπλώματος τοῦ βασιλικοῦ ἱματίου.

1040 μηδέ τῳ δόξῃ πάλιν μήτε ἀντεστραμμένως ἐμοὶ, ἤγουν ἐναντίως, τὶς οἰηθῇ γενήσεσθαι τοῦτο, τὸ θάψαι τὸν ἀδελφὸν τὸν Πολυνείκην. μηδὲ ὅρα ἵνα. τῷ τινὶ ἄλλῳ. πάλιν κατὰ ἄλλον τρόπον. ἄλλο τι.

1041 δραστήριος ἔνεργος ἐφεύρηται, ἢ ὅθεν καὶ τοὺς τοιούτους ἄνδρας δραστηρίους καλοῦμεν.

1043 περισσὰ πολλὰ καὶ ἀνόνητα.

1044 τραχύς γε μέντοι τοῦτό φησιν ὁ κῆρυξ, ὅτι ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐλεύθερος τῶν κακῶν γενόμενος, ὡς ἐκποδὼν τῶν πολεμίων γενομένων, τραχὺς καὶ ἀπηνὴς ἔσται κατὰ σοῦ, ὡς παρὰ γνώμην αὐτοῦ τὸν Πολυνείκην θελούσης θάψαι. ἡ δὲ Ἀντιγόνη φησὶ πρὸς αὐτὸν, τράχυνε, ἀντὶ τοῦ λέγε πολλάκις ὅτι τραχύς ἐστιν ὁ δῆμος, ἀλλ᾽ ὅμως οὐκ ἀναστείλῃς με θάψαι τὸν ἀδελφόν. τραχὺς σκληρὸς ὑπάρχει.

1045 τράχυν᾽ εἰς ἀλαζονείαν ἔμβαλε τὸν δῆμον. σκληρὸς ὕπαρχε. οὐ γενήσεται ἐστερημένος τάφου.

1046 ὃν ὅντινα. στυγεῖ μισεῖ.

1047 ἤδη τὰ τοῦδε τὰ περὶ τῆς τιμῆς τούτου τοῦ Πολυνείκους ὑπὸ τῶν θεῶν οὐ κέκριται κακῶς, ἀλλὰ τίμιος καὶ οὗτος παρὰ θεοῖς. ἤδη πάλαι. εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου πρὸς αὐτὴν, ἀλλ᾽ ὃν στυγεῖ ἡ πόλις, τοῦτον αὐτὴ τιμήσεις θάψασα; δυσχεραίνουσα αὐτή φησιν, ἤδη καὶ πάλαι οὐ διατετίμηται, καὶ οὐ διὰ τιμῆς ἦχθησαν τὰ τοῦδε τοῖς θεοῖς, τουτέστιν, ἐκ πολλοῦ ἠμέληται οὗτος παρὰ τῶν θεῶν καὶ οὐδεμίαν αὐτοῦ ἐποιοῦντο φροντίδα, οὐ γὰρ ἂν εἴασαν ἐκπεσεῖν τῆς χθονὸς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἀδίκως· ὥστε τι καὶ παρὰ τῶν πολιτῶν νῦν μισεῖται. πρὸς ὃ ἀπολογούμενος οὗτός φησι, οὐ,

τουτέστιν, οὐ πρότερον ἠμέληται παρὰ τῶν θεῶν πρὶν εἰς κίνδυνον καταστῆσαι τήνδε τὴν χώραν.

1048 οὐ, πρίν γε χώραν εἰπούσης τῆς Ἀντιγόνης ὅτι τὰ περὶ τῆς τιμῆς τοῦ Πολυνείκους κακῶς κέκριται παρὰ τοῖς θεοῖς, φησὶν ὁ κῆρυξ πρὸς αὐτὴν, οὐδαμῶς τὰ τοῦ Πολυνείκους ἠτιμήθησαν παρὰ τοῖς θεοῖς, πρὶν κακῶσαι αὐτὸν τὴν πόλιν, ἀλλὰ μετὰ τὸ αὐτὸν τὴν πόλιν ἐμβαλεῖν κακοῖς. πρὶν πρὸ τοῦ. κινδύνῳ βαλεῖν ἐν κινδύνῳ θεῖναι.

1049 παθὼν κακῶς τιμωρηθεὶς, ἀδικηθείς. ὑπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους. ἀντημείβετο αὐτόν.

1050 ἀλλ᾽ εἰς ἅπαντας ἀντὶ τοῦ ἑνὸς, Ἐτεοκλέους δηλαδὴ, — αὐτὸς γὰρ μόνος ἔβλαψεν αὐτὸν — εἰς πάντας τοὺς πολίτας ἦν τὸ ἀμείβεσθαι ἐν κακοῖς καὶ οὐκ ἐν ἐκείνῳ μόνῳ. ὑπὸ γὰρ μόνου τοῦ Ἐτεοκλέους ἀδικηθεὶς πᾶσι τοῖς Θηβαίοις ἐπολέμησε. ἅπαντας τοὺς πολίτας. ἀνθ᾽ ἑνὸς ἀντὶ τοῦ Ἐτεοκλέους. τόδ᾽ ἔργον ἡ μάχη.

1051 ἔρις φιλονεικία. παῦσον πολλά μοι λέγειν, περαίνει γὰρ καὶ τελεῖ τὸν μῦθον καὶ τὸν λόγον ἔρις ὑστάτη θεῶν, τουτέστι πολλὰ λέγοντες ἐγώ τε καὶ σὺ παυσόμεθα, μή πως ἀποκατασταῖμεν εἰς μάχην· τῶν γὰρ πολλῶν λόγων τὸ τέλος οὐκ ἔστιν ἕτερον ἢ μάχη. τὸ δὲ ὑστάτη θεῶν ἀντὶ τοῦ ἐλάττων. πάντες γὰρ οἱ θεοὶ ἀγαθῶν αἴτιοι, τὸ δὲ τῆς ἔριδος χρῆμα πληγὰς καὶ φόνους ἔσθ᾽ ὅτε παρασκευάζειν ἔλαττόν ἐστι καὶ τῆς θεῶν φιλανθρωποτάτης γνώμης ἀποστατεῖ. ὑστάτη τελευταία.

1052 θάψω καλύψω. μὴ μακρηγόρει ἤγουν, μὴ μακρολόγει.

1053 ἀλλ᾽ αὐτόβουλος ἴσθι τουτέστι, τῇ ἰδίᾳ γνώμῃ. ὃ βούλει πρᾶττε. ἴσθ᾽ τὸ ἦσθα οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχες, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ὑπάρχεις, ὥσπερ φαμὲν καὶ ἦν ἀντὶ τοῦ ἐστὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχεν. ἀπεννέπω ἀπαγορεύω.

1054 φεῦ φεῦ διαιρεῖται ὁ χορὸς τῶν γυναικῶν, καὶ τὸ μὲν ὑπὲρ Πολυνείκους, τὸ δὲ ὑπὲρ Ἐτεοκλέους ἐστίν. ὥσπερ δὲ μεμέρισται ὁ χορὸς, οὕτως καὶ αἱ ἀδελφαί. καὶ ἡ μὲν Ἰσμήνη τῷ Ἐτεοκλεῖ ἀκολουθεῖ καὶ τῇ πόλει, ἡ δὲ Ἀντιγόνη τῷ Πολυνείκει. μεγάλαυχοι μεγαλοδύναμοι. φθερσιγενεῖς αἱ ἐπὶ τῷ φθείρειν γεγονυῖαι. αἱ φθείρουσαι τὸ γένος ἡμῶν.

1055 κῆρες θανατηφόροι.

1056 πρυμνόθεν ἐσχάτως, ῥιζόθεν.

1057 τί πάθω ἵνα. τί δὲ δρῶ ἵνα ποιήσω.

1059 τύμβον τὸν τάφον.

1060 κἀποτρέπομαι καὶ ἀποδιώκω, ἀπαγορεύω, ἀπαναίνομαι.

1062 σύ γε μὴν πολλῶν πενθητήρων ἐνταῦθα χωρίζονται γυναῖκές τινες, αἱ μὲν συγκλαίουσαι τῇ Ἀντιγόνῃ ἕνεκεν τοῦ Πολυνείκους, αἱ δὲ τῇ Ἰσμήνῃ, χάριν τοῦ Ἐτεοκλέους. σύ γε πρὸς τὸν Ἐτεοκλῆ φησιν. Ἐτέοκλες. πενθητήρων θρηνῳδῶν.

1063 κεῖνος ὁ Πολυνείκης.

1065 εἶσι εἰς Ἅιδου πορεύεται. τίς οὖν τὰ τίς ἂν οὖν πεισθείη εἰς τὰ καὶ εἰς ταῦτα τῇ πόλει, καὶ τίς ἡμῶν ἐστι ταύτης τῆς γνώμης; τὰ ἃ λέγουσι. πίθοιτο τοῖς ἄρχουσι.

1066 δράτω πόλις λείπει τὸ κακῶς, ἵν' ᾖ οὕτως, δράτω καὶ μὴ δράτω κακῶς ἡ πόλις τοὺς κλαίοντας καὶ διὰ τοῦτο τὸν Πολυνείκην τιμῶντας. δράτω κακῶς.

1067 τοὺς κλαίοντας τοὺς ὀδυρομένους.

1068 ἡμεῖς μὲν ἴμεν ἡμεῖς γὰρ ἴμεν καὶ συνθάψομεν σὺν τῇ Ἀντιγόνῃ τὸν Πολυνείκην. καὶ γὰρ οὐ πάντοτε τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει τὰ αὐτὰ δοκεῖ. ἡμεῖς μὲν μερίζεται ὁ χορὸς εἰς δύο, αἱ μὲν ὑπὲρ Πολυνείκους, αἱ δὲ ὑπὲρ Ἐτεοκλέους. ἴμεν πορευόμεθα. συνθάψομεν σὺν σοί.

1069 αἵδε αὗται. προπομποὶ προπέμπουσαι αὐτόν. γενεᾷ τῇ ἀνθρωπίνῃ.

1070 ἄχος ὁ θάνατος. ἄλλως ἀλλοτρόπως.

1071 ἀλλοτ' ἐπαινεῖ τὰ δίκαια καὶ γὰρ οὐ πάντοτε τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει τὰ αὐτὰ δοκεῖ. νῦν μὲν τούτους, νῦν δὲ ἐκείνους κολάζουσα, τοιοῦτο γάρ ἐστιν ὁ δῆμος, ὃ πρώην δίκαιον νομίζει, τοῦτο ὕστερον ἄδικον οἰόμενος.

1072 ἅμα τῷδ᾽ ἡμεῖς δ᾽ ἅμα τῷ Ἐτεοκλεῖ ἐκκομιζομένῳ ἴμεν ἀπὸ κοινοῦ. σὺν τῷ Ἐτεοκλεῖ.

1073 δίκαιον δίκαιον γὰρ συμπονεῖν τῷδε ὑπὲρ πατρίδος ἠγωνισμένῳ.

1074 μετὰ γὰρ μάκαρας μετὰ γὰρ τοὺς θεοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἰσχὺν παρέθηκεν ὁ Ἐτεοκλῆς ὑπὲρ τῆς πόλεως — καὶ γὰρ ἐνίκησαν οἱ ἡμέτεροι πολῖται — καὶ οὐκ εἴασε τὴν πόλιν ἡμῶν οὕτω ὑπὸ χειμερινοῦ κύματος κατακλυσθῆναι πρὸς τῶν Ἀργείων. κῦμα δὲ τὴν ἔφοδον εἴρηκε τῶν Ἀργείων. ἀκολούθως μέντοι τῷ κύματι τὸ κατακλυσθῆναι τροπικῶς ἐπήνεγκεν. μάκαρας τοὺς θεοὺς τοὺς ἀθανάτους. ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμιν.

1075 ἤρυξε ἐφύλαξε. ἐκώλυσεν.

1076 ἀνατραπῆναι ἀφανισθῆναι. ἀλλοδαπῶν ἀλλοτρίων.

1077 κύματι φωτῶν γένει ἀνδρῶν.

1078 κατακλυσθῆναι ποντισθῆναι. ἀφανισθῆναι. μάλιστα λίαν.